

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Kütüphaneler Katalogları
Yayımlarından

Seri: 4
No : 1

İSTANBUL KÜTÜPHANELERİ

TÜRKÇE

HAMSELER KATALOĞU

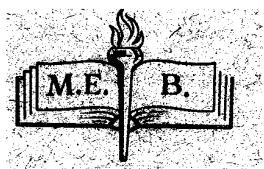

İSTANBUL 1961 - MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ

T. C.
MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI
Kütüphaneler Katalogları
Yayımlarından

Seri: 4

İSTANBUL KÜTÜPHANELERİ
TÜRKÇE
HAMSELER KATALOĞU

İSTANBUL 1961 - MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ

T. C.

MİLLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI

Kütüphaneler Katalogları

Yayımlarından

Seri: 4

No : 1

İSTANBUL KÜTÜPHANELERİ

TÜRKÇE

HAMSELER KATALOĞU

İSTANBUL 1961 - MİLLÎ EĞİTİM BASIMEVİ

Millî Eğitim Bakanlığı Talim ve Terbiye Kurulunun 26 . VII - 1957 tarih ve 174 sayılı kara-
riyle İstanbul Kütüphaneleri Yazma Eserler Kataloglarının 4. cüsü olarak yayınlanması uygun
görülmüş ve Yayım Müdürlüğü'nün 27 - Kasım - 1957 Tarih, 14188 sayılı emirleriyle birinci defa
olarak 4000 sayı bastırılmıştır.

HAMS E L E R H A K K I N D A

Türk ve İran edebiyatında, beş mesneviyi ihtiva eden mecmualara *Hamsē* ismi verilmiştir. Bu tabir, ilk def'a manzum beş kitap yazıp bu kitabı *Penc-genc Beş hazine* ismini vermiş olan Şeyh Cemalüddin Nizamî b. Yusuf b. Müeyyed il-Gencevi'nin eserine vermiş olduğu isimden alınmıştır.

Nizâmî'nın açmış olduğu bu yolda İran ediblerinden Hâcu-yi Kirmanî, Husrev-i Dihlevî, Abdurrahman-ı Câmî ve Molla Câmî'nin hemşire zâdesi Abdül-lah-i Hâtifi, Mirzâ Muhammed Sadîk Nâmî, Hilâli-i Esterâbâdi, Kemalüddin i Zâmirî ve Çağatay edebiyatı ediblerinden Mîr Ali Şîr Nevâyî gibi ustalar kıymetli eserler meydânererek *Hamsenüvîs* ünvanını aldılar.

Nizâmî (ölm. 597/1200 M.) hamsesini (1);

İkbâlnâme (2) veya her ikisine birden *İskndernâme*
Serefname (3)
Leylâ vü Mecnun
Heft - peyker
Mahzend'l - esrâr

isimleriyle yazarak hepsine birden *Penc-genc* ünvanını vermiş ve bunlardan sonra da *Hüsrev ü Şîrin* ve *Kiran-ı Şâdeyn* isimlerinde iki mesnevî daha yazarak Hamsesindeki mesnevî adedini yediye yükseltmiştir.

Hâcu-yi Kirmânî (ölm. 746/1346 M.) (4) hamsesini;

1 — Rıza Kuli Han: Mecma'u'l-fusaha, Tahran. O'nun ölüm tarihini 576 H. olarak tesbit etmiştir.

2 — خرد مرکزی کتابخانه ایرانی آردمد. misraile başlamakta olan bu mesnevînin ismi, İstanbul kütüphanelerinde bulunan 10 nüshasında, *Hiredname*, *Hiredname - i Iskenderi* veya *Ikbalname - i Iskenderi* olarak tesbit edilmiştir.

3 — خدایا جهان پادشاهی تراست misraile başlayan bu mesnevînin ismi, İstanbul kütüphanelerinde mevcut 9 nüshasında *İskndernâme* veya *Şerefname - i Iskenderi* olarak tesbit edildiği görülmüştür. *İskndernâme*'nin, *Ikbalname* ve *Şerefname* olarak iki cildten müteşekkil iki mesnevî için umumi bir isim olarak kullanıldığı da vakıdır. Bk. Dr. Ali Nihat Tarlan: İran Edebiyatı Tarihi, İstanbul, 1944. Dr. Rıza zâde Şafak ve Selim Nisâri: Tarih-i Edebiyat-ı İran, Tahran, 1315.

4 — Rıza Kuli Han, Mecma'u'l-fusaha'sında o'nun ölüm tarihini 503 H. olarak tesbit etmektedir. Dr. Rıza zâde Şafak ve Selim Nisâri, yukarıda adı yazılı eserlerinde, O'nun doğum tarihini 679 H., ölüm tarihini ise 753 H. olarak göstermekte, Dr. Ali Nihat Tarlan ise ölüm tarihini 763 H. şeklinde tesbit etmektedir. Hâcu-yi Kirmânî son eseri olan *Gevhernâme*'yi 746 H. tarihinde telif ettiğine göre onun en erken bu tarihten sonra ölmüş olması icabetmektedir.

*Ravzatü'l-envâr
Kemâlnâme
Gül ü nevârûz
Hûmây ü hûmâyân
Gevhernâme (5)*

İsimlerini taşıyan mesnevilerinden meydana getirmiştir. Bu mesnevilerin haricinde ise *Sâmnâme* isimli bir mesnevîsi daha vardır ki bu suretle hamsesi altı mesnevîden meydana gelmiş bulunmaktadır.

Husrev-i Dihlevî (ölm. 725/1324 M.) hamsesini;

*Matla'ü'l-envâr
Şîrin ü Husrev
Mecnûn ü Leylî
Hest-behiş
Subhatü'l-ebrâr
Âyine-i İskenderî*

namları ile yazarak hamsesindeki mesnevî sayısını altıya iblâğ etmiştir.

Molla Câmi ise (ölm. 898/1492 M.) *Heft-evrenk* ismi ile yâd edilen hamsesini;

*Silsiletü'z-zeheb
Salâmân u Absâl
Tuhfetü'l-ahrâr
Subhatü'l-ebrâr
Yusûf ü Züleyha
Leylâ vü Mecnun
İskndernâme (6)*

olmak üzere yedi mesnevî halinde meydana getirmiştir.

Hâtifi (ölm. 918/1512 M.) hamsesi ise;

*Timurnâme
Husrev ü Şîrin
Bahr-î meânnî
İsmailnâme
Leylâ vü Mecnun (7)
Şehinşâhnâme*

İsimlerini taşıyan altı mesnevîden müteşekkil bulunmaktadır.

5 — Bu mesnevî aynı zamanda Gühernâme ismiyle de tanınmaktadır.

6 — *الْمَسْرِيُّ كَلِيلُ الْمَسْرِيِّ* misriyle başlayan bu mesnevînin İstanbul kütüphanelerinde bulunan 10 nüshasından iki nüshada *İskndernâme*, diğerlerinde ise *Hirednâme-i İskenderî* olarak isimendirildiği görülmüştür.

7 — Hâtiff'nin bu mesnevîsi bastırılmıştır. Kalkutta 1788 ve Lucknow 1779.

Çağatay Türklerinden olup da Fars edebiyatında şöhret yapanlardan biri olan Hilâlî-i Esterâbâdi (ölm. 938/1529 M.) nin hamsesinden bahseden kaynaklar onun ancak;

*Leylâ vü Mecnun
Sifatü'l-âşikin
Şâh ü Gedâ (8)*

isimlerini taşıyan üç mesnevîsini bize bildirmektedirler.

Fars edebiyatında bunlardan başka hamse yazanlar arasında kaynaklarda zikredilen Nâmî Emîr Muhammed Hâsimü'l-Hirevî (ölm. 1150./1737 M.) nin *Mazharü'l-esrâr* isimli eseriyle yaşadıkları devir ve hüviyetleri sârih surette tesbit edilemiyen Nâmî'nin,

*Husrev ü Şîrin
Leylâ vü Mecnun
Vâmik u Azrâ*

ve Zamîrî-i Isfahani'nin

*Nâz ü niyâz
Bahar ü Hazân
Leylâ vü Mecnun
Vamik u Azrâ*

isimlerini taşıyan mesnevîlerinden müteşekkil hamseleri olduğu tesbit edilmiş ise de bu eserlere tesadüf olunamamıştır.

Hamse yazmak sanatı Sultan Yıldırım Bayezid devrinden yani XIV. asırdan itibaren İranlılardan Türklerle intikal etti. Her sanat meyanında olduğu gibi hamsecilikte de edebiyatımız bir tercüme ve taklid devri geçirmiştir. Fakat zamanla Türk hamseciliği kendi benliğini bulmuş ve İran tarzından çok uzaklaşarak başka bir tarzda gelmiştir. Türk hamseciliğinin hususiyeti küçük hikâyecilik ve nesir unsurlarını bu edebî sanatta kullanmasıdır. Bu şekilde Türk hamseciliği İran tesirinden tamamen kurtulmuş bulunmaktadır. Nergisi Mehmed Ef. mensur tarziyle Nevî zâde Atâyi ise küçük hikâyeleri hamse çerçevesi içinde işlemesi ile bunun en güzel misallerini göstermişlerdir.

Hamse ve mesnevî sahasında yapılan ilk tercümeler arasında Nizâmi'nin *İskendernâme*'sini dilimize çeviren Ahmedî, *Husrev ü Şîrin* mütercimi Şeyhî ile *Penc-genc*'i tamamen ve manzum olarak tercüme eden Bursali Celili ve Çâkerî zikredilebilir. Çâkerî'nin eserleri, yalnız *Leylâ ve Mecnun* (9) mesnevîsi hariç elimizden çıkmıştır. Onun dört mesnevîsinden ibaret bir koleksiyonu Paris'te Bibliothéque National'de bulunmaktadır. *Husrev ve Şîrin* adlı mesnevîsinin bir nûshası Ankara Dil ve Tarih - Coğrafya Fakültesi kütüphanesinde, diğer bir nûshası ise Sayın Agâh Sirri Levend'in hususî kütüphanesindedir.

8 — *Şâh ü Gedâ*'nın diğer bir ismi *Şâh ü Dervîş*'tir.

9 — İstanbul Üniversitesi kütüphanesi, No: 2490.

Türk hamsecilerinden XIV. asırdan itibaren şöhret yapmış şairler arasında Çâkerî Kadi Sinan b. Süleyman, Ahmedî Tâcüddin b. İbrahim Germîyanî, Şeyhî Sînanüddin Yusuf Germîyanî, Mîr Ali Şîr Nevâyî, Akşemseddin zâde Hamdullah Hamdî, Edirnelî Revânî İlyas Çelebi, Bursalî Lâmi'î Çelebi, Mâşî zâde Dervîş Fikrî, Hulvî Mehmed Ef., Hamdî zâde Celîlî, Dukakin zâde Yahya Bey, Süleyman Bey zâde Behîşti, Muid zâde Muidî, Nergisi Mehmed Efendi, Sarac zâde Kara Fazî, Nevî zâde Atâyi, Subhî zâde Feyzî, Fethullah Ârif Çelebi, Karamanlı Fîganî gibi şairlerin isimleri sayılabilir. Fakat bu gün kütüphanelerimizde bu şairlerden çoğunun hamselerine veya onların cüzleri bulunan mesnevilerine tesadüf etmek mümkün değildir. Bunların bir çoğunun hamselerindeki mesnevilerinin isimlerini ancak mehzlerden öğrenmek mecburiyetinde bulunuyoruz. Bu sebeple Hamseler katalogumuz, Mîr Ali Şîr Nevâyî, Hamdullah Hamdî, Dukakin zâde Yahya Bey, Nevî zâde Atâyi, Nergisi Mehmed ve Feyzî'nin kütüphanelerde mevcud olan eserlerini ihtiva edecektir. Bununla beraber diğer hamse yazarlarının isimlerini ve hamselerindeki mesnevilerin adlarını buraya kaydetmekte faide görüyorum.

Türk hamsecileri arasında ilk hamse meydanâ getiren fakat yaşadığı tarih sarih olarak tesbit edilemiyen Çâkerî, *hamsesini*;

Vâmik ve Azrâ
Yusûf ve Züleyha
Hüsûn ve Nigâr
Sâheyîl ve Nevbahar
Leylâ ve Mecnun

mesnevilerinden meydana getirmiştir.

Mîr Ali Şîr Nevâyî (ölm. 906/1500 M.) hamsesini

Hayretü'l-ebrâr
Ferhâd ve Şîrin
Leylâ ve Mecnun
Seb'a-i Seyyâre (10)
İskndernâme (11)

isimlerini taşıyan mesnevilerinden teşkil etmiştir.

Akşemseddin zâde Hamdullah Hamdî'nin (ölm. 914/1508 M.) hamsesi ise

Yusuf ve Züleyha
Leylâ ve Mecnun
Kiyafetnâme

isimlerini taşıyan üç eserden ibaret olup iki mesnevî noksandır.

ای سراسینکن دعا گذا ایل تیل لال misra-
 10 — Bir nûshada , عقل پیش بار ایقظ تباهی او لوب misra-
 lariyle başladığı halde misrayle biten üç nûshada bu mesnevînin ismi *Seb'a-i*
Seyyâre veya *Heft-peyker* veya *Behrâm-i dilarâm* adlarıyle tesbit edildiği görülmüştür.

11 — misrayle başlayan bu mesnevînin ismi *İskndernâme* veya *Sedd-i*
İskender şekillerinde tesbit olunmaktadır.

Revâni İlyas Çelebi'nin (ölm. 930/1523 M.) hamse sahibi olduğu yalnız **Sehi Bey**'de kayıtlı bulunmaktadır. (12). Kaynaklarda onun *İşretnâme* ve *Cami'u'n-nasâ-yih* mesnevilerinden bahsedildiği halde kütüphanelerde nûshalarına tesadüf oluna-mamıştır.

Lâmi'i Mehmed Çelebi'nin (ölm. 938/1531 M.) hamsenüvis olduğu sarîh olarak tesbit olunmakta ise de (13) mesnevî tarzında kaleme almış olduğu eserleri ile hamse sahibi olabilecek bir velüdiyyette bulunan **Lâmi'i Çelebi'nin Şem' ve Pervâne, Ferhadnâme, Vâmik ve Azrâ, Vis ve Râmin, Absâl ve Salamân, Maktel, Şehrengîz-i Burusa** isimli mesnevileri mevcuttur. **Kuy ve Çevgan, Edhem ve Hümâ** gibi mesnevileri olduğu da bilinmektedir. Onun, *Hirednâme* ve *Câbirnâme* ismiyle iki mesnevî daha yazdığı Os. Mlf. de kayıtlıdır. (14) ölümü ile yarılm kalan **Heft-peyker** mesnevisini ise damadı **Ruşenî zâde** ikmâl etmiştir.

Fethullah Ârif Çelebi'nin (15) (ölm. 969/1561 M.) hamse yazdığı yalnız **Ahdî**'de mukayyettir (16)

Kara Fazlî 'nin (ölm. 971/1563 M.) hamse (17) veya sitte (18) yazdığı rivayet olunur. İsimleri bilinen mesnevileri şunlardır.

Hümâ ve Hümâyûn
Leylâ ve Mecnun
Gül ve Bâlbâl
Nahlistân
Lüccetü'l-esrâr

Hamidî zâde Celili'nin (ölm. 971/1536 M.) hamsesinden malûm olan mesnevilerinin isimleri ise şöyledir.

Husrev ve Sîrin
Leylâ ve Mecnun
Gül-i sadberg
Cevhernâme (19)
Yusuf ve Züleyha

12 — **Sehî Bey** : Tezkire, İst. 1325, 81.

13 — **Agâh Sırı Levend**: Feyzi'nin bilinmiyen Hamlesi, Türk Dil Araştırmaları Yıllığı, 1955 den ayrı basım, Ankara 1955, 146.

14 — **Bursali M. Tahir**: Osmanlı müellifleri, İst. 1343, II, 483.

15 — Nevî zâdeye göre onun diğer bir adı Dervîş Çelebi'dir. bak. *Zeyl-i Şakayîk-i nu'maniye*, İst. 1268, 31. Aşık Çelebi ise Dervîş Çelebi'yi Arif Çelebi'nin babası olarak tesbit etmektedir. bk. Tezkire, Ali Emîri ktb. 268.

16 — **Ahdî** : Tezkire, Ali Emîri ktb. 774.

17 — **Ahdî** : ayn. esr., ayn. yr.

18 — **Lâtifi** : Tezkire, İstanbul 1314, 264.

19 — **Blochet** : Katalog, Paris, 1925, bu eserin adını *Bahrnâme* olarak kaydetmiş ise de bizzât Celili *Cevhernâme* isimli bir mesnevî yazdığını söylemektedir.

**Behiştî mahlâsını taşıyan Karıştıraklı Süleyman Bey zâde Ahmed Sinân'ın
(ölm. 977/1569 M.) hamsesi;**

*Vâmik ve Azrâ
Yusuf ve Züleyha
Leylâ ve Mecnun
Hüsün ve Nigâr
Sâhegl ve Nevbahar*

mesnevilerinden meydana getirilmiştir. Behiştî'nin hamsenüvâşılığı de tam bir kat-
iyetle tespit olunamamaktadır.

Mâşı zâde Dervîş Fikri'nin (ölm. 982/1574 M.)

*Mîhr ve Nâhid
Behrâm ve Zühre
Şükûfe-i zâr
Ebâkâr-ı efkâr
Hurşîd ve mâh*

mesnevileri olduğu hamsenüvâşılığı hakkında bir kayıt olmaksızın kaynaklarda
zikredilmektedir.

Dukakin zâde Taşlıcalı Yahya Bey (ölm. 990/1582 M.) in hamsesi

*Gülşen-i envâr
Gencîne-i râz
Kitâb-ı usûl
Yusuf ve Züleyha
Şâh ve Gedâ*

mesnevilerinden müteşekkildir.

Muid zâde Muîdîn'in (ölm. 944/1585 M.) hamsesinden bilinen (20)

*Gül ve Nevruz
Vâmik ve Azrâ*

mesnevileri olup *Penc-genc'e, Cevab-ı Penc-genc* ismiyle bir nazire yazdığı (21)
Hâtifi'nin *Heft-manzar* ve Nizâmi'nin *Heft-peyker*'ine mukabil *Şem'* ve *pervâne*
isimli bir mesnevî daha meydana getirdiği rivayet olunur.

Nergisi Mehmed Efendi'nin (ölm. 1044/1634 M.) hamsesi

*Nihâlistân
İksîr-i saâdet
Meşâku'l-ussâk
Kanânu'r-reşâd
Gazâvât-i Mesleme
El-vasfu'l-kâmil*

isimlerini taşıyan mensur eserlerden meydana gelmiştir.

20 — Kâtib Çelebi: *Koşfü'z-zünun*, İstanbul 1943, 1506.

21 — Bursali M. Tahir: *Osmanlı Müellifleri*, II, 410.

Nevî zâde Atâyî (ölm. 1045 / 1635 M.) nin hamsesi

Sâkinâme (22)
Nefhatü'l-ezhâr
Heft-hân
Sohbetü'l-ebkâr
Hîlyetü'l-eskâr

mesnevilerini ihtiva eder.

Şeyh Hulvî Mahmud Ef.'nin (ölm. 1064/1653 M.) hamsesi hakkında fazla bir bilgimiz yoktur. Ancak onun *Hamse-i Yahya*'ya bir nazire meydana getirdiğini biliyoruz.

Subhî zâde Feyzi'nin (ölm. 1152 / 1749 M.) hamse sahibi olduğu **Agâh Sırri Levend'in** makalesiyle tahakkuk etmiştir. (23). Eseri;

Divân
Heft-seyyâre
Mir'ât-i Âlemnûmâ
Safanâme
Aşknâme

mesnevilerini ihtiva etmektedir.

Bu hamsenüvisler dışında Sultan Bayezid II. devri şairlerinden ve Şehzâde Abdullah'ın kurenasından Karamanlı Figâni'nin hamsesinin *İskndernâme* ismini taşıyan mesnevisinden mehzelerde malumat varsa da bu eseri de görmek kabil olmamıştır.

Bu katalogda yalnız hamseler nazarı itibare alınmış ve mesnevî yazanlar katalog haricinde bırakılmıştır. Bundan sonra çıkacak Mesneviler Kataloğu ile Divân edebiyatının bu nevîlerine yani hamseler ve mesnevîlere ait İstanbul Kütüphanelerinde bulunan yazma eserlerin tanıtılması tamamlanmış olacaktır.

Nail TUMAN

22 — Bu mesnevînin diğer bir ismi de *Âlemnûmâ*'dır.

23 — Agâh Sırri Levend: Feyzi'nin bilinmiyen Hamsesi, Türk Dil Araştırmaları Yıllığı, 1955 den ayrı basım, Ankara 1955, 146,

EMİR NİZAMÜDDİN ALİ ŞİR NEVÂYÎ

Timurlu imparatorluğunun parçalarından biri olan Horasan'ın hükümdarı Sultan Ebu Said'in adamlarından Kiçkine Bahadır'ın oğlu olup (17 Ramazan 844 — 9 Şubat 1440) senesinde doğmuştur. Büyük babası, Baykara Mirza'nın ümerasından Mîr Said Çisek idi. Ali Şîr sonradan Herat Hükümdarı olan Sultan Hüseyin Baykara ile mektep arkadaşlığı etmiş ve ilerde biribirine yardım etmek üzere iki çocuk sözleşmiştir. Meşhed ve Semerkand medreselerinde yüksek tâhsilde bulunan Ali Şîr, dîn ve edebî ilimlerde haylice ilerlemiştir. Çagatayca ve Farsça şîirler söylediğî için kendisine *Zü'l-lisaneyn* (iki dil sahibi) bile denildi.

Hüseyin Baykara (875 — M. 1470/71) de hükümdar olunca mektepteki vadini yerine getirmek için Ali Şîr'i Semerkand'den getirtti. Onu idare-i hûkumette bulunan büyük adamlarıyle birlikte karşıladı ve ilk önce mühürdarlık vazifesine tâyin etti.

Ali Şîr'in birinci defa mühür basmasına *Ali Şîr mühr zed* tarihi söylenilmiştir ki (876 — M. 1471/72) tarihini gösterir. Hüseyin Baykara bir müddet sonra Ali Şîr'i vezirlik makamına getirdi. Ali Şîr memleketin asayışine ve terakkisine çalıştığı gibi ilmin ve edebiyatın yükselmesine de hizmet etti. Fakat bir müddet sonra siyasi ve idarî işlerden yorulduğu için istifa ederek çekildi. Hüseyin Baykara, memleketi Ali Şîr'in hüsn-i idaresinden mahrum etmek istemediği cihetle onu Esterâbâd valiliğine gönderdi. Ali Şîr adaletli idaresiyle orayı da düzelttikten sonra yine istifa ederek Herat'a döndü. Zengin kütüphanesinde okumak ve yazmak, ilim ve irfan sahipleriyle görüşüp konuşmak üzere vakit geçirdi. Evi ve kütüphanesi şehzadelere varıncaya kadar herkesin, hususıyla ulema ve şuarının müraaat ettikleri yerdi. Gelenlerin her birini tâtfî ve ihsaniyle memnun ettiğinden namına ithaf olunmak üzere eserler yazıldı. Mektep, medrese, köprü, çeşme gibi birçok hayra matuf eserler tamir ve tesisine muvaffak oldu. Umumun hörmet ve mahabbetini kazanmış olduğu halde (22 Cemaziyelevvel 907 — 3 Ocak 1501) de Herat'da vefat eyledi.

سال تاریخ وی و منزل او بر سیدم آمد آواز زفر دوس که جنت جنت

beytindeki iki *Cennet* ölüm yılını göstermektedir.

Ali Şîr, Farsça manzumelerinde Fânî, Çagatayca şîirlerinde Nevâyî mahlâslarını kullanırdı. Fânî mahlaslı bir, Nevâyî mahlâslı olarak da *Garâibü's-sîgar*, *Nevâdirü's-şebâb*, *Bedâyi'ül-vasat*, *Fevâidü'l-kîber* ünvanlı dört divan tertip etmiştir ki bunlardan biri çocuk sayılacak zamanlarında, ikincisi gençliğinde, üçüncüsü orta yaşlarında, dördüncüsü ihtiyarlığında şîirlerini havıdır.

Bunlardan başka Hamsesi ve otuz kadar eseri vardır. [1]

[1] Kaf zâde Tezkire, (N) harfi, Mustakim zâde: Mecelletü'n-nisâb : (M) ve (N) harfi, Kâtîp Çelebi: Keşfû'z-zunûn: Kahire I, 525; İstanbul baskısı I, 725, A.Rifat: Lügat-i Tarihiye ve Coğrafiye: 753, Şemseddin Samî, Kamusu'l-alâm: IV, 3195, M. Süreyya: Sicill-i Osmani, III, 494, Mustakim zâde: Tuhfe tü'l-hattâtin, 686, Sefinetü's-sûra, 246. İsl. An. I, 349, H. Tevfîk, Hamâmi zâde I, H. Ali: Türk Edebiyatı Nümüneleri; İst. 1927, 74.

I

H A Y R E T U ' I - E B R Â R

Ali Şîr Nevâyî tarafından (888 — 1483 M.) yılında yazılan ve Hamsesinin birinci mesnevîsi olan bu eserde 1 besmele manzumesi, 1 hamdiye, 4 münâcât, 4 na't, 1 miraciye, 2 Şeyh Nizâmî ve Mollâ Camî medhiyeleri, 2 söz tarifi, Hüseyin Baykara medhiyesi, 1 gönül tarifi, 3 hayret başlıklı ve tasavvufa dair manzume, 1 Mehmed Bahâüddin-i Şâh-i Nakşibend medhiyesi, makale başlıklı 20 manzume ki birincisi imana, ikincisi islâma, üçüncüsü adalete, dördüncüsü mûräilere, beşincisi kereme, altıncısı edebe, yedincisi kanaate, sekizincisi vefaya, dokuzuncusu aşka, onuncusu doğruluğa, on birincisi ilme, on ikincisi, kaleme, on üçüncüsü cömerdilige, on dördüncüsü felekten şikâyete, on beşincisi cehalete, on altıncısı ahlâksızlığı, on yedincisi yiğitlige, on sekizincisi hak emrine itaate, on dokuzuncusu Horasan kîtasının tarifine, yirmincisi bu manzumenin Hüseyin Baykara için yazıldığına dâirdir. Her makale arasında bahse müناسip hikâyeler vardır.

1. İST. ÜNİVER. KTB. 5451/1.

3 — 53 Yk.

Baş :	رشتغه چکنی بخ دریم ...	بسم الله الرحمن الرحيم
Son :	قویدی قدم باق غه عزمن قلاب عاشق فرهاد حزین سوزی پشت از مرد پیایان رسید	... حیرة الابرار تامين قلب باقي سیدین خسرو و شیرین سوزی شکر که این نامه بعنوان رسید

İst. th : 1242 — 1826th/27 M.

Md. ta : 51 yk, 424×264 ölç, tâlik yz, dört sütun üzerine 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yeşil renkte bez kaplı, mahfazalı ct.

Başa kütüphanenin resmi mührü basılı ve dört sayfada Ali Şîr Nevâyî'nin bazı manzumeleri yazılıdır.

- Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 3 üncü yaprağından başlar.
- 351 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
- 55-116 ncı yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,
- 119-164 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
- 167-239 uncu yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
- 243-334 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme*,
- 336-351 inci yapraklarında Mehmed namında birinin lüğate dâir bir risalesi yazılıdır.

2. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2578/1.

1 — 55 Yk.

Baş : رشته غه چیکنی بجه درینم ...
 Son : ... تا آنی کوب کوب آلبان سیپارای کوب کوب ایجیب هردم او زمین بارای
 İst. th : 27 / Rebiyülevvel / ?
 İst. kd : وقد فرغ هذا الكتاب بعون الملك الوهاب في ٢٧ شهر ربیع الاول
 Md. ta : 55 yk, 306×175 öç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin ct.

Başta Es'ad Ef. nin vakîf mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

347 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

56-137inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
 141-187inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
 187-192inci yapraklarında Mîr Haydar Meczûb'un *Mahzenü'l-esrâr* tercümesi,
 193-259uncu yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,
 260-347inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

3. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3754/1.

1 — 52 Yk.

Baş : رشته غه چیکنی بجه درینم ...
 Son : ... تا آنی کوب کوب آلبان سیپارای کوب کوب ایجیب هردم او زمین بارای
 Md. ta : 52 yk, 247×170 öç, tâlik yz, 21 st, âhârlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, mîklepli ct.

Başta Sultan Mahmud I. un tuğralı vakîf mührîyle vakîf tescil eden Haremeyn evkafî müfettişi Dervîş Mustafa Ef. nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

328 yapraktan müteşekkil olan mecmuanın,

54-128inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
 130-175inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
 176-237inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,
 238-328inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

4. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3755/1.

1 — 41 Yk.

Baş : رشته غه چیکنی نجه در ینم ...
 بسم الله الرحمن الرحيم
 ... تا آفی کوب کوب آلبان سیپارای کوب کوب ایچب هردم او زمدين بارای
 Son : ...
 Tlf th : 880 — 1475 M.
 Tlf kd : سیکنیز و سیکنیز یوز و سیکن ایدی نسخه تاریخی که احسن ایدی

Md ta : 44 yk, 337×220 öç, güzel tâlik yz, 25 st, kahn âbadi kt, güzel nakiş ve tezhipli bk, kırmızı szb, yalnız birinci sayfa yaldız cl, diğerleri çetvelsiz, kahverengi meşin ct.

Başta Sultan Mahmud I. un tuğralı vakif mühriley vakfi tescil eden Haremeyn evkaflı müfettişi Dervîş Mustafa Ef'nin mührü basılı ve imzası yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1 inci yaprağından başlar.

45-107 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
 180-146 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
 147-223 üncü yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *İskndernâme*,
 224 275 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh* yazıldı.

5. İST. ÜNİVER. KTB. 1191/1.

1 — 458 Yk.

Bns : رشته غه چیکنی نجه در ینم ...
 بسم الله الرحمن الرحيم
 ... تا آفی کوب کوب آلبان سیپارای کوب کوب ایچب هردم او زمدين بارای ...

Md ta : 45 yk, 298×197 — 231×193 öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, âbadi kt, nakişli ve tezhipli bk, yaldız szb, yaldız cl, arkası meşin ct, üstü kırmızı kâğıt kaplı, miklepli.

Başta kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1 inci yaprağından başlar.

160 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 46-116 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
 117-160 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun* yazılıdır.

6. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 809/1.**1 — 44 Yk.**

Baş : رشتہ غہ چکنی بجه در یتم ... بسم الله الرحمن الرحيم
Son : ... تا آنی کوب کوب آلبان سینقارای کوب کوب ایجیب هردم او زمدين بارای

Md. ta : 44 yk, 250×177 öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, âbadi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü yıldızlı kâğıt kaplı ct.

Başta Sultan Osman III. in tuğralı vakif mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

271 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

44-106 nci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Sîrin*,

106-144 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,

145-195 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,

196-271 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

7. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 801/1.**1 — 45 Yk.**

Baş : رشتہ غہ چکنی بجه در یتم ... بسم الله الرحمن الرحيم
Son : ... تا آنی کوب کوب آلبان سینقارای کوب کوب ایجیب هردم او زو مدین بارای

Md. ta : 45 yk, $325 \times 223 - 218 \times 133$ öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, penbe renkli zerefşan âbadi kt, İrankâri naklılı ve tezhipli szb, kırmızı ve mavi yıldız cl, arkası ve etrafı meşin üstü kâğıt kaplı ct.

Başta Sultan Mahmud I. un tuğralı vakif mührü basılıdır ve bir minyatür vardır.

Bu eser içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

275 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

45-107 nci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Sîrin*,

108-147 nci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,

147-198 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,

199-275 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* mesnevileri yazılıdır.

II

FERHÂD VE ŞİRİN

Ali Şir Nevâyî tarafından (889—1484 M.) yılında tamamlanan ve Hamsenin ikinci olan bu eserde 1 hamdiye, 1 münâcât, 1 na't, 1 mirâciye, 2 Şeyh Nizâmî ve Molla Câmî medhiyesi, 1 felekten şikâyetnâme, 1 Türk hakanının oğlu olarak gösterdiği Ferhâd ile Şîrin nazminin sebebi, 2 Hüseyin Baykara ve oğlu Bediüzzaman medhiyesi, bunlardan sonra Ferhâd'ın doğumlu, mektebe gidişi, gençliği, onun için dört bağ ve dört köşk yapılışı, inşaatı görmek için Ferhâd'ın köşklere gelmesi, binalar tamam olup işaret meclisi kurulması, Ferhâd'ın köşklerin renginde elbiselerle her gün birine gidişi, babasının tac ve taht teklifini reddedlesi, Hazinede tılsımlı bir ayna bulup onda garip akisler görmesi ve ıztıraba düşmesi, Ferhâd'ın kahramanlıklar, Ermenistana gidişi, Ermenistan hâkimesi Mühîn Banunun kardeşi kızı Şîrin'e aşık olması, Husrev Pervîzin Ermenistana elçi gönderisi, aksi cevaplar alması üzerine ordu ile gelişî ve şehri muhasara edişi, Ferhâd'ın tutulup zencire vuruluşu, kurtulduktan sonra Şîrin ile mektuplaşması, Ferhâd'ın vefatı, Şîrin'in hastalanması, Husrev Pervîzin oğlu Şîrûye'nin babasını öldürmesi ile Şîrin'in ölümü yazılıdır.

1. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 25/8/2.

56 — 137 Yk.

Bas : نصیب ایت کونکلوما فتح اولماغ آنی ... محمدک فتح ابواب المانی

... منکا تو قیل که سوزنی کوته اینم یعنای بر لحظه چوق منزاغا یعنی ...

Yzn : Mehmed Ali b. Mehmed Hüseyin.

Ist th : 2 / Rebiyülevvel / 1093 — 11 / Mart / 1682.

تنت¹ الكتب² بعون الملك الوهاب على يد الاحقر المباد تحتاج الى شفاعة ثيبنا محمد على بن محمد حسين بن زين العباد عرب المتوطن قرية علبا ياد في يوم الاثنين شهر ربیع الاول سنة ذلك وتعین بعد الاف من هجرة النبوة المصطفويه عليه افضل الصلة والفق اف السلام

Md. ta : 82 yk, 307×175 ölçü, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, tamire muhtaç ct.

Mecmuanın başında Es'ad Ef'nin vakıf mührü ve bu eserin sonunda 5 yaprakta Çagatayca manzumeler vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 56 ncı yaprağından başlar.

347 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1- 55inci yapraklarında Ali Sîr Nevâyi hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,

141-187 nci yapraklarında Ali Sîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,

187-192 nci yapraklarında Mîr Haydar Meczûbun *Mahzenü'l-esrâr* tercümesi.

2. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3745/2.

54 — 128 Yk.

Baş : نصیب ایت کونکلوما فتح اولماع آنی ... بحمدک فتح ابواب المانی

Son : ... منکا توتفیل که سوزنی کوته ایتمین ... تینای بر لحظه چوق متزله يتیم

Md. ta : 75 yk, 247×170 ölç, tâlik yz, 21 st, âharlı âbadı taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakıf mührile vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Dervîş Mustafa Ef. nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 54 üncü yaprağından başlar.

328 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1-52 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,

130-175 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,

176-237 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,

238-328 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

3. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3755/2.

45 — 107 Yk.

Baş : نصیب ایت کونکلوما فتح اولماع آنی ... بحمدک فتح ابواب المانی

Son : ... منکا توتفیل که سوزنی کوته ایتمین ... تینای بر لحظه چوق متزله يتیم

Tlf th : 889 — 1484 M.

Tlf kd : چو تاریخ سلیس آنکلای دیدم توز سیکنڈ یوز سیکسن ایردی داعی توقوز

Md. ta : 63 yk, 337×220 ölç, güzel tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, kalın âbadı kt, güzel naklı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yalnız birinci sayfada yaldız cl, kahverengi meşin ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakıf mührile vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Dervîş Mustafa Ef nin mührü basılı ve imzası yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 45 inci yaprağından başlar.

275 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1- 44 üncü yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l ebrâr*,

108-146 nci yapraklarında A i Şir Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,

147-223 üncü yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *İskende'nâme*,

224-275 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh* yazılıdır.

4. İST. ÜNİVER. KTB. 1191/2.

46 — 116 Yk.

Baş : نصیب ایت گونکلوما فتح اولماق آنی ...
 بحمدک فتح ابواب المانی
 Son : ... منکا توچیل که سوزنی کوته ایتم بینای بر لحظه چون مازلغا یعنی

Md. ta : 71 yk, 290×197 — 231×139 öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, abadi kt, naklılı ve tezhipli bk, yıldız szb, yıldız cl, arkası meşin üstü kırmızı kâğıt kaplı, miklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 46 ncı yaprağından başlar.

160 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1- 45inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
 117-160inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*
 yazılıdır.

5. İST. ÜNİVER. KTB. 5451/4.

167 — 239 Yk.

Baş : نصیب ایت گونکلوما فتح ایگاک آنی ...
 بحمدک فتح ابواب المانی
 Son : ... منکا توچیل سوزنی کوته ایتم بینای بر لحظه چون مازلغا یعنی
 تاب ائم چون شیرین اوفرهاد بوخروتی الار روی قلور شاد

Md. ta : 73 yk, 424×264 öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 21 st, abadi taklidi kt, kırmızı szb, yeşil renkte bez kaplı mahfazalı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin mührü basılı ve bu eserin başında 6 sayfada Ali Şîr Nevâyî'nin bazı manzumeleri yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 167 ncı yaprağından başlar.

351 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

3- 53 üncü yapraklarında *Hayretü'l-ebrâr*,
 54-116ncı yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,
 119-164 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
 243-334 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme*,
 336-351inci yapraklarında Mehmed namında birinin lugate dair bir risalesi
 yazılıdır.

6. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 809/2.

44 - 106 Yk.

Baş :	نصيب ايت كونكلوما فتح اولانغ آنى ...	محمدك فتح ابواب المانى
Son :	بنای بر لحظه چون منزلفه يېم ...	منکا تو قیل که سوزنی کوته ايتم

Md. ta : 63 yk, 250×177 ölç, tâlik yz, dört sütun üzerinden 25 st, âbadi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü yıldızlı kâğıt kâfî ct.

Mecmuanın başında Sultan Osman III. in tuğralı vakîf mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 44 üncü yaprağından başlar.

271 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1- 44 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
- 106-144 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
- 145-195inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,
- 196-171inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

7. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 810/2.

45 - 107 Yk.

Baş :	نصيب ايت كونكلوما فتح اولانغ آنى ...	محمدك فتح ابواب المانى
Son :	بنای بر لحظه چون منزلفه يېم ...	منکا تو قیل سوزنی کوته ايتم

Md. ta : 63 yk, $325 \times 223-218 \times 135$ ölç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, penbe renkli zereşan âbadi kt, İrankâri nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı ve mavi szb, yıldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kâfî ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakîf mührü basılı ve içinde üç minyatür vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 45inci yaprağından başlar.

275 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1- 45inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
- 108-147inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
- 147-198inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,
- 199 275inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* mesne-vîleri yazılıdır.

III

MECNUN VE LEYLA

Ali Şir Nevâyi tarafından (889 — 1484 M) yılında yapılan ve Hamsesinin üçüncüsü olan bu eserde, 1 tevhîd, 1 müなcat, 1 mirâciye, 2 Şeyh Nizâmî ve Molla Camî medhiyeleri, 2 Hüseyin Baykara ve oğlu Bediüzzaman medhiyeleri, kitabın telîfi sebebi, bunlardan sonra Mecnun'un doğuşu, mektebe gidişi, âşık oluşu, Mecnun diye şöhret buluşu, duâ için Kâbe'ye götürülüşü, Mecnun'un kırlda dolaşması, vahsi hayvanların kendisine alışması, Nevfel isminden birinin Mecnun'a acıyiç topladığı kimselerle Leylâ'nın kabilesine hücumu, Mecnun'un Leylâ kabilesinin galip gelmesi için dua etmesi üzerine Nevfel'in çekiliip gitmesi, Leylâ ile Mecnun'un mektuplaşması, Mecnun'un bu esnada vefat eden ana ve babasının mezarlari başında ağlaması, ilk önce Leylâ'nın sonra da Mecnun'un vefatları, âşkin tarifi, Şehzade Sultan Üveys Bahadır'ın medhi yazılıdır.

1. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2578/3.

141 — 187 Yk.

ای نخشی آننک سله سر آغاز انجامیه کیم شار هر آغاز باش :

... عصانیا عنو یونگای آمن پارکه نوع یولفای آمن

Yzn : Mehmed Ali b. Mehmed Hüseyin.

Ist. th : Safer/1093 — Subat-Mart/1682.

Ist. kd : أتت الكتابة بعون الملك الوهاب في يوم الجمعة في شهر صفر المظفر على يد العبد المذليل
محمد على بن محمد حسين عليا بادي سنة ثلث وسبعين بعدالالف من هجرة النبي المصطفى عليه التحمة والسلام

Md. ta : 47 yk, 307 x 175 öç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi mesin ct.

Mecruyanın başında Es'ad Ef'nin vakıf mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 141inci yaprağından başlar.

347 yapraktan mütesekkil olan bu mecmuanın,

1- 55 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyi hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,

56-137 nci yapraklarında Ali Sîr Nevâvî hamsesinden *Ferhâd* ve *Sîrin*.

¹⁸⁷⁻¹⁹² nci yapraklarında Mîr Haydar Meezûb'un *Mahzenü'l-esrâr* tercümesi,

193-259 uncu yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behrâm Sâh*,

260-347 nci yapraklarında Ali Sîr Nevâyi hamsesinden *İskendernâme* yazılıdır.

2. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3754/3.**130 — 175 Yk.**

Baş : ای یخشی آتینک بیله سر آغاز ...
Son : ... عصیانیه غفو بولغای آمین

نحوه کم پتار هر آغاز ...
 یارب که بو نوع بولغای آمین

Md ta : 46 yk, 247 × 110 öç, tâlik yz, 21 st, êharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahve rengi meşin, soğuk damga şemseli, mîklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakif mührîyle vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Dervîş Mustafa Ef.nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 130 uncu yaprağından başlar.

328 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1- 52 nci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
- 54-128 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
- 176-237 nci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,
- 238-328 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

3. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3755/3.**108 — 146 Yk.**

Baş : ای یخشی آتینک بیله سر آغاز ...
Son : ... عصیانیه غفو بولغای آمین

نحوه کم پتار هر آغاز ...
 یارب که بو نوع بولغای آمین

Md. ta : 39 yk, 337 × 220 öç, güzel tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, kalın âbadi kt, güzel naklı ve tezhipli bk, kırmızı szb, 127 nci yaprağa kadar yaldız ve mavi çizgili cl, diğerleri cetvelsiz, kahverengi meşin ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakif mührîyle vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Dervîş Mustafa Ef.nin mührü basılı ve imzası yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 108 nci yaprağından başlar.

275 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1- 44 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*.
- 45-107 nci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
- 147-223 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamşesinden *İskndernâme*,
- 224-275 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh* yazılıdır.

4. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 809/3.

106 — 144 Yk.

Baş : انجا مينا كيم يثار هر آغاز ... اى يخى آينك بيله سر آغاز
 Son : يارب كه بو نوع بولنای آمين ... عصياغه عنو بولنای آمين

Md. ta : 39 yk, 250×177 öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, âbadi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü yıldızlı kâğıt kâfî ct.

Mecmuanın başında Sultan Osman III. in tuğralı vakif mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 106 ncı yaprağından başlar. 271 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 44 üncü yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
- 44 - 106 ncı yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Sîrin*,
- 145 - 195 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,
- 196 - 271 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

5. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 813/3.

108 — 147 Yk.

Baş : انجامينا كيم يثار هر آغاز ... اى يخى آينك بيله سر آغاز
 Son : يارب كه بو نوع بولنای آمين ... عصياغه عنو بولنای آمين

Md. ta : 40 yk, $325 \times 223 - 218 \times 135$ öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, pembe renkli zerefsan âbadi kt, İrankâri naklılı ve tezhipli bk, kırmızı ve mavi szb, yıldız cl, arkası ve kenarları meneviş, üstü kâğıt kâfî ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakif mührü basılı ve içinde iki minyatür vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 108 inci yaprağından başlar, 275 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın 1 - 45 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,

- 45 - 107 ncı yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Sîrin*,
- 147 - 198 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,
- 199 - 275 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* mesnevileri yazılıdır.

6. İST. ÜNİVER. KTB. 1191/3.

117 — 160 Yk.

Baş :	انجـا مـيـهـ كـيمـ يـتـارـ هـرـ آـغـازـ ...	اـيـ بـخـشـيـ آـيـنـكـ بـيلـ سـرـ آـغـازـ ...
Son :	يارـبـ كـهـ بـوـ نوعـ بـولـقـايـ آـمـينـ ...	عـصـيـانـيـهـ عـنـوـ بـولـقـايـ آـمـينـ ...

Md. ta : 44 yk, $298 \times 197 - 231 \times 138$ öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, âbadi kt, naklılı ve tezhipli bk, yıldız szb, yıldız cl, arkası meşin üstü kırmızı kâğıt kaplı, mıklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser içinde bulunduğu mecmuanın 117 ncı yaprağından başlar.

160 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 45 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l - ebrâr*,
 46 - 117 ncı yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin* ya-
 zıldır.

7. İST. ÜNİVER. KTB. 3230/1.

1 — 51 Yk.

Baş :	انجـا مـيـهـ كـيمـ يـتـارـ هـرـ آـغـازـ ...	اـيـ بـخـشـيـ آـيـنـكـ بـيلـ سـرـ آـغـازـ ...
Son :	يارـبـ كـهـ بـوـ نوعـ بـولـقـايـ آـمـينـ ...	عـصـيـانـيـهـ عـنـوـ بـولـقـايـ آـمـينـ ...

Md. ta : 51 yk, 299×190 öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası kahverengi, üstü açık zeytinî renkte meşin, şemseli, sel-bekli, zencirekli.

Başta kütüphanenin resmî damgası basılı ve birkaç manzume yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1 inci yaprağından başlar.

121 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 53 - 121 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh* yazılıdır.

8. İST. ÜNİVER. KTB.

119 — 164 Yk.

Baş :	انجـا مـيـهـ كـيمـ يـتـارـ هـرـ آـغـازـ ...	اـيـ بـخـشـيـ آـيـنـكـ بـيلـ سـرـ آـغـازـ ...
Son :	يارـبـ كـهـ بـوـ نوعـ بـولـقـايـ آـمـينـ ...	عـصـيـانـيـهـ عـنـوـ بـولـقـايـ آـمـينـ ...

Md. ta : 46 yk, 424×264 öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yeşil renkte bez, mahfazalı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi mührü basılı ve bu eserin başında 6 sayfada Ali Şîr Nevâyî'nin bazı manzumeleri yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 119uncu yaprağından başlar.

351 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

3- 53 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,

55-116 ncı yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,

167-239 uncu yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,

243-334 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme*,

336-351 inci yapraklarında Mehmed namında birinin lugate dair bir risalesi yazılıdır.

IV

BEHRÂM ŞÂH

[Seb'a-i Seyyâre]

Ali Şîr Nevâyî hamsesinin dördüncüsü olan bu eser 889-1484 M. te tamamlandırmıştır. İçinde 1 tevhîd, 1 münâcât, 1 na't, 1 mirâciye, 1 söz tarifi, 2 Şeyh Nizamî ve Molla Camî medhiyeleri, 1 Hüseyin Baykara medhiyesi, Behrâm Şâh destanına başlanış, Behrâm'ın ava gitmesi, Dilarâm'ın sesine ve kendisine âşık olması, âşikane birçok vakalardan sonra yaban eşegi avlamağa merak etmesi, sultanatının encamı ve efsanesinin hitamı, hatimesinde nazım tarihinin zikri ve manzume beyitlerinin adedi yazılıdır. Bu eser, efsanevî kahramanlardan Behram Gûr'un şahsiyetini edebî bir üslûp içinde hikâye etmektedir.

1. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3754/4.

176 — 237 Yk.

Baş : ... ایلکاتیل سیندن اولدی تیکا مقال ... ای سپاسینک دیعا کدا ایل تیل لال

Son : ... بی اقام ایلین خریدار ایت ... بی اولاد کنی آنکا بارایت

Md. ta : 62 yk, 247 × 170 ölç, tâlik yz, 21 st, âharlı âbadi taklidi, kt. kırmızı szb, kahve rengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakîf mührîyle vakfi tescil eden Haremeyn evkâfi müfettişi Dervîş Mustafa Ef.nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 176 ncı yaprağından başlar.

328 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1- 52 ncı yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,

54-128 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,

130-175 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,

238-328 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

2. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3755/5.

224 — 275 Yk.

Baş	... ایلکاتیل سیندن اولدی تیلکا مقال	ای سپاسینک دیما کدا ایل تیلی لال
Son	تى اقليم ايلين خريدار ايت	... تى افلاکنى آنكا بار ايت
Tlf th	889 — 1484 M.	
Tlf kd	سیکسان اولش ابدي يې توتوز ... پۇچىنە يازلادى عنوانى	کرچە تارىخى ايردى سیكىز يۈز آبى ائىنگ جاذى ئانى ...

Md ta : 52 yk, 337 × 220 ölç, güzel tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, kalın âbadi kt, güzel nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, yalnız 224 üncü sayfa yaldız cl, kahverengi meşin ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakîf mührîyle vakîf tescil eden Haremeyn evkâfi müfettişi Dervîş Mustafa Ef. nin mührü basılı ve imzası yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 224 üncü yaprağından başlar.

275 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1- 44 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
- 45-107 nci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
- 108-146 nci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
- 147-223 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

3. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı) 809/4.

145 — 195 Yk.

Baş	ایلکا تیل سیندن اولدی تیلکا مقال ...	ای سپاسینک دیما کدا ایل تیلی لال
Son	تى اقليم ايلين خريدار ايت	... تى افلاکنى آنكا بار ايت

Md. ta : 51 yk, 250×177 ölç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, âbadi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü yaldızlı ct.

Macmuanın başında Sultan Osman III. in tuğralı vakîf mührü basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 145inci yaprağından başlar. 271 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 44 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
- 44 - 106 nci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
- 106 - 144 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
- 196 - 271inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

4. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 810/4.

147 — 168 Yk.

Baş : ای سپاسینک دیعا کدا ایل تیلی لال
 ... ایلکاتیل سیندین اولدی تیلکا مقال ...
 Son : ... بی افلاکنی آنکا بار ایت
 تی اقلیم ایلین خریدار ایت

Md. ta. 52 yk, $325 \times 223 - 218 \times 135$ öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, pembe renkli zerefşan âbadi kt, İrankâri naklı ve tezhipli bk, kırmızı ve mavi szb, yıldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kağıt kâfî ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakif mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 147 ncı yaprağından başlar.

275 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın 1-45 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî nin *Hayretü'l-ebrâr*,

45-107 ncı yapraklarında *Ferhâd ve Şîrin*,

108-147 ncı yapraklarında *Leylâ ve Mecnun*,

199 - 275 inci yapraklarında *İskndernâme* mesnevileri yazılıdır.

5. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2578/5.

193 — 259 Yk.

Baş : ای سپاسینک دیعا کدا ایل تیلی لال
 ... ایلکاتیل سیندین اولدی تیلکا مقال ...
 Son : ... بی افلاکنی آنکا بار ایت
 تی اقلیم ایلین خریدار ایت

Md. ta : 67 yk, 307×175 öç, talik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin ct.

Mecmuanın başında Es'ad Ef. nin vakif mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 193 üncü yaprağından başlar.

347 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 55 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,

56 - 137 ncı yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,

141 - 187 ncı yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*

187 - 192 ncı yapraklarında Mîr Haydar Meczûb un *Mahzenü'l-esrâr* tercumesi,

260 - 347 ncı yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *İskndernâme* yazılıdır.

6. İST. ÜNİVER. KTB. 1409.

Baş : ای سپاسینک دیعا کده ایل تیل لال
 Son : ... ایلکاتیل سیندین اولدی تیلکا مقال ...
 ... بی افلاکنی آنکا یار ایت

Md. ta. : 150 yk, 187×110 — 130×60 öç, tâlik yz, 17 st, âbadi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, vişnerengi meşin, şemseli, selbekli, zencirekli, muklepli ct.

Başta kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

7. İST. ÜNİVER. KTB. 3230/2.

53 — 121 Yk.

Baş : ای سپاسینک دیعا کده ایل تیل لال
 Son : ... ایلکاتیل سیندین اولدی تیلکا مقال ...
 ... بی افلاکنی آنکا یار ایت

Md. ta : 69 yk, 299×190 öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 19, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası kahverengi üstü açık zeytuni meşin, şemseli, selbekli, zencirekli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılı ve birkaç manzume yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 53 üncü yaprağından başlar.

121 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1-51 nci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hâmsesinden *Leylâ ve Mecnun* yazılıdır.

8. İST. ÜNİVER. KTB. 5451/2.

55 — 116 Yk.

Baş : ای سپاسینک دیعا کدا ایل تیل لال
 Son : ... ایلکاتیل سیندین اولدی تیلکا مقال ...
 ... بی افلاکنی آنکا یار ایت

Yzn : Mîr Abdülhay b. Mîr Zarîf i Semerkandî.

İst. kd : نعمت الکتاب بعون المک الوهاب عن بد عبد الصمیف الرانجی میر عبدالحی ابن میر ظریف سمرقندی
 غفرالله تعالی ذوبهما و ستر عیوبهما ... که هستی را نمی بینم بقایی

Md. ta : 62 yk, 424×264 öç, tâlik yz, dört sütun üzerine 21 st. h, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yeşil renkte bez kaplı, mahfazalı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin mührü basılı ve bu eserin başında dört sayfada Ali Şîr Nevâyî'nin bazı manzumeleri yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 55inci yaprağından başlar,
 351 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 3- 53 üncü yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
 119-164 üncü yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
 167-239 uncu yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
 243-334 üncü yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *İskndernâme*,
 336-351 inci yapraklarında Mehmed namında birinin lüğate dair bir risalesi
 yazılıdır.

V

S E D D - İ İ S K E N D E R İ

[İskndernâme]

Ali Şir Nevâyî hamsesinin beşincisi olan bu eserde, 1 tevhîd, 1 münâcât, 1 na't, 1 mirâciye, 2 Şeyh Nizamî ve Molla Camî medhiyeleri, 2 Hüseyin Baykara ve oğlu Bedî'ü'z-zaman medhiyeleri, 1 İran Padişahlarının dört tabakası hakkında mesnevî, bunlardan sonra İskender destanı, İskender'in Aristo'dan sualleriyle Aristo'nun cevapları, Dârâ ile İskender'in muharebesi, İskender'in galebesi ve İran'ı istilâsı, Kısmir, Hind ve Çin hükümdarlarının İskender'e itaat etmeleri, İskender'in Kısmir'i aldiktan sonra Hind'e gidişi ve Hind hükümdarının itaat edişi, Çin Hakanının İskender'e ziyafet verisi, İskender'in Rum diyarına avdeti, yedi denizi ve pek çok adaları fethetmesi, İskender'in ölümü ve cesedinin İskenderiye'ye nakli derg edilmişdir. Ali Şir Nevâyî'nin 64000 beyit tutan hamsesinden bu mesnevînin ne zaman yazıldığı belli değildir. En yakın bir tahmin olarak 1484 te veya biraz sonra yazılmış olması kabul olunmaktadır.

1. HACI MAHMUD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2829.

Bas	: بير اوشه كه دايي گداليق سنكا ... خدايا مسلم خدالق سنكا
Son	: ... نوا آرتونخ ايستانڭ شىكر قىل اوزات تىكىرى شىكرى نواسى غەتىل
Yza	: Mehmed Ali b. Maksud Ali b. Yadigâr.
İst. th	: Receb/1056 — Temmuz-Ağustos/1646.
İst. kd	: تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب على يد اضعف العباد كثیرالعصیان ... محمد على ابن مقصود على ابن يادكار غفر الله له ولوالديه واحسن اليها واليه في شهر رجب المرجب سنة ١٠٥٦ في روز بخشنبه في وقت الظهر

Md. ta : 185 yk, 237 × 162 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü siyah bez kaphi ct.

Başa Hacı Mahmud Ef. nin vakif mührileyle kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

Başa Türkçe, Farsça bazı manzumeler ve sonunda dört yaprakta nücuma ve Yedi iklim şehirlerine dair malumat ile Türkçe, Arapça ve Farsça manzumeler, İbn-i Giyâs'ın tevhîde dair Farsça yedi adet bendi yazılıdır.

2. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 809/5.

196 — 271 Yk.

Baş : بِر اُوشه كه دایي کدالق سنکا خدايا مسلم خدايق سنکا

Son : نوا آرتوغ ایستان ایسانك شکر قیل او زات تشكیری شکری نواسی غهتیل ...

Md. ta : 76 yk, 250×177 ölç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, âbadi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü yıldızlı kâğıt kaplı ct.

Mecmuanın başında Sultan Osman III. in tuğralı vakif mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 196 ncı yaprağından başlar.

271 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 44 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,

45 - 106 ncı yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Sîrin*,

106 - 144 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,

145 - 195 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh* yazılıdır.

3. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 810/5.

199 — 275 Yk.

Baş : بر اوست كه دایي کدالیق سنکا خدايا مسلم خدايق سنکا

Son : نوا آرتوغ ایستان ایسانك شکر قیل او زات تشكیری شکری نواسی غهتیل ...

Md. ta : 77 yk, 325×223 — 218×135 ölç, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, pembe renkli zerefşan âbadi kt, İrankâri naklılı ve tâzhipli bk, kırmızı ve mavi szb, yıldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaplı ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakif mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 199 uncu yaprağından başlar.

275 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 45 inci yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,

45 - 107 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Sîrin*,
 108 - 147 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
 147 - 198 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behram Şâh* mesnevileri yazılıdır.

4. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2578/6.

260 — 347 Yk.

Baş : بَرْ اُوْشَه كَدَالِق سِنَكَا خدايا مسلم خدالق سنكا
Son : طَلْب سِكِين تِيز كَام ايلسانك ... كَ بَرْ جَارَه بَرْ لَا حَرَام ايلسانك ...

Md. ta : 87 yk, 307×175 ölç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin tamire muhtaçtır ct.

Mecmuanın başında Es'ad Ef. nin vakif mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 260 inci yaprağından başlar.

347 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 55 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
 56 - 137 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Sîrin*,
 141 - 187 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Meçnun*,
 187 - 192 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Mahzenü'l-esrâr* tercümesi,
 193 - 259 uncu yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh* yazılıdır.

5. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3754/5.

238 — 328 Yk.

Baş : بَرْ اُوْشَه كَدَالِق سِنَكَا خدايا مسلم خدالق سنكا
Son : نَوْا كَرْتُوغ اِيْسَتَار اِيْسَانَك شَكَر قَيل اوذات شکری نواسی غنتیل ...

Md. ta : 91 yk, 247×170 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakif mührileyle vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Dervîş Mustafa Ef.'nin mührü basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 238 inci yaprağından başlar.

328 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 52 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
54 - 128 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
130 - 175 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
176 - 237 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh* yazılıdır.

6. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3755/4.

147 — 223 Yk.

Baş : بِرْ او شه كه دايى كدالق سنكا ... خدايا مسلم خدالق سنكا
Son : نوا آرتوق ايسنار ايسانك شكر قيل ... اوزات تشكري شكري نواسى غهتيل

Md. ta : 77 yk, 337×220, tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st, kalın âbadi kt, güzel naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, 206 nci yaprağa kadar yaldız ve mavi çizgili cl, diğerleri cetvelsiz, kahverengi meşin ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakîf mührîyle vakfi tescil eden Haremeyn evkâfi müfettişi Dervîş Mustafa Ef.'nin mührü basılı ve imzası yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 147 nci yaprağından başlar.

275 yapraktan ibaret olan bu mecmuanın,

- 1 - 44 üçü yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*,
45 - 107 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Şîrin*,
108 - 146 nci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnun*,
224 - 275 inci yapraklarında Ali Şir Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh* yazılıdır.

7. İST. ÜNİVER. KTB. 545/1.

243 — 344 Yk.

Baş : بِرْ او شه كه دايى كدالق سنكا ... خدايا مسلم خدالق سنكا
Son : نوا آرتوق ايسنار ايسانك شكر قيل ... اوزات تشكري شكري نواسى غهتيل
Yzn : Mir İsmail Üsrusenî.

İst. kd : كتبه احقر العباد مير اسماعيل اسروشنى ... اللهم اغفرل ولوالديه ولاستاذى وجميع المؤمنين
والمؤمنات والمسلمين والمسلمات الاحياء منهم والاموات انك محب الدعوات وفاضي الحاجات ورافع
الدرجات برحمتك يا ارحم الراحمين

Md. ta : 92 yk, 424×264 ölç, tâlik yz, dört sütun üzerine 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yeşil renkte bez kaplı, mahfazalı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi mührü basılı ve bu eserin başında 7 sayfada ve sonunda 2 sayfada Ali Şîr Nevâyî'nin bazı manzumeleri yazılıdır.

Bü eser, içindedeki mecmuanın 243 üncü yaprağından başlar.

351 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

3 - 53 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Hayretü'l-ebrâr*.

55 - 116 ncı yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Behrâm Şâh*,

119 - 164 üncü yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Leylâ ve Mecnûn*,

167 - 239 uncu yapraklarında Ali Şîr Nevâyî hamsesinden *Ferhâd ve Sîrin*,

336 - 351 inci yapraklarında Mehmed namında birinin lûgatı dair bir risalesi yazılıdır.

HAMDULLAH HAMDÎ, AK ŞEMSEDDİN ZÂDE

Asıl adı Mehmed Abdullah olan Hamdî, meşhur Ak Şemseddin Ef.'nin 12 oğlundan en küçüğü olup, 1449 yılında Göynük'de doğmuştur. Babasını kaybetmekten sonra düşüğü sıkıntılara rağmen tahsiline devam etmiş, musiki, hey'et ve tıbda epeyce bilgi sahibi olmuşsa da ilmiye mesleğine girmemiştir. Edebiyatımızda hamse yazmış olanların en eskilerindendir. Hamdullah Hamdî babası gibi sofiye tarikine mensup ve Şeyh İbrahim Tennûri'nin halifesi idi. Hayatını Göynük'te halkı irşâd ile geçirmiştir, Mehmed ve Zeyneddin isminde iki oğlu olmuş bunlardan Zeyneddin atalarının postunda uzun müddet halkı irşâd etmiştir. Hamdî (H. 909 — M. 1503) tarihinde ölmüştür. Göynük'de pederinin kabri civarında medfundur.

Hamdullah Hamdî'nin *Yûsuf ve Züleyha*, *Leylâ ve Mecnûn*, *Kiyafetnâme* gibi Hamse'sine giren eserlerinden başka *Tuhfetü'l-uşşâk*, *Mevlidü'l-cismânî ve Mevridü'r-ruhânî* isimli bir mevlidi ile *Ahmedîye* veya *Muhammediye* isminde diğer bir eseri ve *Divan'*ı vardır.

Mecdî, Şakayık trc.: 250, Bursalı M. Tahir, Os. Mlf.: II, 135, M. Süreyyâ, Sc. os: III, 160, Ş. Sâmi, Kamusu'l-a'lâm : III, 1985, Kâtib Çelebi, Keşfûz-zünun: Hasan Hilmi I, 509 ve İst. Maârif Mat. I, 786, Lâtiif tez.: 136, Âşık Çelebi, Hasan Çelebi, Riyazi, Kaf zâde, Beyânî, Sehî tez.leri. Müstâkim zâde, Mecelletü'n-nisab: (H Ç) harfi. isl. An: IV, 183, İstanbul Kütüphaneleri Türkçe Yazma Divanlar kataloğu : I, 75, Faik Reşad, Tarihi Edebiyat-ı Osmaniye : 213, Gibb, A History of Ottoman Poetry : II.

I

YÛSUF ve ZÜLEYHA

H. 897 — M. 1491/1492 de tamamlanmış olan bu eser *fa'ilâtun mefâ'ilun* *fa'lun* vezninde yazılmıştır. Zamanında büyük bir rağbet gören *Yûsuf ve Züleyha*,

Sultan Bayezit II. namına ithaf edilmiş ise de padişah tarafından iltifat görmeyen şair, eserin baş tarafındaki padişaha âit medhiyeleri sonradan kitabından çıkarmıştır. Daha sonraları aynı mevzûda eser veren Kemal Pş. zâde tarafından, *eğer Hamdi'nin mesnevîsini evvelce görmüş olsa idim bu mevzu'a el sürmezdim* denilemek suretiyle takdir edilmiş ve Fuzûlî'nin *Leylâ ve Mecnun* mesnevîsi yazılıncaya kadar Türk edebiyatının en muvaffak mesnevîsi sayılmıştır. Hamdi, bu mesnevîyi Ehl-i sünnet müfessirlerinin rivayetlerine en uygun bir şekilde yazan şairlerden biridir. Bu mesnevî ile aynı mevzûda yazılan diğer *Yûsuf ve Züleyha*'lar arasındaki münasebetler hakkında bak. Fuad Köprülü, İsl. An: zikredilen makale.

Eserde, 1 besmele manzumesi, 1 hamdîye, 1 tevhîd, 1 terci' bend, 1 münâcât, 1 terkib-i bend, 1 na't, Peygamberimizin bazı mucizeleri, Çâryâr medhiyeleri, Ak Şemseddin medhiyesi, kitabın başlangıcı, İshak Peygamberin vefatıyla Yakub'un Şam'a hicreti ve avdet ederek kardeşi (İyâس عيسى) ile barışması, Yusuf'un validesi Râhil'in vefatı, halasının Yusuf'a iftirası, kardeşlerinin Yusuf'u kırta götürmeleri ve kuyuya atmaları akşam üstü kanlı gömleğini bablarına getirmeleri, Yusuf'un kuyudan çıkarılması, köle diye satılması, Mısır'a götürülmesi, Züleyha destanının başlangıcı ve Yusuf'u rüyalarında görmesi, Züleyha'yı almak için padişahların müracaati, Züleyha'nın Mısır'a gelişî ve Azîz-i Mısır'ı çadır aralığından görüşü, Yusuf'un satılığa çıkarılışı ve Azîz-i Mısır tarafından alınışı, Züleyha'nın da Yusuf'a hürmet ve muhabbet gösterisi, Yusuf'un Mısır'a gelen bir Ken'anlı ile babasına haber gönderisi, Züleyha'nın arz-i visal edişi ve Yusuf'un imtina gösterisi ve kaçarken Azîz-i Mısır'a rast gelişî, Züleyha'yı ayıplayan Mısır kadınlarının Yusuf'u görünce şaşırmaları ve meyva soyarken ellerini doğramaları, Yusuf'un zindana konuluşu, zindanda rüya tâbir edişi, Firavunun rüyasını tâbir için çağrırlaşı, vefat eden Azîz-i Mısır'ın yerine tâyin edilişi, Züleyha'nın Yusuf'a varması, Yakub oğullarının Mısır'a gelişî, üçüncü gelişlerinde Yusuf'un kendisini bildirişi, Yakub ve ailesinin Mısır'a gelişî, nihayet Yakub'un, Yusuf'un ve Züleyha'nın vefat edişi bahisleri yazılıdır.

İST. ÜNİVER. KTB. T. 3579.

Baş :	هـ بـ شـ لـ سـ هـ آـ خـ اـ لـ هـ تـ بـ ...	ذکر اول نامہ اول اسم الله
Son :	كـ بـ نـ ظـ مـ يـ تـ دـ يـ بـ يـ اـ نـ ...	شکر و منت خدای سپحانه
	عـ اـ يـ تـ دـ يـ بـ نـ ظـ مـ يـ حـ دـ يـ فـ قـ يـ ...	سکن یوزله طقسان بدیده عام
	سـ رـ اـ دـ يـ اـ وـ لـ هـ دـ نـ دـ عـ اـ مـ نـ يـ ...	قدی اهل دردہ بونی یادکار

İst. th : H. 933 — M. 1526/27.

İst. kd :

سنه ثلث و هلاين و تسعماه ٩٣٣

Md. ta : 188 yk, 208×126 ölç, siyâkate benzer adi yz, 18 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, koyu kahve rengi meşin, soğuk damga şemseli, mıklepli ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası basılı ve Mustafa namına bir temellük kaydı yazılıdır.

2. AYASOFYA KTB. 3902.

Baş : هن نه باشنسه آخر اوله تباہ ... ذکر اول نواسه اول اسم الله
 Son : که بو نظی بیوردی پایانه ... شکر و منت خدای سبحانه
 İst. th : H. 941 — M. 1534/35. تمت الکتاب بعون الله الملك الوهاب سنہ احدی واربعین وتسعمائی
 İst. kd :

Md. ta : 212 yk, 154×97 — 110×54 öç, harekeli nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk., kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, arkası meşin üstü kâğıt kaplı, mıklepli ct.

Başta Sultan Mahmud I.'un tuğralı vakif mührileyek tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Mustafa Tahir Ef.'nin mührü basılıdır.

3. DAMAD ZADE MEHMED MURAD EF. (Süleymaniye Ktb.) 1555.

Baş. : هن نه باشنسه آخر اولور تباہ ... ذکر اول نواسه اول اسم الله
 Son : تمام ایتدی بو نظی حمدی فقیر ... سکز بوزله طقسان یدیده تمام
 İst. kd : امید اولردن دعای منیر قودی اهل درده بونی یادکار

Yzn : Mahmud. b. Ali b. Ramazani'l - Aydinî.

İst. kd : 24/Şevval/955 — 27/Kasım/1548.

تمه الاوراق بعون الله الملك الرزاق في يوم الرابع والعشرين في شهر شوال المustum من شهور سنہ خسے وخمسین وتسعمائی کتبه الفقیر محمود بن علی بن رمضان الایدینی علیه عنون الله الباری

Md. ta : 150 yk, 180×106—129×61 öç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, yaldız szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaplı ct.

Başta Damad zâde Mehmed Murad Ef.'nin vakif mührü basılı ve Abdullah İzzet Mehmed Necib zâde namına bir temellük kaydı yazılıdır.

4. HUDAYÎ AZİZ MAHMUD EF. (Selim Ağa Ktb.) 1353.

Baş : طابده سید ایدردر بیرام ... روضه احیایه سرو خرام
 Son : که بو نظی بیوردی پایانه ... شکر و منت خدای سبحانه
 Yzn : Ahmed.
 İst. th : Muharrem/963 — Kasım-Aralık/1555.
 İst. kd : قد وقع الفراغ في أول محرم الحرام من شهور سنہ ثلث وستین وتسعمائی حرمه الفقیر احمد غفرالله له

Md. ta : 203 yk, 181×115—154×85 öç, nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, mavi cl, bez kaph ct.

Başında ve sonunda Hüdâyî Ef.'nin vakif damgası basılıdır.

Bu nüshanın baş tarafından Yusuf'un satılmasına kadar olan kısım eksiktir.

5. NURUOSMANİYE KTB. 3885.

Baş :	مستوى اكـه عـرش اعـظم دـر ...	... وـحق كـيم نفسـه خـوش دـمـدر ...
Son :	كـه بو نـظـمي يـتـورـدي باـيـانـه	... شـكر وـمنـتـ خـدـاـي رـحـانـه
Yzn :	Derviș Hasan b. Süleyman.	
İst. th :	Selânik H. 964 — M. 1556/57.	
İst. kd :	اضـفـ العـبـادـ درـوـيـشـ حـسـنـ بنـ سـلـيـانـ الـكـاتـبـ بشـيـعـ خـانـهـ فـيـ شـهـرـ سـلـانـيـكـ ٩٦٤ـ	

Md. ta : 201 yk, 149×96 ölç, adı tâlik yz, 16 st, sarımtarak avrupa kt, kırmızı szb, adı mukavva ct, tamire muhtaçtır.

Vakif veya kütüphanenin resmi mührleri yoktur.

Bu eser, kütüphane defterinde *Divan-i Nahîfî* ismiyle kaydedilmiştir.

6. İST. ÜNİVER. KTB. T. 882.

Baş :	هر نـهـ باـشـلـنـسـهـ آـخـرـ اوـلـهـ تـبـاهـ	ذـكـرـ اوـلـمـاسـهـ اوـلـ اـسـمـ اللهـ
Son :	كـهـ بوـ نـظـميـ يـتـورـديـ باـيـانـهـ	... شـكرـ وـمنـتـ خـدـاـيـ سـبـحانـهـ
Yzn :	Musa İbrahim.	
İst. th :	H. 966 — M. 1558/59.	
İst. kd :	تمـ الـكـتابـ بـعـونـ اللهـ الـمـلـكـ الـوـهـابـ نـقـةـ النـقـبـ مـوسـىـ اـبـراهـيمـ الـحـقـيرـ فـيـ تـارـيخـ سـنـتـ وـسـيـنـ وـتـسـعـاءـ	

Md. ta : 187 yk, 160×95—166 ölç, tâlik benzeri yz, 17 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, siyah meşin soğuk damga şemseli ct.

Başa kütüphanenin resmi damgası basılı ve Müderris Mehmed Ataullah namına bir temellük kaydı yazılıdır.

7. İST. ÜNİVER. KTB. 3812.

Baş :	هر نـهـ بشـلـنـسـهـ اوـلـورـ تـبـاهـ ...	ذـكـرـ والـمـاسـهـ اوـلـ اـسـمـ اللهـ
Son :	كـهـ بوـ نـظـميـ يـتـورـديـ باـيـانـهـ تمامـ اـيـتـيـدـيـ بوـ نـظـميـ جـهـدـيـ فـقـيـرـ اـمـيـدـيـ اوـلـدـنـ دـعـايـ منـيـزـ	... شـكرـ وـمنـتـ خـدـاـيـ سـبـحانـهـ سـكـرـ يـوزـلـ طـوقـسـانـ يـدـيـدـهـ تمامـ قـودـيـ اـهـلـ درـدـهـ بـونـ يـادـكـارـ

Yzn : Yusuf b. Ahmedî'l - Vardarî.

İst. th : Ramazan/967 — Mayıs/1560.

İst. kd : قد وقع الفراغ في شهر رمضان المبارك كتبه الفقير الحفير يوسف بن احمد الواردرى عن عنةما
الفور الرحيم البارى سنة ٩٦٧ .

Md. ta : 179 yk, 181×98 — 140×63 öç, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri cetvelsiz, arkası meşin, üstü ebri kâğıt kaplı ct.

Başta kütüphanenin resmî damgası basılı ve Ayintablı Hasırcı zâde namına bir temellük kaydi yazılı ve mührü basılıdır.

8. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 4151.

Baş : هر نه باشنسه آخر اوله تیاه ... ذکر او لئاسه اول اسم آله

Son : تمام اتدى بو نظمی حمدی فقیر ... سکنی یوز طقسان یدیده تمام
اورزدن امید دعای منیر قوادی اهل درده بونی یادکار

Yzn : Ahmed b. Mehmedî'l - Üskübî.

İs. th : Muharrem/967 — Ekim/1559.

İst kd : وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب في اوائل محرم الحرام سنة سبع وستين وتسعمائة من الهجرة :
النبي صلی الله علیہ وسلم من يد العبد الفقیر احمد بن محمد الاسکوبی غفر ذنبه وستر عیوبه امنیا مین

Md. ta : 214 yk, 220×125 — 151×73 öç, tâlik yz, 15 st, âbadi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Sultan Mahmud I. un tuğralı vakıf mühriley vakıfı tescil eden Haremeyn ev-kafi müfettişi Mustafa Ef.'nin mührü basılıdır.

9. MURAD BUHARI (Süleymaniye Ktb.) 324.

Baş : هر نه باشنسه اخر اوله تیاه ... ذکر او لئاسه اول اسم الله

Son : که بو نظمی یتوردی پایانه ... شکر و منت خدای سبحانه

Yzn : Dervîş Ali b. Hasan İstanbulî.

İst. th : Rodos, 26/Ramazan/968 — 26/Haziran/1561.

İst. kd : قد فرغ الكتاب بعون الله الكريم الوهاب على يد اضعف العباد درویش علی بن حسن :
استنبولی لواقع في ستة وعشرين رمضان سنة ثمانية وستين وتسعمائة در ردوس

Md. ta : 210 yk, 192×113 — 126×62 öç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, 72 nci yaprağa kadar yalnız ilk çift sayfa

yaldız, diğerleri kırmızı cl, 72 ncı yapraktan sonraki yapraklar cetvelsiz, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, kenarları zencerekli ct.

Başa Süleymaniye kütüphanesinin resmî damgası basılıdır.

10. AYASOFYA KTB. 3903.

Baş : هر نه بشلسه آخر اوله تباء ... ذكر اولنasse اول اسم الله

Son : كه بو نظمي بتوردي پايانه ... شکر و منت خدای سیحانه
تمام ایندی بو نظمي حمدی فقیر سکر بوز طقسان یدیده تمام
امیدی اولردن دعای منیر قودی اهل درده بونی یادکار

Yzn : Mustafa b. Murtaza el - Hüseynî.

İst. th : Recep/971 — Şubat/1564.

تم من يد الفقير مصطفى بن سرتقى الحسينى فى اوائل رجب المارجب لسنة احدى وسبعين تسمامية : Ist kd

Md ta : 190 yk, 145×85 — 102×48, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, miklepsiz ct.

Güveler yaprakları tahrip etmiş olduğundan tamire muhtaçtır.

Başa Sultan Mahmud I. un vakîf mûhriyle vakfi tescil eden Haremeyn evkaşı müfettişi Mustafa Tahir Ef. nin mührü ve *Tevakkeltü'âlâ hâlîki* yazılı bir mühür vardır.

11. ŞEHİ MURAD (Süleymaniye Ktb.) 460.

Baş : هر نه بشلسه آخر اوله تباء ... ذكر اولنasse اول اسم آله

Son : تمام ایاتدی بو نظمي حمدی فقیر ... سکر بوزله طقسان یدیده تمام
امیدی اولردن دعای منیر قودی اهل درده بونی یادکار

Yzn : Hüsam b. Sinan.

İst. th : Şaban/977 — Ocak/1570.

قد فرغ عن كتابه العبد الحكير المعترف بالعجز والقصير المقتبس الى رحمة الله القوى القدير
حسام بن سنان عفى عنهمما اغفوه الكتاب في الصف الاخير من شهر شعبان لسنة سبع وسبعين وتسعمائة
حامداً لله تعالى على ائمه ومصلياً على نبيه محمد وآله

Md. ta: 170 yk, 140×95 — 101×54 ölç, ince nesih yz, 19 st, aharlı âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin, miklepli ct.

Başa Murâd Molla kütüphanesinin resmî damgası basılıdır.

12. LÂLELİ (Şîleymaniye Ktb.) 1962.

Baş : هر نه بشلنسه آخر اوله تباہ ... ذکر اولنامه اول اسم الله
Son : که بو نظمی بیتودی پایانه ... شکر و منت خدای سبحانه
Yzn : Mehmed b. Abdurrahman b. Mustafa.
İst. th : 19/Receb/978 — 16/Kasım/1570.
İst. kd : تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب حبره المبد الصميف التعيف الحاج الى رحمة الله الملك
 الفي محمد بن عبد الرحمن بن مصطفى فرغ من تحرير يوسف وزليخا از كفتار حدى نور الله قبره الواقع
 تسع عشر في شهر رجب المرجب سنة ثمان وسبعين وتسعمائة الهجرة التقوية

Md. ta : 192 yk, 192×116 — 135×60 öç, tâlik yz, 15 st, âharlı âbadi taklidi
 kt, kahverengi meşin ct.

Başa Sultan Mustafa III.ının vakif mühriley kütüphanenin resmi damgası
 vardır.

13. AYASOFYA KTB. 3900.

Baş : هر نه بشلنسه آخر اوله تباہ ... ذکر اولنامه اول اسم الله
Son : تمام اندی بو نظمی حمدی فقیر ... سکن یوزله طقسان یدی دیر
 امیدی اولردن دعای کشیر قوی اهل نظمه بونی یادکار
İst. th : 28/Ramazan/981 — 21/Ocak/1574.
İst. kd : قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب المبارك في يوم السبت وقت المصر في شهر رمضان المبارك :
 تامن عشرون شهر المزبور من شهور سنة ٩٨١

Md. ta : 171 yk, 209×136 — 148×73 öç, tâlik kırması yz, 19 st, âharlı âbadi
 taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli mik-
 lepli ct.

Başa Sultan Mahmud I.ün vakif mühriley vakfı tescil eden Haremeyn
 evkaflı müfettişi Şeyh zade Ahmed Ef. nin zat mührü vardır. Kitabın cildi üze-
 rinde ve yapraklar kenarında güve yenikleri vardır.

14. İST. ÜNİVER. KTB. T. 900.

Baş : هر نه بشلنسه آخر اوله تباہ ... ذکر اولنامه اول اسم الله
Son : که بو نظمی بیتودی پایانه ... شکر و منت خدای سبحانه
 بو نظمی تمام اندی حمدی فقیر ... سکن یوزله طقسان یدیده تمام
 امیدی اولردن دعای منیر قوی اهل درده بونی یادکار

İst. th : 24/Zilkade/984 — 13/Şubat/1577.

تمت بعون الله الملك المثان في شهر ذالفقده في ٢٤ وقت الفصي سنّة ٩١٤ في روز چهارشنبه

Md. th : 213 yk, 141×95—109×63 ölç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, kahverengi meşin, şemseli zencerekli, mıklepli ct.

Başta kütüphanenin resmi damgası ve **Mehmed Rakım Mevlevî** mührü basılıdır.

15. BAYAZIT UMUMİ KTB. 5607.

Baş	هر نه باشنسه آخر اوله تباه ...	ذكر اوئناسه اول اسم الله
Son	که بو نظمی یتوردی پایانه ...	شكرا و منت خدای سیحانه
	ایتدی حمدی حقیر بو نظمی تمام آنلردن امیدی دعای منبر	سکنی یوز طقسنان یندیده تمام قودی اهل درده یونی یادکار

İt. th : Rebiülevvel/984 — Mayıs/1577.

وقع فراغ هذه الكتاب في اوائل شهر ربیع الاول لسنة اربع وثمانين وتسعمائة

Md. ta : 192 yk, 210×132 ölç, divânî kırmazı yz, 15 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü kâğıt kaphı ct.

Başta kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

16. İST. ÜNİVER. KTB. T. 3016.

Baş	هر نه باشنسه آخر اولوور تباه ...	ذكر اوئناسه اول اسم الله
Son	که بو نظمی یتوردی پایانه تمام ایتدی بو نظمی حمدی فقیر	شكرا و منت خدای سیحانه سکنی یوز طقسنان یندیده تمام
	سرادی اولردن دعای منبر	قودی اهل درده یونی یادکار

Yzn : Kadı zade Sinan b. Mehmed.

İst. th : Amasya, 14/Safer/992 — 5/Mart/1584.

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب سنان بن محمد الشهير يقاضى زاده تحريراً في اليوم الرابع عشر شهر صفر المظفر من يوم الاحد في سنّة اثني تسعين وتسعمائة الى الهجرة النبوية بولایت لواء اماسيه

Md. ta : 198 yk, 210×130 — 128×77 ölç, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası meşin, üstü siyah bez kaphı ct.

Başta kütüphanenin resmi mührür ve damgası basılı ve **İmam Mehmed ve Abdullah** namına iki temelliük kaydı ve birkaç manzume yazılıdır.

17. İST. ÜNİVER KTB. T. 675.

Baş	:	هر نه باشنسه آخر اوله تباه ...	ذکر اول فاسه اول اسم الله
Son	:	ک بو نظمی یتوردی پایانه بو نظمی تمام اندی حمدی فقیر امیدی اولردن دعای منبر	... شکر و منت خدای رحایه سکر بوزله طقسان یدیده تمام فوادی اهل درده آنی یاد کار

Yzn : Hacı Memi b. Ramazan.

Ist. th : Rodos, H. 1008 — M. 1599/1600.

تمت الكتابة بعون الله الملك الوهاب في شهر جاذى الآخر ليلة الجمعة في وقت العشرين كتبه : **Md. kd.** الفقير الحميد الحاج إلى رحمة ربه الكبير الحاج محمد الحاج بن رمضان غفر الله له ولوالديه ولجميع المؤمنين ول المؤمنات تحييراً في شهر رados في تاريخ ثمان وalf من الهجرة النبوية

Md. ta. : 199 yk, 198×128 ölçü, nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb. koyu kahverengi meşin, miklepli ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası basılmıştır.

18. İST. ÜNİVER. KTB. T. 665.

ذکر اول تفاسیه اول سیم الله هر نه ششانسہ آخر اولہ تباہ ...

شک و منت خدای سماحه کو و نظر تقدیم، واللهم ...

Yazılı : Gazi

İst. th : 3/Rebiü'lahir/1019 - 25/Haziran/1610.

وقع الفراغ من هذه النسخة في يوم الثالث في وقت الضحى في شهر ربيع الآخر في شهور :
ستة تسمى عشرة والـ ١٩

Md. ta : 189 yk, 195×121—122×70 öç, siyakate benzer yz, 13 st, kaba avrupa
kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri cetvelsiz,
kahverengi mesin, valdız semseli, kenar sulu ct.

Basta kütüphanenin resmi mühür ve damgası basılıdır.

19. LALA İSMAIL EF. (Süleymanive Ktb.) 619.

ذکر اول نامه اول اسم الله
هر نه بشلسنه آخر اولور تباه . . .
اندی حدی حقیر بو نظمی تمام . . .
سکر یوز طقسنان یدیده عام
H. 1080 — M. 1669/70.
بو فقیر دخنی بو کتاب بیک سکسنان سنه سنه تحریر ایلدک بر دعا ایلینه الله عظیم الشان :
ج

Md. ta : 131 yk, $197 \times 113 \times 163 + 60$ ölçü, tâlika benzer nesih yz, 24 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, mîklepli ct.

Başta Lala İsmail Ef. nin vakif mührîyle kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Birinci ve ikinci yaprak başlarında birer dua ve sonunda iki yaprakta manzumeler ile bir daha vardır.

20. BAYAZIT UMUMÎ KTB. 5536.

Baş : هر نه بشلنه آخر اوله تباه ... ذکر او نماسه اول اسم الله

Son : ... ای کل هوا که دوشکی بن بلبل غریب بیزی خار مستندی خاره ایلدک

Md. ta : 73 yk, $205 \times 130 - 145 \times 82$ ölçü, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, arkası meşin, üstü kâğıt kaplı ct.

Bazı yapraklarda kütüphanenin resmî mührü basılıdır. Bu nüsha eserin nüha-yetinden belirsiz bir miktarda noksandır.

21. HUDEVİ AZİZ MAHMUD EF. (Selim Ağa Ktb.) 1352.

Baş : هر نه باشلنه آخر اوله تباه ... ذکر او نماسه اول اسم الله

Son : رضی الله ربنا عنها ... در اشیدن قلب او جانه دعا
که بو نظمی یتوردی پایانه شکر و منت خدای سبحانه

Md. ta : 138 yk, 151×105 ölçü, tâlik yz, 19 st, kalın avrupa kt, kırmızı szb, arkası meşin üstü kâğıt kaplı ct.

Başında ve sonunda kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu nüsha kurtlar tarafından tahrîp edilmiş olduğundan tamire muhtaçtır.

22. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2954.

Baş : هر نه بشلنه آخر اولور تباه ... ذکر او نماسه اول اسم الله

Son : که بو نظمی یتوردی پایانه ... شکر و منت خدای سبحانه

Md. ta : 190 yk, $202 \times 115 - 145 \times 61$ ölçü, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, na-kışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, kafesi yaldız şemseli, mîklepsiz ct.

Başta Es'ad Ef.'nin vakif mührü vardır.

23. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2955.

Baş : هر نه باشلنسه آخر اوله تباه ... ذكر أولئاً سه أول اسم الله

Son : که بو نظمي يبوردي پايانه ... شکر و منت خدای سبحانه

Md. ta : 183 yk, 170×106 — 122×55 ölç, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, yal-diz çiçekli bk, kırmızı szb, yaldız cl, mukavva ct, üstü yeşil bez kaplı ct.

Başta Es'ad Ef nin vakif mührü basılıdır.

24. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 4152.

Baş : هر نه باشلنسه آخر اوله تباه ... ذكر أولئاً سه أول اسم الله

Son : که بو نظمي يبوردي پايانه ... شکر و منت خدای سبحانه

Md. ta : 233 yk, 185×125 — 112×67 ölç, nesih yz, 13 st, 98inci yaprağa kadar çiçekli âbadî taklidi kt, adi tezhipli bk, kırmızı szb, 98inci yaprağa kadar yaldız, diğerleri kırmızı cl, kahverengi meşin, yaldız şemseli, köşebendli, mik-lepsiz ct.

Baş tarafında Sultan Mahmud I. un vakif mührileyle vakfi tescil eden Haremeyn evkafi müfettişi Mustafa Tahir Ef nin mührü ve Mustafa Bağdadî b. Abdî namına 1075 tarihli temellük kaydı yazılıdır.

25. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 4153.

Baş : هر نه باشلنسه آخر اوله تباه ... ذكر أولئاً سه أول اسم الله

Son : که بو نظمي يبوردي پايانه ... شکر و منت خدای سبحانه

Md. ta : 210 yk, 175×130 — 113×80 ölç, nesih yz, 15 st, sarımtrak âbadi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı, kenarları ve arkası meşin, üstü kâğıt kaplı, miklebi kopuk ct. Vakif mührü yoktur.

26. AYASOFYA KTB. 3899.

Baş : هر نه باشلنسه آخر اوله تباه ... ذكر أولئاً سه أول اسم الله

Son : تمام ايتدى بو نظمي حدى قىير ... سكز بوزله طوقسن يىدىدە تمام
اميدى او لاردن دعاي منير ... قودى اهل درده بونى يادكار

Md. ta : 216 yk, 213×128 — 137×70 ölç, güzel tâlik yz, 15 st, âharlı âbadi kt, mavi zemin üzerine naklılı ve tezhipli bk, mavi szb, yaldız cl, vişne çürüğü ren-ginde meşin, şemseli, köşebendli, zencerekli, miklepli, salbekli ct.

Başta Sultan Mahmud I un vakıf mührıyla vakıfı tescil eden Haremeyn Evkafı Müfettişi Şeyh zade Ahmed Ef. nin mührü basılıdır.

27. AYASOFYA KTB. 3901/1.

1 — 192 Yk.

Baş :	هر نه بشلسه آخر اوله تباه ...	ذکر اولنماهه اول اسم الله
Son :	که بو نظمی یتوردی پایانه تمام اندی بو نظمی حمدی فقیر امیدی اولردن دعای خیر	... شکر و منت خدای سبـانه سکر بوزله طقسنان یدیده تمام قردی اهل درده بونی یادکار
Yzn :	Mustafa b Mehmed Süleyman.	
İst. kd :	کوردی بو نظمی اولدی حیران چوق صفاپایله کاتب اولدی آ کا نجه بیکانه آشناز ایده رحمت اولا آکاده حق حاضر هر که او قور آلد احسن الحصص سوره یوسفه بودر مفهوم	مصنفو ابن محمد سلمان جان و کوکادن طائب اولدی اکا دلدی او قین دعال ایده کر اده کاتبه دعا ناظر قصة یوسف احسن القصص او قین دکلین یزن مرحوم

Md. ta : 192 yk, 176×116—106×50 ölç, güzel tâlik yz, 17 st, âharlı âbadi kt, 1 ve 194 üncü yapraklar naklılı ve tezhipli bk, yaldız szb, yaldız cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, mıklepli ct.

Başta Sultan Mahmud I. un tuğralı vakıf mührıyla vakıfı tescil eden Haremeyn Evkafı Müfettişi Şeyh zade Ahmed Ef. nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar. 316 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuannın.

194 - 316 ncı yapraklarında Hamdi'nin *Leylā ve Mecnun* mesnevisi yazılıdır.

28. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1166.

Baş :	هر نه بشلسه آخر اوله تباه ...	ذکر اولنماهه اول اسم الله
Son :	رضی الله ربنا عنہما که بو نظمی یتوردی پایانه	... در اشیدن قلوب او جانه دعا شکر و منت خدای سبـانه

Md. ta : 215 yk, 176×105 — 116×62 ölç, nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı kahverengi meşin ct.

Başında ve sonunda kütüphanenin resmi mühür ve damgası basılıdır.

29. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1167.

Baş :	هر نه باشلنسه آخر اوله تباه ...	ذکر اولنماهه اول اسم الله
Son :	رضي الله ربنا عنهمـا که بو نظمي يتردى پيانه	در اشيدن قلوب او جانه دعا شكـر و منت خدـاي سـبحـانـه

Md. ta : 203 yk, 179×99 — 111×49 öç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, arkası meşin, üstü kâğıt kaplı ct.

Başa Ali Emîri Ef. nin vakîf mûhriyle kütüphanenin resmî mühür ve damgası ve Esseyid Ahmed ve Kâtib İbrahim namlarına iki temellük kaydı ve bir manzume vardır.

30. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1168.

Baş :	هر نه باشلنسه آخر اوله تباه ...	ذکر اولنماهه اول اسم الله
Son :	بو نظمي تمام ايتدى حدى ققير اميدى اولردن دعاء منير	سـكـرـ يـوزـهـ طـقـسانـ يـديـهـ تـامـ قدـىـ اـهـلـ درـدـهـ بـونـ يـادـكـارـ

Md. ta : 211 yk, 202×133 — 132×73 öç, nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, bakır yaldız bk, ilk çift sayfa bakır yaldız cl, diğerleri mavi çizgili, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli miklepli ct.

Başa Ali Emîri Ef. nin vakîf mûhriyle kütüphanenin resmî mühür ve damgası ve sonunda yine kütüphanenin resmî mührü basılıdır.

31. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1169.

Baş :	هر نه باشلنسه آخر اوله تباه ...	ذکر اولنماهه اول اسم الله
Son :	تمام ايتدى بو نظمي حدى ققير اميدى اولردن دعاء منير	سـكـرـ يـوزـهـ طـقـسانـ يـديـهـ تـامـ قدـىـ اـهـلـ درـدـهـ بـونـ يـادـكـارـ

Md. ta : 181 yk, 184×107 — 123×54 öç, güzel tâlik yz, 17 st, âharlı âbadi taklidi kt, yaldız szb, yaldız cl, yeşil renkte meşin, yaldız çiçek şemseli, kenarları yaldız çiçekli, miklepli ct.

Başa Ali Emîri Ef.'nin vakîf mûhriyle kütüphanenin resmî mühür ve damgası ve sonunda yine kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

32. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1170.

Baş :	هر نه باشلنسه آخر اوله تباه ...	ذکر اولنماهه اول اسم الله
Son :	رضي الله ربنا عنهمـا که بو نظمي يـتـورـدىـ پـيانـهـ	دـيرـ اـشـيدـنـ قـلـوبـ اوـ جـانـهـ دـعاـ شكـرـ وـ منتـ خـدـايـ سـبـحـانـهـ

Yzn : Mustafa b. Mehmed Süleyman.

İst. kd :	كوردى بو نظمى اولدى حiran خوش صفايله كاتب اولدى اكا نجه ييكانه آشناز ايده رخت حق او لا آكا حاضر هر كه او قور آلدى احسن المقصى سورة يوسف بودر منهوم	مصطفي بن محمد سليمان جان و كوكله طالب اولدى آكا دلدى او قين دعالر ايده كرايده كاتبه دعا ناظر قصة يوسف احسن المقصى او قين دكابين يزن مرحوم
-----------	---	--

Md. ta : 206 yk, 167×103 ölç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin ct.

Başında ve sonunda Ali Emiri Ef. nin vakif mührileyle kütüphanenin resmi mührü basılmıştır.

33. İST. ÜNİVER. KTB. T. 76.

Baş :	هر نه باشنسه آخر اوله تباه	ذكر اولنامه اول اسم الله
Son :	که بونظمى يتوردى پيانه تمام ايتدى بو نظمى حدى فقير آميدى اولردن دعائى منير	شكرا و منت خدای سبعانه سکر يوز طقسان يديده تمام قودى اهل درده بوى يادكار

Md. ta : 191 yk, 162×102 – 110×57 ölç, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, na-
kişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı koyu
kahve rengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Başta kitabın filistili ve İskenderiye Valisi Şerifî Mustafa Pş. ile oğlu Ali
Rıza namlarına iki temellük kaydı yazılı ve mühürleri basılmıştır.

34. İST. ÜNİVER. KTB. T. 143/1.

1 – 141 Yk.

Baş :	هر نه باشنسه آخر اوله تباه	ذكر اولنامه اول اسم الله
Son :	که بونظمى يتوردى پيانه	شكرا و منت خدای سبعانه

Md. ta : 141 yk, 281×175 ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb,
kahverengi meşin, yaldız şemseli, kenar sulu ct.

Başta kütüphanenin resmi damgası basılı ve Arapça bazı hikâyeler yazılıdır.
Bu eser, içinde bulunduğu mecmua metninin 1inci yaprağından başlar.

182 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 141inci yaprakları kenarında ve

142 - 182nci yaprakları metninde Fuzulî'nin *Hadikatû's-süada'sı* ile yaprak
kenarlarında muhtelif şairlere ait nazireler, Dede Ruşenî'nin Terci'bendi, Hayre-
tî'nin tahmisleri ve müteferrik bazı kayıtları yazılıdır.

35. İST. ÜNİVER. KTB. T. 792.

Baş : لامكان ملکه خروج ایله عرش جاه کوکل عزوج ایله
Son : ک بو نظمی یتوردی شکر و منت خدای سبحانه ...

Md. ta : 108 yk, 192×115 ölç, nesih yz, 19 st. âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası ve üstü bez kaplı.

Başta kütüphanenin resmî mühür ve damgası basılıdır.

Bu nüsha baş tarafından 23 sayfa kadar noksandır.

36. İST. ÜNİVER. KTB. T. 898.

Baş : هرنه بشلسه آخر اوله تباہ ذکر او لماسه اول اسم الله
Son : ک بو نظمی یتوردی پایانه شکر و منت خدای سبحانه ...

Md. ta : 209 yk, 152×92 — 115×48 ölç, tâlik yz, 15 st, âbadi kt, nakişli ve tezhipli bk, yaldız szb, yaldız cl, arkası meşin üstü bez kaplı ct.

Başta kütüphanenin resmî mühür ve damgası ile Seyyid Ahmed Behçet namına bir mühür basılıdır.

37. İST. ÜNİVER. KTB. T. 901.

Baş : هرنه بشلسه آخر اوله تباہ ذکر او لماسه اول اسم الله
Son : . خوش رضا ویردی اولنچه جانسز راضی اولمی اولنچه آنسز ...

Md. ta : 187 yk, 134×80 — 94×41 ölç, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, nakişli tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin şemseli, salbekli, köşebendli, zencirekli ct.

Başta kütüphanenin resmî damgası basılı ve İsmail, Seyid İbrahim, Ali Rıza namlarına üç temellük kaydı yazılıdır.

Bu nüshanın son tarafında 4 beyit noksandır.

38. İST. ÜNİVER. KTB. T. 1468.

Baş : هرنه بشلسه آخر اوله تباہ ذکر او لماسه اول اسم الله
Son : . شکر و منت خدای سبحانه ...
 تمام ایتدی بو نظمی حمدی فیر سکر یوزله طفسان بیدده تمام
 امیدی اولردن دعای منیر قودی اهل درده بونی یادکار

Md. ta : 216 yk, 169×106 — 120×54 ölç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, yaldız szb, yaldız cl, kahverengi meşin, miklepli, zencerekli ct.

HAMDULLAH HAMDİ - YÜSUF VE ZÜLEYHA

Başta kütüphanenin resmî mühür ve damgası basılı ve Şerif Ef. zade Mehmed Emin namına bir temellük kaydı yazılıdır.

39. İST. ÜNİVER. KTB. T. 1899.

Baş :	هرنه بشلسه آخر اوله تباه . . .	ذکر او لغاسه اول اسم الله
Son :	که بو نظمی یتوردی پایانه	شکر و منت خدای سبحانه
Yzn :	Kasım	
İst. kd :	مشنه قاسم النقیر	

Md. ta : 190 yk, 194×115 — 135×57 öç, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, koyu vişne rengi meşin yaldız şemseli, minklepli ct.

Başta kütüphanenin resmî mühür ve damgası basılıdır.

40. İST. ÜNİVER. KTB. T. 3815.

Baş :	هرنه بشلسه آخر اوله تباه . . .	ذکر او لغاسه اول اسم الله
Son :	که بو نظمی یتوردی پایانه تمام ایتدی بو نظمی فقیر مرادی اولردن دعای منیر	شکر بوزله طقسان یدیده تمام سکر یوزله طقسان یدیده تمام قدوی اهل درده بونی یادکار

Md. ta : 215 yk, 181×120 -- 129×80 öç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yıldız cl, arkası meşin, üstü siyah bez kaplı ct.

Başta kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

41. İST. ÜNİVER. KTB. T. 5581.

Baş :	هرنه بشلسه آخر اوله تباه . . .	ذکر او لغاسه اول اسم الله
Son :	حق سوره آنی عدلی ایله اوده بله تقصیرین اوده دوشہ اوده	. . .

Md. ta : 204 yk, 142×82 — 112×52 öç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, 10 uncu yaprağa kadar kırmızı cl, bir tarafı koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, salbekli, köşebendlili, diğer tarafı adi mu-kavva ct.

Başta kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu nüshanın baştarafında birçok yapraklar fersude bir halde olup tamire muhtaçtır.

Bu nüsha son tarafından 15 sayfa kadar eksiktir.

II

LEYLÂ VE MEC NUN

Hamdi'nin H. 905 — M. 1499/1500 yılında yazdığı bu mesnevî *maʃā'ilun maʃā'ilun fa'ülun* vezinde yazılmıştır. Bunda da Câmi'nin tesiri kendini göstermektedir. Bu mesnevî halk arasında *Yûsuf ve Züleyha* kadar bir alâka görmemiştir.

Bu eserde, 1 Besmele manzumesi, 1 münâcât, 2 na't, 1 mirâciye, 1 hasb-i hâl'den sonra Mecnun'un aşkınnın halk arasında yayılması, Mecnun'un Leylâ'dan uzak kalması, Mecnun'un hâlini babasının ögrenerek derdine çare araması ve nasihat vermesi, Mecnun'un, Leylâ'nın mahallesini tavaf etmesi, Leylâ'yı görüp hayran kalması, Mecnun'un babasının Leylâ'yı babasından istemesi, Mecnun'u Kâbe'ye götürmesi, arkadaşlarının Mecnun'u ziyarete gelmesi, İbnü Selâm'ın Leylâ ile evlenmesi, Mecnun'un Nevfel ile tanışması, Nevfel'in Leylâ kabilesiyle muharebesi, Mecnun'un avlanılan bir avi satın alıp azad etmesi, babasının Mecnun'a nasihat eyledikten sonra vefât etmesi, Leylâ ile Mecnun'un mektuplaşması, Leylâ'nın aş dağıtıırken Mecnun'un çanağını kırması, Leylânın kocası İbnü Selâm'ın ölmesi, Leylâ'nın vefatı, Mecnun'un Leylâ'nın kabrine gidip ağlaması bahislerinden meydana gelmiştir.

1. AYASOFYA KTB. 3901/2.

194 — 316 YK.

Baş : كرك كيم تايد او لمي ابر . . . . .
چون بسم الله اوله عنوان دقت

Son : طقوز يوز بيشده بو نظم جواهر بحمد الله حدى اولى آخر . . . .

Yzn : Kopuzi zade Mustafa b. Ömer Bursavi.

İst. th : Şaban 936 — Nisan 1530.

İst. kd : حامداً لله ومصلياً لنبه كتبه اضعف العباد مصطفى بن عمر البروسوي المشهور بقبوzi زاده
مصطفي عفرالله عنه سنه ست وثلاثون وتسعماهه في ما شعبان المبارك

Md. ta : 123 yk, 176×116 — 106×50 ölç, güzel tâlik yz, 17 st. aharlı âbadi kt, na-
kıslı ve tezhipli bk, yıldız szb. ve cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli,
miklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. un tuğralı vakîf mührîyle vakfi tescil
eden Haremeyn Evkaşı Müfettişi Şeyh zade Ahmed Ef. nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 194 üncü yaprağından başlar.

316 yapraktan müteşekkîl olan bu mecmuanın,

1 - 192inci yapraklarında Hamdullah Hamdi'nin hamsesinden *Yusuf ve Züley-*
ha yazılıdır.

2. İST. ÜNİVER. KTB. T. 800.

چون اسم الله اولا عنوان دفتر : کرک کیم قابد اولیه ابتر .

طقوز بوز پشده بو نظم حوا هنر محمدالله ای حمدی اولدی آخر Son :

Ist. th : Zilkade 968 — Temmuz - Ağustos 1561.

خنجره یا زسون حرمون آنک کراماً کاتین. هر کم آکارسه دعادن اشیو خططر کاتین : ist. kd

Md. ta : 121 yk, 190×110-129×59 öç, tâlik yz, 17 st, âbâdi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı, kahverengi mesin, şemseli, kenar sulu, miklepli, üstü yesil kumas kaplı ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası ile İskenderiye Valisi Şerifî Mustafa Pş. ve oğlu Ali Rıza namlarına iki temellük kaydı ile mührleri basılı ve sonunda bazı manzumeler yazılmıştır.

3. FÂTİH (Süleymanîye Ktb.) 3740.

محمد القادر انفرد العظيم بسم الله الرحمن الرحيم . . . Bas :

Son : کو ہم قیدِ عصا نہیں نہ کر سکتے اور دم و رانی

حون اعماق از وردک سعادت هم آخر پنه روزی قبل شهادت

بخت مرسلین و حق قرآن اولیجک باکه یولداش اولسون ایمان

Yzn : Derviş Ali

1st. th : H. 979 — M. 1571/1572

حرره المد المذن الفقير درویش علی الحیر

Md. ta : 188 yk, $244 \times 142 - 141 \times 63$ öc, güzel tâlik yz, 15 st, aharlı âbadi taklidi kt, naklılı bk, yaldız szb, yaldız ve mavi çizgili vişne çürüğu renkte meşin, yaldız şemseli, salbekli, köşebendli, zencerekli, mıklepli, içi kahve rengi meşin, şemseli, salbekli, köşebendli ct.

Başa Sultan Mahmud I. un vakıf mührileyle vakfı tescil eden Haremeyn Evkafı Münfettişi Derviş Mustafa Ef. nin mührü ve nakişli ve tezhipli bir daire içinde altın yıldız ile «beresm-i hazine-i şehzâde-i âzam Sultan Selim Han b. Sultan Süleyman Han meddallahu zillihuma» ibaresi yazılı ve başta ve sonda Sultan Selim II in küçük kitada mührü basılı ve yine Sultan Selim II. hakkında iki manzum tarih yazılıdır.

Bu nüshada tevhid, münâcât, na't, mirâciye, Çaryâr medhiyesi Kanunî Sultan Süleyman ve Sultan Selim II. medhiyeleri yazıldıktan sonra «sebeb-i nazmi-in nâmé» serlevhasıyla *Leylâ ve Mecnun* kıssasına başlanılmış ve kitabına baş tarafına *Hayretnâmé* ismi yazılmıştır,

4. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1164.

Baş : كرك ككم تاليد اولمايه ابتو . . . . .
 جون اسم الله او لا عنوان دفتر
 Son : طقور يوز بشده بو نظم جوانش محمد الله حدى اولدى آخر
 . . . . .
 Yzn : Məhmed b. Derviş.
 İst. th : Rebiyülahir 1019 — Haziran 1610
 كتبه عبد الحفيظ الحاج الى رحمة ربها المختار محمد ابن درويش اللهم اغفر لي لكتابه واصاحبه
 ولوالديه وجمع اؤئين و المؤمنات برحمتك يا ارحم الراحمين حرمه الواقع في اواخر ربیع الآخر في
 يوم الجمعة سنة تسعة عشرة والـ

Md. ta : 138 yk, 207×129 ölç, nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, ilk
 çift sayfa bakır yaldız cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, salbekli,
 zencerekli, mıklepli ct.

Başa kütüphanenin resmî damga ve mührü basılı ve iki manzume ile bu kitabı
 tabın Kenan Bey tarafından teberru edildiğine dair bir kayıt vardır.

5. ALİ EMİRİ EF., MANZUMA ESERLER (Millet Ktb.) 1165.

Baş : ايل او قودى دكوه ايتدى بناد . . . . .
 ديار كوفدن تاحد بنداد
 Son : محبت اهلى صادرلر حقچيون . . . . .
 الىى جله عاشقلر حقچيون

Md. ta : 148 yk, 203×149 — 153×89 ölç, nesih yz, 13 st, adi âbadi taklidi kt.
 kırmızı szb, kırmızı cl, arkası bez ve üstü kâğıt kâfî ct.

Başında Ali Emîrî Ef. nin vakif mühriyle kütüphanenin resmî mührü basılıdır.
 Bu nûsha baş tarafından 18 sayfa ve son tarafından ise 8 beyit eksiktir.

III**K I Y A F E T N Â M E**

Hamdi'nin *fa'ilâtun mafâ'ilun fa'lun* vezninde nazm ettiği bu eser, insanın
 yaratılışından, vücut yapılışından istikbal ve mukadderatına istidlâl etmeyi, yani
 insan uzuvlarının şekillerinden, bu uzuvlara sahib olan şahsin ahlak itibarıyle
 ne halde olabileceğine dâir, bazı kimselerin çâkardıkları gizli mânaları bildirir.
 Halk arasında epeyce rağbet görmüş olmasına rağmen *Kiyafetnâme*'nin edebî
 kıymet bakımından büyük bir ehemmiyeti yoktur. *Kiyafetnâme*'nin yazıldığı tarih
 belli değildir.

1. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 3613.

84 — 90 yk.

Baş : يوقدر نعمته حد و قیاس . . .
 جله حیواندن اعلا ایتدی آنی
 قلدی افرادین مخالف آنک
 ایلدم اول کریم حد و سپاس
 احسن ایلدی شکل انسانی
 حق یرتدی چو نوع انسانک

Son : . . . اول و آخر چو سندن اولدی کرم سندک آسما تن درم

Yzn : Şeyh Yûnus.

İst th : Zilkade 991 — Kasım/Aralık 1583.

İst. kd : تمت قیافت نامه حمدی بعون الله الملك الجلال فی اوائل ذی القعده فی يوم يکشنبه و فوقت المصر :

سنہ ۹۹۱

Md. ta : 6 yk, 202×143 ölç, adı nesih yz, 17 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, etrafi meşin üstü kâğıt kaplı, miklepli ct.

Mecmuanın başında Es'ad Ef. bin vakîf mührîyle kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 84 üncü yaprağından başlar 106 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuada tasavvufa ve akaide dâir Türkçe ve Arapça 11 risale daha vardır.

2. İST. ÜNİVER. KTB. T. 1883/9.

81 — 86 Yk.

Baş : يوقدر نعمته حد و قیاس . . .
 جله حیواندن اعدل ایتدی آنی
 قلدی افراد ایله مخالف آنک
 بردکلدر ولیکن صورتده
 ایلدم اول کریم حد و سپاس
 احسن ایلدی شکل انسانی
 حق یرتدی چو نوع انسانی
 کرچه بردر قوسی خلقته

Son : . . . شمشیکه طولوکه طوتارز امید
 سندن آخر سعادتن دیلم اول و آخر چون کارن اولدی کرم

Md. ta : 6 yk, 195×108 — 144×63 ölç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Başta kütüphanenin resmî damgası ile Esseyid Mehmed Said namına temellük kaydi yazılı ve mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 81inci yaprağından başlar.

94 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 8 inci yapraklarında Şeyh zade'nin *Serh-i esma-i hüsna* risalesi,

9 - 27 inci yapraklarında Ebussud Ef.'nin *Duânâme* risalesi,

- 28 - 37inci yapraklarında müellifi belli olmayan, *Menâsik-i hac risalesi*,
 38 - 70inci yapraklarında Mehmed b. Halil'in *Kasîde-i bürde şerhi*,
 71 - 72inci yapraklarında Ebu Medyen'in Arapça *İstiğfarnâme'si*,
 72 - 73üncü yapraklarında Ebü'l-fazl İbnü'n-Nuhâvi'nin *Kasîde-i münferice'si*,
 74 - 76inci yapraklarda Şeyhu'l-İmam İbrahim Ef.'nin Arapça manzum *Esma-i hüsna şerhi*,
 77 - 80inci yapraklarda ilâhîler,
 86 - 90inci yapraklarda Hazreti Ali'nin *Miftâhu'n-necât* duası,
 91 - 94üncü yapraklarında *Hatm-i hâcegân* duası yazılıdır.

3. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 563.

31 — 33 Yk.

Baş :	قلدی افرادی خالف آنک . . .	حق یرتدى چو نوعى انسانك
Son :	وحشت طبع وظمه اوله دليل . . .	بدننده شونك كه اوسله قبل

Md. ta : 4 yk, 196×116 ölç, adı tâlik yz, muhtelif st, âbadi taklidi kt. kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, zencerekli ct.

Başa Ali Emîri Ef. nin vakif mührîyle kütüphanenin resmî damgası ve hususi, beş mühr basılıdır.

133 yaprak olan bu mecmuanın metin ve haşiyelerinde müteaddit şâirlerin münâcât, na't, gazel, kit'a ve beyitleriyle âyetler ve dualar yazılıdır.

DUKAKİN ZADE TAŞLICALI YAHYA BEY

On altıncı asır Türk edebiyatının mühim şahıslarından biri olan Yahya Bey'in kendisinin

<i>Arnavud aslı olubdur aslim</i>	<i>Kılıciyle dirilübdür neslim</i>
<i>Nola ol taife-i şîr efken</i>	<i>Kilsa Şahin gibi taşlıkta vatan</i>

demesinden Arnavud olduğu, Osmanlı Müelliflerinin kaydına göre de Dukakin beyleri soyundan bulunduğu anlaşılıyor.

«Bey» ünvanını haiz olması da o hanedana nisbetini imâ eder. Taşlıcalı olduğu kaynaklarda yazılı olup böylece şöhret kazanmıştır.

Yahya Bey İstanbul'a gelince Yeniçeri Kâtibi Şâhab Bey'e intisap ile hem askerlikte bulunmuş, hem de ilim tahsiline gayret etmiş ve Yayabaşılığ'a kadar yükselmiştir. O'nun, üzerinde Yayabaşı börk'ü olduğu halde Müfti İbnü Kemal'in huzuruna girip onun hakkında yazmış olduğu bir kasîdeyi okuduğunu Âşık Çelebi naklediyor.

Yahya Bey, Rüstem Pş.nın ilk Sadriazamlığında müteaddit vakıflara mütevelli tâyin edilmişti. Çünkü Kanunî Sultan Süleyman'a takdim ettiği,

*Çekelüm gün gibi ak sancağ ile şarka çeri
Kara toprağa kar złum kırалum sürh seri*

matla'lı kasıfde,

*Bana olaydı Hayâlîye olan rağbetler
Hak bilür sihr-i hilâl eyler idim şî'r-i teri
Ben erenler nacagiyam o ışıklar teberi
Ben savaş günü çeriyem o heman cerde ceri*

beyitleriyle Hayalîye târizde bulunmuş, Rüstem Pş. da bu târizlere çok memnun olmuştu. Çünkü sonradan Şehzade Mustafa'nın boğdurulması hususunda birleştiği Hayalî ile o vakitler arası pek iyi değildi. Hayalî'ye karşı Yahya Bey'i tutmak ve yükseltmek istemişti. Yahya Bey, bir aralık Şam, Filistin ve Mısır taraflarını dolaştı. Hicaz'a gidip geldi, Yakub ve Yusuf Peygamberlerin diyarını gördü, o tesir ve teessürle *Yûsuf ve Züleyha'sını* yazdı. Bu mesnevînin nazmı, zamanını gösterir bir tarih olmamakla beraber baş taraflarında,

*Cevân iken olup aşk ile mutâd
Yelerdüm bu hevâda nîtekim bâd
Çıkub terk-i diyâr itmek göründü
Gözüm kiblenüması Şam'e döndü*

demesinden genç yaşlarında oralara gittiği ve Hamsesinin ilk kısmı olmak üzere *Yûsuf ve Züleyha'yı* yazdığını ihtimal dahilindedir. Belki de aşikane bir hikâyeye olan *Şah ve Geda'yı* seyahate çıkmadan evvel yazmıştır. *Kitâb-i usûl*'ün ne vakit yazılıdığı belli değildir. *Gencîne-i râz'*ı H. 947 — M. 1540/1541 de, *Gülşen-i envâr'*ı H. 958 — M. 1551 de nazmeylemiştir.

Yûsuf ve Züleyha'yı bir bahar mevsimi başlayıp güz faslında tamamladığını ve kendi hayali eseri olup kimsenin fikrini almadığını kitabının sonunda şu beyitlerle anlatır.

*Bu telîf-i latîf ve dürr-i manâ
Hayâl-i hassım oldu ekseriyâ
Yakışmaz terceme bu dâstâne
Ölü helvâsını almam dehâne
Meânî mevc ururken bahr-i dîlden
Metâ-i gayre dellâl olmadım ben
Gülün eyâmi ki oldı hüveydâ
Zebânim bûlbûlunu kıldı güyâ
Hazân iîince gitti sîneden cûş
Lisânım andelîbi kaldı hâmâş
Inâyet eyledi Yahya'ya mevlâ
Bu tasnîf adı oldu ihyâ*

Yahya Bey H. 941 — M. 1534/1535 tarihinde Kanuni Sultan Süleyman'ın maiyetinde ve Hayalî ile birlikte Bağdad'a gitti. Fuzûlî'nin *Su* kasidesine ikisinin de naziresi olmasından Fuzûlî ile görüştükleri zannolunur. Bir *Leylâ ve Meçnun* kıssası yazmasını Fuzûlî'ye tavsiye eden *Bir nice zarif-i hitta-i Rum'un Hayalî ile Yahya Bey* olması muhtemeldir.

H. 960 — M. 1552/1553 de Kanuni Sultan Süleyman, İran seferine çıkmak üzere Anadolu'ya geçmiş ve Konya Ereğli'sine yaklaşmıştı. Yahya Bey de orduda bulunuyordu. Orada Veliahd ve Amasya Valisi olan Şehzade Mustafa babasını istikbale geldi. Otâg-ı hümâyûna alındı ve orada gaddarâne bir şekilde boğduruldu. Şehzadenin, saltanat davasına kalkıştı, diye edilen, iftira üzerine haksız yere öldürülüşü herkesi müteessir etti. Hele Yahya Bey'i coşturdu.

*Meded meded bu cihânın her yanı
Ecel celâlîleri aldı Mustafa Hâni*

diye başlayan meşhur mersiyesini yazdı. Bu cinayet, Rüstem Paşa'nın hileleri ile meydana geldiği için vak'aaya *Mekr-i Rüstem*, 960. terkibini tarih düşürdü. Mersiye orduda yayıldı ve herkes tarafından yazıldı. Galeyani yataştmak fikriyle Rüstem Paşa azledildiği için Yahya Bey de onun şerrinden kurtuldu. Fakat Rüstem Paşa, Tamışvar fâtihi Kara Ahmed Paşa'nın katli üzerine ikinci defa Sadriazam olunca Yahya Bey'i öldürmek için Padişahdan izin istedi. Müsaade edilmediği için, canını alamadığı şairin üzerindeki vazifelerini aldırttı ve onu teftiş ettirtti.

Yahya Bey, İstanbul'da kalmanın kendisi hakkında tehlikeli olduğunu anladı ve 27000 akçe ziâmetle kendisini serhadde tâyin etti. Aşık Çelebi hâlâ Tamışvar kaleminde ziâmette uc gazileriyle gâh gaza ve gâh garamettedir diyor. Kaynaklar Yahya Bey'in H. 990 — M. 1582 de vefât ettiğini yazıyorlar.

Müyerrih Âli H. 982 — M. 1574/1575 de Yahya Bey'le görüşdüğünü, O'nun (H. 983 — M. 1575/1576) tarihine kadar yaşadığını, Âdem Çelebi namında bir oğlu olup babasının vasiyeti mucubince *Divan*'ını getirip Âli Ef. ye gösterdiğini, Yahya Bey'in kabrinin Izvornik kasabasında bulunduğu yazıyor. Şu kayda göre *Hadikatü'l-Cevâmi* ile *Mecmua-i vefeyât* müellifi Ayvansarayı Hafız Hüseyin Ef.'nin Yahya Bey'i birinci eserinde İstanbul'un Silivri kapısı dışarısında, ikinci eserinde ise Yenice-i Vardar'da medfun olduğunu göstermesi yanlıstır.

Kalemi de kılıç gibi pek iyi kullanmasını bilen Yahya Bey XVI ncı asırın büyük şâirlerindendir. *Divan*'ından başka *Gencine-i râz*, *Şâh ve Gedâ*, *Gülşen-i envâr*, *Yûsuf ve Züleyha*, *Kitâb-i usûl* isimli mesnevileri vardır.

Latîfî Tez. 371, Aşık Çelebi, Sehî, Kafzade, Riyâzî, Vefeyât-ı Ayvansarayı, Kınalı zade, Ahdi tezleri ve Mecellet ün-Nisâb (Y) harfi, M. Süreyya, Sc. Os: II, 634, Bursali M. Tahir, Os. Mlf.: II 487, Kâtib Çelebi, Keşf üz-Zünûn, Hasan Hilmi tabâ: I, 526, İst. Maârif Mat. tabâ: II, 2055, Ş. Sâmî, Kamus ul-Alâm: VI, 4793.

I

G E N C İ N E - İ R Â Z

Eserde 1 besmele manzumesi, 1 tevhîd, 1 na't, 1 mirâciye, 1 Kanuni Sultan Süleyman medhiyesi, 1 kitabın telifi sebebini yazdıktan sonra bu bahisde bir sonbahar temasasından müteessir olarak gözleri yaşaması üzerine kendikendine :

Bir kitâba duruşub kıl âbâd dediğini ve sonra Kur'andan tefe'ül ederek *Yā Yahyā huzul-kitâb* âyetinin çkdığını nakl ile *Gencine-i râz'*ı nazma başladığını söylüyor ve eserini kırk makaleye ayırip her birinde makama münasip hikâyeler yazıyor. Zamanının Kazaskeri Kadri Ef. nin medhindeden sonra makaleleri sıralıyor.

Birinci makale aşkdan, ikincisi namazdan, üçüncüsü gizli zikirden, dördüncüsü mecâzin hakikat köprüsü olduğundan, beşincisi Şeytandan, altıncısı tevazûdan, yedincisi ilim tahsilinden, sekizincisi ilme mağrur olmaktan, dokuzuncusu insanların mükerrem oluşundan, onuncusu tenbellikten, on birincisi yalnızlığın selâmetinden, on ikincisi rızkin mukadder oluşundan, on üçüncüsü kanaatten, on dördüncüsü sabirdan, on beşincisi fakirdan, on altıncısı edep ve hayâdan, on yedincisi gönül kırmaktan, on sekizincisi ehl-i dünyadan, on dokuzuncusu mal ve menâldan, yirminci yiğitlikten, yirmi birincisi iyi kimselerden, yirmi ikincisi ehl-i takvâdan, yirmi üçüncüsü adaletten, yirmi dördüncüsü zulümden, yirmi beşincisi şehidlikten, yirmi altıncısı *Âl* kelimesinin tarifinden, yirmi yedincisi râfîzîlikten, yirmi sekiziçi cürüm sahiplerinden, yirmi dokuzuncusu rüşvetin zevâl-i devlete alâmet olduğundan, otuzuncusu akıllı kimselerden, otuz birincisi cömertlikten, otuz ikincisi sarhosluktan, otuz üçüncüsü mecâzi aşktan, otuz dördüncüsü süküttan, otuz beşincisi şîrden ve cerrâr şâirlerden, otuz altıncısı *Kâbe*'den, otuz yedincisi afiveden, otuz sekizincisi Sîrat köprüsünden, otuz dokuzuncusu kâfirlerin cehennemde ebedi kalacaklarından, kirkincisi müminlerin cennete gireceklerinden bâhistir. Bir de hatime vardır ki *Yahya Bey* bu hatimedede cahil müstensihlerden şikâyet ve mazmun hırsızlarına inkisar eder. *Taşlıcalı Yahya Bey*'in hamsesinin birinci mesnevîsini teşkil eden *Gencine-i râz* H. 947 — M. 1540 tarihinde yazılmıştır.

1. BAĞDADLI VEHBÎ EF. (Süleymaniye Ktb.) 1700.

Baş : بو اس اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة المتهى جلد دن
اعلي وبالا اولوب ...
آجام سوز ايله سوز كنجينه راه ... جان ودلدن ديم بسم الله

Son : ... كوكدن آواز بلندلله سروش ديدى تاریخنى آنك خاموش ٩٤٧
İst. th : H. 946 — M. 1539/40

Md. ta : 95 yk, 195×115 — 132×55 öç, tâlik yz, 17 st, âbadi kt, kırmızı szb, bakır yaldız cl, etrafi meşin, üstü kâğıt kaplı ct. Bazı sayfaları cetvel yerlerinden kesilerek ayrılmıştır.

2. BAYAZIT UMUMÎ KTB. 3467.

Baş : بو اس اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة المتهى جلد دن
اعلا وبالا اولوب ...
آجم سوزله سوز كنجينه راه ... جان ودلدن ديم بسم الله

Son : دیدی تاریخنی آنک خاموش ٩٤٧ ... كوكده آواز بلندیله سروش

Yzn : Mehmed b. Süleyman.

İst. th : Londar (Mora) 1 Zilhicce 984 — 19 Şubat 1577.

وق الفراغ من كتابة هذه النسخة الشرفه في غرة ذى الحجه في يوم الاثنين في وقت الضحى بولait موره بقضاء لوندار حرره الفقير محمد بن سليمان غفرالله لهم واليه سنہ اربع وثمانين وتسعمائه من هجرة رسول الله عليه الصلوة والسلام وعلى آلہ واصحابہ رحمة الله لكتابه وقارنه

Md. ta : 97 yk, 205×123, öç, adi tâlik yz, 17 st, kalın âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü kâğıt kâfî ct.

Başında ve sonunda kütüphanenin resmî damgası basılı, başta El hac İbrahim ve Seyyid İbrahim namlarına iki temellük kaydiyle üç zat mührü ve sonunda yine Seyyid İbrahim namına 1241 tarihli bir temellük kaydi vardır.

3. PERTEV PS. (Millet Ktb.) 258.

بو اسم اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة النتهي جلدمن اعلا وبالا :
اولوب ... جان ودلدن ديلم بسم الله آچلم سوزله سوز کنجيجه راه ...

Son : دیدی تاریخنی آنک خاموش ٩٤٧ ... كوكدن آواز بلندیله سروش

Yzn : Halil b. Sinan.

İst. th : 26 Şaban 986 — 28 Ekim 1578.

تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب كتبه العبد الحقير المذنب المحتاج الى رحمة رب المناج خليل بن سنان غفرالله ولا يه ولجميع المسلمين والمسلمات الاحياء منهم والاموات اجمعين وقد وق الفراغ شعبان المعلم في اواسط في ست وعشرين من شهورسته ست وثمانين وتسعمائه

Md. ta : 87 yk, 205×137 — 129×70 öç, nesih yz, 15 st, kalın aharlı avrupa kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası meşin, üstü kâğıt kâfî ct.

Başta Selimiye Tekkesi kütüphanesinin vakif mühriyle Millet kütüphanesinin resmî mührür ve damgası basılı ve Divan-i âli kâtiplerinden Mehmed Âli namına bir temellük kaydi yazılıdır.

4. NURUOSMANİYE KTB. 4167.

بو اسم اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة النتهي جلدمن اعلى وبالا :
اولو ... جان ودلدن ديلم بسم الله آچلم سوزله سوز کنجيجه راه ...
Son : دیدی تاریخنی آنک خاموش ٩٤٧ ... كوكدن آواز بلندیله سروش

Yzn : Atâullah b. Abdî b. Ali.

İst. th : İstanbul 8 Ramazan 994 — 22 Ağustos 1586.

İst. kd : قد وقع الفراغ من التحرير واستراح القلم من التسطير على يد العبد المذنب القهير الى رحمة ربه
الغفور القدير وشفاعته بنبيه محمد البدر المثير البشير القدير عطاء الله بن عبدى بن على غفر الله ذنوبهم ...
في اليوم الاحد الثامن من شهر رمضان المبارك سنة اربع وتسعين وتسعين وتسعمائة من الهجرة النبوية
الصطفوي عليه السلام في بلدة قسطنطينية حيث عن الآفة والبلاء

Md. ta : 108 yk, 210×128 ölç, nesih yz, 15 st, kalın aharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaplı, muklepli, kılıflı ct.

Başa Sultan Osman III. in vakif mührileyle vakfi tescil eden Haremeyn evkafı
mûfettişi İbrahim Hanîf Ef. nin mührü basılıdır.

5. BAYAZIT UMUMİ KTB. 3469.

Baş : جان ودلدن دیلم بسم الله آچلم سوزله سوز کنجبئه راه ...

Son : ... کوکدن آواز بلندیله سروش . دیدی تاریخنی آنک خاموش ٩٤٧

Yza : Süleyman b. Yusuf.

İst. th : 18 Recep 996 — 3 Haziran 1588.

İst. kd : تمت الکتاب بعون الله الملك الوهاب عن يد عبد الصعیف سليمان ابن الحاج يوسف ... اغفر الله له لوالديه وجميع المؤمنين والمؤمنات وال المسلمين وتاريخ سنه ست وتسعين وتسعمائة في شهر رجب المرجب في يوم ثمان في وقت الجمع

Md. ta : 95 yk, 201×120 ölç, tâlik yz, 17 st, kalın âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası bez üstü kâğıt kaph ct.

Başında, sonunda ve muhtelif sayfalarda Mehmed Es'ad Dede'nin vakif mührileyle başında kütüphanenin resmi damgası basılıdır. Kitabın sonunda iki müseddes yazılıdır.

6. NURUOSMANİYE KTB. 4206.

Baş : جان ودلدن دیلام بسم الله آچلوم سوز ایله سوز کنجبئه راه ...

Son : ... کوکدن آواز بلندیله سروش دیدی تاریخنی آنک خاموش ٩٤٧

İst. th : H. 997 — M. 1588/89

İst. kd : رب تم بالخير سنه ٩٩٧

Md. ta : 95 yk, 205×115 ölç, nesih yz, 17 st, âbadi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin muklepli ve mahfazalı ct.

Baş tarafında Sultan Osman III. in vakif kaydiyle tuğralı vakif mührü ve vakfi tescil eden Haremeyn evkafı mûfettişi İbrahim Hanîf Ef. nin mührü basılıdır.

7. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 998.

Baş : بو اس اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة المنشى جلدنا اعلى
بلا اولوب ... جان ودلدن دیلم بسم الله آچلم سوزله سوز کنجبئه راه ...

Son : دیدی تاریخنی آنک خاموش .. كوكدن آواز بلند ايله سروش

Telif tarihi: H. 947 - 1540.

Yzn : Bağçesaraylı İbrahim b. Veli.

İst. th : Bağçesaray, Zilkade 1005 — Haziran 1597.

مُتْ هَذِهِ النَّسْخَةِ عَنْ يَدِ الضَّيْفِ إِبْرَاهِيمَ بْنَ وَلِيٍّ فِي شَهْرِ سَرَايِ ... فِي أَوَّلِ ذِي القُعْدَةِ سَنَةِ سَافِرٍ

Md. ta : 108 k, 185×105 — 135×57 öç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı cl, etrafi meşin üstü ebri kaplı, muklepli ct.

Başında Ali Emirî Ef. nin vakif mührü başında ve sonunda kütüphanenin resmi mührü ile Bende i Mehmed İshak b. İsmail yazılı bir mühür basılmıştır. Başında ve sonunda bazı beyitler, dualar ve ilâçlar yazılmıştır.

8. BAYAZIT UMUMİ KTB. 3468.

Bo اسم اعظم وطلسم مهم اولان بسم الله جاء وجلال ايله مثال سدرة المنشى اعلى وبالا اولوب :
Baş ... جان ودلدن ديم بسم الله ... آچلم سورله سوز کنجيجه راه ...

Son : ... كوكدن آواز بلندیله سروش دیدی تاریخنی آنک خاموش ۹۴۷

Yzn : Dervîş Hüseyin b. Hîzir.

İst. th : 27 Recep 1010 — 21 Ocak 1062.

احمد الله تعالى على وصول الكلام الى هذا المقام وبه الاستعانتة في التوفيق لاعلام واصل واسلم على محمد سيد الانام وعلى آله الكرام . وبعد قدم الكتاب بعون الله الملك الوهاب في ليلة نمraction المبارك وهي سابعة وعشرين ليلة من شهر رجب المرجب لسنة عشر والف على يد اصناف البشر درويش حسين بن حضر الداعي الى ربه القديم

Md. ta : 106 yk, 197×129 — 139×74 öç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, na-
kişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, vişne
rengi meşin ct.

Başta kütüphanenin resmi damgası basılı, okunamayan dört zat mührile
ikinci yaprakta Maarif memurlarından Mehmed Ziyaeddin b. Ahmed Marufî
mührü ve sonunda Dervîş Mehmed ibn Şeyh İbrahim namına bir temellük kay-
diyle kitabı vakfeden Mehmed Ziyaeddin b. Ahmed Marufî mührü vardır.

9. LALA İSMAIL EF., (Süleymaniye Ktb.) 568/3.

164 — 247 Yk.

Bo اسم اعظم وطلسم مهم اولان اسم الله جاء وجلال ايله مثال سدرة المنشى اعلى وبالا
اولوب ... جان ودلدن ديم بسم الله ... آچلم سورله سوز کنجيجه راه ...

... كوكدن آواز بلندیله سروش دیدی تاریخنی آنک خاموش ۹۴۷

İst. th : H. 1012 — M. 1603/04.

Md. ta : 84 yk, 195×115 — 137 ölç, âdi tâlik, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası ve kenarları meşin, üstü ebri kâğıt kaplı miclepli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmî damgası basılı ve bazı dualar yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 164 üncü yaprağından başlar.

247 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 79 uncu yapraklarında Yahya Bey'in *Gülşen-i envâr'*,

80 - 163 üncü yapraklarında Yahya Bey'in *Kitâb-i usûl'i* yazılıdır.

10. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 1645/1.

1 — 107 Yk.

Baş : آچم سوزله سوز گنجینه راه ... جان و دلن دیلم بسم الله

Son : دیدی تاریخنی آنک خاموش ۹۴۷ ... کوکدن آواز بلندیله سروش

Yzn : Ispartalı Dervîş Sefer Gûlşenî.

Ist. th : H. 1021 — M. 1612/13.

Ist. kd : ثبت الكتاب بعون الملك الوهاب في يوم الجمعة في تاريخ سنة احدى وعشرين بعدالاف بقلم القدير
كثير التقصير درويش سفر كاشنی الاسپارتوى غفر الله له ولوالديه ولجميع المسلمين اجمعين يارب العالمين
نوشه در صفا.

Md. ta : 107 yk, 224×130 ölç, tâlik yz, 15 st, avrupa kt, kırmızı szb, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miclepli ct.

Başa Es'ad Ef.'nin vakif mührıyla Mustafa Pş. namına tuğralı vakif mührür ve Seyyid Abdürrahim namına bir temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

205 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

107 - 134 üncü yapraklarında *Hilye-i Hakanî*,

136 - 140inci yapraklarında Allahı zikreyleme hakkında Türkçe bir risale,

140 - 165inci yapraklarında namaz ve akaide dair fetva şeklinde suallı ve cevaplı bir risale,

166 - 185inci yapraklarında *Baytarnâme*,

185 - 205inci yapraklarında diğer bir *Baytarnâme* nüshası yazılıdır.

11. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 1931.

1 — 125 Yk.

Baş : بو اس اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله جاء وجلال ايله مثال سدرة المتهى جلد دن
اعلى وبالا اولوب ... جان و دلن دیلم بسم الله آچم سوزله سوز گنجینه راه ...

Son : ... کوکدن آواز بلندیله سروش دیدی تاریخنی آنک خاموش ۹۴۷

Ist. th : Ramazan 1044 — Şubat/Mart 1635.

Ist. kd : تمت الكتابة بعون الله الوهاب تحريراً في رمضان المبارك لسنة اربع اربعين والف.

Md. ta : 125 yk, 197×116 — 150×74 ölç, harekeli nesih yz, 13 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası ve kenarları meşin, üstü ebri kâğıt kâğıt, zencerekli, miklepli ct.

Başta Lala İsmail Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

213 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

125 - 130 uncu yapraklarında Rûhî-i Bağdâdi' nin *Terci'bend'i* ve birkaç manzume ile dualar vardır.

131 - 213 üncü yapraklarında Yahya Bey'in *Gülşen-i envâr'*ı yazılıdır. Sonunda *Hatmiye li-namîkihi'l-abdi'l-fakir Ahmed Lütfi* başlıklı bir manzume vardır.

12. İST. ÜNİVER. KTB. T. 1994/2.

5 — 66 Yk.

Baş : بو اسم اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله جاء وجلال الله مثال سدرة المنشى جلد من اعلى وبالا
اولوب ... جان ودلدن ديلم بسم الله آچلم سوزله سورز كنجيجه راه ...
... كوكدن آواز بلندلە سروش

Son : ددى تارىخنى آنڭ خاموش ٩٤٧

Yzn : Katerini zade Mehmed b. Ahmed.

Ist. th : Zilhicce 1095 — Aralık 1684.

الحمد لله على تمام والصلوة والسلام على سيدنا محمد صلى الله عليه وسلم ... وقد وقع الفراغ من كتابه بلطف الحق وعانته عن يد الفقير ... محمد بن احمد الشهير بقرني زاده ... في اواخر ذى الحجة الشريفة في يوم الاثنين ... في سنة خمس وسبعين والف من هجرة النبوة عليه الف تحية .

Md. ta : 62 yk, 200×121 — 163×70 ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, yıldız ve kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin, şemseli, köşebendlili, salbekli, kenar sulu ct.

Başta kütüphanenin resmi mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 5inci yaprağından başlar.

171 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 5inci yapraklarında muhtelif şairlerin manzumeleri ve fıkralar,

67 - 87inci yapraklarında Türkçe, Arapça, Farsça seçme manzumeler, renkli ve çiçek nakışlar içinde yazılmış yazılar, köşk, bahçe ve menber resimleri ve ve muammalar,

87 - 163 üncü yapraklarında Amasyalı Mîhrî Hanım'ın *Divan'*ı,

164 - 171inci yapraklarında Türkçe, Arapça beyitler, Fâzîl'ın bir kasîdesi, Cinanî'nin bir gâzeli, Râmîz Pş.'nın bir manzumesi yazılır.

13. İST. ÜNİVER. KTB. T. 5703.

Baş : بو اس اعظم وطلسم مهیم اولان بسم الله جاه وجلال ایله مثال سدرة المنتهى جلدن اعلا وبالا :
اوlobe ... جان دلدن دیلم بسم الله آچالوم سوزله سوز کنجینه راه ...

Son : ... کوکدن آواز بلندیله سروش دیدی تاریخنی آنک خاموش ٩٤٧

İst. th : Şaban 1126 — Eylûl 1714.

İst. kd : حرر في اواسط شهر شعبان المظمه ست وعشرين ومائة والف وصلى الله على سيدنا محمد وعلى جميع الانبياء والولياء والمرسلين وعلى آله واصحابهم اجمعين.

Md. ta : 102 yk, 215×150 ölç, nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, açık kahve-regi meşin, istampa yaldız şemseli, kenar sulu ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası basılı. Başında ve sonunda ikişer yaprakta muhtelif şairlere ait manzumeler yazılıdır.

14. İST. ÜNİVER. KTB. T. 554/1.

1 — 63 Yk.

Baş : بو اس اعظم وطلسم مهیم بسم الله جل جلاله مثال سدرة المنتهى جلدن اعلا وبالا اوlobe ...
جان دلدن دیلم بسم الله آچالوم سوزله سوز کنجینه راه ...

Son : ... دل غم دیده مزی مسرور ایت امت احمد ایله مفتر ایت

İst. th : 18 Safer 1146 — 30 Temmuz 1733.

İst. kd : بعون الله الملك الوهاب بو كتاب ييك يوز ترق آقى سنه سنك صفر الحيرينك اون سکننجی
کونی وقت عصرده تمام اولدی.

Md. ta : 63 yk, 205×152 ölç, âdi nesih yz, 17 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü ebri kâğıt kaplı ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası basılı ve Ali Rıza namına bir temellük kaydiyle mührü basılı ve 63-73 üncü yapraklarında Sipahî Halil namında bir kimsenin maceraları yazılıdır.

Bu nüshada *hâtime-i kitab* kısmı noksandır.

15. İST. ÜNİVER. KTB. T. 3039.

Baş : بو اس اعظم وطلسم مهیم اولان بسم الله جاه وجلال ایله مثال سدرة المنتهى جلدن اعلا وبالا :
اوlobe ... جان دلدن دیلوم بسم الله آچالوم سوزله سوز کنجینه راه ...

Son : ... کوکدن آواز بلند ایله سروش دیدی تاریخنی آنک خاموش ٩٤٧

Yzn : Ali b. Abdurrahman.

Ist. th : H. 1191 — M. 1771.

تمت الكتابة بعون الله الملك الوهاب عن يد اضعف العباد على بن عبد الرحمن المشتهر
بخدمة التولية الحديجية سلطان بنت غازى سلطان محمد خان سنة ١١٩١

Md. ta : 93 yk, 297×133 — 155×84 ölç, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, yaldız
çiçekli bk, beyaz boyalı szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt
kaplı, mîklepli ct.

Başta kütüphanenin resmî mührü basılı ve Ali Fuad namına bir temellük
kayıdı yazılı ve mührü basıldı.

16. KEMANKEŞ EMİR HOCA (Selim Ağa Ktb.) 503.

بو اسم اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة المنشئ جلدن اعلى وبالا :
اولوب ... جان ودلدن ديم بسم الله آچالوم سوز ايله سوز كنجيئه راه ...

Son : دیدی تاریخنی آنک خاموش ٩٤٧ ... کوکدن آواز بلندیله سروش

Yzn : Bosnalı Dervîş Mehmed.

تمت الكتابة بعون الله الملك الوهاب في يد اضعف العباد درويش محمد بوستهوى غفر الله له
ولوالديه واحسن اليهما واليه.

Md. ta : 84 yk, 203×108 ölç, tâlik yz, 19 st, kalın avrupa kt, âdi nakişli bk,
kırmızı szb, ilk çift sayfa ve sonunda iki yaprak boyalı cl, açık kahverengi meşin,
soğuk damga şemseli ct.

Başında ve 63 üncü yaprak ile sonunda Kemankeş Emir Hoca'nın vakif
mührü basılı ve son yaprakta birkaç ilâç tertibi yazılıdır.

17. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 4058.

بو اسم اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة المنشئ جلدن اعلى وبالا :
اولوب ... جان ودلدن ديم بسم الله آچل سوزیله سوز كنجيئه راه ...

Son : ... باشلنده اوله آتشدن تاج بر ایچم صوه او لالر محتاج

Md. ta : 80 yk, 202×140 — 160×85 ölç, âdi nesih yz, 19 st, kalın avrupa kt,
kırmızı szb, kırmızı, koyu kahverengi meşin soğuk damga şemseli, mîklepli ct.

Başta Sultan Mahmud I.'un vakif mührileyle vakfi tescil eden Haremeyn evkafı
mûfettişi Mustafa Tahir Ef.'nin mührü basıldı.

Bu nûshanın 39 uncu makalesinin bir kısmından sonrası belirsiz miktarda
noksandır.

18. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 4059.

بو اسم اعظم وطلسم مبهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة المنشئ جلدن اعلى وبالا :
اولوب ... جان ودلدن ديم بسم الله آچل سوزیله سوز كنجيئه راه ...

Son : ... روحى ايله تندن افراز دم وصلت کبی قبل عمرینی آز

Md. ta : 107 yk, 202×133 ölç, nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, salbekli, miklepli ct.

Başa Sultan Mahmud I.'un vakif mührıyla vakfı tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Dervîş Mustafa Ef.'nin mührü basılıdır. Edirnevî Mustafa namına da bir temellük kaydı vardır.

Bu nûşanın *Hâtimetü'l-kitab'*dan sonraki kısmı miktari belirsiz noksandır.

19. BAĞDADLI VEHBİ EF. (Süleymaniye Ktb.) 1602.

Baş :	آچم سوز ایله سوز کنجهنے راه ...	جان و دلن دیلم بسم الله
Son :	ددی تاریخنی آنک خاموش ٩٤٧	کوکدن آواز بلندیله سروش ...

Md. ta : 93 yk, 175×105 — 120×65 ölç, tâlik yz, 15 st, âbadi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kırmızı meşin, istampa yıldızlı ve miklepli ct.

Baş tarafında ve sonunda vakif mührü basılıdır.

20. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 986/5.

132 — 162 Yk.

İst. kd :	بو ام اعظم وطلسم مهیم اولان بسم الله جام وجلال ایله مثال سدرة المنشی جلدن اعلى وبلا
Baş :	اولوب ... جان و دلن دیلم بسم الله آچم سوزله سوز کنجهنے راه ...
Son :	کوکدن آواز بلندیله سروش دیدی تاریخن آنک خاموش ٩٤٧
İst. kd :	تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب.

Md. ta : 31 yk, 264×193 — 221×158 ölç, nesih yz, iki sütun üzerine 27 st, kalın alikorna kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası ve kenarları meşin üstü ebri kâğıt kaphı, miklepli ct.

Başa Ali Emiri Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmî mührü ve *Hâdim-i aşk-i celîl abdühu Dervîş Halîl* ibaresi yazılı bir mühür ve iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 132 nci yaprağından başlar.

162 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 51 inci yapraklarında Yahya Bey'in *Yusuf ve Zâleyhâ'sı*,

52 - 80 inci yapraklarında Yahya Bey'in *Gülşen-i envâr'*,

81 - 100 üçü yapraklarında Yahya Bey'in *Şâh ve Gedâ'sı*,

101 - 131 inci yapraklarında Yahya Bey'in *Kitâb-i usûl'ü* yazılıdır.

21. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 995.

Baş : بو اسم اعظم وطلسم مهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة المنشى جلد دن اعلى وبالا
 اولوب ... جان ودلدن ديم بسم الله آچلم سوز ايله سوز كنجيشه راه ...
 Son : ... كوكدن آواز بلند ايله سروش ديدى تارىخنى آنك خاموش ٩٤٧
 Yzn : Murtaza b. Cafer.
 İst. kd : تم تحرير ... من بد ... مرتضى بن جفر.

Md. ta : 117 yk, 195×113 – 145×66 öç, güzel tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, âdi nakiş ve yaldızlı bk, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi yumuşak meşin ct.

Baş tarafında Ali Emiri Ef.'nin vakif mührü basılı, sonunda

*Añlayan sır-ri makālātin īder
Rûh-i Yahyā'yā nice fātiħālar*

beyti yazılıdır.

22. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 996.

Baş : بو اسم اعظم وطلسم مهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة المنشى جلد دن اعلى وبالا
 اولوب ... جان ودلدن ديم بسم الله آچلم سوز ايله سوز كنجيشه راه ...
 Son : ... كوكدن آواز بلند ايله سروش ديدى تارىخنى آنك خاموش ٩٤٧
 Yzn : Hacı Sadi.
 İst. kd : كتبه الفقير الحسين حاج المرمرين الشريفين سعدي .

Md. ta : 115 yk, 172×105 – 123×63 öç, tâlik yz, 14 st, âbadi taklidi kt, hafif yaldızlı ve nakişli bk, kırmızı szb, sonradan kurşun kalemlle çizilmiş ct, etrafi meşin, üstü ebri kaplı cl.

Başa Ali Emiri Ef.'nin vakif mührü ve sonunda kütüphanenin resmi mührü basılıdır.

23. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 997.

Baş : بو اسم اعظم وطلسم مهم اولان بسم الله جاه وجلال ايله مثال سدرة المنشى جلد دن اعلى وبالا
 اولوب ... جان ودلدن ديم بسم الله آچلم سوز ايله سوز كنجيشه راه ...
 Son : ... كوكلى ايله تسلى ايله هلاك ايديسدر بى بو غصه هلاك

Md. ta : 69 yk, $205 \times 125 - 145 \times 67$ öç, tâlik yz, 17 st, kaba kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası bez üstü yeşil kâğıt kaplı ct.

Baş tarafında Ali Emiri Ef.'nin vakif mührü basılı ve bir âyetin tefsiriyle bir temellük kaydı yazıldır.

Bu nûsha sonundan eksiktir ve içinde bu esere ait 28 makale vardır.

24. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 999.

Baş : بو اس اعظم وظسم مههم اولان بسم الله جاء وجلال ايله مثال سدرة المترى جلدن اعلى وبلا
اوlobe ... جان ودلدن ديلم بسم الله آچلم سوزله سوز كنجيئه راه ...

Son : ... كوكدن آواز بلند ايله سروش ديدى تارىخنى آنك خاموش ٩٤٧

Md. ta : 95 yk, 195×110 öç, tâlik yz, 17 st, âharlı ve kalınca kt, hafif bakır yaldız bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa bakır cl, etrafi meşin, üstü ebri kaplı ct.

Baş tarafında kütüphanenin resmî mührü basılı ve Kenan Bey tarafından teberru edildiği yazılıdır. Sonunda Abdullah b. Hızır namında birinin kitabı okuduğuna dair 993 — M. 1585 tarihli bir kayıt vardır.

25. HUSREV PŞ. (Süleymaniye KTB.) 620/1.

1 — 108 Yk.

Baş : آچلم سوزله سوز كنجيئه راه ... جان ودلدن ديلم بسم الله

Son : ... كوكدن آواز بلندىلە سروش ديدى تارىخنى آنك خاموش ٩٤٧

Md. ta : 108 yk, $194 \times 105 - 136 \times 62$, öç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kalınca kt, kırmızı szb, ilk çift sayfa bakır yaldız, diğerleri kırmızı cl, arkası meşin, üstü bez kaplı, miklepsiz ct.

Başta Husrev Pş.'nın vakif mührü ve Hacı Hasan namına bir temellük kaydı vardır.

Bu eser, mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

180 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

109-180inci yapraklarında Yahya Bey'in *Sah ve Gedâ'sı Abdi* namında bir şâirin ise 1 na'tı vardır.

26. ATIF EF. KTB. 2244.

Baş : بو اس اعظم وظسم مههم اولان بسم الله جاء وجلال ايله مثال سدرة المترى جلدن اعلى وبلا
اوlobe ... جان ودلدن ديلم بسم الله آچلم سوز ايله سوز كنجيئه راه ...

Son : ... كوكدن آواز بلندىلە سروش ديدى تارىخنى هاتق خاموش ٩٤٧

Md. ta : 87 yk, $192 \times 110 - 122 \times 60$ ölç, tâlik yz, 15 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kahverengi meşin, yaldız şemseli, miklepli ct.

Başta Atif Ef.'nin vakif mührıyla Abdullah Ef. zade Ahmed Reşid namına temellük kaydı ve mührü ile Ahmed b. Mustafa namına diğer bir temellük kaydı vardır.

27. NURUOSMANİYE KTB. 4205.

Baş : بو اس اعظم وطلسم مهيم اولان بسم الله جام وجلال ايله مثال سدرة المنشى جلد اعلى وبالا :
اولوب ... جان ودلدن ديليم بسم الله آچلام سوز ايله سوز كنجينه راه ...

Son : ... كوكدن آواز بلند ايله سروش ديدى تارىخنى آنڭ خاموش ٩٤٧

Md. ta : 125 yk, $210 \times 125 - 120 \times 65$ ölç, tâlik yz, 13 st, âbadi kt, tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, miklepli ve soğuk damga şemseli ct.

Baş tarafında bazı beyitler, dualar ve Sultan Osman III.'ın vakif kaydiyle tuğralı mührü ve vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü basılmıştır.

28. İST. ÜNİVER. KTB. T. 840.

Baş : آچلام سوزله سوز كنجينه راه ... جان ودلدن ديليم بسم الله

Son : ... كوكدن آواز بلنديله سروش ددى تارىخنى آنوك خاموش ٩٤٧

Yzn : Seyyid Ebubekir Hulûsi.

İst. kd : كتبه القمير الحقير فلبوى سورى زاده السيد ابو يكر الخوصى .

Md. ta : 87 yk, $179 \times 122 - 148 \times 77$ ölç, nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası ve kenarları meşin üstü ebri kâğıt kaplı ct.

Başta kütüphanenin resmi damgası basılı ve sonunda üç dua yazılıdır.

29. İST. ÜNİVER. KTB. T. 1667.

1 — 95 Yk.

Baş : بو اس اعظم وطلسم مهيم اولان بسم الله جام جلال ايله مثال سدرة المنشى جلد اعلى وبالا :
اولوب ... جان ودلدن ديليم بسم الله آچلام سوزله سوز كنجينه راه ...

Son : ... كوكدن آواز بلنديله سروش ديدى تارىخنى آنڭ خاموش ٩٤٧

Md. ta : 95 yk, $156 \times 86 - 98 \times 48$ ölç, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, nakiş ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, çikolata renginde meşin, zencerekli, miklepli ct.

Başta kütüphanenin resmî mührû ve damgası ve Ali Tevfik, Subhî zade Feyzullah, Müftî zade Mehmed Hamdi ve Abdullâh namlarına dört temellük kaydı yazılı ve mührûleri basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın, 1inci yaprağından başlar.

264 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

88 - 168inci yapraklarında Yahya Bey'in *Gülşen-i envâr'*,

188 - 264üncü yapraklarında Yahya Bey'in *Kitâb-i usûl'*ü yazılıdır.

30. İST. ÜNİVER KTB. T. 3071.

Baş : بو اسح اعظم و طلس مههم اولان بسم الله جاه و جلال ايله مثال سدرة النتهى جلد اعلى وبالا
او لوب جان و دلدن ديلم بسم الله آجلم سوزله سوز كنجينه رام ...
Son : ... كوكدن آواز بلنديله سروش ديدى تارىخنى آنوك خاموش ٩٤٧

Md. ta : 88 yk, 189×124 ölç, nesih yz, 17 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin şemseli, salbekli, köşebentli, zencerekli, miklepli ct.

Başta kütüphanenin resmî mührû basılıdır.

31. İST. ÜNİVER. KTB. T. 3537/1.

1 — 69 Yk.

Baş : اولدى سر دفتر لوح اعظم ...
Son : ... كوكدن آواز بلنديله سروش ديدى تارىخنى آنوك خاموش ٩٤٧

Md. ta : 69 yk, 204×124, ölç, nesih yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası bez, üstü koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Başta kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

81 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın, 69 - 81inci yapraklarında ise Yahya Bey'in kısaca hal tercumesi ile bazı manzumeler ve dualar yazılıdır.

Bu nüsha, baş tarafından 18 beyit eksiktir.

32. İST. ÜNİVER. KTB. T. 5726.

Baş : آجلم سوزله سوز كنجينه رام ...
Son : ... كوكدن آواز بلنديله سروش ديدى تارىخنى آنوك خاموش ٩٤٧

Md. ta : 82 yk, 197×135, rik'a ve tâlika benzer nesih yz, 17 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, turuncu renkte meşin istampa yaldız şemseli, kenar sulu ct.

Başta kütüphanenin resmî damgası basılı ve 7 beyit yazılır.

II

KİTÂB-Î USÛL
[USÛLNÂME]

Eser, 1 kalem ile münâzara, 1 münâcât, 1 tevhîd, 1 na't, 1 mirâciye, 1 **Kâ-nûnî Sultan Süleyman** medhiyesi ile başlamakta ve Şâir, kitabının telîf sebebini yazdıktan sonra, eserini 12 makam ve 7 şubeye ayırmış olduğunu bildirmekte, sonunda da bu eserin bir ay içinde tamamlanmış olduğunu beyan etmektedir.

Makamlar arasında mevzuu kuvvetlendirecek hikâyeler anlatılmakta ve her makam ve şubenin sonunda ise,

*Ne lâzîm nizâ vü ne hâcet cedel
 Kitâb-î usûliyle eyle 'amel*

beyti tekrar edilmektedir.

Eserin plânı; birinci makam adalete, ikinci makam zulme, üçüncüsü uzlet yani kendi âleminde bulunmaya, dördüncüsü velilik alâmetine, beşincisi doğruluğa, altıncısı sükûta, yedincisi hikmetli sözlere, sekizincisi yiğitlige, dokuzuncusu muhabbetbe, onuncusu âile kurmaya, onbirincisi gayretsizlik ve hamiyetsizlige, onikinci kara yüzlü günahkârların şeytanî hiyleleri sonunda birçok iyi huyluların kötülüğe düştüklerine dair makamları ihtiva etmekte, şûbeler ise; birinci şube hanende ve sazendelere, ikincisi râfîzîlige, üçüncüsü deniz seferine, dördüncüsü hizmetçilere beşincisi insan cinslerine, altıncısı ahmaklara, yedincisi ölüme dâir bölümlere ayrılmış bulunmaktadır.

Usûlnâme'nin hangi tarihte telîf edildiği bilinmemekle beraber bu eserin, Taşlıcalı **Yahya Bey**'in hamsesinin ikinci mesnevîsi olduğu tahmin edilmektedir.

1. İST. ÜNİVER. KTB. T. 1800/2.

1 — 62 Yk.

Baş : كتاب اصولى بيان ايله كل... كل اي ناي خامه فنان ايله كل

Son : اولورسم بني اكدوره هافت ... بو تصنیف اوله باعت مفترت

Ist. th : H. 1007 — M. 1598/99.

Ist kd : ثبت الكتاب بعون الله الوهاب سنة سبع والاف.

Md. ta : 62 yk, 209×118—135×57 öç, nesih yz, 21 st, âharlı âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, yaldız ve kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin şemseli, zencerekli, mıklepli ct.

Başta kütüphanenin resmî mühür ve damgası basılı ve sayfa kenarlarında **Yahya Bey**'in *Gülşen-i envâr*'ı yazılıdır.

2. İST. ÜNİVER. KTB, T. 1967/3.

168 — 264 Yk.

Baş :	كتاب اصولي بيان ايله كل ...	كل اي ناي خانه فنان ايله كل
Son :	اولورسم بني آكدوره عاقبت	... بو تصنیف اوله باعث مفترت
Yza :	Hızır b. Ali.	
İst. th :	H. 1013 — M. 1604.	
İst. kd :	سود ورق لستة ثلث عشرة والف من هجرة من له العز والشرف بدست خضر نامزاد .	

Md. ta : 97 yk, 156×86 — 97×48 ölç, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, nakişî ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, çikolata ren-ginde meşin, zencerekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî mühür ve damgası ve **Ali Tevfik, Subhî zade Feyzullah, Müftî zade Hamdi ve Abdullah** namlarına dört temellük kaydiyle bu zatların mühürleri basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 168inci yaprağından başlar.

264 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 95inci yapraklarında **Yahya Bey'in Gencîne-i râz'ı**,

98 - 168inci yapraklarında **Yahya Bey'in Gûlşen-i envâr'ı** yazılıdır.

3. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 986/4.

101 — 131 Yk.

Baş :	كتاب اصولي بيان ايله كل ...	كل اي ناي خانه فنان ايله كل
Son :	اولورسم بني آكدوره عاقبت	... بو تصنیف اوله باعث مفترت
İst. th :	Zilkade 1025 — Kasım/Aralık 1616.	
İst. kd :	تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب كتب في شهر ذى القعده سنة ١٠٢٥	

Md. ta : 31 yk, 264×193 — 121×158 ölç, nesih yz, iki sütun üzerine 27 st. li, alikorna kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaplı ve miklepli ct.

Başta Ali Emiri Ef.'nin resmî mührıyla kütüphanenin resmî mührü ve **Hâdim-i aşk-i celîl abdühu Dervîş Halîl** ibaresi yazılı bir mühür basılı ve iki temellük kaydi yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 101inci yaprağından başlar.

1 - 51inci yapraklarında **Yahya Bey'in Yusuf ve Züleyhâ'sı**,

52 - 80inci yapraklarında **Yahya Bey'in Gûlşen-i envâr'ı**,

81 - 100 üncü yapraklarında Yahya Bey'in *Sah ve Gedâ'sı*,
132 - 162 nci yapraklarında Yahya Bey'in *Gencîne-i râz'ı* yazılıdır.

4. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 994.

Baş :	كتاب اصولي بيان ايله كل ..	كل اي ناي خامه فنان ايله كل ..
Son :	اولورسم بى آكدوره عاقت ..	بو تصنیف اوله باعث مفترت ..
İst. th :	H. 1164 — M. 1750/51.	
İst. kd :		لسنة اربع وستين ومائة والـ .

Md. ta : 112 yk, 170×107 öç, tâlik yz, 15 st, âharlı kt, âbadi taklidi, kırmızı szb, kahverengi meşin, mîklepli ct.

Başta kütüphanenin resmî mührür ve damgası basılı ve sonunda **Sultan Osman Gazi**'den Sultan Abdülmecid'e kadar Osmanlı padişahlarının isimleriyle müddet-i sultanaatlarını gösteren bir cetvel yazılıdır.

5. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 568/2.

80 — 163 Yk.

Baş :	كتاب اصولي بيان ايله كل ..	كل اي ناي خامه فنان ايله كل ..
Son :	اولورسم بى آكدوره عاقت ..	بو تصنیف اوله باعث مفترت ..

Md. ta : 84 yk, 195×115 — 138×70 öç, âdi tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı cl, arkası ve kenarları meşin, üstü ebri kâğıt kaplı, mîklepli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakîf mührüyle kütüphanenin resmî damgası basılı ve bazı dualar yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 80 inci yaprağından başlar.

247 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 79 uncu yapraklarında Yahya Bey'in *Gülşen - i envâr*,

164 - 247 inci yapraklarında Yahya Bey'in *Gencîne-i râz'ı* yazılıdır.

6. BAYAZIT UMUMİ KTB. 3470.

Baş :	كتاب اصولي بيان ايله كل ..	كل اي ناي خامه فنان ايله كل ..
Son :	اولورسم بى آكدوره عاقت ..	بو تصنیف اوله باعث مفترت ..

Md. ta : 83 yk, 195×139 — 153×97 öç, nesih yz, 19 st, kalın âbadi taklidi tk. kırmızı meşin yaldız zencerekli ve çizgili, mîklepli ct.

Başında ve sonuda Bezm-i âlem Valde Sultan'ın vakfı olduğuna dair 1266 tarihli kayıtlar ile baş tarafında ikinci yaprakta kütüphanenin resmî damgası basılmıştır.

7. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) Mükerrer 904.

Baş :	كتاب اصولي بيان ايله كل ...	كل اي ناي خامه فنان ايله كل
Son :	اولورسم بني آكدوره عاقبت	... بو تصنیف اوله باعث مفترت

Md. ta : 110 yk, 184×105 — 140×71 ölç tâlik yz, 15 st, âharlı âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin, yıldız şemseli, sertaplı, zencerekli ct.

Başta Ali Emiri Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmî damgası ve sonunda yine Ali Emiri Ef.'nin vakif mührü basılmıştır.

8. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1001/2.

26 — 83 Yk.

Baş :	كتاب اصولي بيان ايله كل ...	كل اي ناي خامه فنان ايله كل
Son :	اولورسم بني آكدوره عاقبت	... بو تصنیف اوله باعث مفترت

Md. ta : 58 yk, 197×109 — 143×58 ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Mecmuanın başında Ali Emiri Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmî mühür ve damgası basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 26 ncı yaprağından başlar.

135 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 25 inci yapraklarında Sâfi mahlaslı bir şairin *Hasb-i hâl* adındaki manzum risalesi,

84 - 135 inci yapraklarında Yahya Bey'in *Gülşen-i envâr*'ı yazılıdır.

9. KÖPRÜLÜ KTB. 719.

27 — 73 Yk.

Baş :	كتاب اصولي بيان ايله كل ...	كل اي ناي خامه فنان ايله كل
Son :	اولورسم بني آكدوره عاقبت	... بو تصنیف اوله باعث مفترت

Md. ta : 47 yk, 265×140 ölç, tâlik yz, metinde 15, kenarlarında 12 st, kalınca kt, etrafı meşin, üstü kâğıt kaplı ct, 113 yapraktan ibaret olan bu mecmuanın diğer yapraklarında Türkçe, Farsça kasîdeler, gazeller, beyitler yazılıdır.

10. LÂLELİ (Süleymaniye Ktb.) 1667.

Baş	كتاب اصولي بيان ايله كل ...	كل اي ناي خامه فعن ايله كل
Son	اولورسم بني آكدوره عاقبت	و تصنيف اوله باعث مفتر ...

Md. ta : 105 yk, 199×130 öç, tâlik yz, 16 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, koyu kahverengi meşin, şemseli, zencerekli ct.

Başta İsmail Zühdi Bey'in vakif mührü basılı ve kitabın ilk sayfası yırtıktır.

III ŞÂH VE GEDÂ

Eser, 1 besmele manzumesi, 1 tevhîd, 1 münâcât, 1 na't, 1 mirâciye, 1 Çaryar vasfi, 1 Kanunî Sultan Süleyman medhiyesi ile başlamakta ve bunlardan sonra 1 Sonbahar tasviri ile kitabın telifi sebebi yazılı bulunmaktadır.

Yahya Bey, kitabın telifi sebebi bahsinde, bir sonbahar zamanı bazı dostlar ile aşka dair konuşulurken onlardan birinin Ferhâd'ı, öbürünün Mecnûn'u, bir diğerinin ise Azrâ'nın aşkı Vamik'ı medhettiğini, kendisinin de:

*Bir alay bîmezâk û zenpâre
Bir bölük derd-i mend û bîçâre
Ne bilür sîrr-i ‘âşk-ı pînhâni
Ne bilür vecd-i hâl-i cânâni*

diye itiraz eylediğini, bunun üzerine muhatablarından birinin:

*Bir kitâb eyle ‘âşk ile inşa’
Âni el üzere dutâlar şurefâ*
teklifinde bulunduğu naklederek:

*Besmele ile alub elime kalem
İbtidâ eyledim kitâba o dem*

diye nazma başladığını söyler.

Eserin münderecatı: Aşkin zillet verici fakat gönül okşayıcı olduğuna dair bir bahis, İstanbul surlarının, Ayasofya'nın, At meydanı denilen ve umumî tenezzûh yeri olan Sultan Ahmed meydanının ve orada gezen bazı güzellerin tarifi, daha sonra Gedâ namında birinin Şâh isimli bir güzele aşık olması ve sevda galebesiyle çıldırması, dostlarının Gedâ'yı bir azize tedavi için götürmeleri, Gedâ'nın Şâh'a olan muhabbetini anlatması ve onun cevabı, araya giren bir rakibin Şâh'ı kuşkulandırması, Şâh'ın Gedâ'ya aşğını meydana vurdugundan dolayı tekdirnâme yazması, bundan üzülen Gedâ'nın da şehirden kaçması. Gedâ'nın Ay ve Güneşle derdleşikten sonra Allah'a dua etmesi, Gedâ'nın arzusu üzerine köle diye satılığa çıkarılması, Şâh'ın Esirpazarında Gedâ'yı görüp, tellala bize danışmayınca satma demesi, Gedâ'nın

Şâh'ı eğlendirmek için zayıf bir beygire binip dolaşması, bir bahar tasviri ve Şâh'ın arkadaşlarıyla bir meclis tertip ederek hikâye söylemesi, Gedâ'nın hastalanması, Şâh'in o'nun ziyaretine gelmesi, Gedâ'nın kemal-i aşkı sebebiyle sevgilinin yüzüne bakmayışı, bunca yıldan beri Şâh'in sana hiç vefakârlığı olmadığı mi diye soranlara Gedâ'nın evet bir gece geldi sabaha kadar muhabbet ettiğinden sonra ;

*Firkatî dilberin 'âzab ancak
Vuslatî bir hâyâl ü hâb ancak*

beytiyle cevap verisi ve o sırada hâtîfi bir nidânın :

*Gäfil olmâ bir ince yoldur 'aşk
Oğlan öyuncâğı degildir 'aşk
Görme dilber cemâlini hazer it
Sürete bakma sîyrete nażar it
'Aşika iki kiblegâh olmaz
Bir vilâyetde iki şâh olmaz
Ya hakkı sev ya halkı ey gäfil
Doymaz iki muhabbete bir dil
Şîdk ile her kim ola 'âşık-î hak
'Aşkı gâyri'den keser mutlak*

beyitleriyle Gedâ'ya nasihat verisi yazılıdır.

Yahya Bey, bu eseri için hâtîmede :

*'Äridür 'âriyet libâsından
Pâkdür terceme belâsından
Kimseden nesne almâdım kat'â
Ya 'lemullah meger tevârûd ôlâ*

diye eserin kendi düşüncesinin mahşülü olduğunu bildirerek dua ile kitabını bitirmektedir.

Şâh ve Gedâ'nın da ne zaman yazıldığı belli değildir. Bununla beraber bu mesnevî, Taşlıcalı Yahya Bey'in hamsesinin üçüncü mesnevîsi olarak kabul edilmektedir. Şâh ve Gedâ bir kere basılmıştır. Fakat bu tab'ı çok noksandır.

1. PERTEV PŞ. (Millet Ktb.) 424.

Baş : اولى مفتاح قفل باب كتاب ... سطر بسم الله ای اول الالباب

Son : سوزن بودر اول و آخر ... عین عفوکله اول بزه ناظر

İst. th : 960 — M. 1552/53.

İst. kd : تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب .

Md. ta : 54 yk, 179×116, 130×68 ölçü, nesih kırması yz, 17 st, kaba kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, şemseli, köşebendli, muklepli ct.

Baş tarafında iki temellük kaydı yazılı ve kütüphanenin mührü basılıdır.

2. SELİM AĞA KTB. 997.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اولى الالباب
Son :	سوزمن بودر اول وآخر	... عين عفوكله اول بزه ناظر
İst. th :	Zilhicce 978 — Mayıs 1571.	قد وقع الفراغ من تحرير هذا الكتاب في اواسط شهر ذي الحجة من شهور سنة ثمان
İst. kd :		وسبيين وتسعماه .

Md. ta : 34 yk, 192×129 öç, nesih yz, 21 st, âbadî taklidi kt, ebri kâğıt kaplı ct. Eserin baş tarafında Selim Ağa'nın vakıf mührü basılı, birinci yaprak arkasında birkaç manzume, Hülefa-yi Râşîdîn'in hilâfet seneleri hakkında bir cetvel ile sözle küfür edenler hakkındaki şer'i hükmeye ait bir fıkra yazılıdır.

Eserin başından nihayetine kadar yaprakların kenarında **Yazıcı oğlu Ahmed Bican**'ın *Acâibü'l-kâinât* isimli risalesi ve ikinci sayfadan itibaren 14 üncü sayfaya kadar her sayfanın üst tarafında birer *Hadîs-i Peygamberî* yazılı ve kitabın sonunda **Bâki** ve **Rahîkî**'nin birer gazeli vardır.

3. ATIF EF. KTB. 2138.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اولى الالباب
Son :	سوزمن بودر اول وآخر	... عين عفوكله اول بزه ناظر
Yzn :	Mehmed b. Hanefî.	
İst. th :	Şevval 979 — Şubat 1572.	كتبه النقير ... كاتب محمد بن المرحوم حنفي ... تحريرًا في اواسط شوال المكرم لسنة تسع
İst. kd :		وسبيين وتسعماه .

Md. ta : 70 yk, 290×120 — 145×75 öç, harekeli nesih yz, 15 st, âbadî kt, hafif yaldız ve naklılı bk, kırmızı szb, yaldızı cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Baş tarafında bazı beyitlerle altı adet temellük kaydı yazılı ve Atif Ef.'nin vakıf mührıyla beş adet husûsî mühür basılmıştır.

4. İST. ÜNİVER. KTB. 481/1.

1 — 63 Yk.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اولى الالباب
Son :	سوزمن بودر اول وآخر	... عين عفوكله اول بزه ناظر
Yzn :	Abdurrahman.	
İst. th :	Rebiyülevvel 986 — Mayıs 1578.	

بِعُونَ اللَّهِ وَحْسَنْ تَوْفِيقِهِ كِتَبَهُ الْفَقِيرُ عَبْدُ الرَّحْمَنٍ . . . غَفَرَ اللَّهُ لَهُ وَلَوَالِيَهُ وَاحْسَنَ إِلَيْهَا وَالِيَهُ . . . فِي أَوَاسِطِ رَبِيعِ الْأَوَّلِ سَنَةِ سُتٍّ وَثَمَانِينَ وَتَسْعَمَاهُ.

Md. ta : 63 yk, 210×119 ölç, tâlika benzer yz, 15 st, âbadî taklidi kt, kırmızı szb, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Başa kütüphanenin resmi mührü ve damgası basılı ve **Hezargradlı Mehmed Vehbi** namına bir temellük kaydı ve 63-71 inci yapraklarında nâzımı belli olmayan bir *Şehrengiz* yazılıdır.

5. HALET EF. MÜLHAKİ (Süleymaniye Ktb.) 196.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب . . .	سطر بسم الله اى اولى الاباب
Son :	سوزمن بودر اول و آخر . . .	.. عين عفوكله اول بزه ناظر
Yzn :	Mohacîlî Mehmed b Abdülmennan.	
İst. th :	Şevval 1000 — Temmuz 1591.	
İst. kd :	... تحریراً في شهر شوال المظمن في سنة الف بقصبة سكتوار حرره القير محمد بن عبد المنان	الى رحمة الله الملك المالي .

Md. ta : 67 yk, 210×130—130×60 ölç, şikeste tâlik gibi yz, 15 st, âharlı kaba kt, kırmızı szb, kırmızı cl, etrafi meşin, üstü ebri taklidi kâğıt kaplı ve miklepli ct, Baş tarafta *Esrar Dede* hattıyla *Min kütübi esrar-i Mevlevî der hanikâh-i Galata sene 1208* ibâresi yazılı ve *Esrar Dede*'nin vakif mührüyle *Galata Mevlevî* hanesinin vakif mührü basılıdır.

6. İST. ÜNİVER. KTB. 839.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب . . .	سطر بسم الله اى اولى الاباب
Son :	سوزمن بودر اول و آخر . . .	.. عين عفوكله اول بزه ناظر
İst. th :	Şaban 1004 — Nisan 1596.	
İst. kd :	تمت هذه النسخة الشريفة في شهر شعبان المظمن في يوم سنبه سنه اربه والف .	

Md. ta : 56 yk, 179×115—125×70 ölç, tâlik yz, 17 st, âbadî taklidi kt, kırmızı cl, kahverengi meşin ct.

Başa kütüphanenin resmi mührü basılı, birkaç manzume yazılıdır.

7. ÇELEBÎ ABDULLAH EF. (Süleymaniye Ktb.) 297.

81 — 100 Yk.

Baş :	معنى ميم اربعين جناح . . .	سالكه شينه در در جناح نجاح
Son :	سوزمن بودر اول و آخر . . .	.. عين عفوكله اول بزه ناظر

İst. th : Şaban 1008 — Şubat/Mart 1600.

قد وقع الفراغ من تسويد هذا الكتاب بعون عناية الملك الوهاب والله اعلم بالصواب ربنا : افتح لنا خيرات الابواب.

İst. kd : وقع الفراغ من تسيقه في اواسط شهر شعبان سنة ثمان وalf.

Md. ta : 51 yk, 200×125—145×97 öç, rik'a gibi yz, 17 st, sarımtarak âbadî taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, mıklepli, soğuk damga şemseli, zencirekli ct.

Başında ve sonunda kütüphanenin damgası basılı ve sonunda 13 adet numarasız ve yazısız boş yaprak vardır.

8. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 986/3.

81—100 YK.

Baş : اولى مفتاح قفل باب كتاب ... سطر بسم الله اي اولى الاباب

Son : سوزمن بدر اول وآخر ... عين عفوكله اول بزه ناظر

Yzn : Abdülbakî b. İbrahim.

İst. th : Ramazan 1026 — Eylül 1617.

تمت هذه الكتاب بعون الله الملك الوهاب كتبه العبد القوي المذنب الحاج الى رحمة رب رحمه عبد الباق بن ابراهيم الفاضي تحريراً في اوائل شهر رمضان المبارك لسنة ست وعشرين والف.

Md. ta : 20 yk, 274×193—221×158 öç, nesih yz, iki sütun üzerine 27 st, kâlin alikorna kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası ve kenarları meşin, üstü ebri kâğıt kaplı, mıklepli ct.

Başta Ali Emiri Ef.'nin vakif mühriley kütüphanenin resmi mührü ve *Hâdim-i aşk-i celîl abdüahu Dervîş Halîl* ibaresi mahkûk bir mühür basılı ve iki temellük kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 81inci yaprağından başlar. 162 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 51inci yapraklarında Yahya Bey'in *Yûsuf ve Züleyhâ'sı*.

52 -> 80inci yapraklarında Yahya Bey'in *Gülşen-i envâr'*,

101 - 131inci yapraklarında Yahya Bey'in *Kitâb-i usûl'u*,

132 - 162nci yapraklarında Yahya Bey'in *Gencîne-i râz'* yazılıdır.

9. İST. ÜNİVER. KTB. T. 3045.

Baş : اولى مفتاح قفل باب كتاب ... سطر بسم الله اي اولى الاباب

Son : سوزمن بدر اول وآخر ... عين عفوكله اول بزه ناظر

Yzn : Halil b. Ahmed.

Ist. th : Muharrem 1051 — Nisan 1641.

Md. ta : 83 yk, 201×140-150×94 öç, divanı kırması yz, 13 st, âbadi taklidi kt, adı nakışlı ve bakır yaldızlı bk, kırmızı szb, bakır yaldız cl, koyu kahverengi mesin, şemseli ct.

Başa kütüphanenin resmi damgası basılı ve bazı manzumeler yazılıdır.

10. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 849.

Baş	:	اولدى مفتاح قفل باب کتاب . . .	سطر بسم الله اي اولى الالباب
Son	:	سوزمن بودر اول و آخر . . .	... عین عنوکله اول بزه ناظر

Md. ta : 62 yk, 189×125—147×81 öç, tâlik yz, 17 st, kaba avrupa kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi mesin ct.

Başa Sultan Mahmud I.'un bir gazeli ve bir ilâç târifesi ve sonunda birkaç manzume yazılıdır.

11. BAĞDAD KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 158.

Bas	:	اولی مفتاح قفل باب کتاب ...	سطر بسم الله ای اولی الالباب
Son	:	سوزمن بود ر اول و آخر	... عین عفوکله اول بزه ناظر

Md. ta : 53 yk, 196×123 öç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi yumuşak meşin, soğuk damga şemseli ct.

Başa Sultan Selim III.'in tuğra şeklinde mührü basılmıştır.

12. LALA İSMAİL EF. (Süleymaniye Ktb.) 417.

Baş	:	اولدی مفتاح قفل باب کتاب ...	سطر بسم الله ای اولی الالباب
Son	:	سوزمن بودر اول و آخر	... عین عفوکله اول بزه ناظر

Md. ta : 63 yk, 179×105—118×50 öç, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı, koyu kahve rengi meşin, soğuk damga şemseli, mîkâepsiz ct.

Başa Lala İsmail Ef.'nin vakıf mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılmıştır.

13. KEMANKEŞ EMİR HOCA (Selim Ağa Ktb.) 463.

Baş	:	اولى منتاح قفل باب کتاب . . .	سطر بسم الله اى اولى الالباب
Son	:	سوزمن پورد اول و آخر . . .	عین عفوکله اول بزه ناظر . . .

Md. ta : 71 yk, 160×144 öç, nesih yz, muhtelif st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaph, miklepli ct.

Başında ve sonunda Kemankeş Emir Hoca'nın vakif mührü basılıdır.

14. FAZIL AHMED PŞ. (Köprülü Ktb.) 289/1.

1-61 Yk.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اول الالباب
Son :	سوزن بودر اول و آخر	... عین عفوكله اول بزه ناظر

Md. ta : 61 yk, $211 \times 145 - 136 \times 86$ öç, tâlik yz, 17 st, kalın âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct. / 2, 7, 18, 25, 32, 40inci yapraklarla sonunda Sadriazam Mustafa Pş.'nın büyük kî't'ada ve muhtelif yapraklarda Fazıl Ahmed Pş.'nın küçük kî't'ada vakif mührüleri vardır.

Bu eser, mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

89 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

62 - 89uncu yapraklarında Fakirî'nin Şehrengîz'i yazılıdır.

15. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1137.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اول الالباب
Son :	سوزن بودر اول و آخر	... عین عفوكله اول بزه ناظر

Md. ta : 72 yk, $195 \times 115 - 131 \times 59$ öç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Başa Sultan Abdülhamid I.'in tuğralı vakif mührıyla vakfı tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Seyyid Ali Behçet Ef.'nin mührü ve kütüphanenin resmi damgası basılı, Mustafa namına bir temellük kâydi ve ebced harflerinin mukabili bulunan sayılarla âit bir cedvel vardır.

16. BAĞDADLI VEHBI EF. (Süleymaniye Ktb.) 1518.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اول الالباب
Son :	سوزن بودر اول و آخر	... عین عفوكله اول بزه ناظر

Md. ta : 60 yk, $202 \times 127 - 146 \times 76$ öç, tâlik yz, 17 st, âharlı âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, koyu vişne çürügü renginde meşin, soğuk damga şemseli, zencirekli ct. Vakif mührü yoktur.

17. HUSREV PŞ. (Süleymaniye Ktb.) 620/2.

109 — 180 Yk.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اول الالباب
Son :	سوزمن بودر اول و آخر	... عين عفوكله اول بز ناظر

Md. ta : 71 yk, 194×105—135×60 öç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kalınca kt, kırmızı szb, ilk çift sayfa bakır yaldız, diğerleri kırmızı cl, arkası meşin, üstü bez kaphı ct.

Mecmuanın başında Husrev Pş.'nın vakif mührü ve Hacı Hasan namına bir temellük kaydı vardır.

Bu eser, mecmuanın 109uncu yaprağından başlar.

180 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın.

1 - 108inci yapraklarında Yahya Bey'in Hamsesinden *Gencine-i râz* yazılıdır.

18. HUSREV PŞ. (Süleymaniye Ktb.) 641.

Baş :	اولى مفتاح قلن باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اول الالباب
Son :	سوزمن بودر اول و آخر	... عين عفوكله اول بز ناظر

Md. ta : 55 yk, 167×100—140×71 öç, neşih yz, 19 st, âbadi taklidi kt, nakişli bk, bakır yaldızlı, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri mavi cl, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Başta kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

19. HACI MAHMUD EF. (Süleymaniye Ktb.) 5227.

Baş :	اولى مفتاح قلن باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اول الالباب
Son :	سوزمن بودر اول و آخر	... عين عفوكله اول بز ناظر

Md. ta : 53 yk, 190×121 — 118×70 öç, siyakat gibi yz, 17 st, sarımtrak kalın avrupa kt, kırmızı cl, arkası meşin, üstü kırmızı bez kapalı ct.

Baş tarafta Yahya Ef. ile Süleymaniye kütüphanelerinin resmî damgası basılıdır.

20. HACI MAHMUD EF. (Süleymaniye Ktb.) 5276.

Baş :	اولى مفتاح قلن باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اول الالباب
Son :	سوزمن بودر اول و آخر	... عين عفوكله اول بز ناظر
Yzn :	Nimet zade.	كتبه العبد المذنب نعمت زاده المغير.
İst. kd :		

Md. ta : 52 yk, 200×125 ölç, tâlik yz, 17 st, sarımtarak kalın âharlı avrupa kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü kâğıt kaplı ct.

Baş tarafında Hacı Mahmud Ef. ve Süleymaniye kütüphanelerinin resmi damgası basılıdır.

21. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 988.

Baş :	رضي الله عنه في الدارين ...	كلشن ديني قلدی رین
Son :	سوزمن بودر اول و آخر	عفو عینکله اول بزه ناظر ...

Md. ta : 54 yk, 165×100 ölç, nesih kırması yz, 15 st, kaba kt, kırmızı szb, etrafi meşin, üstü ebri kaplı ct.

Baş tarafında Ali Emiri Ef.'nin vakıf mührü, sonunda kütüphanenin resmi mührü basılı ve bazı beyitler ve türküler yazılıdır.

Bu nüsha, baş tarafından noksan olduğu gibi, kitabın istinsahı esnasında eserin vezin ve imlâ hususiyetleri de tamamen bozulmuş ve pek çok yanlış yapılmıştır.

22. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 989.

1 — 65 Yk.

Baş :	رضي الله عنه في الدارين ...	كلشن ديني قلدی رین
Son :	سوزمن بودر اول و آخر	عفو عینکله اول ناظر ...

Md. ta : 65 yk, 186×106 ölç, tâlik yz, 15 st, sarımtarak âharlı avrupa kt, kırmızı szb, kahverengi meşin ct.

Başta Ali Emiri Ef.'nin vakıf mührıyla kütüphanenin resmi mührü ve damgası basılı ve bazı sayfa kenarlarında muhtelif şâirlere ait manzumeler yazılıdır.

Bu eser, 103 yapraktan ibaret olup mecmuanın 1inci yaprağından başlar. Eserin 67 ncı yaprağından sonraki yapraklar Fuzûlî ve Bâkî'ye ait divanların nûshalarıyla karıştırılarak ve noksan olarak ciltlenmiştir. Birbirlerine karıştırılmış bulunan bu kısımda Fuzûlî'nin gazel ve kasîdelerinden tertipsiz olarak 110 parça manzume ve Bâkî'nin 91 gazeli yazılıdır.

Hâtime-i kitab başlığı altındaki kısmda da eksiklik vardır.

23. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 990.

Baş :	اولدى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اولى الالباب
Son :	سوزمن بودر اول و آخر	عین عفوکله اول بزه ناظر ...

Md. ta : 64 yk, $160 \times 90 - 125 \times 60$ ölç, harekeli nesih yz, 15 st, âbadi taklidi st, tezhipli bk, yaldız szb, yaldız cl, kahverengi meşin, mîklepli, şemseli, kenar

sulu ct. Tamir görmüş ve bazı sayfaları delinmiş olan bu nüshannın baş tarafında Ali Emîrî Ef.'nin vakîf mührîyle kütüphanenin resmî mührü basılı, sonunda bir gazel ile birkaç beyit yazılıdır.

24. İST. ÜNİVER. KTB. T. 874.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اول الالباب
Son :	سوزمن بودر اول وآخر	.. عين عفوكله اول بزه ناظر

Md. ta : 79 yk, 167×104 – 121×65 ölç, tâlik yz, 13 st, âharlı âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri cetvelsiz, kahverengi meşin, zencerekli, miklepli ct.

Başa kütüphanenin resmî mührîyle Mustafa namına hususî bir mühür basıldı.

25. İST. ÜNİVER. KTB. T. 3682.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اول الالباب
Son :	سوزمن بودر اول وآخر	.. عين عفوكله اول بزه ناظر
Yzn :	Muharrem b. Mustafa.	
İst. kd :		كتبه محمر بن مصطفى غفرالله له ولوالديه واحسن اليها واليه .

Md. ta : 67 yk, 198×125 ölç, tâlik yz, 15 st, venedik kt, kırmızı szb, arkası ve kenarları meşin, üstü kağıt kaplı ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası basıldı.

26. İST. ÜNİVER. KTB. 5745.

Baş :	اولى مفتاح قفل باب كتاب ...	سطر بسم الله اى اول الالباب
Son :	سوزمن بودر اول وآخر	.. عين عفوكله اول بزه ناظر

Md. ta : 54 yk, 189×135 ölç, adi nesih yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, koyu yeşil renkte meşin, istampa yaldız şemseli, zencirenkli ct.

Başa kütüphanenin resmî mührü basıldı.

IV

YUSUF VE ZÜLEYHÂ

Eserde münâcât, kudret-i ilâhiye, na't, mirâciye, Kanûnî Sultan Süleyman medhiyesi, kitabın telifi sebebi, aşkin fazileti bahislerinden sonra *Matla'-i dâstan* başlığı altında Yusuf AS.'nın küssesi geniş ölçüde hikâye edilmiştir. Taşlıcalı

Yahya Bey'in bu mesnevîyi hangi tarihte yazdığını bilinmemektedir. *Yusuf ve Züleyhâ* bir kere tab'edilmişse de bu baskı çok noksandır.

1. HAFIZ MEHMED MURAD EF. (Süleymaniye Ktb.) 84.

Baş :	مرادم یوسفینه روزن ایله دهان رازم اولسون سینه چاکی ...	آلہ عین عشقم کلشن ایله کشاد ایله عین عشق پاک
Son :	دعا ایله سوزی ختم ایده آخر	اہالی اولیہ عیینہ ناظر ..
Yzn :	Kanunî zade Mehmed Üskûbî.	
İst. kd :		کاتبہ قانونی زادہ محمد الاسکوی عن عنہما .

Md. ta : 159 yk, 187×133—136×70 öç, tâlik yz, 17 st, sarımtarak âharlı avrupa kt, bakır yaldız ve naklılı bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri cetsiz, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaplı ct.

Başta Hafız Mehmed Murad Ef.'nin vakif mührüyle kütüphanenin resmî damgası basılı ve Esseyyid Mahmud namına 1275-M. 1858/59 tarihli bir temellük kaydı yazılıdır.

Başta Muhasebe-i Anadolu Serhalifesi Uncu zade Mehmed Emin Ef. tarafından yazılmış bulunan *Yahya Bey*'in hal tercümesi ile sonunda bir manzume ve bir dua yazılıdır.

2. BAĞDADLI VEHBI EF. (Süleymaniye Ktb.) 1830.

Baş :	مرادم یوسفینه روزن ایله دهان رازم اولسون سینه چاکی ..	آلہ عین عشقم روشن ایله کشاد ایله عین عشق پاک
Son :	دعای خیر ایله یاد او له آدی دعا ایله سوزی ختم ایده آخر	بودر عالمد مقصود و مرادی ... اہالی اولیہ عیینہ ناظر

Md. ta : 120 yk, 197×123—160×74 öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaplı, miklepli ct.

Birinci yaprakta ve sonunda Bağdadlı Vehbi Ef.'nin vakif mührü basılmıştır.

5, 6, 81 inci yapraklar sakatlanmıştır.

3. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 986/1.

1 — 91 Yk.

Baş :	مرادم یوسفینه روزن ایله دهان رازم اولسون سینه چاکی ...	آلہ عین عشقم روشن ایله کشاد ایله عین عشق پاک
Son :	دعا خیرله یاد او له آدی دعا ایله سوزی ختم ایده آخر	بودر عالمد مقصود و مرادی ... اہالی اولیہ عیینہ ناظر
İst. kd :		تم السكتاب بعون الله الملك الوهاب .

Md. ta : 51 yk, $264 \times 193 - 221 \times 158$ öç, nesih yz, iki sütun üzerine 27 st. li, alikorna kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası ve kenarları meşin, üstü ebri kâğıt kâğıt ve miklepli ct.

Başa Ali Emiri Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmî mührü ve *Hâdim-i aşk-i celîl abdühu Dervîş Halil* ibâresi yazılı bir mühür başlı ve iki temellük kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar. 162 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

52- 80inci yapraklarında Yahya Bey'in *Gülşen-i envâr'*,

81-100uncu yapraklarında Yahya Bey'in *Şâh ve Gedâ'sı*

101-131inci yapraklarında Yahya Bey'in *Kitâb-i usûl'ü*,

132-162nci yapraklarında Yahya Bey'in *Gencîne-i râz'*ı yazılıdır.

4. İST. ÜNİVER. KTB. T. 5682.

Baş : آنکه عن عشقم کشن ایله ... مرادم یوسفینه روزن ایله ...

Son : ... اهالی اولیه عیینه ناظر دعا ایله سوزی ختم ایده آخر

Md. ta : 93 yk, 238×125 öç, tâlik yz, 29 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, vişne rengi meşin ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

V

GÜLŞEN-İ ENVÂR

Eserde 3 besmele manzumesi, 3 tevhîd, 3 münâcât, 2 na't, 1 mirâciye, 1 **Kanûnî Sultan Süleyman** medhiyesi ve kitabın telifi sebebini yazarken burada:

*Arnavûd'un hasları ve beyleri
Kıldı beni hâlik-î kevn ü mekân
Kıldı sîpâhî beni şâh-î güzîn
Kırmızı bayrakla elimde sinân
Kal'e savaşında olurdum dilir
Eyler idim şevk ile şîrâne cenk
Nice tûfeng findiği rûz-î kitâl
Pâdişeh-i devr-î zeman âkibet
Bugz-i azîm eyledi bâzî avân
Zulm-i azîm eyledi âdây-i dîn
Gerçi banâ zulm-i azîm itdîler
Oldu mûrâdım kî sülüküm diyem
Süfîlerin vecd ile hâlâtını*

*Nesl-i kâdîmim Dukâkin beyleri
Bende-î efskende-î Osmaniyan
Eyledi eshâb-i yêmîne karîn
Olur idî bir şecer-î erguvan
Tîg gibi çalışır idim fakîr
Taş beresinden olur idim pelenk
Geçti benim canıma firkat misâl
Virdî bana mertebe-î tevliyet
Doğrulüğüm aynine oldu sinân
Mansıbım saldırdılar oldum hazîn
Âkibetü'l-emîr zaîm itdîler
Gördüğümü bildiğiimi söyleyem
Vahdetini keşfû keramâtını*

*Anlamayān âşıka tefhîm idem
Uydu bū tedbîre dil pür huşû*

*Ahsen-i tedbîr ile tâlim idem
Eyledî telîf-i latîfe şurû*

beyitleriyle hem hayatından hem de eserini niçin yazdığını bahseder ve sonra:

*Çâr anâsır gîbi merd-i cihâr
Hamseleri muslîh-i halk-i cihân
Şeyh Nizâmî güher-i bahr-i dîn
Sözde kavî Hind ilînin Husrevî
Hazret-i Câmîdir anîn sâlisi
Emîr Nevâyî gül-i bî hârdîr
Söz kılıçın arşe âsub gitdiler
Ben de âsây-i kalemimle hemân
Yâni benem söz ilinin fârisi*

*Hamse dîyüb buldu azîm iştihâr
Beş kapûlu câmie benzer hemân
Halka-i cem'îyete oldu nigîn
Şeyh Nizâmî'nin odur peyrevi
Genc-i meânî'nin odur vârisi
Hamsesi bir nâfe-i tâtardîr
Mâniyi sürette nîhan itdîler
Gitdim o yôla nitekim âsiyan
Hamse diyen kimselerin hâmisi*

beyitleriyle evvelce hamse yazanları ve kendisinin onlara beşinci olduğunu söyleyip bundan sonra kitabını fasillara ve mertebelere ayırır.

Birinci fasilda sülük-i mülükü, ikinci fasilda gafillerin terbiyesini, üçüncüde dünya muhabbetini, dördüncüde kanaati anlatır ve yedi mertebede ise evliyanın kısımlarını ve derecelerini yazar, her fasıl ve mertebede mevzu uygun hikâyeler söyler.

Hâtimesinde:

*Nazm olur iken bu kitâb-i latîf
Kadre îrüb nîtekî mâh-i siyâm*

*Olmuş idim pîrû zaîfû nahîf
Hamsemi noksân ile itdî temam*

beyitlerinde *Gülşen-i envâr*'ın hamseyi tamamladığını ve kendisinin o sırada ihtiyarlamış olduğunu bildirip:

Tâîr-i kudsî gibîdir bu kitâb

Bâlü peri bî adedü bî hisâb

gibi beyitlerle eserini medhettikten sonra eser tercüme ve mazmun intihal eyleyenleri hırsızca benzetir.

*Ben bu harâmîlere hiç uymadım
Tirkeşimdir bû kitâb-i beyan
Düzd-i meanî olanı yoklarun*

*Cimrilerin eskilerin soymadım
Oklarıdır sanki sütûr-i iyân
Canını ol oklar ile oklarun*

diyerek *Gülşen-i envâr*'ının tercüme ve intihal değil ancak telîf olduğunu beyan eder. *Gülşen-i envâr*, 957 - 1551 M. tarihinde yazılmıştır.

1. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 986/2.

52 — 80 Yk.

Bas : قافلة علم عليم و حكيم ... بسم الله الرحمن الرحيم

Son : روح ايجون اوقيه بر فانجه ... سرحت حق اوله اول صالحه

Ist. th : Rebiyülevvel 958 — Mart 1551.

Ist. kd : م الكتاب بعون الله الملك الوهاب كتب في شهر ربیع الاول سنة ٩٥٨

Md. ta : 29 yk, $264 \times 193 - 221 \times 158$ öç, nesih yz, iki sütun üzerine 27 st. li, alikorna kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası ve kenarları meşin, üstü ebri kâğıt kaplı ve mıklepli ct.

Başta Ali Emiri Ef. nin vakıf mührileyle kütüphanenin resmî mührü ve *Hâdim-i aşk-i celîl abdühu Dervîş Halil* ibaresi yazılı bir mühür basılı ve iki temellük kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 52 nci yaprağından başlar. 162 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 51inci yapraklarında Yahya Bey'in *Yusuf ve Züleyhâ'sı*,
- 81 - 100 üncü yapraklarında Yahya Bey'in *Şah ve Gedâ'sı*,
- 101 - 131inci yapraklarında Yahya Bey'in *Kitâb-i usûl'ü*,
- 132 - 162 nci yapraklarında Yahya Bey'in *Gencîne-i râz'ı* yazılıdır.

2. ES'AD EF., (Süleymaniye Ktb.) 1636.

Baş :	فَاللهُ عَلِيمٌ وَحَكِيمٌ ...	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
Son :	رَوْحٌ أَبْيَحُونَ أَوْقِبَهُ بِرَ فَاتِحَهُ ...	صَرْحَتْ حَقَّ اولَهُ اولَ صَالِهِ
Yzn :	Yahya Sinan.	
İst. th :	Zilhicce 978 — Nisan 1571.	
İst. kd :	تَعْتَ الْكِتَابَ بِعُونِ اللَّهِ الْمَلِكِ الْوَهَابِ فِي يَوْمِ چَهَارَشَنبَهِ عَنْ أَوَائِلِ ذِي الْحِجَّةِ سَنَةِ ثَمَانَ وَسَبْعِينَ وَتَسْمِيهِ مِنْ هَبْرَتِ الْمَصْطَنِيِّ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ مِنْ تَحْرِيرِ يَحْيَى سَنَانِ فِي مَقَامِ لَادِيقٍ .	

Md. ta : 89 yk, $202 \times 130 - 130 \times 74$ öç, şikeste yz, 17 st, kalın alikorna kt, kırmızı szb, siyah ve kırmızı cl. ve kısmen cetvelsiz, açık kahverengi meşin, soğuk kabartma şemseli, köşebendli, mıklepli ct.

Baş tarafında Es'ad Ef.'nin vakıf mührü ve sonunda *tâlib-i ravza-i cinâن el-fâkir Yahyâ b. Sinân* ibaresi yazılı bir mühür vardır.

3. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER. (Millet Ktb.) 992.

Baş :	فَاللهُ عَلِيمٌ عَلَى الْعَظِيمِ ...	بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِيمِ
Son :	رَوْحٌ أَبْيَحُونَ أَوْقِبَهُ بِرَ فَاتِحَهُ ...	صَرْحَتْ حَقَّ اولَهُ اولَ صَالِهِ
İst. th :	Şevval 993 — Eylül / Ekim 1585.	
İst. kd :	تَعْتَ كِتَابَ كَلْشَنَ انوارَ بِعُونِ اللَّهِ الْمَلِكِ الْفَقَارِ فِي شَهْرِ شَوَّالِ الْمَعْلُومِ سَنَةِ ۹۹۳ وَاللَّهُ أَعْلَمُ بِالصَّوَابِ .	

Md. ta : 101 yk, 154×102 öç, nesih yz, 15 st, âharlı avrupa kt, kırmızı szb, arkası bez, üstü kâğıt kaplı ct.

Başa Ali Emiri Ef.'nin vakif mühriyle kütüphanenin resmi mührür ve damgası basılı ve Abdullah namına bir temellük kaydı ile Arapça bir iki manzume ve sonunda da bir manzume yazılıdır.

4. İST. ÜNİVER KTB. T. 1800/1.

1 - 62 Yk.

بسم الله الرحمن الرحيم ... حكيم وعلم عالم قافلة : باش

... عالمه هر مصرعي عربت نما حدنخی سلمز لره عن عصا Son :

Ist. th : H. 1007 — M. 1598/1599.

١٣- *ist. kd* : **تمت الكتابة بعون الله الوهاب سنة سبعمائة وعشرين.**

Md. ta : 62 yk, $209 \times 118 - 177 \times 81$ öç, nesih yz, muhtelif st, âharlı âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı ve yaldız szb, yaldız cl, kahverengi mesin, semseli, zencerekli, muklepli ct.

Başa kütüphanenin resmî mührû ve damgası basılı ve metinde **Yahya Bey**'in *Kitâb-i usûl*'ü yazılıdır.

5. İST. ÜNİVER KTB. T. 1967/2.

98 - 168 Yk.

بسم الله الرحمن الرحيم ... و حكيم علم عليم فانه قاله باس :

... مرحمت حق اول صالحه دوچم الحجون اوچه بر فاتحه

Yzn : Hizir b. Ali

İst. th : 15 Rebiyülahir 1013 – 10 Eylül 1604.

Ist. kd : قد وقع الفراغ من تحريره وتبيّنه بعون الله وحسن توفيقه على يد عبد الصعيف حضر بن على بعد عشاء الليل الخامس عشر من شهر آخر الربيعين لسنة ثلاث عشر والف من الهجرة النبوية.

Md. ta : 71 yk, 156 × 86 — 98 × 48 ölçü, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, na-
kışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı, çikolata
renginde mesin, zencerekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi mührür ve damgası ve Ali Tevfik, Subhî zade Feyzullah, Müftü zade Mehmed Hamdî, Abdullah namlarına dört temellük kaydiyle mührürleri basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 98inci yaprağından başlar. 264 yapraktan müteşekkili olan bu mecmuanın,

1 - 95inci yapraklarında Yahya Bey'in *Gencîne-i râz'ı*,

168 - 264 üncü yapraklarında Yahya Bey'in *Kitâb-i usûl*'ü yazılıdır.

6. İST. ÜNİVER KTB. T. 2959/2.

80 — 161 Yk.

Baş : قافلة علم عليم و حكيم ... بسم الله الرحمن الرحيم

Son : روما ايجون اوقيه بر فاتحه ... صرحت حق اوله اول صالحه

İst. th : H. 1022 — M. 1613/1614.

تمت الكتابة بعون ملائكة الوهاب وصلى الله على سيدنا محمد وآلهم وصحبه اجمعين سنة ١٠٢٢

Md. ta : 82 yk, 258×133 — 190×71 ölç, tâlik yz, 19 st, sarımtarak avrupa kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası bez, üstü kâğıt kaplı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi mühür ve damgası basılı ve bazı manzumeler yazılıdır. Nüshanın birçok yaprakları güveler tarafından tahrif edilmiştir.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 80inci yaprağından başlar.
161 yapraktan müteşekkîl olan bu mecmuanın,

1 - 48inci yapraklarında Farsça münsebat ile bazı manzumeler,

48 - 51inci yapraklarında *Fuzulî Divanı*'nın dibâcesi,

52 - 80inci yapraklarında Hazreti İsa'nın göge çekilişi, Yemen melikesi Belkis'in velâdeti, Beni Israil hükümdarlarından Talût'un hikâyeleriyle Türkçe ve Farsça bazı münsebat örnekleri yazılıdır.

7. İST. ÜNİVER. KTB. T. 6384.

Baş : قافلة علم على المليم ... بسم الله الرحمن الرحيم

Son : روما ايجون اوقيه بر فاتحه ... صرحت حق اوله اول صالحه

Yzn. : Mustafa b. Mehmed.

İst. th : 20 Rebiyülevvel 1032 — 23 Ocak 1622.

الحمد لله رب العالمين وصلى الله على سيدنا محمد وآلهم وصحبه اجمعين ... قد فرغ في يوم أحد وقت الظهر
عشرين من شهر ربيع الاول سنة ثانى وثلاثون بعد الالاف من هجرة النبوة على يد عبد الصفييف
مصطفى بن محمد غفر الله له ولوالديه ولجميع المسلمين رحم الله من نظر وقرأه ودعاه لكتابه.

Md. ta : 96 yk, 201×120 — 143×70 ölç, âdi nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, âdi nakişli ve bakır yaldızlı bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı, açık kahverengi meşin, miklepli ct.

Başta kütüphanenin resmi damgası basılı ve 96 — 99uncu yapraklarında muhtelif şâirlere ait manzumeler yazılıdır.

8. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER. (Millet Ktb.) 993.

Baş : فافلہ علم علیم و حکیم ... بسم الله الرحمن الرحيم
 Son : روم ایچون او قیه بر فاتحه ... سراجت حق اوله اول صالحه
 İst. th : Rebiyülevvel 1055 — Mayıs 1645.
 İst. kd : تمت الكتاب ... في اواسط شهر ربیع الاول لسنة حسن و محسن وalf.

Md. ta : 133 yk, 150×100 ölç, tâlik kırması yz, 13 st, âharlı avrupa kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, miklepli cl, soğuk damga şemşeli ct.

Başa kütüphanenin resmî mührü basılı ve Kenan Bey tarafından teberru edildiği yazılıdır.

9. LALA İSMAİL EF. (Süleymaniye Ktb.) 193/3.

131 — 213 Yk.

Baş : فافلہ علم علیم و حکیم ... بسم الله الرحمن الرحيم
 Son : روم ایچون او قیه بر فاتحه ... سراجت حق اوله اول صالحه
 Yzn : Ahmed Lütfî
 Ist. th : 10 Şaban 1155 — 10 Ekim 1742.
 İst. kd : تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب على يد افقر عبد التواب احمد لطفى في اليوم العاشر من شعبان :
 المعظم لسنة حسن و محسن و مائة وalf.

Md. ta : 83 yk, 197×116 ölç, rik'a yz, 19 st, sarımtrak âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası ve kenarları meşin, üstü ebri kâğıt kaphı, zencerekli miklepli ct. Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakıf mührüyle kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 131inci yaprağından başlar. 213 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 125inci yapraklarında Yahya Bey'in *Gencîne-i râz'*,

125 - 130uncu yapraklarında Rûhî-i Bağdâdi'nin *terci' bend'i* ve birkaç manzume ile dualar ve sonunda *Hatmiye li-namîkihi'l-abdi'l-fakir Ahmed Lütfî* başlıklı bir manzume yazılıdır.

10. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER. (Millet Ktb.) 991.

Baş : فافلہ علم علیم و حکیم ... بسم الرحمن الرحيم
 Son : روم ایچون او قیه بر فاتحه ... سراجت حق اوله اول صالحه
 Yzn : Alâeddin b. Mustafa.

İst. th : 21 Safer 1168 — 25 Mart 1755.

İst. kd : قد وقع الفراغ .. من شهر صفر الحبر من شهور سنة ثمان وسبعين ومائة والـ ... ... علاء الدين بن مصطفى .

Md. ta : 34 yk, 223×129 — 188×83 ölç, ince tâlik yz, muhtelif st, âharlı avrupa kt, kırmızı szb, başta iki sayfa siyah cl, arkası bez üstü ebri taklidi kâğıt kaplı ct.

Başında ve sonunda kütüphanenin resmî mührü basılı olup, Ali Emîrî Ef.'nin vakîf mührü yalnız baş tarafta vardır.

11. ALİ EMİRÎ EF., MANZUM ESERLER. (Millet Ktb.) 1001/3.

84 — 135 Yk.

Baş :	فَالْهُ عَلِمْ عَلِيمْ وَحَكِيمْ ...	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
Son :	أَوْلَدِي قَلْمَ طَوْطِيلِينِكَ إِيزِي	... آقِ يازِي اوستندِ يوقارِي يازِي

Md. ta : 52 yk, 197×109 — 141×57 ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Mecmuânın başında Ali Emîrî Ef.'nin vakîf mührîyle kütüphanenin resmî mühr ve damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 84 üncü yaprağından başlar. 135 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 25inci yapraklarında Sâfi mahlaslı bir şairin *Hasb-i hâl* isimli manzum risalesi,

26 - 83 üncü yapraklarında Yahya Bey'in *Kitâb-i usûl'ü* yazılıdır.

12. BEYAZİT UMUMİ KTB. 5621.

Baş :	فَالْهُ عَلِمْ عَلِيمْ وَحَكِيمْ ...	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
Son :	رَوْمَ اِيجُونَ اوْقِيَهِ بَرْ فَاتِحَهِ	... مَرْحَتْ حَقْ اوْلَهِ اول صَالِحِهِ

Md. ta : 79 yk, 203×125 — 140×72 ölç, tâlik yz, 19 st, âharlı âbadi taklidi kt, naklılı ve yıldızlı bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yıldız, diğerleri kırmızı cl, açık kahverengi meşin ct.

Başında ve sonunda kütüphanenin resmî mühr ve damgası basılıdır.

13. HACI MAHMUD EF. (Süleymaniye Ktb.) 57.

Baş :	فَالْهُ عَلِمْ عَلِيمْ وَحَكِيمْ ...	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
Son :	رَوْمَ اِيجُونَ اوْقِيَهِ بَرْ فَاتِحَهِ	... مَرْحَتْ حَقْ اوْلَهِ اول صَالِحِهِ

Md. ta : 113 yk, 185×120 — 115×70 ölç, âdi nesih yz, 13 st, şekerrenk kalın kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin ct.

14. NURUOSMANİYE KTB. 4165.

Baş : قافلة علم عليم و حكيم ... بسم الله الرحمن الرحيم
 Son : روح ايجون اوقيه بر فاتحه .. صرحت حق اوله اول صالحه

Md. ta : 102 yk, 205×145 ölç, kalınca nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, etrafi meşin üstü kâğıt kaplı ve miklepli ct.

Baş tarafında Sultan Osman III.'in vakîf kaydiyle tuğralı mührü ve vakfi tes-cil eden Haremeyn evkâfi müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü basılıdır.

15. LALA İSMAİL EF. (Süleymaniye Ktb.) 568/1.

1 - 79 Yk.

Baş : قافلة علم عليم و حكيم ... بسم الله الرحمن الرحيم
 Son : روح ايجون اوقيه بر فاتحه .. صرحت حق اوله اول صالحه

Md. ta : 79 yk, 194×117 — 134×67 ölç, âdi tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, ve cl, arkası ve kenarları meşin üstü ebri kâğıt kaplı, miklepli ct.

Başta Lala İsmail Ef.'nin vakîf mührîyle kütüphanenin resmî damgası basılı ve bazı dualar yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

247 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

80 - 163 üncü yapraklarında Yahya Bey Hamsesinden *Kitâb-i usûl*,

164 - 247 nci yapraklarında Yahya Bey Hamsesinden *Gencîne-i râz* yazılıdır.

16. İST. ÜNİVER. KTB. T. 3047.

Baş : قافلة علم عليم و حكيم ... بسم الله الرحمن الرحيم
 Son : روح ايجون اوقيه بر فاتحه .. صرحت حق اوله اول صالحه

Md. ta : 96 yk, 202×125 — 138×68 ölç, güzel tâlik yk, 15 st, âbadi kt, nakışlı tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin, şemseli, salbekli, zencirekli, miklepli ct.

Başında kütüphanenin resmf mührür ve damgası ve sonunda Elhaç İsmail Hakkı mührü basılıdır.

17. İST. ÜNİVER. KTB. T. 3818.

Baş : قافلة علم على العليم ... بسم الله الرحمن الرحيم
 Son : روح ايجون اوقيه بر فاتحه .. صرحت حق اوله اول صالحه

İst. kd :

حَمَّتُ الْأَنَامَ بِعُونَ اللَّهِ الْمَلِكِ الْعَلَامِ.

Md. ta : 46 yk, 195×132 ölç, tâlik yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü ebri kâğıt kaplı ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

NERGİSİ MEHMED EFENDİ

Bosna Kadısı Nergisi Ahmed Ef.'nin oğlu olup, 1000 - M. 1591 yılında Bosna'da doğmuştur. İsmi Mehmed'tir. Nergisi mahlası esasen pederinin mahllesi olup, kendisine Nergisi zâde denilirken zadelik hazfedilmiş ve Nergisi mahlası ile şöhret bulmuştur. İyi bir tâhsilden sonra Rumeli kadılıklarında ve bir müddet de Şeyhülislâm kapısında bulundu. Revan seferine vak'anüvis tâyin olundu. 1044 - M. 1634 tarihinde ordu ile giderken Gebze'de atdan düşerek vefat etti. *Şakayik zeyli Şeyhî, Vefeyat-i Ayvansarayı, Scl. Os. ve Eslâf'a göre Gebze'de Mustafa Pş. camii kabristanına defnolundu. Āh biñ kırkdörtde göcti Nergisi misrai vefatı tarihidir. Rıza tezkiresi'nde o'nun vefatı tarihinin 1043 olarak gösterilmesi ve Kamusü'l-alâm'in İstanbul'da vefat edip Eyüp'te medfundur demesi yanlıştır. Münsefatı, Divan'ı ve Hamse'si vardır. Nergisi'nin yüksek bir tâhsil gördüğü ve Arapça ve Farsça pek çok lûgat bildiği, yazılarının anlaşılmayacak derecede muğlâk olmasından belliidir. Münçi Alaşehir'li Veysi'yi taklid ile yazı yazmağa başlamış ve ağıdalı yazmakta Veysi'yi geçmiş, bir seci' yapmak için garip kelimeler kullanmaktadır, sözü satırlarca uzatmaktan çekinmemiştir. Hamse nev'inin Nizâmi-i Gencîvi'den beri manzum olarak yazılmazı usulden iken Nergisi, ilk defa hamsesini mensur yazarak bu vadide bir yenilik meydana getirmiştir.* [1]

I

NİHÂLİSTÂN

Nergisi Mehmed Ef.'nin 1038 - M. 1628 tarihinde Manastırda kaleme aldığı bu eser, *nihâl* ünvaniyle beş kısma ayrılmıştır.

Birinci nihâli : Cömertlik hikâyeleri,

İkinci nihâli : Aşıkların menkabeleri,

Üçüncü nihâli : Muhtelif vak'alar,

Dördüncü nihâli : Fenalık edenin, fenaliğinin karşılığını göreceğine dair fıkralar,

Beşinci nihâli : Tövbekâr olanların fıkraları teşkil eder.

Hamse-i Nergisi arasında *Nihâlistan* bir kere yayınlanmıştır. İstanbul 1285 Tatyos Divitciyan Basımevi, 164 s.

[1] Şakayik-i nûmânîye zeyli Şeyhî ile Seyyid Rıza tez, Kaf zâde, Belig, Asım tez, Müstakim zâde, Mecellet ün-nisab: (N) harfi, Bursali M. Tahir, Os. mlf: II. 440, Ş. Sâmi, Kamus ül-âlâm VI. 4573, M. Süleyya, Sc. Os: IV. 158, Müstakim zâde, Tuhfet ül-hattatin: 383.

1. HAMİDİYE (Süleymaniye ktb.) 1078/4.

88 — 133 Yk.

Baş : دمکش حامه دلکش ترانه خامه ایجاز طراز که پیغای شکر خای نطق و پیانه دمسازو اول
طوطی خوش امجه شیرین زبانه هم آواز و ترجان رازدر ...

Son : ... کسب سود سودا سنده اولق عین فضاحت و محض نقص قباحت در دیوب اخلاص تام ایله
توبه کار و پیشان و مدة المعر کوشہ نئین چارسوی اخلاص ورزان اولشدر

Yzn : Abdüssamed b. Mehmed.

Ist. th : 18 Ramazan 1072 - 7 Mayıs 1662.

Ist. kd : تمام شد این مجموعه غریبه بعون الله تعالیٰ فی اليوم الثامن عشر من رمضان المبارک لسنة اثنين
وسبعين والف عن يد عبدالصمد بن محمد القاضی بتحاله سابقها عن عنهم.

Md. ta : 44 yk, 297×100 öç, tâlik yz, 37 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb,
arkası meşin, üstü ebri kâğıt kâfî ct.

Mecmuuanın başında Addülhamid I.'in tuğralı vakif mührile vakfi tescil eden
Haremeyn evkâfi müfettişi Ali Behçet Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 88inci yaprağından başlar:

163 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 27 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

28 - 49 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi
gazavâti'l-Mesleme*,

49 - 52 nci yapraklarında Banaluka hâkimi iken *Nergisi*'nin Mahmud Ağa b.
Osman Kapudan namına mezkûr mahalde bulunan bir cami için yazdığı vakıfnâ-
me sureti,

53 - 87 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

134 - 163 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet* yazılıdır.

2. NURUOSMANİYE KTB. 4969/1.

1 — 62 Yk.

Baş : هر زمان که حامه موزون ترانه دلکش آواز معرفت پرداز ساحه ملساي صحایف لطائف نمای :
فروزنامه بال کشای پرداز ...

Son : ... بوندن زیاده دولت اولورمی آدمه صد بارک الله آنچق اوور حسن خاتمه

Yzn : Mehmed b. Bostan.

Ist. th : 29 Rebiyülevvel 1079 - 6 Eylül 1668.

Ist. kd : قد وقع الفراغ من تحریر هذه النسخة الشريفة عن يد عبدالفتیح الحاج الى رحمة المستمان محمد بن :
وستان خلیفه محاسبہ کوچک در دیوان سلطان .

Md. ta : 62 yk, 203×142 ölçü, tâlik yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, kahverengi meşin zencirekli ct.

Başa Osman III.'ın tuğralı vakîf mührîyle vakfî tescil eden Haremeyn evkâfi müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

222 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

63 - 88inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

89 - 122inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Iksîr-i Devlet*,

123 - 147inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

158 - 167inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

168 - 198inci yakraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahvâl-i veziri'l-âdil*,

198 - 200üncü yapraklarında Evrenos Bey'e sancak tevcihinde Murad I. tarafından gönderilen 788 H. tarihli berat ile Sadriazam Mehmed Paşa'nın Rêvan kalesiinde mahsur kalan Murtaza Paşa'ya gönderdiği mektubunun suretleri,

201 - 222inci yapraklarında *Münseât-i Nergisi* gazılıdır.

3. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1462/1.

1 — 74 Yk.

Baş : بسم الله الرحمن الرحيم هـ زمان كـ حامـة موزـون تـرـانـه دـلـكـش آـواـز مـعـرـفـت پـرـداـز سـاحـة مـلـسـائـى :
صحابـى فـنـى فـرـوزـه نـامـه بالـكـشـائـى بـرـواـز محـرك جـناـح حـقـيقـت وـمـازـ...

Son : صـدـارـكـالـلهـ آـنجـيـقـ اـولـورـ حـسـنـ خـاتـمـ ...
بـونـدـنـ زـيـادـهـ دـوـلـتـ اوـلـورـىـ آـدـمـ ..

İst. th : Zilkade 1081 — Mart / Nisan 1671.

İst. kd : تـحـرـيرـاـ فيـ اوـاسـطـ شـهـرـ ذـيـ القـعـدـهـ لـسـنـةـ اـحـدـىـ وـثـمـانـينـ وـافـ.

Md. ta : 74 yk, 259×147 — 187×91 ölçü, nesih yz, 25 st, sarımtırak âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, koyu kahverengi meşin yıldız şemseli ve salbekli, zencirekli, miklepli ct.

Başa Abdülhamid I.'ın tuğralı vakîf mührîyle vakfî tescil eden Haremeyn evkâfi müfettişi Ali Behçet Ef.'nin mührü ve 1inci yaprağın arkasında mecmuanın fihrisi yazılıdır. Bu fihriste Nergisi, Veysi, Abdülkerim, Âli, Azmî zade münseataları da kayıtlı ise de mecmuada bu eserler yoktur.

Bu eser, mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

230 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

75 - 77inci yaprakları yazısızdır.

78 - 121inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Iksîr-i Saâdet*,

122 - 158inci yagraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

159 - 167inci yapraklar yazısızdır.

168 - 200 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*.

202 - 230 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi-gazavâti'l-Mesleme* yazılıdır.

4. BEYAZİT UMUMİ KTB. 5499/1.

1 - 87 Yk.

Baş : هر زمان ک حامه موزون تراهه خامه دلکش آواز و مرفت پرداز ساحة ملسای صحابه
لطائف نمای فروژه نامه ...

Son : صد بارک الله آنچق اوپور حسن خاتمه ...
بوندن زیادن دولت اوپوری آدمه

Yzn : Seyyid Mehmed Es'ad.

Ist. th : 15 Muharrem 1251 — 12 Mayıs 1835.

Ist. kd : قد وقع الفراغ من يد اضعف الحقير البداليد محمد اسعد غفر الله لنا ولجميع المؤمنين والمؤمنات
الاحياء منهم والاموات آمين.

Md. ta : 87 yk, 244×177 öç, rik'a yz, 21 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb,
kırmızı meşin zencirekli muklepli ct.

Başta Mevlevî Es'ad Dede'nin vakif mühriley kütüphanenin resmî mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

258 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

87 - 142 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Iksir-i Saâdet*,

142 - 184 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

184 - 225 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

225 - 258 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi-gazavâti'l-Mesleme* yazılıdır.

5. HACI MAHMUD EF. (Süleymaniye Ktb.) 5218.

Baş : های هایون جناح بسمله فرخنده راز باهر الاعجاز هر چند هامه بلاغت عمامة کلامه سایه انداز
تجیل و امراز اوله ...

Son : صد بارک الله آنچق اوپور حسن خاتمه ...
بوندن زیاده دولت اوپور دیعه آدمه

Md. ta : 146 yk, 207×116 öç, rik'a yz, 19 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı
szb, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Başta Hacı Mahmud Ef.'nin ve kütüphanenin resmî damgaları basılıdır.

6. HEKİMOĞLU ALİ PŞ. (Millet Ktb.) 678.

Baş : دمکش حامه دلکش ترانه خامه ابعاز طراز که پیغای شکر خای نطق و بیانه دمساز واول
طوطی خوش لهجه شیرین زبانه هم آواز و ترجان رازدر ...
Son : صد بارک الله آنچق اوپور حسن خانه ... بوندن زیاده دولت اوپوری آدمه

Md. ta : 106 yk, 205×117 – 149×69 öç, tâlik yz, 17 st, âbadi taklidi kt, na-
kışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin şemseli,
zencirekli, miklepli ct.

Başta Hekimoğlu Ali Pş.'nın vakif mühriley kütüphanenin resmi damgası ba-
sılıdır.

7. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 378/1.

1 – 63 Yk.

بسم الله الرحمن الرحيم هر زمان که حامه موزون ترانه خامه دلکش آواز معرفت پرداز ساحة
ملسای صحایف لطائف نمای فروزه نامه بال کشای پرواز محرك جناح حقیقت و مجاز اوله ...
Son : ... بوندن زیاده دولت اوپوری آدمه صد بارک الله آنچق اوپور حسن خانه

Md. ta : 63 yk, 207×122 – 168×78 öç, tâlik yz, 29 st, âbadi taklidi kt, nakışlı
ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü çiçekli
kumaş, zeneirekli, miklepli. Kenarları kırmızı meşin, üstü ebri kâğıt kâfî gilaflı ct.

Başta Hâlet Ef.'nin vakif mühriley İbrahim namına temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

192 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

64 - 101inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksir-i Saâdet*,

101 - 131inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

131 - 159uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

159 - 182inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi
gazavâti'l-Mesleme*,

183 - 192inci yapraklarında Şeyh Mehmed b. Mahmud b. Seyyid Şeyh Bür-
haneddin namında birinin Nergisi münseuatına takrizi ile üç kî'a mektup yazılıdır.

8. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1078/3.

53 – 87 Yk.

هر زمان که حامه موزون ترانه خامه دلکش آواز معرفت پرداز ساحة ملسای صحایف لطافت
نمای فیروزه نامه بال کشای پرواز محرك جناح حقیقت و مجاز اوله ...

Son : ... بیچاره زار محبت اندیش دلخسته سحر خون دلتشویش رشنہ تعبیر مدعادن کره کشای
اخنا و حل عقدہ تسلل ایله هموار ساز تار ابریشم بر همزده مدعاع اوپور شول شرطله که

Md. ta : 35 yk, 297×100 öç, tâlik yz, 37 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin üstü ebri kağıt kaplı ct.

Mecmuanın başında Abdülhamid I.'in tuğralı vakıf mührıyla vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Behçet Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 53 üncü yaprağından başlar.

163 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 27 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

28 - 49 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

49 - 52 nci yapraklarında Banaluka hakimi iken *Nergisi*'nin Mahmud Ağa b. Osman Kapudan namına mezkûr mahalde yaptırılan bir cami için yazdığı vâifnâme sureti,

88 - 133 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den diğer bir *Nihâlistân nûshası*,

134 - 163 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet* yazılıdır.

9. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 415/5.

207 — 307 Yk.

Bağ : بسم الله الرحمن الرحيم هر زمان كه حاممه موزون تراهه خامه دلکش آواز معرفت پرواز ساحة
ملسای صحائف لطائف نمای نامه بال کشای پرواز ...

Son : ... بوندن زیاده دولت اوپور دیه آدمه صد بارک الله آنچق اوپور حسن خانه

İst. kd : تَعَظِّيْتُ بِحَمْدِ اللَّهِ تَعَالَى وَحَسْنِ تَوْفِيقِهِ الْجَبَدِ اللَّهِ تَعَالَى عَلَى الْإِعْلَامِ وَالصَّلَوةِ وَالسَّلَامِ عَلَى سَيِّدِنَا
محمد المصطفى صلى الله عليه .

Md. ta : 101 yk, 213×126 — 160×72 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakıf mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 207 nci yaprağından başlar.

368 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 63 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Devlet*,

63 - 105 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

106 - 168 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahvâl-i veziri'l-âdil*,

168 - 206 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

308 - 327 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

328 - 368 inci yapraklarında *Münseât-i Nergisi* yazılıdır.

10. NURUOSMANİYE KTB. 4358.

Baş : هر زمان که خاتمه موزون تراهه خاتمه دلکش آواز معرفت پرواز ساحه ملساي صحایف نمای
الطاف نمای فیروزه نامه بال کشای پرواز و عمرک جنای حقیقت و مجاز اوله...

Son : ... آخر عمرنده بو وجهله سجاده پیرای سعادت حسن خانه و خیر عافیت اولشدر

Ist. kd : بو تازه تحمل حدیقة حکایات وساطت مرهم مداد ایله رسیده اوج اتمام قلندری محمد سعد الدین دخسته.

Md. ta : 114 yk, 208×115 – 154×61 öç, tâlik yz, 17 st, âharlı âbadi taklidi kt, yaldız bk, kırmızı szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin üstü ebri kâğıt kâfî ct.

Başa Osman III.'ın tuğralı vakıf mührileyle tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü basılı ve Es'ad zade Kâşif Çelebi hattı olduğuna dair bir ibâre ile Mustafa Pş. namına bir temellük kaydi yazılıdır. Bazı yapraklar kenarında ise Nahîfi ve Nasuhi' nin manzumeleri vardır.

Bu nûshada, beş nihâl üzerine mürettebat olan eserin ikinci nihâli nîsfina kadar yazılı olup 3-5inci nihâlleri eksiktir.

11. NURUOSMANİYE KTB. 4939/1.

1 – 69 Yk.

Baş : هر زمان که خاتمه موزون تراهه دلکش آواز معرفت پرواز ساحه ملساي صحایف نمای فیروزه نامه بال کشای پرواز و عمرک جنای حقیقت و مجاز اوله...

Son : ... بوندن زیاده دولت اولورمی آدمه صد بارک الله آنچق او لور حسن خانه

Md. ta : 69 yk, 269×155 öç, tâlik yz, 27 st, sarımtırak âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, yaldız şemseli, zincirekli, üstü yeşil bez kâfî ct.

Başa Osman III.'ın tuğralı vakıf mührileyle tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

172 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

69 - 110 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Devlet*,

111 - 144 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

144 - 172 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd* yazılıdır.

12. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2946/1.

1 – 91 Yk.

Son : ... صورت ظاهرده حقیقت حضور حقه نه زهره ایله واریلور دیو غرق عرق افکارم دیو
تحقيق سرکنده منامیه قیلدی تجاوز الله عن غفوته بحرمه القرآن و آیاته

Md. ta : 91 yk, 179×97 — 130×55 öç, ince tâlik yz, 21 st, ince âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin, yıldız çiçekli şemseli ct.

Başta Es'ad Ef.'nin vakif mührü vardır.

112 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

91 - 94 üncü yapraklarında Nergisi'nin Banaluka hâkimi iken Mahmud Ağa
b. Osman Kapudan namına mezkûr mahalde yaptırılan bir cami için yazdığı va-
kifnâme,

95 - 112 nci yapraklarında *Hâbnâme-i Veysî* yazılıdır.

13. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 3706/2.

34 — 116 Yk.

Baş : دمکش حامه دلکش تراوه خامه اعجاز طراز که پیغای شکر خای نطق و بیانه دمساز ...

Son : ... صورت ظاهرده حقیقت حضور حقه نه زهره ایله واریلور دیو غرق عرق افکارم دیو

تحقيق سرکنده منامیه قیلدی تجاوز الله عن غفوته بحرمه القرآن و آیاته

Md. ta : 86 yk, 207×127 öç, tâlik yz, muhtelif st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, vişne çürüğü renkte meşin, yıldız şemseli, selbekli, zencirekli, mıklepli ct.

Başтарafat 6 nci yaprakta Mehmed Yümni ve Lütfullah namlarına iki temel-
lük kaydı ve bazı manzumeler yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 34 üncü yaprağından başlar.

141 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 34 üncü yapraklarında muhtelif münşî ve şairlere ait mensur ve manzum
eserler,

117 - 119 uncu yapraklarında Nergisi'nin Banaluka hâkimi iken Mahmud Ağa
b. Osman Kapudan namına yazdığı vakifnâme,

120 - 141 inci yapraklarında Anadolu Selçuklu Padişahı Alâeddin Ferâmurz
tarafından aksanacak ve tabîl ile beraber Osman Gazi'ye gönderilen H. 688 tarihli
mensûr ile sadriazamlardan Ali, Hadim Hasan ve Lala Mehmed Paşa'ların hal ter-
cümeleri, Kirim Hanı Toktamış Giray'ın menkabesi, Eğri kalesinin fethinin ilân-
nâmesi ve müteferrik fikralar ile manzumeler yazılıdır.

14. İST. ÜNİVER. KTB. 958/1.

1 — 52 Yk.

Baş : هر زمان که حامه موزون تراوه دلکش آواز معرفت پرواز ساحة ملسای صحائف اطایف
غای خامه فیروزه نامه بال کشای پرواز ...

Son : صد بارک الله آنچق او لور حسن خانی ... بوندن زیاده دولت او لوری آد

Md. ta : 52 yk, 215×139—157×72 ölç, tâlik yz, 29 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası basılı ve Mehmed Şerif ve Hasan Hakkı namına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

183 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

53-186 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

37-117 nci yakraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanûnû'r-reşâd*,

118-151 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Devlet*,

162-183 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*.

15. İST. ÜNİVER. KTB. 990/1.

1—94 Yk.

Baş : دمکش حامه دلکش ترائے خامہ ایجاز طراز کہ پیغای شکر خای نطق و بیانہ دمساز واول طوطی خوش لہجہ شیرین زبانہ هم آواز و ترجان را زدر ...

Son : ... بوندن زیاده دولت اولوری دیعہ آدمه صد بارک الله آنحق اولور حسن خاء

Md. ta : 94 yk, 202×113 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin üstü bez kaplı ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası, Hamza Hamid Pş. zade Seyyid Mehmed Şerif Ef. namına bir temellük kaydiyle, mührü basılı ve Ebubekir Necib ve Seyyid Ahmed Atif namlarına diğer iki temellük kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

175 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

99-127 nci yapraklarında Konyalı Nâli Mehmed Ef.'nin *Miftâh-i Heftgâne* ve 128-175 inci yapraklarında ise aynı müellifin *Tuhfetü'l-emsâl* mesnevîsi yazılıdır.

16. İST. ÜNİVER. KTB. 1357/6.

180—259 Yk.

Baş : هر زمان که حامه موزون ترائے دلکش آواز معرفت پرواز ساحة ملساي صحائف لطائف نمای فیروزه فامه بال کشای پرواز و محرك جنابی حقیقت و مجاز اوله ...

Son : ... بوندن زیاده دولت اولوری آدمه صد بارک الله آنحق اولور حسن خاء

İst. kd : میسر شد تحریر هذه النسخة اللطیفه تمت بحمد الله سبحانه و تعالی و عنونه و حسن توفیقه .

Md. ta : 80 yk, 208×122, 152×69 ölç, tâlik yz, 27 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, yeşil renkte meşin etrafı yaldız çizgili, zen-cirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 170 inci yaprağından başlar.

297 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 30 uncu yapraklarında Nergisi'nin *Kelime-i şahadet* risalesi,

21 - 42 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

53 - 91 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

92 - 141 inci yapraklarında *İksîr-i Saâdet*,

142 - 179 uncu yapraklarında *Kanunu'r-reşad*,

261 - 297 nci yapraklarında *Mânsedâti Nergisi* yazılıdır.

17. İST. ÜNİVER. KTB. 1881/3.

97 — 190 Yk.

Baş : هر زمان که حامه موزون تراهه خامه دلکش آواز معرفت پرواز ساحة ملسای صحایف لطایف :
نای فیروزه فامه بال کشای پرواز و محرك جناحی حقیقت و محاز اوله ...

Son : صد بارک الله آنچو اولور حسن خانعه ... بوندن زیاده دولت او لور دیه آدمه

Md. ta : 94 yk, 201×115 — 165×68 öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, vişne çürügü renkte meşin, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası, *Fetvaemini zâde Mehmed Zühdi* ve *Mustafa* namlarına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 97 nci yaprağından başlar.

304 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 40 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşad*,

41 - 46 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

191 - 228 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

228 - 286 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfû'l-kâmil fi ahvâl-i veziri'l-âdil*,

287 - 304 üncü yapraklarından *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk* yazılıdır.

18. İST. ÜNİVER. KTB. 2985/4.

123 — 161 Yk.

Baş : هر زمان که حامه موزون تراهه خامه دلکش آواز معرفت پرواز ساحة ملسای صحایف لطایف :
نای فیروزه فامه بال کشای پرواز ...

Son : ... الماس نفحه دعا ایشکله مرجع کائنات و محل حصول مرادات اولدوغن تحقیق ایندلر
ع خدا قادردر ایلر سنك خارادان کهر پیدا

Md. ta : 39 yk, 224×128—172×78 öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, yeşil renkte meşin zencirenkli, kafesî yal-dız şemseli, mıklepli ct.

Mecmuânın başında kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 123 üncü yaprağından başlar.

208 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 55inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksir-i Saâdet*,

55- 82nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâ'il - Mesleme*,

83-123 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

162-208inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk* yazılıdır.

II

İKSİR-I SAÂDET

İmam Gazali'nin *İhyâ-i ulûm*'den hulâsa ve Farsça olarak yazdığı *Kimya-yi Saâdet*'in dördüncü kısmı olan *Rükûn-i muamelât*'ın türkçeye tercümeleridir. Murad IV. namına ithaf olunan bu eser, hakiki muhabbetten, din kardeşliği hukukundan, konuşma esnasında riâyeti lâzım gelen şeylerden, padişah emrine itat-atten, bir dostun sözünü red etmemek ve kendisini incitmekten, sefer ve hazerde ahbabının arzusuna uymaktan, ihlâs ile muhabbetini dostuna bildirmekten, arkadaşının halini araştırmaktan, hastalık, borçluluk vesair iptilâlarından haberdar olup yardımında bulunmaktan, dostunun hoşlanmadığı bir şekil ile kendisine hitap etmemekten, lütfunu gördüğü bir kimseye teşekkürün lüzumundan, arkadaşını çekiştirenlere karşı müdafâada bulunmaktan, sağ olan veya vefat etmiş bulunan dostlarını hürmet ve dua ile yadetmekten, dostlarla ihtilâttâ teklifsiz bulunmaktan ve onların her birini kendinden yüksek tutmaktan, kendine reva görmediği bir şeyi başkaları için tecvîz etmemekten, el veya dil ile kimseyi incitmekten, kimseye karşı kibîrî davranışından, eyilik etmek hususunda halkın hiçbirini ayırt etmemekten, ihtiyarlara hörmet ve çocuklara şefkat göstermekten, insanların aybını görmemekten, gördüklerini gizliyerek kimseye anlatmamaktan, suizanni icap ettiren yerlerde bulunmamaktan, hastaları yoklamaktan, komşu hukukuna riâyet ederek onlarla iyi geçinmekten, akraba, ana ve babaya saygı göstermekten bahseder.

İksir-i Saâdet'in de yazıldığı tarih belli değildir. Bu eser, *Hamse-i Nergisi* arasında bir kere basılmıştır. İstanbul 1285 Tatyos Divitciyan Basımevi. 90 s.

1. İST. ÜNİVER. KTB. 1881/2.

41 — 96 Yk.

پوئت تاب داده متغیله ده کداخته تابش فیض ربانی اولان اجزای کیمیا مانی اینیق
خامه کهر ریزدن قالب صحاینه تقطیر اولندېچه...

Son : ... بر مصلحتك ائمانته بي دست وبا اولانلر پايردى خدام ايله ائمام مرام وھجم خصوم ده دست وکرييان اولنچ اوول دراز دستان تير ومند اقدام تام ايذرلر

Yzn : **Şeyh Mahmud Mevlîvi.**

İst. th : 11 Cemaziyelevvel 1107 - 14 Aralık 1695.

İst. kd : تم بعون الله العزيز الملام الحمد لله تعالى على ائمته والصلة على رسول الانام وآل المظالم وصحابه الكرام قد وقع الفراغ من تسویده في اليوم الحادى عشر من جاذى الاولى لسنة سبعين ومائة وalf عن يد شیخ محمود المولوی بشکھاشی غفرله .

Md. ta : 56 yk, 201×115 — 163×68 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, hafif nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız diğerleri kırmızı cl, vişne çürüğü renkte meşin, zencirenkli, mıklepli ct.

Mecmuinan başında kütüphanenin resmi damgası, *Fetvaemini zade Mehmed Zühdi ve Mustafa* namlarına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 41inci yaprağından başlar.

304 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 40inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunü'r-reşâd*,

97 - 190inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

191 - 228inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

228 - 286inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahval-i veziri'l-âdil*.

237 - 304 üncü yapraklarında *Meşâku'l-uşşâk* yazılıdır.

2. HÜDÂYÎ AZİZ MAHMUD EF. (Selim Ağ Ktb.) 1844/1.

1 - 70 Yk.

Baş : پوتہ تاب دادہ متخلیلہ ده کداختہ تابش فیض ربانی اولان اجزای کیمیاں مہانی آبیق خامہ کھر ریزدن قالب صحابہ تقطیر اولندېچه ...

Son : ... بر مصلحتك ائمانته بي دست وبا اولانلر پايردى خدام ايله ائمام مرام وھجم خصوم ده دست وکرييان اولنچ اوول دراز دستان تير ومند اقدام تام ايذرلر والسلام

Yzn : **Ahmed Lütfi b. Hacı Hasan.**

İst. th : 15 Zilhicce 1136 — 4 Eylül 1724.

İst. kd : قد تم اکسیر دولت فی الیوم الخامس عشر من ذی الحجه الشریفہ لسنہ ست وثلاثین ومائۃ والف من ید القیر احمد لطفی ابن الحاج حسن افندي سنہ ۱۱۳۶.

Md. ta : 70 yk, 222×150 ölç, rik'aya benzer nesih yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin ct.

Başında ve sonunda Hüdayî Ef.'nin vakif mührü ile başında Ahmed Lütfi, Mehmed Emin, Mehmed Şehabeddin zade namlarına üç temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

116 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın 71-74 üncü yaprakları yazısızdır.

75-116 ncı yapraklarında Kara Çelebi zade Abdülaziz Ef.'nin *Gülşen-i Niyyâz* mesnevîsi yazılıdır.

3. İST. ÜNİVER. KTB. 3308.

Baş : بوئه تاب داده متخلله ده کداخته تابش قیض ربافی اولان اجزای کیمیای معانی انبیق خامه
کهر ریزدن قالب صحایفه تقدیر او لندیقه ...

Son : ... پایمردی خدام ایله ا تمام سرام و هبوم خصومده دست و کریبان اولنگه اول دراز دستان
تیر و مند اقدام تام ایده لر

Yzn : Fetvaemini zade Mehmed Zühdi.

İst. th : 21 Rebiyülevvel 1150 — 19 Temmuz 1737.

İst. kd : تعت بعون الله المزیز العلام ... والصلوة على رسول الانام وآلـ المظـام ... فـي الـيـوم الـحادـي
والـعشـرين من شـهـر رـبيعـ الـاـول لـسـنـة خـسـينـ وـمـائـةـ وـالـفـ عن يـدـ السـيدـ مـحـمـدـ زـهـدـيـ إـبـنـ أـمـيـنـ
الـفتـوىـ غـفـرـلـهـاـ .

Md. ta : 43 yk, 242×155 — 192×84 öç, tâlik yz, 25 st, âbadi taklidi kt, boy'a
ile çiçekli bk, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası meşin, üstü kâğıt kaplı ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

4. YAHYA TEVFİK EF. (Ragîb Pg. Ktb.) 173.

Baş : بوئه تاب داده متخلله ده کداخته تابش قیض ربافی اولان اجزای کیمیای معانی انبیق خامه
کهر ریزدن قالب صحایفه تقطیر او لندیقه ...

Son : ... بر مصلحتك اغامنه ده بـ دـسـتـ وـاـولـنـلـرـ پـایـمـرـدـیـ خـدـامـ اـیـلـهـ اـتـامـ سـرـامـ وـهـبـومـ خـصـومـدـهـ :
دـسـتـ وـکـرـیـبـانـ اـولـنـگـهـ اـولـ دـرـازـ دـسـتـانـ تـیرـ وـمـنـدـ اـقـدـامـ تـامـ اـیـدـهـ لـرـ
وـتـوـقـیـقـ الـایـانـ

Yzn : Mehmed Tahirü'l-Mevlevî.

İst. th : Ramazan 1209 — Mart/Nisan 1795.

تمام شد این کتاب الترک بعون الله الملك المُنْعَنِ درماه رمضان المبارک وسال بهزار دو صد ویکنهم
است اکال یافت ز دست الفقیر محمد طاهر الملوی کان الله له بشوق ... ومحرری نوشته است ...
الحمد لله على نعماته .

Md. ta : 94 yk, 201×117 — 156×74 öç, tâlik yz, 17 st, sarımtarak avrupa kt,
âdi yıldız çiçekli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yıldız cl, diğerleri kırmızı, vişne
renginde meşin, zencerekli, mıklepli ct.

Bu nüshannın bazı yaprakları güveler tarafından tahrif edilmiştir.
Başında ve sonunda Rumeli kazaskeri ve Nakibüleşraf Mehmed Siddik Ef.'nin vakıf mührıyla baş tarafında kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

5. BAYAZIT UMUMİ KTB. 5499/2.

87 – 142 Yk.

Baş : پوئه تاب داده متغیله‌ده کداخته تابش فیض ربانی اولان اجزای کیمیای معانی اینیق
خامه کهر ریزدن ...

Son : ... بر مصلحتک ائامنده بی دست و با اولنلر پاپردی خدام ایله ائمام سرام و هجوم خصوصده
دست و کربیان اولنله دراز دستان تیر و مند اقدام تام ایدرلر والسلام

Yzn : Seyyid Mehmed Es'ad.

İst. th : 15 Muharrem 1251 — 14 Mayıs 1835.

İst. kd : قد وقع الفراغ من يد اضعف الحقير العبد السيد محمد اسعد غفر الله لنا ولجيئ المؤمنين والمؤمنات
الاحيا منهم والاموت آمين.

Md. ta : 56 yk, 244×177 öç, rik'a yz, 21 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb,
kırmızı meşin, zencerekli, mıklepli ct.

Mecmuinan başında Mevlevî Es'ad Dede'nin vakıf mührıyla umumî kütüphanenin resmî mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 87 nci yaprağından başlar.

258 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 87inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

142 - 184 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

184 - 225inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunü'r-reşâd*,

225 - 258inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi ga-zavâti'l-Mesleme* yazılıdır.

6. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 415/1.

1 – 62 Yk.

Baş : پوئه تاب داده متغیله‌ده کداخته تابش فیض ربانی اولان اجزای کیمیای معانی اینیق
خامه کهر ریزدن قالب صحایفه تقطیر اولندقیه ...

Son : ... بر مصلحتک ائامنده بی دست و با اولنلر پاپردی خدام ایله ائمام سرام هجوم خصوصده
دست و کربیان اولنله اول دراز دستان تیر و مند اقدام تام ایدرلر والسلام

İst. kd : نعم الرساله المسى باكسير الدولة بترجمه کیمیای سعادت لزکسی خوش لهجه رحمة الله عليه.

Md. ta : 62 yk, 213×126 — 160×73 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, na-
kıdı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı, kahve-
rengi meşin, zencirekli, miklepsiz ct.

Baş tarafında Lala İsmail Ef.'nin vakif mühriley kütüphanenin resmî damgası
basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

368 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

62 - 105inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

106 - 168inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahval-i veziri'l-âdil*,

168 - 206ncı yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

207 - 307ncı yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

308 - 327ncı yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

328 - 368inci yapraklarında *Münşeât-i Nergisi* yazılıdır.

7. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 378/2.

64 — 101 Yk.

Baş : پوئه تاب داده متخلله کداخته تابش فیض ربانی اولان اجزای کیمیای مانی آنیق خامه
کهر دیزدن قالب صحایفه تقطیر اووندقه ...

Son : ... مقام خدمته اولان توابع و خدام هان آدمک دهت و پای مقامده درکه بر مصلحتك
اتمامنده ... دست و کربیان اولاحه تیر و مند اقدام تمام ایدرلر والسلام

Md. ta : 38 yk, 207×122 — 169×77 ölç, tâlik yz, 29 st, âbadi taklidi kt, na-
kıdı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü çiçekli
kumaş kaplı, zencirekli, miklepli, kenarları kırmızı renkte meşin üstü ebri kâğıt
kaplı gilafli ct. Mecmuinan başında Hâlet Ef.'nin vakif mühriley Sadaret muhase-
becisi İbrahim namına temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 64 üncü yaprağından başlar.

192 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 64 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

101 - 131inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

131 - 159uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

159 - 182ncı yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi ga-
zavâti'l-Mesleme*,

183 - 292ncı yapraklarında Şeyh Mehmed b. Seyyid Mahmud namında biri-
nin *Nergisi* münseuatına takrizi ve üç kit'a mektup sureti yazılıdır.

8. NURUOSMANİYE KTB. 4939/2.

69 — 110 Yk.

Baş : پوئه تاب داده مخنیله ده کداخته تابش فیض ربانی اولان اجزای کیمیای معانی انبیق خامه
کهر زیدن قالب صحایفه تقدیر او لندجه...

Son : ... بر مصلحتك ا تمامنده بى دست وبا او نلر با عربى خدام ايله ا تمام سرام و هجوم خصومه
دست و كرييان أوله اول و دراز دستان تير و مند اقدام تمام اي درل والسلام

Md. ta : 42 yk, 269×155 öç, tâlik yz, 27 st, sarımtırak âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, yaldız şemseli, zencirekli, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın başında Osman III.'ın tuğralı vakıf mührileyle vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin zat mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 69 uncu yaprağından başlar.

172 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 69 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

111 - 144 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

144 - 172 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd* yazılıdır.

9. NURUOSMANİYE KTB. 4969/3.

89 — 122 Yk.

Baş : پوئه تاب داده مخنیله ده کداخته تابش فیض ربانی اولان اجزای کیمیای معانی انبیق خامه
کهر زیدن قالب صحایفه تقطیر او لندجه...

Son : ... بر مصلحتك ا تمامنده بى دست وبا او نلر با عربى خدام ايله ا تمام سرام و هجوم خصومه دست
و كرييان أوله اول و دراز دستان تير و مند اقدام تمام اي درل والسلام

Md. ta : 34 yk, 203×142 öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Osman III.'ın tuğralı vakıf mührileyle vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın, 89 uncu yaprağından başlar.

222 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 62 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

63 - 88 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

123 - 147 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

148 - 167 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*.

168 - 198 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahvâl-i veziri'l-âdil*.

198 - 200 üncü yapraklarında Evronos Bey'e sancak tevcihinde Murad I. tarafından gönderilen H. 788 tarihli berat ile Revan kalesinde mahsur kalan Murtaza Pş.'ya Sadriazam Mehmed Pş.'nın gönderdiği mektubun sureti,¹

201 - 222 nci yapraklarında *Münseât-i Nergisi* yazılıdır.

10. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1078/5.

234 — 163 Yk.

Baş : پونه تاب داده متخلله ده کداخته تابش فيض ربانی اولان اجزای کيمیاى معانى ...

Son : ... بر مصلحتك اتامنده بي دست وبا اولنلر پايردى خدام ايله اعام سرام وھبوم خصومده دست وکرييان اولغا اول دراز دستان تير ومند اقدام تام ايدرلر

Md. ta : 30 yk, 297×100 öç, tâlik yz, 37 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin üstü ebri kâğıt kaphî ct.

Mecmuanın başında Abdülhamid I.'in tuğrahı vakıf mührileyi vakfı tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Behçet Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 134 üncü yaprağından başlar.

163 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 27 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

27 - 49 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

49 - 52 nci yapraklarında Banaluka hâkimî iken Nergisi'nin Mahmud Ağa b. Osman Kapudân namına mezkûr mahalde yaptırılan bir cami için yazdığı *vakfnâme*'nin sureti,

53 - 87 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

88 - 131 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den diğer bir *Nihâlistân* nüshası yazılıdır.

11. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1462/2.

78 — 121 Yk.

Baş : پونه تاب داده متخلله ده کداخته تابش فيض ربانی اولان اجزای کيمیاى معانى آنيق خامه ...
کهرزىزدن قالب صحابىه شطیر اولندىغه ...

Son : ... بر مصلحتك اتامنده بي دست وبا اولنلر پايردى خدام ايله اعام سرام وھبوم خصومده دست وکرييان اولغا اول دراز دستان تير ومند اقدام تام ايدرلر والسلام

Md. ta : 44 yk, 259×147 — 187×91 öç, nesih yz, 25 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yıldız cl, koyu kahverengi meşin yıldız şemseli, salbekli, zencirekli miklepli ct.

Mecmuanın baş tarafında Abdülhamid I.'in tuğrahı vakıf mührileyi vakfı tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Behçet Ef.'nin mührü ve 1inci yaprak arasında mecmuanın fihristi yazılıdır.

Bu fihriste, Nergisi, Veysi, Abdülkerim, Âlî, Azmî zâde münseatları yazılı ise de mecmuada bu eserler yoktur.

Bu eser, mecmuanın 78 inci yaprağından başlar.

230 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 74 üçü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

75 - 77 nci yaprakları yazısızdır.

122 - 158 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-üşşâk*,

159 - 167 nci yapraklar yazısızdır.

168 - 200 üçü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

200 - 230 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme* yazılıdır.

12. BEYAZİT UMUMİ KTB. 5520.

51 - 118 Yk.

Baş : پوئه تاب داده متخلیله ده کداخته تابش فیض ربانی اولان اجزای کیمیای معانی اینیق
خامه کهر ریزدن قالب صحایفه تقطیر اولنده ...

Son : ... بر مصلحتک امامنده بی دست وبا اولنلر پایردی خدام ایله اعام سرام و هجوم
خصوصمه دست وکریبان اولغا اول دراز دستان تیر و مند اقدام تام ایدرل والسلام

Md. ta : 68 yk, 205×135 ölç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, koyu vişne çürüğü renginde meşin, zencirekli ct.

1inci yaprakta 6 temellük kaydı vardır.

Mecmuâsının başında ve sonunda ve bazı yapraklarda Mevlevî Es'ad De-de'nin vakif mührîyle kütüphanenin resmî damgası ve Dervîş Haşmet Mevlevî namına bir temellük kaydı vardır.

Bu eser, mecmuanın 51 inci yaprağından başlar.

162 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 50 nci yapraklarında *Şahâdetnâme-i Veysi*,

119 - 162 nci yapraklarında Nâbî'nin *Kamaniçe fetihnamâme'si* yazılıdır.

13. İST. ÜNİVER. KTB. 968/4.

118 - 161 Yk.

Baş : پوئه تاب داده متخلیله ده کداخته تابش فیض ربانی اولان اجزای کیمیای معانی اینیق
خامه کهر ریزدن قالب صحایفه تقطیر اولنده ...

Son : ... بر مصلحتک امامنده بی دست وبا اولنلر پایردی خدام ایله اعام سرام و هجوم
خصوصمه دست وکریبان اولغا اول دراز دستان تیر و مند اقدام تام ایدرل

Md. ta : 44 yk, 215×139 - 167×72 ölç, tâlik yz, 29 st, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi damgası basılı olup **Mehmed Şerif** ve **Hasan Hakkı** namına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 118inci yaprağından başlar.

183 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 52nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*.

53 - 86nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

87 - 118inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunü'r-reşâd*,

162 - 183uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme* yazılıdır.

14. İST. ÜNİVER. KTB. 1357/4.

93 — 141 Yk.

Baş : پونه تاب داده متختیلهده کدانخه تابش فیض ربانی اولان اجزاء کیمیای مانی آبیق
خامه کهر ریزدن قالب صحایفه تقطیر او لندجه ...

Son : ... بر مصلحتک اقامنده بی دست وبا او لئلر پایردی خدام ایله اقام مرام و هجوم
خصوصمه دست و کربیان اولنه اول دراز دستان تیر و مند اقدام تام ایدرلر م بعون الله الاکرام

Md. ta : 49 yk, 208×122 — 159×77 ölçü, tâlik yz, 27 st, âbadi taklidi kt, nakişli
ve yaldızlı bk, kırmızı szb, yaldız cl, yeşil renkte meşin, etrafı yaldız çizgili, zen-
cirekli, minklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 93uncu yaprağından başlar.

297 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 20nci yapraklarında *Nergisi*'nin *Kelime-i şahadet* risalesi,

21 - 52nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

53 - 91inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

142 - 179uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunü'r-reşâd*,

180 - 259uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

261 - 297nci yapraklarında *Münşeât-ı Nergisi* yazılıdır.

15. İST. ÜNİVER. KTB. 2764.

Baş : پونه تاب داده متختیلهده کدانخه تابش فیض ربانی اولان اجزاء کیمیای مانی آبیق
خامه کهر ریزدن قالب صحایفه تقطیر او لندجه ...

Son : ... پایردی خدام ایله اقام مرام و هجوم خصوصمه دست و کربیان اولنه اول دراز
دستان تیر و مند اقدام تام ایدرلر

Ist. th : H. 1133 — M. 1720/21.

Md. ta : 60 yk, $187 \times 120 - 125 \times 60$ öç, tâlik yz, 25 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, yaldız cl, kahverengi şemseli, salbekli, köşebendli, zencirekli, mıklepli ct.

Başta kütüphanenin resmî mührür ve damgası ve Genç Mehmed Pş. zade İbrahim Bey'in temellük kaydı ile mührü ve 3 üncü yaprakta *Kelime-i tevhîd* ve *Maşaallah* yazılı iki mührür basılıdır. Bu nüshanın sayfalarının çoğunu güveler tahrîp etmiştir.

16. İST. ÜNİVER. KTB. 2985/1.

1 — 55 Yk.

Baş : پوئه تاب داده متغیله ده کداخته تابش فيض رباني اولان اجزاي كيمياتي معانى ابيق خامه کهر ريزدن قالب صحایه تقطیر اوئندىقه ...

Son : ... بى مصلحتك ائامنده بى دست وها اوئلر يابىرىدى خدام ايله ائمام سرام وھبوم خصومىدە دست وکرييان اوئلەن دراز دستان تير ومند اقدام تام ايىدلر والسلام

Md. ta : 55 yk, $224 \times 128 - 179 \times 76$ öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, yeşil renkte meşin zencirekli, kafesli yaldız şemseli, mıklepli ct.

Başta kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

208 yapraktan müteşekkil olan bu mesmuanın,

55 - 82inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi ga-zavâti'l-Mesleme*,

83 - 123üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

123 - 161inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

162 - 208inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk* yazılıdır.

17. İST. ÜNİVER. KTB. 7182.

Baş : پوئه تاب داده متغیله ده کداخته تابش فيض رباني اولان اجزاي كيمياتي معانى ابيق خامه کهر ريزدن قالب صحایه تقطیر اوئندىقه ...

Son : ... يابرى خدام ايله ائمام سرام وھبوم خصومىدە دست وکرييان اوئلەن دراز دستان تير ومند اقدام تام ايىدلر

Md. ta : 58 yk, $206 \times 121 - 154 \times 67$ öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, yaldız çiçekli bk, kırmızı szb. ve cl, açık kahverengi meşin, istampa yaldız şemseli, zencirekli ct.

Başta kütüphanenin resmî damgası basılı ve kitabın fihristi yazılıdır.

III MEŞAKU'L-UŞŞAK

Hamd ü senâdan sonra yazdığı mukaddemede Nergisi Mehmed Ef., 1034—M. 1624/25) senesinde İlbasan kadısı bulunuyor iken canı sıkıldığı için ve boş vakitlerini bir meşgale ile geçirmek üzere iştittiği ve okuduğu aşk fikralarını havi bir kitap yazmaya karar verdigini ve o sırada da Şair Yahya Ef.'nin Şeyhüllislam olduğunu iştemesi üzerine ona medihkârane bir kaside yazdığını ve aşk fikralarını tophiyarak bu eseri vücude getirdiğini, eserini Yahya Ef.'ye ithaf ettiğini anlatmaktadır. Bu eserde yedi aşk fikrası vardır.

*Meşaku'l-uşşak'*ın yazıldığı tarih bilinmemektedir. *Meşaku'l-uşşak*, *Hamse-i Nergisi* arasında bir kere basılmıştır. İstanbul 1285 Tatyos Divitciyan Basımevi. 37. s.

1. İST. ÜNİVER. KTB. 4098.

233 — 244 Yk.

Baş :	دیباچه طراز دفتردر پیرایه فزای پیکردر ...
Son :	... نار غضب شہنشاہی بو کرہ مشتعل اولوب فی الحال زبانہ تیغ سیاست دردمندک نہال وجودینی سوزان و خاکستر جسمی فنایہ پران ایلدی

İst. th : H. 1055 — M. 1645.

Md. ta : 12 yk, 299×201 — 244×142 ölç, tâlik yz, 31 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî mührü basılı, Mehmed Lebib ve Ahmed İzzeddin namlarına temellük kayıtları ve mecmuanın fihristi yazılıdır.

244 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuada muhtelif mevzularda manzum ve mensur 53 parça eser vardır.

2. İST. ÜNİVER. KTB. 3023/1.

1 — 96 Yk.

Baş :	دیباچه طراز دفتردر پیرایه فزای پیکردر ...
Son :	... نار غضب شہنشاہی بو کرہ مشتعل اولوب فی الحال زبانہ تیغ سیاست دردمندک نہال وجودینی سوزان و خاکستر جسمی فنایہ پران ایلدی

Yzn : Râmi.

İst. th : 1064 — M. 1653/54.,

İst. kd :	یازدی کلکم مشاق عشاق ۱۰۴۴	اولدی رامی تمامنه تاریخ
-----------	---------------------------	-------------------------

Md. ta : 96 yk, 208 × 130 ölç, rik'a yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası ve kenarları meşin, üstü ebri kâğıt kaplı, mıklepli ct.

Başta kütüphanenin resmî damga ve mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

174 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

98 - 174 üncü yapraklarında Nergisi'nin *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme* isimli eseri yazılıdır.

3. NURUOSMANİYE KTB. 4939/3.

111 – 144 Yk.

Baş : پیرایه فرای پیکردر ... دیباچه طراز دفتردر

Son : ... نار غضب شہنشاہی بو کره مشتعل اولوب فی الحال زیانه تیغ سیاست دردمدک نہال وجودینی سوزان و خاکستر جسمی هوای فنایه پران ایلدی

Yzn : Râmî.

İst. th : 1064 — M. 1653/54.

İst. kd : بازدی کلکم مشاق عشاق . ۱۰۶۴ اولدی رامی تمامه تاریخ

Md. ta : 34 yk, 269×155 ölç, tâlik yz, 27 st, sarımtarak âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, yaldız şemseli, zencirekli, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuânın başında Osman III.'in tuğralı vakîf mührîyle vakîf tesâil eden Haremeyn evkâfi müfettişi İbrahim Hanîf Ef.'nin zat mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 111inci yaprağından başlar.

172 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 69 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

69 - 110 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Devlet*,

144 - 172 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd* yazılıdır.

4. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1462/3.

122 – 158 Yk.

Baş : پیرایه فرای پیکردر ... دیباچه طراز دفتردر

Son : ... نار غضب شہنشاہی بو کره مشتعل اولوب فی الحال زیانه تیغ سیاست دردمدک نہال وجودینی سوزان و خاکستر جسمی هوای فنایه پران ایلدی

Yzn : Râmî.

İst. th : Recep 1064 — Mayıs / Haziran 1654.

İst. kd : بازدی کلکم مشاق عشاق . ۱۰۶۴ اولدی رامی تمامه تاریخ

Md. ta : 37 yk, 259×147 – 187×91 ölç, nesih yz, 25 st, sarımtarak âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin, yaldız şemseli, salbekli, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın baş tarafında Abdülhamid I.'in tuğralı vakıf mührileyle vakfı tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Behçet Ef.'nin mührü ve birinci yaprak arkasında mecmuanın fihristi vardır. Bu fihristte, Nergisi, Veysi, Abdülkerim, Âli, Azmî zade münseatları yazılı ise de, mecmuada bu eserler yoktur.

Bu eser, mecmuanın 122 nci yaprağından başlar.

230 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 74 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

75 - 77 nci yapraklar yazısızdır.

78 - 121 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

159 - 167 nci yapraklar yazısızdır.

168 - 200 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

202 - 230 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme* yazılıdır.

3. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1078/1.

1 — 27 Yk,

Baş :	بِيرَاهِه طَرَاز دَفْتَدَر ...
Son :	... نَار غَضْب شَهْنَشَاهِ بُوكَرَه مَشْتَمِل أَوْلَى فِي الْحَالِ زَيَّانَة تَبَعُّث سِيَاسَت در دمندک نهال وجودی خ سوزان و حاکستر جسمی هواز فناهه پران ایلدی
Yzn :	Abdüssamed.
Ist. th :	Cemaziyelahir 1072 — Ocak/Şubat 1662.
Ist. kd :	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ يَعُونَ اللَّهُ الْمَلِكُ الْأَحَدُ عَنْ يَدِ الْبَيْدِ الْقَفِيرِ عَبْدِ الصَّمْدِ فِي أَوْاسِطِ جَذَّى الْآخِرَةِ اَنْتَنِينَ وَسَبْعِينَ وَالْفَ.

Md. ta : 27 yk, 297×100 ölç, tâlik yz, 37 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü ebri kâğıt kaplı ct.

Başa Abdülhamid I.'in tuğralı vakıf mührileyle vakfı tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Behçet Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, mecmuanın 1 inci yaprağından başlar.

163 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

28 - 49 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

49 - 52 inci yapraklarında Banaluka hakimi iken Nergisi' nin Mahmud Ağa b. Osman Kapudan namına mezkûr mahalde bulunan bir cami için yazdığı vakıfnâme sureti,

53 - 87 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

88 - 133 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*'ın diğer bir nüshası,

134 - 163 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet* yazılıdır.

6. NURUOSMANİYE KTB. 4969/4.

123 — 147 Yk.

Baş : بیرا يه فزاي پيکردر ... دباجه طراز دفتردر

Son : ... نار غصب شهنهاي بوکره مشتعل اولوب في الحال زيانه تبغ سياست دردمندك
نهال وجودي سوزان و خاكسن جسمى هوای فنا يه پران ايلى

Yzn : Mehmed b. Bostan.

İst. th : 25 Cemaziyelahir 1079 — 31 Kasım 1668.

عَلَيْهِ النَّفِيرُ مُحَمَّدُ بْنُ بُوْسْتَانٍ خَلِيفَةً مَحَاسِبَةً كَوْجَكْ دَرْدِيْوَانْ هَابِيونْ سُلْطَانِي الْوَاقِعِ فِي ۲۵ جَانِشِنْ ۱۰۷۹

Md. ta : 25 yk, 203×142 ölç, tâlik yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, kahveren-
gi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Osman III.'ın tuğralı vakıf mührileyle vakfı tescil eden Ha-
remeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 123 üncü yaprağından başlar.

222 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 62 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

63 - 88 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-resâd*,

89 - 122 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Devlet*,

148 - 167 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi ga-
zavâti'l-Mesleme*,

168 - 198 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasf ü'l-kâmil fi ahval-i
veziri'l-âdil*,

198 - 200 üncü yapraklarında Evrenos Bey'e sancak tevcihî hakkında Murad
I. tarafından gönderilen 788 H. tarihli berat ile Sadriazam Mehmed Paşa'nın Re-
van kaleşinde mahsur kalan Murtaza Paşa'ya yazdığı mektubun suretleri,

201 - 222 nci yapraklarında *Münšeât-i Nergisi* yazılıdır.

7. İST. ÜNİVER. KTB. 1881/6.

287 — 304 Yk.

Baş : بيرا يه فزاي پيکردر ... دباجه طراز دفتردر

Son : ... نار غصب شهنهاي بوکره مشتعل اولوب في الحال زيانه تبغ سياست دردمندك
نهال وجودي سوزان و خاكسن جسمى هوای فنا يه پران ايلى

Yzn : Şeyh Mehmed b. Ali.

İst. th : Ramazan 1107 — Nisan 1696.

قد تمت الرسالة بعون الله تعالى وحسن توفيقه قد وقع الفراغ من تحقيق هذه النسخة النادره
المسي بمحضه نركى على يد العبد الفقير ... شيخ محمد بن علي المذوى بزاوية المولوية فى شكل طاش
في اواسط شهر رمضان المبارك لسنة سبعة و مائة و ألف .

Md. ta : 18 yk, 201×125 — 163×67 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, hafif yaldız çiçekli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı, vişne çürügü renkte meşin, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi damgası, Fetvaemini zade Mehmed Zühdi ve Mustafa namlarına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 287 nci yaprağından başlar.

304 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 40 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunür'reşâd*,

41 - 96 ncı yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

191 - 228 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi ga-zavâti'l-Mesleme*,

228 - 286 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahval-i veziri'l-âdil*.

8. İST. ÜNİVER. KTB. 2956.

Baş : دیباچه طراز دفتر در پیرایه فرای پیکردر ...

Son : ... نار غضب شهنشاهی بوگره مشتعل اولوب فی الحال زبانه تیغ سیاست درد مندک نهال وجودینی سوزان و خاکستر جسمی هوای فنایه بران ایلدی

İst. th : Şaban 1117 — Kasım/Aralık 1705.

İst. kd. : تمت الکتاب المشاق المشاق بعون الله الملك الرزاق فی شهر شعبان المبارک سنہ سبعة عشر و مائة و ألف من هجرة من له المز والشرف .

Md. ta : 32 yk, 273×174, tâlik yz, 31 st, âbadi taklidi kt, siyah bez kaplı ct.

Başta kütüphanenin resmi mührü ve damgası basılı ve Dervîş İsmail namına bir temellük kaydı ve mühür ile Zübeyde namına diğer bir mühür vardır.

9. LALA İSMAİL EF. (Süleymaniye Ktb.) 415/6.

308 — 327 Yk.

Baş : دیباچه طراز دفتر در پیرایه فرای پیکردر ...

Son : ... نار غضب شهنشاهی بوگره مشتعل اولوب فی الحال زبانه تیغ سیاست درد مندک نهال وجودینی سوزان و خاکستر جسمی هوای فنایه بران ایلدی

Yzn : Dervîş Salih Nakşibendi.

İst. th : Rebiyûlâhir 1118 — Temmuz 1706.

İst. kd. : تمت الکتاب کلیات نرکسی حرره القبر درویش صالح النقشبندی ته فی ابتداء ربیع الآخر لسنۃ ثمان عشر و مائة و ألف .

Md. ta : 30 yk, 223×126 — 157×73 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakıf mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 308inci yaprağından başlar.

368 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 63 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Devlet*,

63 - 105inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunü'r-reşâd*,

106 - 168inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahval-i veziri'l-âdil*.

168 - 206 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

207 - 307 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

328 - 368inci yapraklarında *Münseât-i Nergisi* yazılıdır.

10. BEYAZİT UMUMİ KTB. 5499/3.

142 — 184 Yk.

Baş : دیباچه طراز دفتردر پیرایه فرای پیکردر ...
Son : ... نار غصب شہنشاہی بوکره مشتعل اولوب فی الحال زیانه تیغ سیاست دردمندک
 نہال وجودی سوزان و خاکستر جسمی هوای فنایہ پران ایلدی نکاشہ عبرت امیتال اولشد
 قمت الكتاب بعون الله الوهاب

Yzn : Seyyid Mehmed Es'ad.

İst. th : 15 Muharrem 1251 — 12 Mayıs 1835.

İst. kd : قد وقع الفراغ من يد اضعف الحقير العبد السيد محمد اسعد غفر الله لنا ولبيع المؤمنين والمؤمنات
 الاحياء منهم والاموات .

Md. ta : 43 yk, 244×177 ölçü, rik'a yz, 21 st, âharlı âbadî taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı meşin, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında Mevlevî Es'ad Dede'nin vakıf mührıyla kütüphanenin resmi mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 142 nci yaprağından başlar.

258 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 87 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

87 - 142 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

184 - 225inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunü'r-reşâd*,

225 - 258inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme* yazılmıştır.

11. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 378/3.

101— 131 Yk.

Baş : دیباچه طراز دفتردر پیرایه فرای پیکردر ...
Son : ... نار غصب شہنشاہی بوکره مشتعل اولوب فی الحال زیانه تیغ سیاست دردمندک
 نہال وجودی سوزان و خاکستر جسمی هوای فنایہ پران ایلدی

Md. ta : 31 yk, $207 \times 122 - 169 \times 77$, öç, tâlik yz, 29 st, âbadi taklidi kt, yıldız çiçekli bk, kırmızı szb, yıldız ve iki renkli çizgili cl, arkası ve kenarları meşin, üstü çiçekli kumaş, kenarları zencirekli ve miklepli, kenarları kırmızı renkte meşin, üstü ebri kâğıt kaplı, gilaflı ct.

Mecmuanın başında **Hâlet Ef.**'nin vakif mührıyla Sadaret muhasebecisi **İbrahim** namına bir temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 101inci yaprağından başlar.

192 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 63 üncü yaprağına *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

64-101inci yaprağında *Hamse-i Nergisi*'den *Iksîr-i Saâdet*,

131-159 uncu yaprağında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

159-182 nci yaprağında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

183-192 nci yaprağında **Seyh Mehmed b. Seyyid Mahmud b. Seyyid Şeyh Burhaneddin** namında birinin, *Nergisi* münšeati için bir takrizi ile diğer üç kit'a mektup sureti yazılıdır.

12. İST. ÜNİVER KTB. 958/2.

53 — 86 Yk.

Baş : دیباچه طراز دفتر در پیرایه فرای پیکردر ...

Son : ... نار غصب شہنشاہی بوکره مشتعل اولوب فی الحال زبانہ تین سیاست دردمندک نہال وجودی سوزان و خاکستر جسمی هوای فنایه پران ایلدی

Md. ta : 34 yk, $125 \times 139 - 169 \times 72$ öç, tâlik yz, 29 st, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılı olup **Mehmed Şerif** ve **Hasan Hakkı** namına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 53 üncü yaprağından başlar.

183 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 52 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*

87-118inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

118-161inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Iksîr-i Devlet*,

162-183 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme* yazılıdır.

13. İST. ÜNİVER. KTB. 1357/3.

53 — 91 Yk.

Baş : دیباچه طراز دفتر در پیرایه فرای پیکردر ...

Son : ... نار غصب شہنشاہی بوکره مشتعل اولوب فی الحال زبانہ تین سیاست دردمندک نہال وجودی سوزان و خاکستر جسمی هوای فنایه پران ایلدی

Yzn : Mehmed Sadık b. Hasan.

İst. kd : تم بعون الله الا كرم از دست فقير شکسته ضمیر محمد صادق ابن حسن جزاء الله تعالى
في الدارين بالقائم السامي .

Md. ta : 39 yk, 208 × 122 — 155 × 73 öç, tâlik yz, 27 st, âbadi taklidi kt, yal-
dız çiçekli bk, kırmızı szb, yıldız cl, yeşil renkte meşin etrafı yıldız çizgili, zen-
cirekli, muklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 53 üncü yaprağından başlar.

297 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 20 nci yapraklarında *Nergisi'nin Kelime-i şehâdet risalesi*,

21 - 52 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den El-akvalü'l-müselleme fi
gazavâti'l-Mesleme*,

93 - 141 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den İksîr-i Devlet*,

142 - 179 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den Kanunü'r-reşâd*,

108 - 259 nucu yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den Nihâlistân*,

261 - 297 nci yapraklarında *Münşeât-i Nergisi* yazılıdır.

14. İST. ÜNİVER. KTB. 2985/5.

162 — 208 Yk.

Baş : دیباچہ طراز دفتر
پیرایہ فنای پیکردر ...
Son : ... نار غضب شہنشاہی بوکرہ مشتعل اولوب قا الحال زبانہ تین سیاست دردمند
نهال وجودی سوزان و خاکستر جسمی هوای فنایہ پران ایلدی

Md. ta : 47 yk, 224 × 128 — 171 × 74 öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, na-
kişlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, nakişli ve tezhipli, yıldız cl, yeşil renkte meşin,
zencirekli, kafesi yıldız şemseli, muklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 162 nci yaprağından başlar.

208 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 55inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den İksîr-i Saâdet*,

55 - 82 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den El-akvalü'l-müselleme fi ga-
zavâti'l-Mesleme*,

83 - 123 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den Kanunü'r-reşâd*,

123 - 161 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den Nihâlistân* yazılıdır.

IV

KANUNÜ'R - REŞÂD

İllahî hükümdarlarından Sultan Mehemed Hüdâbendé için yazılmış olan
Ahlâku's-saltana ismindeki bir kitaptan tercüme edilerek, Sultan Murad IV.

namına ithaf edilen bu eserde; mukaddimedden sonra Sultan Murad IV., Şeyhülislâm Ebussuud zâde Es'ad, Rumeli kazaskeri Ganî zâde Nadirî, Anadolu kazaskeri Azmî zâde Hâletî Ef.'ler hakkındaki medhiyeleri müteakip padişahın çalışmalarına dair bir nasihatî, Fâtih Sultan Mehmed'in İstanbul fetholunacak mı diye Veliyüddin oğlu Ahmed Pş.'yı Şeyh Akşemseddin Ef.'ye göndermesine dair bir hikâyeyi, Padişah hız metinde müناسip kimselerin istihdamının, münasebetsiz ve şerîr kimselerden ihtaraz edilmesinin, padişahların âlimlerle ve şeyhlerle görüşmesinin gerekmekte olduğuna dair hikmetli sözleri, padişah tatafindan yapılan hareketlerdesebat gösterilmesi, halk tarafından edilen şikâyetlerin dinlenilmesi, ahalinin gözetilmesi gerektigine, Dünya nizamının padişahsız kurulamayacağına, padişahlara vezirlerin lüzumuna dair ve vezirlere bazı nasihatler gibi memleket idaresine ait bahisleri, ihtiva eder.

Bu eser, Nergisi Mehmed Ef. tarafından 1033 — M. 1623 yılında kaleme alınmıştır. *Kanunü'r-reşâd* da *Hamse-i Nergisi* arasında bir kere tabedilmiştir. İstanbul Tatyos Divitciyan Basımevi. 1285. 84 s.

1. HUSREV PŞ. (Süleymaniye Ktb.) 506.

Baş :	ظاهر ده خاموش وى زيانسن ...	ای خامه اکرچه ناتوانسن
Son :	اکرچه صورت ظاهر ده خاموشم كتاب آسا :	... نه مغيلر نه سوزلر مندرجدر صفحه دله
Yzn :	Solak zâde Mehmed.	
İst. th :	1098 — M. 1686/87.	

عنه الحقير محمد بن محمد المشتر بصولاق زاده غفر ذنوبهم وستر عيوبهم آمين يا رب العالمين
تم بالحبر سنة ١٠٩٨

Md. ta : 48 yk, 207×132 — 157×77 ölç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, kırmızı, szb, ilk çift sayfa bakır yaldız cl, diğerleri kırmızı, arkası meşin, üstü kâğıt kaplı, mikslepli ct.

Birinci sayfa başında Husrev Pş.'nın vakif mührü, nûshanın başında kütüphanenin resmi damgası ve Mehmed Sadık namına bir temellük kaydı vardır.

2. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 1912/

Baş :	ظاهر ده خوش وى زيانسن ايل سني عندليب كويما هر نفتك ايدي بيان صد راز ...	ای خامه اکرچه ناتوانسن استاد اليه كيرچه اما اولورسن اول دم ترانه پرداز
Son :	... اميدركه جناب ميسر الامال توفيقين رفيق اينكله بو ارزوي درونه اتصال وبو مراد جان :	حصولي ايله فقير ناتوانى مسرور البال ايله آمين بيت
	اکرچه صورت ظاهر ده خاموشم كتاب آسا	نه مغيلر نه سوزلر مندرجدر صفحه دله
Yzn :	Fetvaemini zâde Mehmed Zühdi.	
İst. th :	H. 1248 — M. 1832/33.	

اتمام یافت قلم مشکسته رقم فقیر فتوی امینی زاده السيد محمد زهدی سنه ۱۲۴۸.

Md. ta : 34 yk, 232×152 — 176×86 öç, tâlik yz, 23 st, sarı kt, kırmızı boyalı çiçekli bk, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası meşin üstü kâğıt kaplı ct.

Başa Es'ad Ef.'nin vakif mührü vardır.

Yaprak kenarlarında kırmızı mürekkeple bazı hikâyeler yazılıdır.

3. İST. ÜNİVER. KTB. 7357.

Baş : ظاهرده خوش و بی زبانسن... ای خامه اکرچه نا تو انسن
 Son : اکرچه صورت ظاهرده خاموش کتاب آسا ... نه معنیلر نه سوزل مندرجدر صفحه دله
 Yzn : Salih Ef. zade hafidi Mehmed Şeref.
 İst. th : شaban 1249 — Ocak 1834.
 İst. kd : اقام پذيرفت از چكىدە مداد خامه فقير الحاج محمد شرف الشهير بمحفظ صالح افندى زاده در اواسط شعبان از شهور سنه تسع واربعين و مائين و الف عن الله لهم.

Md. ta. : 36 yk, 230×133 öç, tâlik yz, 25 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, açık kahverengi meşin, kenar sulu ve zencirekli, yıldızlı çiçek şemseli, mıklepli ct.

Başa kütüphanenin resmî damgası basılmıştır. Bu kitabın son tarafında 37 nci yapraktan itibaren kitabı müstensihi Mehmed Şeref Ef.'nin Mekke kadılığına tayin edilmesi üzerine Mekkeye gidişini anlatan fakat noksan kalmış bulunan sefernâmesi yazılıdır.

4. BEYAZIT UMUMI KTB. 5499/4.

184 — 225 Yk.

Baş : ظاهرده خوش و بی زبانسن ... ای خامه اکرچه نا تو انسن
 Son : اکرچه صورت ظاهرده خاموش کتاب آسا ... نه معنیلر نه سوزل مندرجدر صفحه دله تم بعون الله و توفيقه
 Yzn : Seyyid Mehmed Es'ad.
 İst. th : 15 Muharrem 1251 — 13 Mayıs 1835.
 İst. th : قد وقع الفراغ من يد اضيق الحقير العبد السيد محمد اسعد عفر الله لنا و جليس المؤمنين والمؤمنات الاحياء منهم والاموات .

Md. ta : 42 yk, 244×177 öç, rik'a yz, 21 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı meşin, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuuanın başında Mevlevî Es'ad Dede'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmî mührü basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 184 üncü yaprağından başlar.

258 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 87 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

87 - 142 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İkâr-i saâdet*,

142 - 184 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *meşâku'l-uşşâk*,

225 - 258 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme* yazılıdır.

5. DÜĞÜMLÜ BABA (Süleymaniye Ktb.) 444/1.

Baş : خدایا سن اول پادشاه مستقل حکم بی چون و چرا و سلطان مطاع الامر نافذ القضا
سن که مضمون منشور قدرتک یافل الله ما بشاء و مدلول احکام حکمتک تؤیی الملك لمن تشارد ...

Son : ... نه معنیل نه سوزلر مندرجدر صفحه دله آکرچه صورت ظاهرده خاموش کتاب آسا :

Md. ta : 29 yk, 193×112 — 157×89 ölç, nesih yz, 21 st, âbadi taklidi, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, arkası meşin, üstü kırmızı bez kaplı ct.

Başa ve bazı yapraklarda Şeyh Mehmed Kemaleddin Ef. nin vakif mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar

170 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

30 - 76 nci yapraklarında *Uküdü'l-fusûl* risalesi,

76 - 79 uncu yapraklarında *Hikmet-i dîlküsâ* risâlesi,

81 - 130 uncu yapraklarında Kâtib Çelebi'nin *Mizânü'l-hak* risâlesi,

130 - 141 inci yapraklarında Mustafa b. Abdülkadir'in *İlhâmü'l-mukaddes* risâlesi,

142 - 152 nci yapraklarında Şeyh Mehmed Kerimüddin'in *Bugyetü'n-nîl fi fezâili'n-Nil* risâlesi,

153 - 170 inci yapraklarında Müverrih Âli'nin *Mir'âtü'l-avâlim* risâlesi yazılıdır.

6. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1462/4.

168 — 200 Yk.

Baş : ظاهرده خوش و بی زبانسک ... ای خامه اکرچه ناتوانسک

Son : ... نه معنیل نه سوزلر مندرجدر صفحه دله آکرچه صورت ظاهرده خاموش کتاب آسا :

Md. ta : 33 yk, 259×147 — 182×90 ölç, tâlik yz, 25 st, sarımtırak âbadi taklidi kt. kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin, yaldız şemseli ve selbekli, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın baş tarafında Abdülhamid 1.'in tuğralı vakif mührıyla vakfi tescil eden Haremeyn evkafi müfettişi Ali Behçet Ef.'nin mührü ve birinci yaprak arka-

sında mecmuanın fihristi yazılıdır. Bu fihristte, Nergisi, Veysi, Abdülkerim, Âli, Azmî zade münseatlari yazılı ise de mecmuada bu eserler yoktur.

Bu eser, mecmuanın 168inci yaprağından başlar.

230 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 74 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

75 - 77 nci yapraklar yazısızdır.

78 - 121 nci yaraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i saâdet*,

122 - 158 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*' den *Meşâku'l-uşşâk*,

159 - 167 nci yapraklar yazısızdır.

202 - 230 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvalü'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme* yazılıdır.

7. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2358.

اى خامه اکرچه ناتوانسن
Baş : ظاهرده خوش و بی زبانسن ...
Son : ... نه معنیلر نه سوزلر مندرجدر صفحه دله اکرچه صورت ظاهرده خاموشم کتاب آسا :

Md. ta : 64 yk, 202×119 ölç, nesih yz, 17 st, âhariâ abadi taklidi kt, kırmızı szb, etrafı vişne çürügü ve üstü açık kahverengi meşin ct.

Başta Es'ad Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmi damgası ve Dervîş Halil ve Hüseyin Besim namlarına iki temellük kaydi vardır.

8. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 415/2.

اى خامه اکرچه ناتوانسن
Baş : ظاهرده خوش و بی زبانسن ...
Son : ... امیددرکه جناب میسر الامال توفيق رفیق ایتمکله بو ارزوی درونه اتصال و بو مراد جان :
حصولیله قبیر ناتوانی مسرور البال ایلیه امین بیت
نه معنیلر نه سوزلر مندرجدر صفحه دله اکرچه صورت ظاهرده خاموشم کتاب آسا
تحت بعون الله تعالی وحسن توفیقه

Md. ta : 43 yk, 213×126 — 160×73 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, başta iki ve sonunda bir sayfası cetvelsiz cl, diğerleri kırmızı, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuinan başında Lala İsmail Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 63 üncü yaprağından başlar.

368 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 1 - 63 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,
 106 - 168inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfû'l-kâmil fi ahval-i veziri'l-âdil*,
 168 - 206ncı yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvâlû'l-müselleme fi ga-zavâti'l-Mesleme*,
 207 - 307ncı yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,
 308 - 327ncı yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,
 328 - 368ncı yapraklarında *Münşeât-i Nergisi* yazılıdır.

9. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 417.

Baş : ظاهرده خوش و بی زبانسن ای خامه اکرچه ناتوانسن
 Son : اکرچه صورت ظاهرده خاموش کتاب آسا ... نه معنیلر نه سوزلر مندرجدر صفحه دله
 Md. ta: 35 yk, 246×128 — 178×76 ölç, tâlik yz, 23 st, sarımtrak âharlı âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, açık kahverengi meşin, şemseli, zencirekli ct.
 Başta Mahmud I.'un tuğralı vakif mühriley yazlarının okunması müşkil bir mühür basılı ve Sâib'in Farsça bir manzumesi yazılıdır.

10. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 378/4.

138 — 159 Yk.

Baş : ظاهرده خوش و بی زبانسن ای خامه اکرچه ناتوانسن
 ایلر سئی هندلیب کووا استاد الله کیرنجه اما
 هر نئمک ایدر بیان صدر از ... اولورسن اول دم ترانه برداز
 Son : اکرچه صورت ظاهرده خاموش کتاب آسا : ... نه معنیلر نه سوزلر مندرجدر صفحه دله
 م بعون الله و توفیقه

Md. ta: 29 yk, 207×122 — 168×77 ölç, tâlik yz: 29 st, âbadi taklidi kt, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü çiçekli kumaş ve kenarları zencirekli, miklepli, kırmızı renkte meşin, üstü ebri kâğıt kâfî, gülafî ct.

Mecmuanın başında Hâlet Ef.'nin vakif mühriley Sadaret Muhasebecisi İbrahim namına bir temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 131inci yaprağından başlar.

192 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 1 - 63 üncü yapraklarında Nergisi Hamsesinden *Nihâlistân*,
 64 - 101inci yapraklarında Nergisi Hamsesinden *İksîr-i Saâdet*,
 101 - 131inci yapraklarında Nergisi Hamsesinden *Meşâku'l-uşşâk*,
 159 - 182ncı yapraklarında Nergisi Hamsesinden *El-akvâlû'l-müselleme fi ga-zavâti'l-Mesleme*,

183 - 192 nci yapraklarında Şeyh Mehmed b. Seyyid Mahmud b. Şeyh Seyyid Burhaneddin namında birinin Nergisi münseâtına yazdığı bir takriz ve diğer üç kîta mektubu vardır.

11. NURUOSMANİYE KTB. 4345.

Baş : اى خامه اكىرچە ناتوانىن ظاھىر ده خوش و بى زيانسىن ... خدايا سن اوپادشاھ
مسنقل حكم بى چون و جرا و سلطان مطاع الامر نافذ القضا سن كە مضمۇن منشور قدرتاك ...
Son : ... حمدأ لله كە اوپ وجھله احقاق حق ايندوکم جهتنم حالا مظھر كرم و عجم رب رحم :
وسزاوار دخول باغ نعيم اوسلم ديو ختم كلام ايلدى والسلام

Md. ta : 19 yk, 219×128 öç, tâlik yz, 19 st, sarı renkte avrupa kt, kırmızı szb, birinci sayfası yaldız cl, diğerleri cetvelsiz, ebru kaplı mıklepli ct.

Kitabın başında Osman III.'ın vakif mührıyla tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü basılmıştır. Nergisi hamsesinden Kanânü'r-reşâd'in muhtasarı olan bu eseri ihtisar eden zat belli değildir. Asıl eserin birçok yerleri yazılmamış ve buna mukabil bazı ilâveler yapılmıştır.

12. NURUOSMANİYE KTB. 4939/4.

144 — 172 Yk.

Baş : اى خامه اكىرچە ناتوانىن ظاھىر ده خوش و بى زيانسىن ...
Son : ... نە مەنيلەر نە سوزلۇ مندرجىدر صفحە دلە ... اكىرچە صورت ظاھىر ده خاموشم كتاب آسا :
Md. ta : 29 yk, 269×155 öç, tâlik yz, 27 st, sarımtarak âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, yaldız şemseli, zencirekli, üstü yeşil bez kaplı ct.
Mecmuanın başında Osman III.'ın tuğrah vakif mührıyla vakfı tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin zat mührü basılmıştır.
Bu eser, bulunduğu mecmuanın 144 üncü yaprağından başlar.
172 yapraktan müteşekkîl olan bu mecmuanın,
1 - 69 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,
69 - 110 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*
111 - 144 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk* yazılıdır.

13. NURUOSMANİYE KTB. 4969/2.

63 — 88 Yk.

Baş : اى خامه اكىرچە ناتوانىن ظاھىر ده خوش و بى زيانسىن ...
استاد الله كيرنجه اما ايلر سى عنديلىب، كويى
Son : ... نە مەنيلەر نە سوزلۇ مندرجىدر صفحە دلە ... اكىرچە صورت ظاھىر ده خاموشم كتاب آسا :
Md. ta : 26 yk, 203×142 öç, tâlik yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Osman III.'in tuğralı vakıf mührile vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü baslıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 63 üncü yaprağından başlar.

222 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 62 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

89 - 122 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

123 - 147 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

148 - 167 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvâlû'l-müselleme fi ga-zavâti'l-Mesleme*,

168 - 198 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahval-i veziri'l-âdil*,

198 - 200 üncü yapraklarında Evrenos Bey'e sancak tevcihinde Murad I. tarafından gönderilen 788 H. tarihli berât ile Sadriazam Mehmed Paşa'nın Revan kalesinde mahsur kalan Murtaza Paşa'ya gönderdiği mektubun suretleri,

201-222 nci yapraklarında ise *Münseât-i Nergisi* yazılıdır.

14. İST. ÜNİVER. KTB. 586.

Baş :	ظاهرده خوش و بی زیانسن ...	ای خامه اکرجه ناتوانسک
Son :	... حمد لله که اول و جهله احتفاق ایندوکم جهندن حالاً ظهر کرم عیم رب رحیم و سزاوار	دخلو بلغ نعم اولدم دیو ختم کلام ابلدی والسلام

Md. ta : 95 yk, 204×115 ölç, tâlik yz, 13 st, kâlin avrupa kt, kırmızı szb, yeşil renkte bez ct.

Başta Üniver. Ktb.'nin resmî damgası basılı ve Arapça birkaç manzume ile Abdürrahim ve Seyyid Ali Eşref namlarına iki temellük kaydı vardır.

Diğer nüshalara nazaran bu nüshanın sonunda dört sayfa kadar bir eksiklik vardır.

15. İST. ÜNİVER. KTB. 958/3.

87 — 118 Yk.

Baş :	ظاهرده خوش و بی زیانسن ...	ای خامه اکرجه ناتوانسک
Son :	... جناب میسر الامال توفیق رفیق ایمکله بو ارزوی درونه اتصال و بو مراد جان حصولیه	فقیر ناتوانی مسروط ابیال ایده، آمین یامعن

Md. ta : 32 yk, 215×139 — 163×72 ölç, 29 st, tâlik yz, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılı ve Mehmed Şerif ve Hasan Hakkı namına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 87 nci yaprağından başlar.

183 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 52 nci yapraklarında Nergisi Hamsesinden *Nihâlistân*,
- 53 - 86 nci yapraklarında Nergisi Hamsesinden *Meşâku'l-uşşâk*,
- 118 - 161 inci yapraklarında Nergisi Hamsesinden *İksîr-i Saâdet*,
- 162 - 183 üçüncü yapraklarında Nergisi Hamsesinden *El-akvâlû'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme* yazılıdır.

16. İST. ÜNİVER. KTB. 1357/5.

142-179 Yk.

Baş : ظاهرده خوش وی زبانسن ... ای خامه اکرچه نا توانسن

Son : اکرچه صورت ظاهرده خاموشم کتاب آسا : ... نه معنیلر نه سوزلر مندرجدر صفحه دله

Md. ta : 38 yk, 208×122 — 152×69 ölç, tâlik yz, 27 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, yeşil renkte meşin, etrafı yaldız çiçekli, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 142 nci yaprağından başlar.

2:7 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 20 nci yapraklarında Nergisi'nin *Kelime-i şehadet* risalesi,
- 21 - 52 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvâlû'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

53 - 91inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

93 - 141inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

180 - 259uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

261 - 297nci yapraklarında *Münşedât-i Nergisi* yazılıdır.

17. ÜNİVER. KTB. 1881/1.

1 - 40 Yk.

Baş : ... ظاهرده خوش وی زبانسن ای خامه اکرچه نا توانسن

Son : ... نه معنیلر نه سوزلر مندرجدر صفحه دله اکرچه صورت ظاهرده خاموشم کتاب آسا :

Md. ta : 40 yk, 201 × 115 — 165 × 70 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, hafif nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, vişne çürügü renkte meşin, zencirekli, miklepli ct.

Başta Üniversite kütüphanesinin resmî damgası, *Fetva emini zâde Mehmed Zühdi* ve *Mustafa* namlarına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

304 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

41 - 96 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

97 - 190inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

191 - 228inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvâlû'l-müselleme fi ga-zavâti'l-Mesleme*,

228 - 286ncı yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahval-i veziri'l-âdil*,

287 - 304üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk* yazılıdır.

18. İST. ÜNİVER. KTB. 2985/3.

83 — 123 Yk.

Baş : ای خامه اکرچه ناتوانسن ظاهرده خوش وی زبانسن . . .

Son : . . . جناب میسر الامال توفیق رفیق ایگله بو ارزوی درونه انصال و بو مراد جان : حصولیله قید ناتوانی میسر ایلیه آمین تم

Md. ta : 41 yk, 224 × 128 — 172 × 72 ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, yeşil renkte meşin, zencirekli, kafesî yaldız şemseli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Üniver. Ktb.'nin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 83üncü yaprağından başlar.

208 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 55inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

55 - 82ncı yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvâlû'l-müselleme fi ga-zavâti'l-Mesleme*,

123 - 161inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

162 - 208inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk* yazılıdır.

19. İST. ÜNİVER. KTB. 6712.

Baş : ای خامه اکرچه ناتوانسن ظاهرده خوش وی زبانسن . . .

Son : . . . و بو مراد جان حصولیله قید ناتوانی مسروربال ایلیه امین بحق الكتاب المیں بیت نہ معنیل نہ سوزل مندرجدر صفحہ داده اکرچه صورت ظاهرده خاموش کتاب آسا

Md. ta : 96 yk, 191 × 110 — 122 × 61 ölç, güzel tâlik yz, 11 st, kalın mühreli avrupa kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kenarları meşin, üstü yeşil bez kaplı, iki sıra zencirekli, miklepli ct.

Başta Üniver. Ktb.'nin resmî damgası basılı ve metnin *Nergisi* hattıyla olduğuna dair bir kayıt ile *Mehmed*, *Hanîf* ve *Kenan* namlarına üç temellük kaydı ve ikinci yaprakta *Abdühu Mehmed* namına bir mühür vardır.

V

EL-AKVÂLÜ'L-MÜSELLEME FI GAZAVÂTİ'L-MESLEME

Hamd ve senâ ile na't-i peygamberiden sonra kitabın telifi sebebini yazan müel-lif, bu bahiste, 1030 (M. 1620/21) tarihinde Mostar kadısı olduğu, esnada bir gün bir mesireye gittiğini ve yanına gelen ihtiyar bir adamın kendisine bir kitap

verdiğini, bu kitaba bakınca, kitabın Muhyiddin-i Arabî'ye isnad olunan *Müsa-*
merât ismindeki kitap olduğunu anladığını ve tefeül için kitabı açına Emevi'-
lerden Abdülmelik'in oğlu Mesleme'nin İstanbul'u muhasara etmesi bahsi çıktı-
ğını söyleyerek bu eseri, *El-akvâlû'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme* unvanıyla
tercüme ettiğini söylüyor. Kitap şu başlıklara ayrılmıştır.

Gaza için asker toplanması ve Mesleme'nin serdar tâyin edilmesi,
Amuriye «Amorium» şehri civarında muharebe edilmesi ve Amuriye muhafî-
zının müsademe maktul düşmesi,

Tekfuriye kalesi önünde harb ve müslümanların zaferi,
Semâve kalesinin fethi,
Mesihîye kalesinin fethi,
Ordunun İstanbul'a gelişî ve Bizans kuvvetleriyle harb ederek, muzaffer
olusu,

Mesleme'nin Galata'ya gelerck, Arap camiini yapılışı,
Hâtime-i kitapta; Eserinin hitamından dolayı müellifin Cenab-ı Hakka hamd
ve senası yazılıdır.

Bu eser de; *Hamse-i Nergisi* arasında bir kere basılmıştır. Tatyos Divitciyan
Basımevi, İstanbul 1285. 67 s.

1. İST. ÜNİVER KTB. T. 1357/2.

21 — 52 Yk.

هـ سـيـاحـ جـاـبـكـيـاـيـ مـضـمـونـ آـشـنـايـ عـالـمـ شـعـرـ وـانـشـاـ عـبـارـ مـعـنـيـ بـيـانـ دـانـشـ بـيـارـ جـهـانـ
تـحـرـيرـ وـاءـلـاـيـهـ . . .

سـوـنـ هـ بـدـ نـكـوـ نـمـاـيـدـ دـرـجـمـ نـيـكـ بـيـانـ مـدـلـوـلـ مـانـعـ تـمـيـبـ وـمـوـجـبـ اـسـتـحـسـانـ اـولـهـ . . .

يـزـنـ : Meramî zâde İbrahim Râmî b. Ahmed.

مـدـ تـاـ : Rebiyûlahir 1064 — Şubat/Mart 1654.

حـرـرـتـ هـذـهـ النـسـخـةـ الشـرـيفـةـ الـمـتـبـرـةـ مـنـ خـطـ مـحـرـرـهـ وـ مـنـ خـطـ مـنـشـهـ المـرـحـومـ نـرـكـسـ اـفـنـدـىـ
. . . وـاـنـاـ اـفـقـرـ عـبـادـ اللهـ الصـمـدـ اـبـرـاهـيمـ رـايـ اـبـنـ اـمـدـ الشـهـيـرـ عـرـاـيـ زـادـهـ . . . فـيـ اوـاـيـلـ شـهـرـ
رـبـیـعـ الثـانـیـ . . . شـهـورـ سـنـهـ اـرـبـعـ وـسـتـینـ وـالـفـ مـنـ هـجـرـةـ مـنـ لـهـ المـزـ وـالـشـرـفـ تـارـیـخـ لـحـرـرـهـ
دـبـدـیـ تـحـسـینـ اـیـدـوـبـ کـوـرـنـ تـارـیـخـ اـولـدـیـ رـایـ بوـ برـ کـتـابـ لـطـفـ ١٠٦٤

مـدـ تـاـ : 32 yk, 208×122 — 154×72 öç, tâlik yz, 27, âbâdi taklidi kt, nakişî
yaldızlı bk, kırmızı szb, yaldız cl, yeşil renkte meşin, etrafi yaldız çizgili,
zencirekli, mıklepli ct.

Başta kütüphanenin resmi damgası basılmıştır.

Bu eser, mecmuanın 21inci yaprağından başlar.

297 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 20 nci yapraklarında *Nergisi'nin Kelime-i şehâdet* risalesi,
- 53 - 91 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den Meşaku'l-uşşâk*,
- 93 - 141 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den İksîr-i Saâdet*,
- 142 - 179 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den Kanunu'r-reşâd*,
- 180 - 259 uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den Nihâlistân*,
- 261 - 297 nci yapraklarında *Münseât-i Nergisi* yazılıdır.

2. NURUOSMANİYE KTB. 4969.5.

148 — 167 Yk.

Baş : هر سیاح چاپکیای مضمون آشنای علم شعر و انشا و عیار معنی پیای دانش پیرای جهان تحریر و املاه . . .

Son : . . . المهدة علی الرأوى مقالی بو مقوله حکایه پردازان زمانیه سند قویدر امید در کع هر بد نکو نماید در چشم نیک بینان مدلولی مانع تمییب و موجب استحسان اوله

Yzn : Bostan zâde Mehmed.

İst. th : Cemaziyülevvel 1075 — Kasım / Aralik 1664.

عن ید عبدالقیر محمد بستانزاده خلیفہ محاسبہ کوچک در دیوان سلطانی غفارللہ له ولوالدیه .

İst. kd : Md. ta : 20 yk, 203×142 öç, tâlik yz, muhtelif st, âharlı âbadi taklidi kt, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Osman III.'in tuğralı vakif mühriley vakfı tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 148inci yaprağından başlar.

322 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 62 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

63 - 88inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

89 - 122 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

123 - 147 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

163 - 198inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahvâl-i veziri'l-âdil*,

198 - 200 üçüncü yapraklarında Evrenos Bey'e sancak tevcihinde Murad I. tarafından gönderilen H. 788 tarihli berat ile Sadriazam Mehmed Paşa'nın Revan kaleşinde mahsur kalan Murtaza Paşa'ya gönderdiği mektubun suretleri,

201 - 222 nci yapraklarında ise *Münşeât-i Nergisi* yazılıdır.

3. MUSALLA MEDRESESİ (Ragip Paşa Ktb.) 152/7.

188 — 266 Yk.

Baş : هر سیاح چاپکیای مضمون آشنای علم شعر و انشا و عیار معنی پیای دانش پیرای جهان تحریر و املاه . . .

Son : . . . هر بد نکو نماید در چشم نیک بینان مدلولی مانع تمییب و موجب استحسان اوله

İst. th : Rebiyûlahir 1095 — Mart / Nisan 1684.

قد وقع الفراغ من هذه النسخة الشريفة المقبولة المرغوبة المسى باقوال المسلمين في غزوات المسلمين من يد القيد المترف بالمجز والتقصير في ربيع الآخر ١٠٩٥ .

İst. kd : Md. ta : 81 yk, 196×105 -- 137×95 öç, güzel tâlik yz, 11 st, âbadi kt, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, kahverengi meşin, muklepli ct.

Başta Ragip Paşa kütüphanesinin resmî damgası basılı ve führisi yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın, 186 ncı yaprağından başlar, 266 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
1 - 22 ncı yapraklarında Farsça manzum *Duâ-i Süryâniye* şerhi,
23 - 42 ncı yapraklarında müfredat-ı tibba dair Arapça mensur bir risale,
44 - 49 uncu yapraklarında Necmeddin-i Kübrâ'nın tasavvufa dair Arapça
risalesi,
50 - 61 inci yapraklarında Zeynüddin-i Hâfi'nın tasavvufa dair Arapça risalesi,
64 - 98 inci yapraklarında İmam Mustafa Sâdîkî-i Nakşibendi'nin tasavvufa
dair Arapça risalesi,
99 - 183 üncü yapraklarında müellifi belli olmayan *El-bahrü'l-mevrud fi'l-me-
vâsik-i ve'l-uhûd* isimli Arapça bir risale yazılıdır.

4. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 358/5.

159 -182 Yk.

Baş هر سیاح چاپک پای مضمون آشنای عالم شمر و انشا و عیار منی پیای دانش پیرای جهان : تکمیر و املامه . . .

... امیددرکه عزیز نکو نماید در چشم نیک بینان مدلولی مانع تعییب و موجب استحسان اوله :

Yzn : Ahmed b. Mehmed.

Ist. th : Recep 1100 — Nisan 1689.

تم بعون الله تعالى عن يد العبد الحقير احمد بن محمد من اوائل رجب لستة مائة وalf من الهجرة . : Ist. kd من له العلی والشرف .

Md. ta : 24 yk, 207×122 — 169×77 öç, tâlik yz, 29 st, âbâdi taklidi kt, âdi yaldız bk, kırmızı szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü çiçekli kumaş, zencirekli, mîklepli ve kenarları kırmızı meşin üstü ebru kâğıd kaplı, gilâflı ct.
Mecmuânın başında Hâlet Ef.'nin vakif mührîyle Sadaret Muhasebecisi İbrahim namına bir temellük kavdu vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 159 uncu yaprağından başlar.

192 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 63 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

64 - 101inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

101 - 131inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

^{131 - 159} uncu yapraklarında *Hamse-i Nergisî*den *Kanunu'r-resâd*

183 - 192 nci yapraklarında **Seyh Mehmed b. Seyyid Mahmud b. Şeyh Bür-
eddin** namında birinin **Nergisi** münseâtına yazdığı takrizi ile üç kit'a mektubu
dır.

5. İST. ÜNİVER. KTB. T. 3037/10.

191 - 228 Yk.

Baş : هر سیاح چاپکای مضمون آشنای عالم شمر و آنشا و عبار معنی پیای داش پیرای جهان تحریر و املایه . . .

سون : ... ع هر بد نکو نماید در چشم نیک بینان مدلولی مانع تعییب و موجب استحسان اوله
والله تعالی اعلم بالصواب والیه المرجع والمتأب

Yzn : Şeyh Mehmed b. Ali.

Ist. th : Cemaziyelahir 1107 — Ocak 1696.

Ist. kd : تم هذه المقالة الطفيفة بعون الله وحسن توفيقه عن يد الفقير المترف بالقصيد شيخ محمد بن على المولوي المزروى بزاوية بشكتاش فى اوائل جاذى الآخر لسنة سبع ومائة والف.

Md. ta : 38 yk, 201×115—164×68 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, hafif yaldız bk, çiçekli kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, vişne çürüğü renkte meşin, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası, *Fetva emini zâde Mehmed Zühdi ve Mustafa* namlarına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 191inci yaprağından başlar. 304 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 40inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

41 - 96inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

97 - 197inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

228 - 286inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vasfü'l-kâmil fi ahvâl-i veziri'l-âdil*,

287 - 304üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk* yazılıdır.

6. LALA İSMAİL EF. (Süleymaniye Ktb.) 735/6.

117 — 137 Yk.

Baş : هـ سیاح چاپک باي مضمون آشنای عالم شمر وانشا وعيار معنی پیامی دانش پیرای قامر و تحریر و املاه قدمهاده کشت و کذار دیار فسیحه الاقطار مدعای اولق . . .

Son : . . . وجربیده پسندیده جهانده الى یوم القیام باقی و مستدام اولدی والحمد لله وحده والصلوة على من لا نی بعده وآلہ وصبه اجمعین بحرمه من لا شفیع فی یوم المرصاد غیر له

Ist. th : 1 Muharrem 1111 — 29 Haziran 1699.

Md. ta : 21 yk, 200×115 öç, tâlik yz, muhtelif ve mâilen yazılı st, âbadi taklidi kt, kırmızı meşin, etrafi yaldız zencirekli, mıklepli ct.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 117inci yaprağından başlar.

137 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 51inci yapraklarında Nabî'nin *Tuhfetü'l-haremeyn'i*,

52 - 56inci yapraklarında Nabî'nin *Münseât'ı*

57 - 68inci yapraklarında Nabî'nin *Fetihnâme-i Kamaniça* adlı eseri,

69 - 84üncü yapraklarında Sîrrî-i Üsküdarî'nin Mustafa II. zamanındaki fütuhata dair *Fetihnâme'si*,

85 - 116inci yapraklarında Nergisi'nin *Münseât'ı* yazılıdır.

7. NURUOSMANİYE KTB. 4286/1.

1 — 40 Yk.

Baş : هـ سیاح چاپکبای مضمون آشنای عالم شمر وانشا وعيار معنی پیامی دانش پیرای جهان تحریر و املاه . . .

Son : ... امیددر که ع هر بد نکو نماید در چشم نیک بینان مدلولی مانع تعسف و موجب استحسان او له :

İst. th : 6 Ramazan 1112 — 14 Şubat 1701.

تمام شد این نسخة حکایة غربیة متنضم غزوات مسلمة مسلمہ فی اليوم السادس من رمضان المبارک فی سنہ ۱۱۱۲ .

Md. ta : 40 yk, 218×120 — 153×58 öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı, kenarları meşin, üstü ebru kâğıt kaplı, miklepli ct.

Başa Osman III.'ın tuğralı vakıf mührıyla vakfi tescil eden Haremeyn evkafi müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin zat mührü basılıdır.

Bu nüsha, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

Mecmuanın mükerrer 1 - 37 nci yapraklarında *Münseât-i Nergîsî* yazılıdır.

8. İST. ÜNİVER. KTB. 227.

Baş : هر سیاح چاپکیای مضمون آشنای علم شعر و انشا و عیار معنی پیای دانش پیرای فلمرو تحریر و انشایه . . .

Son : ... حضرت شیخ اگبر کی عزیز جلیل الشانث ترجانی "کلاک عنبرین ارقای ایله رسیده" سامع ذوی الافهام و جریده پستنیده جهانده الی یوم القیام باق و مستدام اولدی والحمد لله وحده والصلوة علی من لایی بعده

İst. th : Safer 1138 — Ekim 1725.

تمام شد فی سلیمان شهر صفر الحیر یوم آذینه قبیل المصر سنہ ۱۱۳۸ .

Md. ta : 40 yk, 240×160 — 174×94 öç, nesih yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı cl, kahverengi meşin ct.

Kütüphane mührü yoktur. Metnin baş ve sonunda bazı manzumeler yazılıdır.

9. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1078/1.

108 — 161 Yk.

Baş : هر سیاح چاپکیای مضمون آشنای علم شعر و انشا و عیار معنی پیای دانش پیرای جهان . . . خبر بر و املاه . . .

Son : ... بو مقوله حکایه پردازان زمانه یه سند قویدر امیددر که ع هر بد نکو نماید در چشم نیک بینان مدلولی مانع تعییب و موجب استحسان او له

Yzn : Bezmi Hacı Halil b. İsa.

İst. th : Rebiyûlahir 1220 — Temmuz 1805.

İst. kd : استنسخ هذه النسخة المعتبرة من نسخة محرره بقلم منشيه المرحوم زكى زاده رحمة الله عليه ووقع الفراغ من الاتمام . . . على يد افقر الانام الحاج خليل بن عيسى يبنى . . . في اواخر ربیع الآخره من سنة عشرين ومائتين وalf . . . دار السلطنة قسطنطینیة المحبیه عن الافات والبلیه.

Md. ta : 54 yk, 205×122 ölç, tâlik yz, 19 st, sarımtarak avrupa kt, arkası ve kenarları meşin, üstü ebru kâğıt kaplı, mıklepli ct.

Mecmuanın başında Abdülhamid I.'in tuğrahı vakıf mührile vakıf tescil eden Haremeyn evkafi müfettişi Ali Behcet Ef.'nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 108inci yaprağından başlar.

204 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuann,

1 - 23 üncü yapraklarında Osman zâde Tâib'in *Hamse-i erbaîn* tercumesi,

24 - 35inci yapraklarında Abdülbaki Arif Ef.'nin *Miraciye'si*,

36 - 45inci yapraklarında mütercimi belli olmamış *Eyyühe'l-veled* risalesi tercumesi,

46 - 64 üncü yapraklarında Osman zâde Tâib'in *Zübdetü'n-nasayıhi hukema* adlı risalesi,

65 - 107 nci yapraklarında *Münšeât-ı Nergisi*,

162 - 204 üncü yapraklarında ise, *Sefiknâme* yazılıdır.

10. BEYAZİT UMUMİ KTB. 4499/5.

258 — 25 Yk.

Baş : هر سیاح چاپکای مخصوص آشنایی عالم شعر و انشا و عیار معنی پیای دانش پیرای جهان
تخریر و املاه...

Son : ... امیدر که هر بند نکو نماید در چشم نیک بینان مدلولی مانع تعییب و موجب استحسان
اوله والسلام

تم بعون الله تعالى هر که خواند دعا طمع دارم ز آنکه من بنده کنکارم

Yzn : Seyyid Mehmed Es'ad.

Ist. th : 15 Muharrem 1251 — 12 Mayıs 1835.

قد وقع الفراغ من يد اضعف الخير العبد السيد محمد اسعد غفر اللهانا ولجميع المؤمنين والمؤمنات
الاحباء منهم والاموات.

Md. ta : 34 yk, 244×177 ölç, rik'a yz, 21 st, âharlı âbâdi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı meşin, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında Mevlevi Es'ad Dede'nin vakıf mührile kütüphanenin resmi mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 225inci yaprağından başlar.

258 yapraktan ibaret olan bu mecmuann,

1 - 87 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den Nihâlistân*,

87 - 142 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den İksîr-i Saâdet*,

142 - 184 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den Meşâku'l-uşşâk*,

184 - 225inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi'den Kanunü'r-reşâd* yazılıdır.

11. ÂŞIR EF. HAFİD EF. KISMI (Süleymaniye Ktb.) 220.

Baş : هر سیاح چاپکای مخصوص آشنایی عالم شعر و انشا و عیار معنی پیای دانش پیرای جهان
تخریر و املا...

Son : ... امیدر که هر بند نکو نماید در چشم نیک بینان مدلولی مانع تعییب و موجب استحسان اوله :

Md. ta : 66 yk, 205×142 ölç, nesih yz, 17 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü kâğıt kaplı, miclepli ct.

Başta Hafid Ef.'nin vakfı olduğuna dair bir kayıt ile zat mührü ve kütüphanenin damgası basılıdır.

12. HÜDÂYİ MAHMUD EF. (Selim Ağa Ktb.) 1317.

Baş : هر سیاح چاپکیای مضمون آشنای عالم شعر و انشا و عیار معنی پیای داشن بیرای جهان تحریر ...

Son : ... قلم عنبر باش مشك فتناف اولق سعادتنه لیاقت ایله الی یوم القیام نقل السنۃ فصحای کرام : و نقل مجالس از کیای فخام اولدی رحم الله ناظراً فیه بخراج طبیبات من فیه والحمد لله علی الاعلام والصلوة علی سید الانام و صحبه الكرام

Md. ta : 43 yk, 175×109 — 130×55 ölç, nesih yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, soğuk damga, şemseli ct.

Başta bu nüshanın Ahmed Muhtar Bey tarafından vakfedildiğine dair bir kayıt vardır.

13. SÜLEYMANİYE KTR. 1057/13.

29 — 57 Yk.

Baş : هر سیاح چاپکیای مضمون آشنای اقليم شعر و انشا و درویش عالم نور و نکته پیای مالک تحریر و املاه قدم نهاده کشت و کنوار ...

Son : ... ب اختیار تحسین و آفرین استدی و مسلمه نک بر سنه مقداری شامده افامتنه نبیه ایدوب سپسالاری مالک روی سرافه بن عبد الرحانه توجیه ایدوب حدود عموریدن زیاده تجاوز ایله دی او امر ایله واحد الله وحده والصلوة علی من لانجی بعده

Md. ta : 28 yk, 199×107 ölç, tâlik yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaplı, miclepli ct.

Mecmuanın başında Mahmud I.'un tuğralı vakif mührileyle vakfı tescil eden Haremeyn evkafi müfettişi Mustafa Tahir Ef.'nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 29 uncu yaprağından başlar.

57 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 18inci yapraklarında Hazret-i Ali'nin Mısır'da vali bulunan Malik b. Eşter'e gönderdiği *ahidnâme*,

19 - 24üncü yapraklarında Hüseyin Kâşifi'nin *Ahlâk-ı Muhsinî* kitabından alınmış olan *Şefkat ve merhamet* bâbinin tercümesi yazılıdır.

14. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 415/4.

168 — 906 Yk.

Baş : بسم الله الرحمن الرحيم هر سیاح چاپکیای مضمون آشنای عالم شعر و انشا و عیار معنی پیای داشن بیرای جهان تحریر و املاه ...

Son : ... مانع تسف و موجب استحسان اوله تم بالخير الحمد لله تعالى علی ائمه والصلوة والسلام علی خير الانام وعلی آله واصحابه المعلم تمام شد این نسخه لطیفة بله

Md. ta : 39 yk, 213×126 — 162×71 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 168inci yaprağından başlar.

368 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 63 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

63 - 105inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanûnû'r-resâd*,

'106 - 168inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-vâsfû'l-kâmil fi ahlâk-i vezîri'l-âdil*,

207 - 307nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

308 - 327nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Mesâku'l-uşşâk*,

328 - 368inci yapraklarında *Münseât-i Nergisi* yazılıdır.

15. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2412.

Baş : هر سیاح چاپکپای مضمون آشنای ممالک شعر و انشا و عبار معنی بیانی دانش بیارای قلمرو تحریر و املاه ...

Son : ... قصة پر حصة غزوّاتی شیخ اکبر عزیز جلیل الشانک ترجانی کلکت عنبرین ارقامی ایله رسیده مسامع ذوی الافهام و جربیده پسندیده جهانه الی یوم القیام باقی و مستدام اولدی و الحمد لله وحده والصلوة علی من لاجی بعده

Md. ta : 52 yk, 203×133 öç, tâlik yz, 17 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, soğuk damga, şemseli ct.

Başta Es'ad Ef. mührıyla Mehmed Es'ad namına bir temellük kaydı ve iki zat mührü vardır.

16. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1078/2.

28 — 49 Yk.

Baş : هر سیاح چاپکپای مضمون آشنای علم شعر و انشا و عبار معنی بیانی دانش بیارای جهان تحریر و املاه ...

Son : ... مسلمه دخی سنین مذکوره مشاهده ایشدوکی غرائب و قابعی یک بیک حضور حضرت امیر المؤمنین ده تقریره باشلایوب حضار مجلس دامن جواهر سایاش و آفرین ایشار ایدوب مسامع جیله‌سی نیت خالصیه قرین او لفله ذکر جیلی پیرایه دفتر ایام و قصه غزوّاتی حضرت شیخ اکبر کی عزیز جلیل الشانک تصنیف خطیر ساطع البرهانه مسطور قلم عنبر پاش مشک فشانی اولق سعادته لیاقت ایله الی یوم القیام نقل السنّه فصحای کرام و نقل مجالس از کلای فخام اولدی رحمة الله ناظراً فی بخرج المطیبات من فیه و محمد الله علی الانعام والصلة علی سید الانام و صحبه الكرام

Md. ta : 22 yk, 297×100 öç, tâlik yz, 37 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, arkası meşin, üstü ebri kâğıt kaplı ct.

Mecmuanın başında Abdülhamid I.'in tuğralı vakif mührıyla vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Beheet Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 28inci yaprağından başlar.

163 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 27 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

49 - 52 inci yapraklarında Banaluka hâkimi iken Nergisi'nin Mahmud Ağa, b. Osman Kapudan namına mezkûr mahalde yaptırılan bir cami için yazdığı vakıfnâme sureti,

53 - 87 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

88 - 133 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den diğer bir *Nihâlistân*,

134 - 163 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet* yazılıdır.

17. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 1462/5.

202 — 330 Yk.

Baş : هر سیاح چاپکیای مضمون آشنای علم شعر و انشا و عیار منی پیای دانش پیرای جهان
... تحریر و املاه ...

Son : ... المهدة علی الرأوى مقالی بو مقوله حکایه بِردازان زمانه به سند قویدرع هر بد نکو نماید
در چشم نیک بینان مدلولی مانع تعییب و موجب استحسان اوله

Md. ta : 29 yk, 259×147 — 184×89 ölçü, tâlik yz, 25 st, sarımtrak âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yıldız el, koyu kahverengi meşin, yıldız şemseli, selbekli, zencirrekli, muklepli ct.

Mecmuanın baş tarafında Abdülhamid I.'in tuğralı vakif mühriley vakfı tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Behcet Ef.'nin mührü ve birinci yaprak arkasında mecmuanın fihristi vardır. Bu fihristte Nergisi, Veysi, Abdülkerim, Ali, Azmî zâde münseâtları yazılı ise de mecmuada bu eserler yoktur.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 202 nci yaprağından başlar,
230 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 74 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

75 - 77 nci yapraklar yazısızdır.

78 - 121 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

122 - 158 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

159 - 167 nci yapraklar yazısızdır.

168 - 200 üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd* yazılıdır.

18. İST. ÜNİVER. KTB. 958/5.

162 — 183 Yk.

Baş : هر سیاح چاپکیای مضمون آشنای افالم شعر و انشا و درویش علم نور و نگهنه پیای تکیه
... تحریر و املاه ...

Son : ... حدود عموره دن تجاوز ائمه دو تنیه ابلدی مسلمه دخی سینین مذکورده مشاهده
ایندوک احوال روز کاری کا هو الواقع حضور سلطانی ده تقریر ایدوب ب اختبار تحسین و آفرین ایتدی

İst. kd : حزو من کتاب المصنف و حمله تمامی وظایف ممه تمت .

Md. ta : 22 yk, 215 × 139 — 167 × 71 öç, tâlik yz, 29 st, âbadi taklidi kt, kışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, kahve rengi meşin üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılı olup, Mehmed Şerif ve Hasan Hakkı namına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 162 nci yaprağında başlar.

183 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 52 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

53 - 86 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

87 - 118 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

118 - 161 inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksir-i Saâdet* yazılıdır.

19. İST. ÜNİVER. KTB. 2609.

Baş : هر سیاح جاپکبای مضمون آشنای عالم شعر و انشا و عبار معنی پیای دانش پیرای قلمرو تحریر :
واملایه ...

Son : ... کلک عنبرین ارقای ایله رسیده مسامع ذوی الافهام و جریده پسندیده جهانده الى یوم القیام : باق و مستدام اولدی تم الكلام بفضل الله الملك العلام واحد الله اولاً و آخرأ ما تماقب النير الظلام بالضوء النام

Md. ta : 35 yk, 201 × 122 — 162 × 70 öç, tâlik yz, 25 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin zencirekli ct.

Başta kütüphanenin resmî mühür ve damgası basılıdır.

20. İST. ÜNİVER. KTB. 2655.

Baş : هر سیاح جاپکبای مضمون آشنای عالم شعر و انشا و عبار معنی پیای دانش پیرای قلمرو تحریر :
واملایه ...

Son : ... امید درگاه هنوز نماید در چشم نیک بستان مدلولی مانع تعسف و موجب استحسان اوله : والصلة والسلام الا يوم القیام بروح محمد المصطفی وعلى آله الكرام وصحبه العظام

Md. ta : 96 yk, 168 × 96 — 116 × 57 öç, nesih yz, 15 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin ct.

Baş tarafında kütüphanenin resmî mühür ve damgası basılıdır.

21. İST. ÜNİVER. KTB. 2985/2.

55 — 82 Yk.

Baş : هر سیاح جهانکیر و مضمون آشنای افالم شعر و انشا و درویش عالم نور و نکتہ پیای تکیه :
تحریر واملایه ...

Son : ... مالک رومی سراقه بن عبد الرحمن توجیه ایدوب حدود عموریدن زیادمجه تجاوز ایله : دیر اسر ایلدی ثبت المقاله المسلمه

Md. ta : 28 yk, 224 × 128 — 170 × 73 öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, yeşil renkte meşin zencirekli, kafesli yıldız şemseli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi damgası basılıdır.
 Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 55inci yaprağından başlar.
 208 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 1 - 55inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,
 83 - 123üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,
 123 - 161inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,
 162 - 208inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk* yazılıdır.

22. İST. ÜNİVER. KTB. 3032/2.

98 - 174 Yk.

Baş هـ سیاح چاپکپای مضمون آشنا عالم شعر و انشا و عبار بمعنی بیانی داشت پیرای جهان نخیر :
 ... املاهی ...

Son ... العدة على الروى مقالى بمقوله حكاية بردازان زمانیه سند قویدر امیدر که ع هردد :
 شکون عابد در چشم نیک بینان مدلولی مانع تسفیف و موجب استحسان اوله

Md. ta : 77 yk, 208 × 130 öç, rik'a yz, 15 st, âbadi taklidi kt, arkası ve kenarları meşin, üstü ebru kâğıt kaplı, miclepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi mührür ve damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 98inci yaprağından başlar.

174 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 96inci yapraklarında *Nergisi*'nin Hamsesinden *Meşâku'l-uşşâk* adlı eseri
 yazılıdır.

VI

EL-VASFÜ'L-KÂMİL Fİ AHVAL-İ VEZİRİ'L-ÂDİL

Bir müddet Bosnada valilik ederek güzel ve âdil idaresi ile ahaliyi memnun bırakmış olan Budin valisi Murtaza Paşa'nın ahvâl ve harekâtına dair yazılmış bir kitaptır.

Bu eser, *Vasf* başlığı altında beş kısma ayrılmıştır.

Birinci vasıf'ta, Murtaza Paşa'nın dindarlığından ve temiz ahlâkından, ikinci vasıf'ta, Şecâatiyle memleket idaresindeki tedbir ve himmetinden, Üçüncü vasıf'ta, Bir takım mezalim ve bid'atleri kaldırılmış olmasından, Dördüncü vasıf'ta, Düşman memleketinde bir kişi sefer ve akinsızlarla geçirecek bu suretle devletin kuvvet ve satvetini göstermiş bulunmasından,

Beşinci vasıf'ta, Düşmanla müsalaha edildikten sonra Murtaza Paşa'nın valiliği zamanında serhad ahalisinin emniyet ve aman üzere bulunduklarından bahseder.

Nergisi Mehmed Ef.'nin 1038 (M. 1628) yılında Banalukada yazmış bulunduğu bu eseri, esas itibariyle o'nun Hamsesi dışında mutalea olunmakta ise de çok kere *Nergisi*'nin hamseleri arasında istinsah edilmiş olduğundan *El-vasfû'l-kâmil*'in o'nun hamsesine 6inci eser olarak ilâvesinde bir mahzur görülmemiştir.

1. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 428.

Baş : الحمد لله الذي جعل الجنة تحت ظلال السيف يلتجي نحو ظلة ظلها المحدود كل مكروب وملهوف
وصير الامرا الآمرین بالمعروف ...

Son : ... يعن توجه حضرت شهريار داد كستر ايله سرحد ممالك منصوريه معمور وآبادان وچار جهت
كاشنسرای دنیاده هزار کونه شکوفه خوشبوی امانی وآمآل شکفته وخدنان اولدی الحمد لله اولاً
وآخرأ وباطناً وظاهرأ

Yzn : Nergisi.

Ist. th : Şaban 1038 — Nisan 1629.

تم على يد منشة العبد القوي تركي الحقير في منتصف شعبان المظيم ليلة البراء سنة ١٠٣٨
بارك الله ابتداء وختامه ويسر لاظر فيه السعادة والسلامة آمين.

Md. ta : 11 yk, 238 × 149 — 165 × 85 ölçü, tâlik yz, 13 st, âharlı âbadi taklidi
kt, yaldız szb, yaldız cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, zencirekli ct.

Başa Sultan Mustafa II.'nın tuğra şeklindeki mührü ve Mehmed Pş. zâde
Mustafa Bey ile Hacı Mehmed Rakım namına iki temellük kaydı yazılı ve bun-
ların mührlerini baslıdır.

Sonunda 110 uncu yaprakta Nergisi'nin *İtizar ez kusur-i eda ve isti'fa-yi
nâhemvâr-i suret ü ma'na* başlıklı bir yazısı vardır.

2. İST. ÜNİVER. KTB. 2520.

Baş : الحمد لله الذي جعل الجنة تحت ظلال السيف يلتجي نحو ظلة ظلها المحدود كل مكروب وملهوف
وصير الامرا الآمرین بالمعروف ...

Son : ... يعن توجه حضرت شهريار داد كستر ايله سرحد ممالك منصوريه معمور وآبادان وچار جهت
كاشنسرای دنیاده هزار کونه شکوفه خوشبوی امانی وآمآل شکفته وخدنان اولدی والحمد لله اولاً
وآخرأ وباطناً وظاهرأ

Ist. th : H. 1118 — M. 1706/07.

Ist. kd : وجودی کورمه عالده زحمت بون بازانه هر کم دیه رحمت.

Md. ta : 92 yk, 220×141 — 164×75 ölçü, tâlika benzer nesih yz, 17 st, âbadi
taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, arkası meşin, üstü kâğıt kaplı, mîklepli ct.

Başa kütüphanenin resmî mühr ve damgası baslıdır,

3. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 1818/1.

1 — 56 Yk.

Baş : الحمد لله الذي جعل الجنة تحت ظلال السيف يلتجي نحو ظلة ظلها المحدود كل مكروب وملهوف ...

Son : ... يعن توجه حضرت شهريار داد كستر ايله سرحد ممالك منصوريه معمور وآبادان وچار جهت
كاشنسرای دنیاده هزار کونه شکوفه خوشبوی امانی وآمآل شکفته وخدنان اولدی

Yzn : Mahmud.

İst. th : Manisa, Şaban 1237 — Nisan/Mayıs 1822.

تمت وبالغواحد عمّت بحمد الله العظيم والصلوة على نبيه الرؤوف الرحيم حين اقامت في بلدة مفتيسا
في خدمة درى زاده السيد افندي سلمه الله ضحوة يوم السبت من شعبان سنة سبع وثلاثين
ومائتين واثنـين وalf بقلم النـقير محمود الحـقير المـحتاج الى كرم الملك العـزيز امين.

Md. ta : 56 yk, 235 × 170 öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, ke-
narları ve arkası meşin, üstü ebru kâğıt kaplı ve miklepli ct.

Başta Es'ad Ef.'nin vakıf mühriley kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

106 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

57 - 106 nci yapraklarında Ali'nin *Hall ü akd ve usul-i harc ü nakd*
adlı risaleşi yazılıdır.

4. NURUOSMANİYE KTB. 4969/6.

168 — 198 Yk.

الحمد لله الذي جعل الجنة تحت ظلال السيف يلتقي نحو ظلة طلها المحدود كل مكروب وملهوف...
وصير الامراء الآسرى بالمشهور ...

Son : غاطلر دوشى كى نوك قىمدن ... خطا وسهو برله وقت تحرير
بىيد او مايه اصحاب كىمدن ... بيان وطف ايله تصحيح قىلىق

Md. ta : 31 yk, 203 × 142 öç, tâlik yz, muhtelif st, âharlı âbadi taklidi kt,
kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuinan başında Sultan Osman III.'in vakıf mühriley vakfi tescil eden.
Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 168inci yaprağından başlar.

222 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 62 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,
- 63 - 88 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,
- 89 - 122 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,
- 123 - 147inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,
- 148 - 167 nci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvâlu'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

198 - 200 üncü yapraklarında Evrenos Bey'e sancak tevcihinde Murad I. tara-
findan gönderilen H. 788 tarihli berat ile Sadriazam Mehmed Paşa'nın Revan kale-
sinde mahsur kalan Murtaza Paşa'ya gönderdiği mektubun suretleri,

201 - 222 nci yapraklarında *Münšeât-i Nergisi* yazılıdır.

5. İST. ÜNİVER. KTB. 1881/5.

228 — 286 Yk.

الحمد لله الذي جعل الجنة تحت ظلال السيف يلتقي نحو ظلة طلها المحدود كل مكروب وملهوف...
تمام شد اين نسخه لطافت آمیز وفضاحت وزاکت انکیز بعون الله الملك العزیز

Son : ...

Md. ta : 59 yk, 201 × 115 — 163 × 68 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, hafif yaldız çiçekli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı, vişne çürügü renkte meşin, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmi damgası basılı olup, *Fetvaemini zâde Mehmed Zühdi ve Mustafa* namlarına iki temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 228inci yaprağından başlar.

304 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 40inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

41 - 96inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

97 - 190inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

191 - 228inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvâlû'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

287 - 304üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk* yazılıdır.

6. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 415/3.

106 — 168 Yk.

Baş : الحمد لله الذي جعل الجنة تحت ظلال السيف يلتقي نحو ظلة ظلها المحدود كل مكروب وملهوف : ...
وصير الاصحاء الاصحاء بالمعروف ...

Son : ... تمام شد این نسخه لطافت آمیز و فصاحت وزنا کت انکیز بعون الله الملك المزير
بعون الله الملك الوهاب القدير

Md. ta : 63 yk, 213 × 126 — 160 × 71 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı cl, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakif mühriley kütüphanesinin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 106inci yaprağından başlar.

683 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 63üncü yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *İksîr-i Saâdet*,

63 - 105inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Kanunu'r-reşâd*,

168 - 206inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *El-akvâlû'l-müselleme fi gazavâti'l-Mesleme*,

207 - 307inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Nihâlistân*,

308 - 327inci yapraklarında *Hamse-i Nergisi*'den *Meşâku'l-uşşâk*,

328 - 368inci yapraklarında *Münseât-i Nergisi* yazılıdır.

7. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 416.

Baş : الحمد لله الذي جعل الجنة تحت ظلال السيف يلتقي نحو ظلة ظلها المحدود كل مكروب وملهوف ...

Son : ... يعن توجه حضرت شهريار دادکستر ایله سرحد مالک منصوريه معمور و آبادان وچار چهت :
کلشنسرای دنباده هزار کوه شکوفه خوشبوی امامی و امال شکفته و خندان اولی الحمد لله اولاً
وآخراً وباطناً وظاهرآ

Md. ta : 81 yk, 209 × 110 — 148 × 65 öç, tâlik yz, 21 st, âharlı âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, zencirekli, miklepli ct.

Başa Sultan Mustafa I. namına tuğra şeklinde bir mühür basılmıştır. Bu nüshânın bazı yapraklarını güveler tâhrip etmiştir.

NEVÎ ZÂDE ATÂYÎ

Şair Nevî Yahya Ef.'nin oğlu olup asıl adı Ataullah'tır. Şevval 991 (M. Kasım / Aralık 1583) de İstanbul'da doğmuş, babasından ve asırının âlimlerinden okumuş, tahsilini bitirdikten sonra bazı medreselerde müderrislik ve Rumeli'nin muhtelif yerlerinde kadılık etmiştir. En son vazifesi H. 1042 (M. 1632/33) de tâyin edildiği ve tâyinini *Kadi-i belde-i Üsküb* terkibiyle tarihlendirdiği Üsküp kadılığı idi. İki sene sonra azledilerek İstanbul'a geldi. Cemaziyelevvel 1045 (Kasım / Aralık 1635) tarihinde vefat etmekle babasının Şeyh Vefa camii haziresindeki kabri yanına defnedildi. Atâyi'nın büyük babası Malkaralı Pir Ali Ef., şeyh, babası Yahya Nevî Ef., dervîş olduğu gibi kendisi de Aziz Mahmud Hüdâyî Ef.'ye müntesip idi. Nazîm, nesir ve haltercümesi vadilerinde kalem oynatmış, bir Divan ile bir Hamse vücude getirmiş ve Taşköprü zâde Ahmed Ef.'nin *Şakâyik-i Numanîye*'sına, zamanına kadar yaşamış kimselerin tercümei hallerini yazarak, bir zeyl yapmıştır. Eş'arında babasının tesiri görülür, Nitekim kendisi de babası için.

*Anın feyzidir dilde olan güher
Hem üstaddir baña hem ol peder
Nolā pişuvā itsem ol ârifi
O Câmi-i aşr idî ben Hâtifi*

diyerek pederini Câmi'ye kendisini ise Câmi'nin hemşirezâdesi Hâtifi'ye benzetir ve

*Zemâne de benim ol sâ'ir oğlu sâ'ir kim
Baş eğdi nazmîma dünyânın ehl-i 'îrfâni*

diyerek şâir Nevî'nin oğlu olmakla iftihâr eder.

Hamsesinde, Nîzâmî'den itibaren şâirlerin kabul ve nazmettikleri İran efsaneleri yerine intihap eylediği mevzuları kendisine has bir üslup ile küçük hikâyeler halinde nazmetmiştir. *Hamse-i Atâyi; Sohbetü'l-ebkâr, Nefhatü'l-ezhâr, Hilyetü'l-efkâr, Âlemnûmâ* yahud *Sakînâme* ve *Heftâh* namında beş mesnevîden müteşekkildir.

Kütüphanelerde *Hamse-i Atâyi* ünvaniyle mevcut nüshalarada *Hilyetü'l-efkâr* yazılı olmadığından bazıları bu hamsenin dört mesnevîden ibaret olduğunu yazmışlardır. Kâtîp Çelebi dahi hamsedeki dört mesnevînin isimlerini yazmış beşincisinin ismini kaydetmemiştir. *Keşf'üz-zünûn*'un yeni tab'ına ise, beşinci mesnevî olmak üzere *El-mecâlis* ismi ilâve edilmiştir. Halbuki *Vakâyi'ü'l-fûzelâ* müellifi Şeyhi, hamseyi teşkil eden beş mesnevînin isimlerini ve o arada *Hilyetü'l-efkâr*'ı kayıt ve ondan bazı beyitler nakletmiştir. Şu kayıt da *Hamse-i Atâyi*'de *Hilyetü'l-efkâr* isminden bir mesnevînin bulunduğu ve bu mesnevînin adının *El-mecâlis* olmadığını isbat etmektedir. Şimdiye kadar elde edilemeyen *Hilyetü'l-*

yetü'l-efkâr nûshalarının Süleymaniye kütüphanesinin Es'ad Ef. kolleksiyonu 2872/4 ile Bağdadlı Vehbi Ef. kolleksiyonu 1586 numaralarında kayıtlı bulundukları anlaşılmış ve İst. Üniver. Ktb. nr 4103 numaralı *Hefthân* nûşasının sonunda ise diğer bir nûsha bulunmuş fakat, bu nûshaların mesnevî metnin tamamı olmamaları ancak 111 beyitten ibaret bulundukları da tesbit edilmiştir.

Atâyi'nin Şeyhülislam Yahya Ef.'ye ithaf eylediği *Divan'* ile *Hamse*'si basılmıştır. *Şakâyik-i Numanîye* zeyli olan *Hadâyiku'l-hakâyik fi tekstile's-sâkâyik* namındaki eseri H. 1268 (M. 1851/52) de Matbaa-i âmirede basılmıştır. Yazılış tarzi biraz aşırıca olmakla beraber bu eserin müellifin, ilmiye ve mutasavvife mensupları ile zamanında tanıyarak yetişdiği kimselerin tercüme-i hallerine dair malumat vermesi itibariyle Osmanlı biyografyası bakımından büyük bir kıymeti vardır.

Seyhî, Şakâyik zeyli : I, Bursali M. Tahir, Os. mlf : III, 95, M. Süreyyâ, Sc. os : III, 475. Kâtib Çelebi, Fezleke : II, 168. Kâtib Çelebi, Keşfûz-zünûn : Kahire, I, 517, İstanbul, 802. Ş. Sami, Kamus-u'l-a'lâm : IV, 3161. Seyid Riza, tez : 70, Riyazi, Kaf Zade, Asim, tezleri, Müstakim zâde, Mecelle-tü'n-nisab.

I.

ÂLEMNÜMÂ

Bu eserde, besmele makamında 1 nazım ile 1 rübâi, 1 münâcât, 1 na't, 1 mirâciye, 1 padişah medhiyesi, 1 tabur cengi ve kitabin telifi sebebi yazıldıktan sonra bu bahisde, kemal sahibi rindlerden müteşekkil bir mecliste bulunduğu, orada Türklerin kasfde ve gazelde İranlılardan üstün olduklarına, mesnevîde ise İranlıların Türklerle galip bulunduğu sıra şâir Kaf zâde Faizi' nin kendisine bu işin ehli sensin diyerek hisar vasfında bir mesnevî yazmasını teklif eylediğini ve kendisinin de zamandan sıkâyet etmekle beraber bu konuda bir eser nazmına başladığını yazıyor. Ondan sonra hisar vasfına girişip, sakîye uzun uzun hitap ediyor, şarabın, asmanın, küpün, kadehin, sürâhinin, pir-i mugânın yanı meyhaneçinin, meyhanenin, sazendenin, gecenin, mumun, sabahnin, temmuz ayının, son baharin, kışın, fena-yi âlemin, aşkin vasiflarını yazıyor. Hatime de ise manzumesine Âlemnûmâ, adını verdigini ve *Serabile pürcâm-i âlemnûmâ* 1026 misraının bu mesnevînin hitâmine tarih olduğunu bildiriyor.

Bu eser, 1026 (M. 1617) yılında kaleme alınmıştır. Âlemnûmâ, halk arasında *Sâkînâme* ismiyle de tanınmış bulunmaktadır.

1. İST. ÜNİVER. KTB. 4097/2.

31 — 43 Yk.

Bas :	برارندة کوی وچوکان تاک . . .	بنام خداوند افلاک و خاک
Son :	دحیق حیات اوله مشکین ختم	... وارم بزم خلده معطر مشام

İst. th : Rebiyülevvel 1087 — Kasım/Aralık 1627.

Md. ta : 13 yk, 297 × 205 — 245 × 142 ölçü, dört sütun üzerine tâlik yaz, 31 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî mührü basılı ve Müderris zâde Seyyid Ahmed ve Seyyid Ahmed İzzeddin namlarına temellük kayıtları ile mecmuanın fihristi yazılıdır.

281 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuada manzum ve mensur 45 parça eser vardır.

2. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2872/2.

15 — 39 Yk.

Baş : برارندة كوى وجو كان تاك ... بنام خداوند افلاک و خاک

Son : رحیق حیات اوله مشکین خاتم ... وارم بزم خلده معلم مشام

Yzn : Mesud b. İbrahim.

Md. ta : 4 Şaban 1078 — 19 Ocak 1668.

استنسخه العبد الفقير ... مسعود بن ابراهيم بن امر الله بن عبدى ... واتفق الفراغ من :
كتابته ليلة الخميس رابع شهر شتمبان المظمن ... ثمان وسبعين والف من الهجرة النبوية غفر الله له من
دعى لكاتبه ومؤلفه وجميع الماليين .

Md. ta : 25 yok, 204 × 137 öç, üç sütun üzerine tâlik yaz, 23 st, âharlı âbadi kt,
kızılız szb, koyu kahverengi meşin, zencirekli, mklepli ct.

Mecmuanın başında Es'ad Ef.'nin vakif mührileyle Sultan Mustafa III. 'nın tuğra şeklinde mührü ve Habeşi zâde Abdürrahim, Neyli Ahmed zâde Mehmed Hamid, Ahmed Pş. zâde Nâşid İbrahim, Şeyh zâde Mehmed Es'ad namlarına temellük kayıtları vardır.

Bu eser, mecmuanın 15inci yaprağından başlar.

235 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 4 üncü yapraklarında Nev'i zâde Atâyi'nin bazı mektuplarının suretleri ve Kur'an surelerinin isimlerini havi bir manzume,

6 - 13 üncü yapraklarında Atâyi'nin Siyer-i Veyst'iye yazdığı zeylden bir parça,

40 - 87inci yapraklarında Hamse-i Atâyi'den Nefhatü'l-ezhâr,

88 - 136ncı yapraklarında Hamse-i Atâyi'den Sohbetü'l-ebkâr,

137 - 178inci yapraklarında Hamse-i Atâyi'den Hefthân,

178 - 180inci yapraklarında Hamse-i Atâyi'den Hilyetü'l-eskâr,

181 - 281inci yapraklarında Atâyi Divanı,

232 - 235inci yapraklarında ise Hezliyât-i Atâyi yazılıdır.

3. BAĞDADLI VEHBI EF. (Süleymaniye Ktb.) 1586/1.

1 — 27 Yk.

Baş : برارندة كوى وجو كان تاك ... بنام خداوند افلاک و خاک

Son : رحیق حیات اوله مشکین خاتم ... وارم بزم خلده معلم مشام

Yzn : Ebubekir b. Ahmed Kayseri.

İst. th : Edirne, 8 Zilkade 1095 — 16 Ekim 1664.

Ist. kd : تمت الكتاب بعون الله الملك الوهاب عن يد ابوبكر بن احمد القميسي عن خلائى موقوفات ... الواقع في ليلة الأربعاء من ثامن شهر ذى القعده الحريقة سنة خمس وسبعين بعدالاف من هجرة النبوه عليه افضل السلام والتحية در ادرته .

Md. ta : 27 yk, 285 × 100 öç, tâlik yz, 31 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, siyah renkte meşin ct.

Başında ve sonunda Bağdadlı Vehbi Ef.'nin vakif mühriley Elhac Ebu Bekir Sîdkî, Seyyid Abdürrahim, Seyyid İbrahim, Seyyid Mehmed Nâili, Hüseyin Besim, Mustafa Feyzi namlarına temellük kayıtları vardır

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

138 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

31 - 67 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

71 - 106 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

107 - 108 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hilyetü'l-eskâr*,

108 - 138 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

4. İST. ÜNİVER. KTB. 1772/5.

266 — 301 Yk.

Baş : بسام خداوند افلاک و خاک
برارنده کوی و چوکان تاک . . .

Son : ... وارم بزم خلدہ معطر مشام
رحيق حيات اوله مشكين ختم

Yzn : Veliyüddin.

Ist. ta : 1 Muharrem 1113 — 8 Haziran 1701.

Ist. kd : ابن نسخة صفا نصاب ... نهایت را رسیده ... در وقت اسعد الساعات الازمان ...
رافق المروف ولی الدين المنسوب بجزی چلی المرحوم سنته ثلث عشر و مائة وalf در غرة محرم
الهرام در نزد محمود پاشا بمحجرة خویش .

Md. ta : 36 yk, 210 × 100 — 145 × 60 öç, tâlik yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, vişne çürügü renginde meşin, zencirekli ct.

Mecmuinan 1inci yaprağı arkasında kütüphanenin resmi damgası basılı ve Mekki zâde Mustafa Asım Ef. namına bir temellük kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 266 nci yaprağından başlar.

301 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 56 nci yapraklarında *Atâyi Divanı*,

57 - 128 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

129 - 203 üçü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

204 - 265 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

5. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 343/1.

1 — 23 Yk.

Baş : بسام خداوند افلاک و خاک
برارنده کوی و چوکان تاک . . .

Son : ... وارم بزم خلدہ معطر مشام
رحيق حيات اوله مشكين ختم

Yzn : خدارا نصیب اپله دارالسلام

بسام خداوند افلاک و خاک

... وارم بزم خلدہ معطر مشام

ندر حاصل آخر بو دکلو کلام

Md. ta : 23 yk, 245 × 130 — 190 × 84 ölç, tâlik yz, iki sütun üzerine 25 st. li âbadi taklidi kt, güzel tezhipli ve naklısı szb, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin şemseli, salbekli, tiğli, zencirekli, miklepli ct.

Başta Hâlet Ef.'nin vakif mührü basılı ve Darüssaâde hulefasından Ahmed Halife namına bir temellük kaydı ile fihrist yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

- 149 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 24 - 64 üncü yapraklarında Atâyi'nin Hamsesinden *Nefhatü'l-ezhâr*,
 65 - 104 üncü yapraklarında Atâyi'nin Hamsesinden *Sohbetü'l-ebkâr*,
 105 - 134 üncü yapraklarında Atâyi'nin Hamsesinden *Hefthân*,
 135 - 140inci yapraklarında *Dasitân-i Sirri* meşnevisi,
 141 - 142 nci yapraklarında Atâyi'nin Hamsesinden *Hilyetü'l-efkâr*,
 143 - 149 uncu yapraklarında ise Atâyi'nin *Hezliyâtı*'nı yazılıdır.

6. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1080/4.

213 — 249 Yk.

Baş : برارندة كوي وچوكان تاك ... بنام خداوند افلاک و خاک

Son : رحیق حیات اوله مشکین خنام ... وارم بزم خلده معطر مشام

Md. ta : 37 yk, 215 × 123 ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, vişne renginde meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Mecmuانın başında Sultan Abdülhamid I.'in vakif mührü ile kütüphanenin resmî damgası basılı ve vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Behcet Ef.'nin ve Darüssaâde Ağası Beşir Ağa'nın mührleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 213 üncü yaprağından başlar.

- 349 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 1 - 61inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Hefthân*,
 62 - 134 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Nefhatü'l-ezhâr*,
 135 - 212 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Sohbetü'l-ebkâr*,
 250 - 249 uncu yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

7. BEŞİR AĞA (Süleymaniye Ktb.) 555/3.

59 — 76 Yk.

Baş : برارندة كوي وچوكان تاك ... بنام خداوند افلاک و خاک

Son : رحیق حیات اوله مشکین خنام ... وارم بزم خلده معطر مشام

Md. ta : 18 yk, 249 × 129 — 184 × 78 ölç, güzel tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st. li ince âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin zencirekli ct.

Mecmuانın başında ve 30 uncu yaprakta ve sonunda Beşir Ağa'nın vakif mührü, baştarafında ise vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Mehmed Emin Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 59 uncu yaprağından başlar.

76 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 36 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

38 - 57 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr* yazılıdır.

Nüshânın sonunda ise iki yaprakta bazı manzumeler vardır.

8. ATIF EF. KTB. 2043/3.

155 — 198 Yk.

Baş : برارندة كوى وچوكان تاك ... بنام خداوند افلاك و خاڭ

Son : رحیق حیات اوله مشکین ختام ... وارم بزم خلده معطر مشام

Md. ta : 44 yk, 253 × 130 — 172 × 63 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, na-
kıslı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, yaldız kafesli, şem-
seli, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında ve sonunda Atif Ef.'nin vakıf mührü ve Atif Ef. zâde
Ömer Vahid, Haydar zâde Mehmed Cemaleddin, Haydar zâde Ömer Hüsameddin
namlarına temellük kayıtları ve mühürleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 155inci yaprağından başlar.

280 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 69 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Heftâhân*,

71 - 151inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

199 - 280inci yapraklarında ise yine Atâyî'nin *Sohbetü'l-ebkâr*'ı yazılıdır.

9. VELİYÜDDİN EF., CEVDET PŞ. KISMİ (Bayezit umumi Ktb.) 137/5.

280 — 313 Yk.

Baş : برارندة كوى وچوكان تاك ... بنام خداوند افلاك و خاڭ

Son : رحیق حیات اوله مشکین ختام ... وارم بزم خلده معطر مشام

Md. ta : 34 yk, 211 × 137 — 160 × 72 ölç, nesih yz, 85 st, âharlı âbadi taklidi
kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, iki sütun üzerine yaldız cl, koyu kahve-
rengi meşin yaldız şemseli, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında dört yaprak içinde fihrist ve Ahmed Cevdet Pş. ile kütüp.
haneler müfettişi Seyyid Mehmed Tevfik mührleri, Ahmed Nazif, Ali Rûşdi,
Dervîş Ali zâde Seyyid İsmailü'l-Mevlevî namlarına üç temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 280inci yaprağından başlar.

313 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 85inci yapraklarında *Atâyî Divanı*,

86 - 143 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Heftâhân*,

144 - 213 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

214 - 279 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

10. LÂLELİ (Süleymaniye Ktb.) 1719/4 Mükerrer.

217 — 255 Yk.

Baş : بسام خداوند افلاک و خاک
 ... برارنده کوی و چوکان تاک . . .

Son : ... وارم زم خلده مهظر مشام رحیق حیات اوله مشکین ختم

Md. ta : 39 yk, 194 × 111 — 150 × 61 öç, tâlik yz, 21 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Mecmuuanın başında Sultan Mustafa III.'nın tuğralı vakîf mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 217 nci yaprağından başlar.

255 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 67 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Hefthân*,

67 - 140inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Nefhâtü'l-ezhâr*,

104 - 217 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Sohbetü'l-ebkâr* yazılıdır.

11. BAYEZİT UMUMİ KTB. 5712/4.

251 — 293 Yk.

Baş : بسام خداوند افلاک و خاک
 ... برارنده کوی و چوکان تاک . . .

Son : ... وارم زم خلده مهظر مشام رحیق حیات اوله مشکین ختم

Md. ta : 43 yk, 207 × 143 öç, tâlik yz, muhtelif st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, üstü yeşil bez kâfî, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Mecmuuanın başında ve sonunda Bezm-i âlem Valde Sultan'ın H. 1266 (M. 1850) tarihli vakfiye kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 251inci yaprağından başlar.

333 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 75inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Hefthân*,

76 - 78inci yaprakları yazısızdır.

79 - 158inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Nefhâtü'l-ezhâr*,

159 - 160inci yaprakları yazısızdır.

161 - 246inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Sohbetü'l-ebkâr*,

247 - 250inci yapraklar ile 294 - 295inci yaprakları yazısızdır.

296 - 333üncü yapraklarında ise *Atâyi Divanı* vardır.

12. NURUOSMANİYE KTB. 3776/2.

75 — 110 Yk.

Baş : بسام خداوند افلاک و خاک
 ... برارنده کوی و چوکان تاک . . .

Son : ... وارم زم خلده مهظر مشام رحیق حیات اوله مشکین ختم

Md. ta : 26 yk, 206 × 125 — 126 × 54 öç, tâlik yz, 23 st, kalınca âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, kırmızı meşin, yaldız şemseli, salbekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Osman III.'in vakıf mühriley vakıf tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 75inci yaprağından başlar.

256 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 74 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

111 - 172 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hesfîhân*,

172 - 235inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

236 - 256 nci yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

13. DÜĞÜMLÜ BABA (Süleymaniye Ktb.) 467.

Baş : بِسْمِ خَدَّا وَنَدِ اَفْلَاكِ وَخَاكِ
برارندۀ کوی و چوکان تاک . . .

Son : وَارِمْ بَزْم خَلِدِه مَعْطُرْ مَشَام
رجیق حیات اوله مشکین ختم . . .

Md. ta : 54 yk, 197 × 128 — 138 × 76 ölç, güzel tâlik yaz, 15 st, kalın ahârlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız diğerleri kırmızı cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Her yaprakta Düğümlü Baba'nın vakıf mührü basılmıştır. Baş tarafta, 1inci yaprak kenarında bu nüshanın Seyyid İsmail Sadık Kemal b. Elhac Mehmed Salih tarafından vakfedildiğine dair H. 1292 (M. 1875) tarihli bir yazı ve aynı yaprak arkasında yedi adet temellük kaydı vardır.

14. YAHYA TEVFİK EF. (Ragîb Pg. Ktb.) 293/1.

1 — 36 Yk.

Baş : بِسْمِ خَدَّا وَنَدِ اَفْلَاكِ وَخَاكِ
برارندۀ کوی و چوکان تاک . . .

Son : وَارِمْ بَزْم خَلِدِه مَعْطُرْ مَشَام
رجیق حیات اوله مشکین ختم . . .

Md. ta : 36 yk, 182 × 115 — 138 × 68 ölç, nesih yaz, 19 st, beyaz âbadi taklidi kt, âdi çiçekli ve bakır yaldızlı bk, kırmızı szb, bir sayfası yaldız diğerleri kırmızı cl, kahve rengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Başta ve birinci yaprak kenarında Yahya Tevfik Ef.'nin vakıf mührü ve Ragip Pg. kütüphanesinin resmi damgası basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

283 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

37 - 122 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

123 - 211inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

212 - 283 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hesfîhân* yazılıdır.

15. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3746/3.

146 — 180 Yk.

Baş : بِسْمِ خَدَّا وَنَدِ اَفْلَاكِ وَخَاكِ
برارندۀ کوی و چوکان تاک . . .

Son : وَارِمْ بَزْم خَلِدِه مَعْطُرْ مَشَام
رجیق حیات اوله مشکین ختم . . .

Md. ta : 35 yk, 227 × 125 — 160 × 67 ölç, güzel tâlik yz, 23 st, sarımtarak âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I. 'un vakif mührü ile vakfi tescil eden Haremeyn evkâfi müfettişi Dervîş Mustafa Ef. 'nin mührü baslıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 146 nci yaprağından başlar.

242 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 72 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

73 - 145 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

181 - 242 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

16. FAZIL AHMED PŞ. (Köprülü Ktb.) 262/2.

73 — 106 Yk.

Baş : برارندة كوى وچوكان تاك . . . . . بنام خداوند افلاک و خاک

Son : رحیق حیات اوله مشکین ختم . . . . . وارم بزم خلده معطر مشام

Md. ta : 34 yk, 210 × 107 ölç, tâlik yz, 25 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Fazıl Ahmed Pş.'nın vakif mührileyle zat mührü ve bu eserin 74 üncü yaprağıyle sonunda yine Fazıl Ahmed Pş.'nın vakif ve zat mührleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 73 üncü yaprağından başlar.

228 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 72 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

107 - 163 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

164 - 228 inci yapraklarında ise yine *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

17. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 624/2.

17 — 36 Yk.

Baş : برارندة كوى وچوكان تاك . . . . . بنام خداوند افلاک و خاک

Son : رحیق حیات اوله مشکین ختم . . . . . وارم بزم خلده معطر مشام

Md. ta : 20 yk, 227 × 84 — 212 × 74 ölç, tâlik yz, muhtelif st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin ct.

Mecmuanın başında Ali Emîri Ef.'nın vakif mührileyle kütüphanenin resmi mührür ve damgası basılı ve bazı manzumelerle Mehmed Nuri namına bir temellük kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 17 nci yaprağından başlar.

55 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 17 nci yapraklarında *Riyâzî* ile *Tiflî*'nin *Sâkinâme*'leri,

36 - 55 inci yapraklarında ise muhtelif şârlere ait manzumeler yazılıdır.

18. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (MİLLET KTB.) 1002/1.

1 - 36 Yk.

Baş : . . . . براندہ کوئی وچوکان تاک بنام خداوند افلاک و خاک
 Son : . . . . رحیق حیات اولہ مشکین ختم . . . وارم زم خلده معطر مشام

Md. ta : 36 yk, 244 × 129 — 190 × 129, güzel tâlik yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız diğerleri kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, zencirekli ct.

Başta Ali Emîrî Ef.'nin vakîf mührîyle kütüphanenin resmî damgası basılı olup, Elhac Hasan b. Hüseyin ve Kethüda zâde Haci Mehmed namlarına iki temellük kaydi vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

247 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

37 - 109 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

110 - 184 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

186 - 247 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

19. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (MİLLET KTB.) 1003/4.

105 - 238 Yk.

Baş : . . . . براندہ کوئی وچوکان تاک بنام خداوند افلاک و خاک
 Son : . . . . رحیق حیات اولہ مشکین ختم . . . وارم زم خلده معطر مشام

Md. ta : 34 yk, 211 × 122 ölç, nesih yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı meşin, muklepli ct.

Mecmuânanın başında Ali Emîrî Ef.'nin vakîf mührîyle kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 205inci yaprağından başlar.

238 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 71inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

71 - 130 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

131 - 205inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr* yazılıdır.

20. LALA İSMÂİL EF. (SÜLEYMANİYE KTB.) 413/1.

1 - 39 Yk.

Baş : . . . . براندہ کوئی وچوکان تاک بنام خداوند افلاک و خاک
 Son : . . . . رحیق حیات اولہ مشکین ختم . . . وارم زم خلده معطر مشام

Md. ta : 39 yk, 214 × 128 — 135 × 75 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, âdi yaldız çiçekli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız diğerleri kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, muklepli ct.

Başta Lala İsmail Ef.'nin vakıf mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılıdır. Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

267 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

40 - 121 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

122 - 189 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

190 - 267 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

21. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 414/4.

214 — 250 Yk.

Baş : برارندة كوي وجو كان تاك ... بنام خداوند افلاک و خاک

Son : رحیق حیات اوله مشکین ختم ... وارم بزم خلده مطر مثام

Md. ta : 37 yk, 219 × 123 — 159 × 57 ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, hafif yaldız çiçekli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız diğerleri kırmızı el, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakıf mührü ve üç temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 214 üncü yaprağından başlar.

250 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 62 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

63 - 135 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

136 - 213 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr* yazılıdır.

22. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2576/1.

1 — 35 Yk.

Baş : برارندة كوي وجو كان تاك ... بنام خداوند افلاک و خاک

Son : رحیق حیات اوله مشکین ختم ... وارم بزم خلده مطر مثام

Md. ta : 35 yk, 215 × 156 — 160 × 92 ölç, neshe benzer yz, 21 st, sarımtarak âharlı avrupa kt, kırmızı szb, kırmızı el, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, zencirekli, mıklepli, üstü yeşil bez kaplı ct.

Baş tarafında Es'ad Ef.'nin mührü basılı ve birkaç Farsça manzume yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

289 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

36 - 106 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

107 - 180 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

181 - 230 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

231 - 289 uncu yapraklarında Cevri'nin *Hall-i takkîkat* manzumesi yazılıdır.

23. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2729.

Baş : ... بـنـام خـداونـد اـفـلاـك وـخـاـك
برـارـنـدـه كـوـي وـجـوـكـان تـاـك

Son : ... وـاـرـم بـزـم خـلـدـه مـعـطـر مـشـام
رـحـيق حـيـات اوـلـه مشـكـين خـتـام

Md. ta : 63 yk, 195 × 120 — 146 × 73 öç, güzel tâlik yz, 13 st, âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, yaldız szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü ebru kâğıt kâfî ct.

Başta Es'ad Ef.'nin vakıf mührü ve beş adet temellük kaydiyle üç zat mührü vardır. Nûshanın başındaki numarasız birinci yaprağı arkasında yazılı *bâhatti'l-merhum Cevrî Çelebi* ibaresi tashih edilerek nûshanın, eserin müellifi Atâyi'ni kendi el yazısı olduğuna dair *Mehmed Es'adi'l-Hüseynî* imzalı bir açıklama ve *Mehmed Said* namına bir temellük kaydi ile okunamayan bir zat mührü ve ikinci yaprakta da kitabın fihristi vardır.

24. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2937/2.

126 — 180 Yk.

Baş : ... بـنـام خـداونـد اـفـلاـك وـخـاـك
برـارـنـدـه كـوـي وـجـوـكـان تـاـك

Son : ... وـاـرـم بـزـم خـلـدـه مـعـطـر مـشـام
رـحـيق حـيـات اوـلـه مشـكـين خـتـام

Md. ta : 55 yk, 187 × 141 öç, siyakat gibi yz, 15 st, âharlı kalın kt, kırmızı szb, vişne çürügü renginde meşin, soğuk damga şemseli, köşebendli, miklepli ct.

Mecmuanın baş tarafında Es'ad Ef.'nin vakıf mührileyi Şefik Seyyid ve *Mehm^od Zühdi* namlarına iki temellük kaydi vardır.

Bu nûsha, içinde bulunduğu mecmuanın 126 ncı yaprağından başlar.

1 - 124 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

25. AHMED III. KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 2650/3.

162 — 199 Yk.

Baş : ... بـنـام خـداونـد اـفـلاـك وـخـاـك
برـارـنـدـه كـوـي وـجـوـكـان تـاـك

Son : ... وـاـرـم بـزـم خـلـدـه مـعـطـر مـشـام
رـحـيق حـيـات اوـلـه مشـكـين خـتـام

Md. ta. : 38 yk, 221 × 140 — 188 × 88 öç, nesih yz, 21 st, âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, yaldız şemse ve salbekli, köşebendli, miklepli, zencirekli ct.

Mecmuanın başında iki vakıf mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 162 ncı yaprağından başlar.

383 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 79 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

80 - 161 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

200 - 267 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

268 - 383 üncü yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

26. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 814/2.

91 — 130 Yk.

Baş : برارندة کوی و جوکان تاک . . .
 Son : رحیق حیات اوله مشکین ختم . . . وارم بزم خلده معطر مشام
 Md. ta. : 40 yk, 200 × 108 — 154 × 60 öç, tâlik yz, 21 st, âbâdi taklidi kt, na-
 kışlı ve yaldızlı bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı vişne
 rengi meşin, zencirekli, miklepk ct.

Mecmuanın başında okunamayan tuğra şeklinde iki mühür ile Sultan Mustafa
 II. namina diğer bir mühür basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 91inci yaprağından başlar.

318 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 86inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

131 - 208inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

211 - 251inci yapraklarında *Atâyi Divanı*

251 - 318inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

27. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 815/3.

150 — 190 Yk.

Baş : برارندة کوی و جوکان تاک . . .
 Son : رحیق حیات اوله مشکین ختم . . . وارم بزم خلده معطر مشام
 Md. ta : 41 yk, 260 × 160 — 188 × 84 öç, nesih yz, 21 st, âbâdi taklidi kt, na-
 kışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin, üstü kabartma
 çiçekli yaldız, şemseli, salbekli, köşebendli, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mustafa II.'nın tuğralı vakif mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 150inci yaprağından başlar.

269 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 81inci yaprağında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

82 - 149uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

160 - 269uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

28. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 816/1.

1 — 39 Yk.

Baş : برارندة کوی و جوکان تاک . . .
 Son : رحیق حیات اوله مشکین ختم . . . وارم بزم خلده معطر مشام
 Md. ta : 39 yk, 255 × 150 — 182 × 83 öç, nesih yz, 22 st, âbâdi taklidi kt, na-
 kışlı ve tezhipli bk, yaldız ve kırmızı szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin
 kumaş, üstü kahverengi kadife, şemseli, zencirekli ct.

Başta Sultan Osman III.'nın tuğralı vakif mührü ve içinde 2 adet minyatür vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

201 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

41 - 119uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

120 - 201inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*, yazılıdır.

29. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 817/1.

2 - 45 Yk.

Baş : بِنَامِ خَدَاوَنْدِ افْلَاكِ وَخَالَكِ ...
Son : ... وَارِمِ بَزْمِ خَلِدَهِ مُعَطَّرِ مَشَامِ

Md. ta : 44 yk, $225 \times 137 - 178 \times 80$ öç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, yaldız bk, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin, salbekli, mıklepeli ct.

Başta Sultan Mahmud I.'un tuğralı vakîf mührîyle vakfî tescil eden Haremeyn evkâfi müfettişi Mustafa Tahir Ef.'nin mührü basılı ve iki sayfada şair Ulvî'nin *Tığ u kalem* kasfdesiyle mecmuanın sonunda iki yaprakta iki fetva sureti ve Türkçe, Farsça manzumeler yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 2 nci yaprağından başlar.

297 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 46 - 135inci yapraklarında *Hamse i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 136 - 210uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,
 211 - 297 nci yapraklarında *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

30. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 820/2.

48 - 110 Yk.

Baş : بِنَامِ خَدَاوَنْدِ افْلَاكِ وَخَالَكِ ...
Son : ... وَارِمِ بَزْمِ خَلِدَهِ مُعَطَّرِ مَشَامِ ...
Yzn : Cevrî.

Md. ta : 63 yk, $199 \times 121 - 145 \times 71$ öç, tâlik yz, 13 st, âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin soğuk damga şemseli ct.

Mecmuânanın başında Sultan Mustafa II.'nın tuğralı vakîf mührü basılı ve nüs-hâmin Cevrî hattıyla yazılmış olduğuna dair bir kayıt ve bazı manzumeler yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 48 inci yaprağından başlar.

110 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 1 - 47 nci yapraklarında Kaf zâde Faizî'nin *Sakînâme* ve *Leylâ ve Mecnûn* mesnevileri ile bir mektup ve bazı manzumeler yazılıdır.

31. İST. ÜNİVER. KTB. T. 35/4.

190 - 230 Yk.

Baş : بِنَامِ خَدَاوَنْدِ افْلَاكِ وَخَالَكِ ...
Son : ... وَارِمِ بَزْمِ خَلِدَهِ مُعَطَّرِ مَشَامِ ...
 Hamseler Kataloğu — 10

Md. ta : 33 yk, 235 × 128 — 199 × 79 öç, nesih yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaplı zencirekli, muklepli ct.

Mecmuanın baş ve sonunda kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 198inci yaprağından başlar.

320 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 58inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

60 - 125inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

128 - 196ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

231 - 220ncı yapraklarında *Atâyi Divâni* yazılıdır.

32. İST. ÜNİVER. KTB. T. 319/5.

277 — 310 Yk.

Baş : ... براندۀ کوی و چوکان تاک بنام خداوند افلاک و خاک

Son : ... رحق حیات اوله مشکین خاتم وارم بزم خلده معطر مشام

Md. ta : 34 yk, 225 × 114 — 187 × 78 öç, nesih yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yaldız cl, açık kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası ve dört temellük kaydı ile hususî dört mühr vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 277ncı yaprağından başlar.

1 - 85inci yapraklarında *Atâyi Divâni*,

86 - 141inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

142 - 210uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

211 - 276ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

311 - 316ncı yapraklarında *Atâyi*'nin *Hezliyâtı*'nı yazılıdır.

33. İST. ÜNİVER. KTB. T. 437/1.

1 — 40 Yk.

Baş : ... براندۀ کوی و چوکان تاک بنام خداوند افلاک و خاک

Son : ... رحق حیات اوله مشکین ناتام وارم بزم خلده معطر مشام

Md. ta : 40 yk, 212 × 130 — 100 × 79 öç, nesih yz, 21 st, sarımtrak âharlı avrupa kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayıda yaldız cl, diğerleri kırmızı, koyu kırmızı renkte bez soğuk damga şemseli, köşebendi ct.

Baş tarafında kütüphanenin resmî damgası basılı ve **İşködralı zâde Ali Rıza Bey**le **Mustafa Şevket**namlarına iki temelük kaydı ve zat mührleri vardır.

Bü eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

312 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

41 - 108inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,

109 - 187nci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

188 - 269uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

270 - 312nci yapraklarında *Atâyî*'nin *Divanı* yazılıdır.

34. İST. ÜNİVER. KTB. 1451/4.

179 — 219 Yk.

Baş : ... بنام خداوند افلاک و حکم رارنده کوی و چوکان تاک

Son : ... وارم زم خلده بطر مشم رحیق حیات اوله مشکین ختم

Md. ta : 31 yk, 210 × 105 — 160 × 66 ölçü, tâlik yz, 27 st, sarımtarak avrupa kt, tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin yaldızlı şemseli, salbekli, köşebentli, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın baş tarafında kütüphanenin resmî damgası basılı.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 179uncu yaprağından başlar.

241 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 63üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

94 - 116nci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,

117 - 178inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

210 - 241inci yapraklarında *Atâyî Divanı* yazılıdır.

II

NEFHATÜ'L-EZHÂR

Nev'i zâde Atâyî'nin 1034 (M. 1624/25) tarihinde kaleme almış olduğu bu eserde, 1 besmele manzumesi, 1 kaleme hitap, 1 tâhmid, 1 münâcât, 1 na't, 1 mirâciye, 1 Sultan Murad IV medhiyesi, 1 kitabın telâfi sebebi, 1 zamandan şikâyet, 1 sakînâme, 1 Şeyhüllislâm Yahya Ef. medhiyesi yazıldıktan sonra eser, yirmi nef'aaya ayrılmıştır.

Metinde, birinci nefha; padışahların sıretinden, ikinci nefha; aşkdâr, üçüncü nefha; sözden, dördüncü nefha; basîretten, beşinci nefha; Atâyî'in doğduğu mahal olan Anadolu hisarından, altıncı nefha; âşıklardan, yedinci nefha; velilerden, sekizinci nefha; melâmîlerden dokuzuncu nefha; cömertlikten, onuncu nefha; maskaralardan, on birinci nefha; soğuk lâtifelerden, on ikinci nefha; reyine mağrur olanlardan, on üçüncü nefha; erkekliği o mayanlarla sevici kadınlarından, on dördüncü nefha; meclislerde istilahperdâzhîk edenlerden, on beşinci nefha; zenperestlerden, on altıncı nefha; saf aşktan, on yedinci nefha; istimna'dan, on

sekizinci nefha; ahlâksız gençlerden, on dokuzuncu nefha; haram yiyenlerden, yirminci nefha; sarhoşlardan bahsetmektedir. Hatimede ise müellif, câhil müstenâsihlerden şikayetî bulunmaktadır. Nefha aralarında ise, konu ile ilgili kısa hikâyecikler vardır.

1. İST. ÜNİVER. KTB. 35/2.

60 — 225 Yk.

Baş :	فهرس غرای کتاب کریم ...	بسم الله الرحمن الرحيم
Son :	كلك عطایی دیه تم اسکلام	... دمدر اوlobe نظم خجسته تمام
İst. th :	5 شaban 1034 — 13 Mayıs 1624.	
İst. kd :	قدم غرس اشجار هذه الرياض ونقلها الى صحائف الباش في يوم الخميس الخامس شعبان المظمن : سنة اربع وثلاثين والف.	

Md. ta : 66 yk, 235 × 128 — 189 × 79 ölç, nesîh yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb ya'dız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaplı, zeri cirekli, muklepli ct.

Mecmuânın başında ve sonunda kütüphanenin resmî mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 60inci yaprağından başlar.

320 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 58 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,
- 128 - 196 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
- 198 - 23 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,
- 231 - 320 ncı yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

2. BEŞİR AĞA (Süleymaniye Ktb.) 555/1.

1 — 36 Yk.

Baş :	فهرس غرای کتاب کریم ...	بسم الله الرحمن الرحيم
Son :	كلك عطایی دیه تم اسکلام	... دمدر اوlobe نظم خجسته تمام
İst. th :	15 شaban 1034 — 23 Mayıs 1624..	
İst. kd :	قدم غرس اشجار هذه الرياض ونقلها الى صحائف الباش في يوم الخميس الخامس عشر شعبان : المظمن لسنة اربع وثلاثين والف قد تم تاريخ المصنف.	

Md. ta : 36 yk, 250 × 130 — 187 × 82 ölç, güzel tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st. li ince âbadi taklidi kt, güzel, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, 10 uncu yaprağa kadar yaldız, diğer yapraklar kırmızı cl, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Baş tarafta, 30 uncu yaprakta ve sonunda Beşir Ağa'nın vakîf mührü ve yalnız baş tarafında vakîf tescil eden Haremeyn evkâfi müfettişi Mehmed Emin Ef.'nin bir mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

76 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

38 - 57 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

59 - 76 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ* ve nûşhanın sonunda 2 yaprakta bazı manzumeler yazılıdır.

3. VELİYÜDDİN EF., CEVDET PŞ. KISMI (Bayezit Umumi Ktb.) 137/4.

214 — 279 Yk.

Baş : ... فهرس غرای کتاب کرم ..... بسم الله الرحمن الرحيم

Son : ... دمدر اولوب نظم خیسته تمام سکلک عطایی دیه تم السکلام

Yzn : Elhac Ahmed.

İst. th : 5 Şaban 1034 — 13 Mayıs 1625.

İst. kd : قد تم غرس اشجار هذه الرياض ونقلها الى صحايف البياض في يوم الخميس الخامس شعبان المظمن :
لسنة اربع وتلثين والف .

Md. ta : 66 yk, 212 × 137 — 160 × 72 öç, nesih yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, kahverengi meşin, yaldız şemse.i, zencirekli ct.

Mecmuanın başında dört yaprakta fihrist ve Ahmed Cevdet Pş. ile kütüphaneler müfettişi Seyyid Mehmed Tevfik mührleri, Ahmed Nazif, Ali Rüşdî, evriş Ali zâde Seyyid İsmailü'l-Mevlevî namlarına üç temelük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 214 üncü yaprağından başlar.

313 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 85inci yapraklarında *Atâyi Divani*,

86 - 133 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

144 - 213 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

280 - 313 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ* yazılıdır.

4. İST. ÜNİVER. KTB. 319/4.

211 — 279 Yk.

Baş : ... فهرس غرای کتاب کرم ..... بسم الله الرحمن الرحيم

Son : ... دمدر اولوب نظم خیسته تمام سکلک عطایی دیه تم السکلام

İst. th : 5 Şaban 1034 — 13 Mayis 1625.

İst. kd : قد تم غرس اشجار هذه الرياض ونقلها الى صحايف البياض في يوم الخميس الخامس شعبان المظمن :
سنه اربع وتلثين والف .

Md. ta : 69 yk, 225 × 110 — 188 × 77 öç, nesih yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yaldız cl, açık kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılı ve dört temellük kaydiyle hususî dört mühür vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 211inci yaprağından başlar.

316 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 85inci yapraklarında *Atâyi Divanı*,

86 - 141inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

142 - 210uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

277 - 310uncu yparaklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnâmâ*,

311 - 316ncı yapraklarında *Atâyi*'nın *Hezliyâtı*'nı yazılıdır.

5. İST. ÜNİVER. KTB. 4097/1.

1 — 28 Yk.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Baş : فهرس غرای کتاب کرم ...

Son : ... دمدر اوlobe خجسته نظام کلک عطایی دیه تم الکلام

İst. kd : Rebiyülevvel 1038 — Ekim/Kasım 1628.

İst. kd : تم الکتاب فی شهر ربیع الاول ١٠٣٨

Md. ta : 28 yk, 297 × 205 — 245 × 142 öç, dört sütun üzerine tâlik yz, 31 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî mührü basılı ve Müderris zâde Seyyid Ahmed ve Seyyid Ahmed İzzeddin namlarında temellük kayıtları ve mecmuanın fihristi yazılıdır.

281 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuada manzum ve mensur 45 parça eser vardır.

6. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2872/3.

40 — 87 Yk.

بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ

Baş : فهرس غرای کتاب کرم ...

Son : ... دمدر اوlobe نظم خجسته عام کلک عطایی دیه تم الکلام

Yzn : Mesud b. İbrahim.

İst. th : İstanbul, 9 Receb 1078 — 12 Aralik 1667.

وقع الفراغ من تسويد هذه النسخة بعون الله تعالى وحسن توفيقه في ليلة الاحد تاسع رجب :
 المرجب سنه ثمان وسبعين والف عن يد المبدى الحفير مسعود بن ابراهيم بن امر الله بن عبدى ...
 بعثينة قسطنطينية في محله الحاج تيمور بقرب محكمة داود پاشا والمدد الله وحده والصلوة على نبيه محمد
 وآل وصحبه اجمعين .

Md. ta : 48 yk, 204 × 137 öç, tâlik yz, üç sütun üzerine 23 st li âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, koyu kahverengi meşin, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Es'ad Ef'nin vakif mührıyla Sultan Mustafa III'nin tuğra şeklinde mührü ve Habeşi zâde Abdürrahim, Neyî Ahmed zâde Mehmed Hamîd, Ahmed Pş zâde Naşid İbrahim, Şeyh zâde Mehmed Es'ad namlarına temellük kayıtları vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 40inci yaprağından başlar.

235 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 4 üncü yapraklarında Nevî zâde Atâyi'nin bazı mektuplarının suretleri ile Kur'an surelerinin isimlerini havi bir manzume,

6 - 13 üncü yapraklarında Atâyi'nin *Sîyer-i Veyşî*'ye yazdığı zeylden bir parça,

15 - 39 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

88 - 136 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

137 - 178 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

178 - 180 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hilyetü'l-efkâr*,

181 - 231 inci yapraklarında *Atâyi Divâni*,

232 - 235 inci yapraklarında *Hezliyât-i Atâyi* yazılıdır.

7. BAĞDADLI VEHBİ (Süleymaniye Ktb.) 1586/2.

31 — 67 Yk.

Baş : فهرس غرای کتاب کرم ... بسم الله الرحمن الرحيم

Son : ... دیدر اولوب نظم خجسته تمام کاک عطای دیه تم الكلام

Yzn : Edirne, Ebubekir b. Ahmed.

İst. th. : 13 Muharrem 1096 — 20 Aralık 1684.

قد تم تحريرها عن يد اضعف العباد ابو بكر ان احد عن خلفائهم موقوفات في يوم الثلاثاء : عشر من شهر حرم الحرام سنة ست وتسين وalf در ادرنه .

Md. ta : 37 yk, 285 × 100 öç, tâlik yz, 31 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, siyah meşin ct.

Mecmuanın başında ve sonunda Bağdadlı Vehbi Ef'nin vakif mührıyla Elhâc Ebubekir Sîdkî, Seyyid İbrahim, Seyyid Abdürrahim, Seyyid Mehmed Naiî, Hüseyin Besim, Mustafa Feyzî namlarına temellük kayıtları vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 31inci yaprağından başlar.

138 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 27 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

71 - 106 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

107 - 108 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hilyetü'l-efkâr*,

108 - 138 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

8. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 343/2.

24 — 64 Yk.

Baş : فهرست غرای کتاب کرم ... بسم الله الرحمن الرحيم
 Son : ... دم در او لوب نظم خجسته تمام سکل عطایی دیه تم الكلام
 İst. th : 1 Cemaziyülevvel 1102 — 10 Şubat 1690.
 İst. kd : ف غرة جاذی الاول ۱۱۰۲

Md. ta : 41 yk, $245 \times 130 - 190 \times 87$ öç, tâlik yz, iki sütun üzerine 25 st. li âbadi taklidi kt, güzel tezhipli bk, ve naklı, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin, şemseli, salbekli, tığlı zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında Hâlet Ef.'nin vakif mührü basılı ve Darüssaâde hulefa-sından Ahmed Halife namına bir temelük kaydı ve fihrist yazılıdır. İçinde 12 adet minyatür vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 24 üncü yaprağından başlar.

149 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 23 üncü yapraklarında Atâyi'nin hamsesinden *Âlemnümâ*,
- 65 - 104 üncü yapraklarında Atâyi'nin hamsesinden *Sohbetü'l-ebkâr*,
- 105 - 134 üncü yapraklarında Atâyi'nin hamsesinden *Hefthân*,
- 135 - 140inci yapraklarında *Lâstan-i Sîrî* mesnevisi,
- 141 - 142nci yapraklarında Atâyi'nin hamsesinden *Hilyetü'l-efkâr*,
- 143 - 149uncu yapraklarında Atâyi'nin *Hezligât*'ı yazılıdır.

» 9. FAZIL AHMET PŞ. (Köprülü Ktb.) 262/4.

164 — 288 Yk.

Baş : فهرس غرای کتاب کرم ... بسم الله الرحمن الرحيم
 Son : ... دم در او لوب نظم خجسته تمام سکل عطایی دیه تم الكلام
 İst. th : Ramazan 1112 — Şubat Mart 1701.
 İst. kd : ثبت الواقع في شهر رمضان المبارك يوم دوشنبه سنة ۱۱۱۲

Md. ta : 65 yk, 210×107 öç, tâlik yz, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, mıklepli "ct.

Mecmuanın başında Fazıl Ahmed Pş.'nın vakif mührü ve bu eserin sonunda yine aynı zatin mührüleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 164 üncü yaprağından başlar.

228 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 72nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
- 73 - 106nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,
- 107 - 163 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

10. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1004.

Baş : ... بله اسکوبده ایتم سوآل
 Son : ... بر قاچشده دخی آنند پکلم
 İst. th : 23 Muhârem 1119 — 27 Nisan 1707.

Md. ta : 93 yk, 209 × 134 ölç, nesih yz, 19 st, âbadı taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin ct.

Başa Ali Emiri Ef.'nin vakîf mührîyle Kütüphanenin resmî mührû ve damgası basılıdır.

11. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 816/2.

41 — 119 Yk.

Baş : ... بسم الله الرحمن الرحيم
 Son : ... دمدر اولوب نظم خبسته عام
 İst. th : Rebiyülevvel 1141 — Kasım 1728.

قد وقع الفراغ من تحرير هذه الرياض في اليوم الاثنين في وقت النصف النهار في يوم خامس عشرین ربيع الاولى سنة احدى واربعين ومائة وalf.

Md. ta : 79 yk, 255 × 150 — 180 × 83 ölç, nesih yz, 23 st, âbadı taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, arkası ve kenarları meşin üstü kahverengi kadife, şemseli, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Sultan Osman III.'in tuğralı vakîf mührû ve içinde 18 adet minyatür vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 41inci yaprağından başlar.

201 yapraktan müteşekkil olan mecmuanın,

1 - 39 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

120 - 201inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr* yazılıdır.

12. NURUOSMANİYE KTB. 3776/4.

172 — 235 Yk.

Baş : ... بسم الله الرحمن الرحيم
 Son : ... دمدر اولوب نظم خبسته عام

Md. ta : 64 yk, 206 × 125 — 165 × 60 ölç, tâlik yz, 23 st, kalınca âbadı taklidi kt, yıldız çiçekli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yıldız, diğerleri kırmızı cl, kırmızı meşin, yıldız şemseli, salbekli, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Osman III.'in vakıf mühriley vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 172 ncı yaprağından başlar.

256 yapraktan müteşkkil olan bu mecmuanın,

1 - 74 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

75 - 110 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

111 - 172 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

236 - 256 ncı yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

13. BAYEZİT UMUMİ KTB. 5712/2.

79 - 158 Yk.

Baş :	فهرس غرای کتاب کرم	بسم الله الرحمن الرحيم
Son :	كلاك عطایی دیه نام الكلام	... دم در اولوب نظم خجسته نام

Md. ta : 80 yk, 207 × 143 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı, soğuk damga şemseli ve miklepli ct.

Mecmuanın başında ve sonunda *Bezm-i âlem Valde Sultan*'ın H. 1266 (M. 1848/50) tarihli vakfiye kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 79 uncu yaprağından başlar.

333 yapraktan müteşkkil olan bu mecmuanın,

1 - 75 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

76 - 78 inci yaprakları ile 159 - 160 inci yapraklar yazısızdır.

161 - 246 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

247 - 250 ncı yapraklar yazısızdır.

251 - 293 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

294 - 295 inci yapraklar yazısızdır.

296 - 323 üncü yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

14. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3746/1.

1 - 72 Yk.

Baş :	فهرس غرای کتاب کرم	بسم الله الرحمن الرحيم
Son :	كلاك عطایی دیه نام الكلام	... دم در اولوب نظم خجسته نام

Md. ta : 72 yk, 227 × 125 - 165 × 68 ölç, güzel tâlik yz, 23 st, sarımtrak âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk iki sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Başa Sultan Mahmud I.'un vakıf mührü basılı ve vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Dervîş Mustafa Ef.'nin tescil kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.
 242 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 73 - 145inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l ebkâr*,
 156 - 180inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnümâ*,
 181 - 242inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî* den *Hefthân* yazılıdır.

15. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1080/2.

62 - 134 Yk.

Baş :	فهرس غرای کتاب کریم ...	بسم الله الرحمن الرحيم
Son :	كلك عطای دیه تم الكلام	... دمدر اولوب نظم خجسته عام

Md. ta : 73 yk, 215 × 123 ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, vişne renginde meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Abdülhamid I.'in tuğrahı vakıf mührü ve kütüphaneının resmi damgası basılı ve vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Behçet Ef.'nin ve Darüssâde Ağası Beşir Ağa'nın mühürleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 62inci yaprağından başlar.

349 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 61inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,
- 135 - 212inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
- 213 - 249uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnümâ*,
- 250 - 349uncu yapraklarında *Atâyî Divanı* yazılıdır.

16. ATIF EF. KTB. 2043/2.

71 - 151 Yk.

Baş :	فهرس غرای کتاب کریم ...	بسم الله الرحمن الرحيم
Son :	كلك عطای دیه تم الكلام	... دمدر اولوب نظم خجسته عام

Md. ta : 81 yk, 253 × 130 — 174 × 62 ölç, tâlik yz, st 21, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin yaldız kafesi şemseli, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında ve sonunda Atif Ef.'nin vakıf mührü ve Atif Ef. zâde Ömer Vahîd, Vahîd zâde Mehmed Cemaleddin, Haydar zâde Ömer Hüsameddin namlarına temellük kayıtları ve mühürleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 71inci yaprağından başlar.

280 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 69uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,
- 155 - 198inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnümâ*,
- 198 - 280inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî Sohbetü'l-ebkâr* yazılıdır.

17. LÂLELİ (Süleymaniye Ktb.) 1719/2 Mükerrer.

67 — 140 Yk.

Baş : ... وسمه كن ابروي ام الكتاب طرفة طراز رخ فصل الخطاب
Son : ... كلك عطاني ديه تم الكلام ... دمدر اولوب نظم خجسته نظام

Md. ta : 74 yk, 194 × 111 — 150 × 61 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mustafa III.'nın tuğralı vakif mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 67 nci yaprağından başlar,

255 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 67 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*

140 - 217 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

217 - 255 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

18. YAHYA TEVFİK EF. (Ragıp Pş. Ktb.) 293/2.

37 — 122 Yk.

Baş : ... تاج طرازندہ ام الکتاب سر-سخن نسخہ فصل الخطاب
Son : ... كلک عطای دیه تم الکلام ... دمدر اولوب نظم خجسته تمام

Md. ta : 86 yk, 182 × 115 — 138 × 68 öç, nesîh yz, 19 st, âbadi taklidi âdi çiçekli ve bakır yaldız bk, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin soğuk damga şemseli ct.

Mecmuanın başında Yahya Tevfik Ef.'nin vakif mührile Ragib Pş. kütüphanesinin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmunun 37 nci yaprağından başlar.

283 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 36 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

123 - 211 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

212 - 283 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

19. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 413/4.

190 — 267 Yk.

Baş : ... فهرس غرای کتاب کرم ... بسم الله الرحمن الرحيم
Son : ... كلک عطای دیه تم الکلام ... دمدر اولوب نظم خجسته تمام

Md. ta : 78 yk, 214 × 128 — 154 × 76 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, miklepli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin mührıyla kütüphanenin resmî damgası basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 190inci yaprağından başlar.

267 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 39uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

40 - 121inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

122 - 189uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

20. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 414/2.

63 — 135 Yk.

Baş : فهرس غرای کتاب کریم بسم الله الرحمن الرحيم
Son : ... دم در او لوب نظم خجسته نظام کلک عطای دیه تم الکلام

Md. ta : 73 yk, 219 × 128 — 157 × 55 ölçü, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, adı yaldız çiçekli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakif mührü ve üç temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 63üncü yaprağından başlar.

250 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 62nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

136 - 213üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

214 - 250nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ* yazılıdır.

21. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2576/2.

36 — 106 Yk.

Baş : فهرس غرای کتاب کریم بسم الله الرحمن الرحيم
Son : ... دم در او لوب نظم خجسته تمام کلک عطای دیه تم الکلام

Md. ta : 71 yk, 213 × 159 — 164 × 85 ölçü, nesih gibi yz, 21 st, sarımtrak âharlı avrupa kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin soğuk damga şemseli, zencirekli, mıklepeli, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın baş tarafında Es'ad Ef.'nin vakif mührü basılı ve birkaç Farsça manzume yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 36ncı yaprağından başlar.

289 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 35inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

107 - 180inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

181 - 230uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

231 - 289uncu yapraklarında Çevri'nin *Hall-i tahkikat* manzumesi yazılıdır.

22. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2936.

Baş : ... بسم الله الرحمن الرحيم
Son : ... دم در او لوب نظم خجسته تمام كلاك عطائي ديه تم اسلام

Md. ta : 73 yk, 217 × 131 öç, tâlik yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, vişne rengi meşin, kenarları zencirekli ct.

Başta Es'ad Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmî damgası basılı bazı manzumeler, Ali Râsih namına temellük kaydı ile mührü, Abdullah ve İbrahim namlarına diğer iki mühür vardır.

64 - 73 üncü yapraklarında Atâyi'nin *Hezliyâtı*'nı yazılıdır.

23. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2937/1.

1 — 124 Yk.

Baş : ... بسم الله الرحمن الرحيم
Son : ... دم در او لوب نظم خجسته تمام كلاك عطائي ديه تم اسلام

Md. ta : 124 yk, 187 × 141 öç, güzel kalınca tâlik yz, 13 st, âharlı kalın âbadi taklidi kt, kırmızı szb, vişne çürügü renginde meşin, soğuk damga şemseli, köşe-bendli, muklepli ct.

Baş tarafında Es'ad Ef.'nin vakif mührıyla Şefik ve Seyyid Mehmed Zühdi namlarına iki temellük kaydı vardır.

Bu nûsha içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

126 - 180 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ* yazılıdır.

24. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1002/2.

37 — 109 Yk.

Baş : ... بسم الله الرحمن الرحيم
Son : ... دم در او لوب نظم خجسته تمام كلاك عطائي ديه تم اسلام

Md. ta : 73 yk, 244 × 129 — 190 × 76 öç, güzel tâlik yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Ali Emiri Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmî damgası basılı ve Elhac Hasan b. Hüseyin ve Kethüda zâde Hacı Mehmed namlarına iki temellük kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 37 nci yaprağından başlar.

247 yapraktan müteşekkili olan bu mecmuanın,

1 - 37 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

110 - 184 üncü yapraklarında *Hameşe-i Atâyi*'den "Sohbetü'l-ebkâr,

186 - 247 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Heftihân* yazılıdır.

25. ALİ EMİRÎ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1003/1.

1 — 71 Yk.

Baş : طرفة طراز رخ فصل الخطاب وسمه کن ابروی ام الكتاب ...
Son : ... دمودر اولوب نظم خجسته تمام کلک عطایی دیه تم الكتاب ...

Md. ta : 71 yk, 211 × 122 öç, nesih yz, 23 st, kalın âharlı âbadi taklidi kt. kırmızı szb, kırmızı meşin, muklepli ct.

Başta Ali Emirî Ef.'nin vakıf mührıyla kütüphanenin resmî damgası basılıdır. Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

71 - 130 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,
 131 - 205 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 205 - 238 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

26. İST. ÜNİVER. KTB. 437/3.

109 — 187 Yk.

Baş : بسم الله الرحمن الرحيم فهرس غرای کتاب کریم ...
Son : ... دمودر اولوب نظم خجسته تمام کلک عطایی دیه تم الكتاب ...

Md. ta : 79 yk, 213 × 129 — 135 × 69 öç, nesih yz, 21 st, âharlı avrupa kt, kırmızı mifrekkeple çiçekli bk, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi bez, soğuk damga şemseli ve köşebendli ct.

Baş tarafında kütüphanenin resmî damgası basılı ve İşkodralı zâde Ali Rıza Bey'le Mustafa Şevket namlarına iki temelük kaydi ve zat mühürleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 109 uncu yaprağından başlar.

312 yaraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 40 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ*,
 41 - 108 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,
 188 - 269 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 270 - 312 nci yapraklarında *Atâyî Divanı* yazılıdır.

27. İST. ÜNİVER. KTB. 1451/3.

117 — 178 Yk.

Baş : بسم الله الرحمن الرحيم فهرس غرای کتاب کریم ...
Son : ... دمودر اولوب نظم خجسته تمام کلک عطایی دیه تم الكتاب ...

Md. ta : 62 yk, 210 × 105 — 161 × 59 öç, tâlik yz, 27 st, şarımtrak avrupa kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin yaldız şemseli, salbekli, köşebendli, zencirekli, muklepli ct.

Mecmuanın baş tarafında kütüphanenin resmi damgası basılıdır.
 Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 117inci yaprağından başlar.
 241 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın 1 - 63uncu yapraklarında
Hamse-i Atâyi'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 64 - 116inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,
 179 - 210uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,
 210 - 241inci yapraklarında *Atâyi Divâni* yazılıdır.

28. İST. ÜNİVER. KTB. 1772/2.

57 — 128 Yk.

Baş : ... فهرس غرای کتاب کریم ... بسم الله الرحمن الرحيم
Son : ... دمدر اولوب نظم خجسته تمام کلک عطای دیه الكلام

Md. ta : 72 yk, 210 × 109 - 153 × 57 ölç, tâlik yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı vişne çürügü renginde meşin, zencirekli ct,
 Mecmuanın 1inci yaprağı arkasında kütüphanenin resmi damgası basılı ve
 Mekki zâde Mustafa Âsim Ef. namına bir temellük kaydı yazılıdır.
 Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 57inci yaprağından başlar.
 301 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 1 - 56inci yapraklarında *Atâyi Divâni*,
 129 - 203uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 266 - 301inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

29. AHMED III. KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 2650/1.

1 — 79 Yk.

Baş : طرڑ طراز رخ فصل الخطاب و سمه کن ابروی ام الکتاب تاریم نعمہ قانون راز
Son : رشتہ کش گوہ مکنون راز ... دمدر اولوب نظم خجسته نظام کلک عطای دیه تمام الكلام

Md. ta : 79 yk, 221 × 140 - 191 × 86 ölç, nesih yz, 21 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin yaldız şemse ve salbekli, köşebendli, minklepli, zencirekli ct.
 Bu nüshanın başında iki vakif mührü vardır.
 Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.
 383 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 30 - 161inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 162 - 199uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,
 268 - 383uncu yapraklarında *Atâyi Divâni* yazılıdır.

30. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 814/3.

131 — 208 Yk.

Baş : ... فهرس غرای کتاب کریم ...
Son : ... دمدر اولوب نظم خجسته عام کلک عطایی دیه تم الکلام

Md. ta : 78 yk, 200 × 108 — 153 × 62 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı, vişne rengi meşin, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında okunamayan tuğra şeklinde iki mühür ile Sultan Mustafa II. namına diğer bir mühür basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 131inci yaprağından başlar.

318 yapraktan müteşekkil olan bir mecmuanın,

- 1 - 86inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
- 91 - 130uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,
- 211 - 251inci yapraklarında *Divan-i Âtâyi*,
- 251 - 318inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

31. REVAN. KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 815/4.

190 — 269 Yk.

Baş : ... فهرس غرای کتاب کریم ...
Son : ... دمدر اولوب نظم خجسته نظام کلک عطایی دیه تم الکلام

Md. ta : 80 yk, 260 × 160 — 189 × 84 öç, nesih yz, 21 st, âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin, üzeri kabartma çiçekli yaldız, şemseli, salbekli, köşebendli, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mustafa II.'nın tuğralı vakif mührü basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 190inci yaprağından başlar.

- 1 - 81inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
- 82 - 149uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,
- 150 - 190inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

32. REVAN. KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 817/4.

211 — 297 Yk.

Baş : ... فهرس غرای کتاب کریم ...
Son : ... دمدر اولوب نظم خجسته عام کلک عطایی دیه تم الکلام

Md. ta : 87 yk, 225 × 137 — 176 × 80 öç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, yaldız bk, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin, şemseli, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I.'un tuğralı vakıf mühriyle vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Mustafa Tahir Ef.'nin mührü basılı ve iki sayfada şair Ulvi'nin *Tig u kalem* kasidesi ile mecmuanın sonunda iki yaprakta iki fetva sureti ve Türkçe, Farsça manzumeler yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 211inci yaprağından başlar.

297 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

2 - 45inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*

46 - 135inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

136 - 210uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Heslâhâ* yazılıdır.

III

S O H B E T Ü ' L - E B K Â R

Nev'i zâde Atâyi. 1035 (M. 1625/26) tarihinde yazdığı bu eserde, 1 Besmele manzumesi, 1 senây-i ilâhî, 1 münâcât, 1 na't, 1 mirâciye, 1 padışah medhiyesi, 1 kitabın telifi sebebini yazdıktan sonra bir bahar mevsimi, birkaç arkadaşı ile kira çıktılığını, orada sohbet esnasında içlerinden birinin koynundan bir kitap çıkarıp, bu Câmi'nin *Sohbetü'l-ebkâr*'ıdır diyerek bir yerinden tefeül ettiğini, bazlarının bu kitap bizim dilimizde değil, bize söylemiyor, biri olsa da şunu tercüme etse dediğini, kendisinin ise tercümenin makbul bir iş olmadığı; ni, gönül ehli olanların tercümeden sakındıklarını söylemesi üzerine, bari bu tarzda bir kitap yaz da, mesnevilerin beş olsun teklifinin yapıldığını, bir takım naz ve niyazdan sonra bu teklifi kabul eylediğini bildirmekte ve Şeyhüislâm Yahya Ef.'ye yazdığı medhiye ile kitaba başlayarak eseri, kırk sohbet halinde yazmış bulunmaktadır.

Sohbetlerin birincisi aşkdan, ikincisi taât ve ibâdetten, üçüncüsü ilim ve irfandan, dördüncüsü tevazûdan, beşincisi faziletten, altıncısı çalışmaktan, yedincisi ölümden, sekizincisi tevbeden, dokuzuncusu haddini bilmekten, onuncusu devlet idbârından, on birincisi rüşvetten, on ikincisi hakimlerin zulmünden, on üçüncüsü zekâ ve ferasetten, on dördüncüsü uluv vü-himmetten, on besincisi iyilikten, on altıncısı sadakatten, on yedincisi yalandan, on sekizincisi hüsn-ü tabirden, on dokuzuncusu rey ve tedbirden, yirmincisi herkesin muradını yapmaktan, yirmi birincisi kadın muhabbetinden, yirmi ikincisi şaraptan, yirmi üçüncüsü hırsdan ve hissetten, yirmi dördüncüsü rıfk ve mülâyemetten, yirmi beşincisi zinakâr olanlardan, yirmi altıncısı müdarâdan, yirmi yedincisi cömertlikten, yirmi sekizincisi dilini tutmaktan, yirmi dokuzuncusu yine cömertlikten, otuzuncusu nefse uymaktan, otuz birincisi ihlâstan, otuz ikincisi emânetten, otuz üçüncüsü şecâatten, otuz dördüncüsü şiirden, otuz beşincisi kazaya rızadan, otuz altıncısı evlâd ve etba' terbiyesinden, otuz yedincisi nakz-i ahidten, otuz sekizincisi istikametten, otuz dokuzuncusu ahlâksızlarla ihtilâttan, kırkincisi kocakarı mekrinden bahseder ve her sohbet arasında hikâyeler söyler. Hatimesinde:

*Şehr-i Tırhala'da bu nazm-i benâm
Bîn otuz beş senesi oldi temâm*

diyerek ve nazmına tarih olarak: *zehî nazm-i pâk 1035* beyti ile eserini tamamlar.

1. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 343/3.

65 — 104 Yk.

Baş : ... يوریسون قافلهٔ حمد الله ایدم بسم الله في هادى راه

Son : ... نظمته تاریخ زمی نظم باک دیدی اوران عقدہ ختمن آنک

Ist. th : H. 1035 — M. 1625/26.

Md. ta : 40 yk, $245 \times 130 - 190 \times 87$ öç, tâlik yz, iki sütun üzerine 25 st. li, âbadi taklidi kt, güzel tezhipli ve naklı bk, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin, şemseli, salbekli, tığlı, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuinan başında Hâlet Ef.'nin vakif mührü basılı ve Darüssaâde hulefa-sından Ahmet Halife namına bir temellük kaydı ve fihrist yazılı ve altı adet minyatür vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 65inci yaprağından başlar.

149 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 23 üncü yapraklarında Atâyî'nin Hamsesinden *Âlemnümâ*,

24 - 64 üncü yapraklarında Atâyî'nin Hamsesinden *Nefhat'ül-ezhâr*,

105 - 134 üncü yapraklarında Atâyî'nin Hamsesinden *Hefthân*,

135 - 140inci yapraklarında *Dasitân-i Sirri* mesnevîsi,

141 - 142nci yapraklarında Atâyî'nin Hamsesinden *Hilgetü'l-efkâr*,

143 - 149uncu yapraklarında Atâyî'nin *Hezliyâtı* yazılıdır.

2. İST. ÜNİVER. KTB. 319/3.

142 — 210 Yk.

Baş : ... يوریسون قافلهٔ حمد الله ایدم بسم الله في هادى راه

Son : ... نظمته تاریخ زمی نظم باک دیدی اوران عقدہ ختمن آنک

Ist. th : H. 1035 — M. 1625/26.

Md. ta : 69 yk, $225 \times 110 - 185 \times 77$ öç, nesih yz, 25 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yıldız cl, açık kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuinan başında kütüphanenin resmî damgası basılı ve dört temellük kaydiyle hususî dört mühür vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 142nci yaprağından başlar.

316 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 85inci yapraklarında *Atâyî Divani*,

86 - 141inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî'den Hefthân*,

211 - 276nci yapraklarında *Hamse-i Atâyî'den Nefhatü'l-ezhâr*,

177 - 310uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî'den Âlemnümâ*,

311 - 316nci yapraklarında Atâyî'nin *Hezliyâtı* yazılıdır.

3. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2872/4.

88 — 136 Yk.

Baş : ... يوروسون فافله حمد الله ... ايدمل بسم الله في هادي راه

Son : ... ديدى اوران عقدة ختنن آنك نظمته تاريخ ذمي نظم باك ... ديدى اوران عقدة ختنن آنك

Yzn. : Mes'ud b. İbrahim.

İst. th : İstanbul, 8 Ramazan 1078 — 20 Şubat 1668.

تم الكتاب بعون الله الملك الوهاب عن يد العبد المتقن ... مسعود بن ابراهيم بن امر الله :
بن عبدى طورمش غفرالله تعالى له ولا سلاته ... بمدينة قسطنطينية ... بمحله الملاج تبور وقع
الفراج يوم الثلاثاء ثامن شهر رمضان عام مئان وسبعين والق من هجرة من له العز والشرف
والحمد لله رب العالمين.

Md ta : 49 yk, 204 x 137 öç, tâlik yz, üç sütun üzerine 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, koyu kahverengi meşin, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Es'ad Ef.'nin vakif mührıyla Sultan Mustafa III.'nın tuğra şeklinde mührü ve Habesi zâde Abdürrahim, Neyli Ahmed zâde Mehmed Hamid, Ahmed Pş. zâde Naşid İbrahim, Şeyh zâde Mehmed Es'ad namlarına temellük kayıtları vardır. 1 - 4 üncü yapraklarında Nev'i zâde Atayî'nın bazı mektuplarının suretleri ile Kur'an surelerinin isimlerini bildiren bir manzume bulunmaktadır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 88inci yaprağından başlar.

235 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

6 - 13 üncü yapraklarında Atayî'nın *Siyer-i Veysi*'ye yazdığı zeyilden bir parça,

15 - 39 uncu yapraklarında *Hamse-i Atayî*'den *Âlemnümâ*

40 - 87inci yapraklarında *Hamse-i Atayî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

137 - 178inci yapraklarında *Hamse-i Atayî*'den *Hefthân*,

178 - 180inci yapraklarında *Hamse-i Atayî*'den *Hilyetü'l-efkâr*,

181 - 231inci yapraklarında *Atayî Divani*,

232 - 235inci yapraklarında *Hezliyât-i Atayî* yazılıdır.

4. BAĞDADLI VEHBI. (Süleymaniye Ktb.) 1586/3.

71 — 106 Yk.

Baş : ... يورو سون فافله حمد الله ... ايدمل بسم الله في هادي راه

Son : ... ديدى اوران عقدة ختنن آنك نظمته تاريخ ذمي نظم باك ... ديدى اوران عقدة ختنن آنك

Yzn. : Mevkufatî Ebu Bekir.

İst. th : Edirne, 25 Safer 1096 — 4 Mart 1685.

تم الكتاب في ٢٥ صفر الحير في ليلة الخميس سنة ١٠٩٦ عن يد ابوبكر ساگرد بوفات : در اذنه غفرالله له ولوالديه .

Md. ta : 38 yk, 285 × 100 ölç, tâlik yz, 31 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, siyah meşin ct.

Mecmuanın başında ve sonunda Bağdadlı Vehbi Ef 'nin vakif mührıyla elhac Ebu Bekir Sîdkî, Seyyid İbrahim, Seyyid Abdurrahim, Seyyid Mehmed Nailî, Hüseyin Besim, Mustafa Feyzi namlarına temellük kayıtları vardır.

Bu eser, mecmuanın 71inci yaprağından başlar.

138 yapraktan müteşekkil bu mecmuanın,

1 - 27 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

31 - 67 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

107 - 108 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hilyetü'l-efkâr*,

108 - 138 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Heftâh* yazılıdır.

5. FAZIL AHMET PŞ. (Köprülü Ktb.) 262/1.

1 — 72 Yk.

Baş : ... يوریسون فافلہ حمد الله ...

Son : ... دیدی اوران عقدہ ختن آنک نظم تاریخ زمی نظم پاک ...

Yzn. : Mustafa b. Mehmed.

İst. th : 2 Ramazan 1114 — 20 Ocak 1703.

اتمام شد بعون خدای ملک الملام عن ید پر تقدیر مصطفی بن محمد عفرالله ذنوبه و ستر عیوبه :
فی سنہ ۱۱۱۴ شہر رمضان ۲ فی وقت عشا.

Md. ta : 72 yk, 210 × 107 ölç, tâlik yz, 25 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Başta Fazıl Ahmed Pş 'nın vakif mührıyla zat mührü, eserin sonunda yine vakif mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

228 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

73 - 106 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

107 - 163 üçü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Heftâh*,

164 - 228 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

6. SÜLEYMAN SIRRI EF. (Süleymaniye Ktb.) 401.

Baş : ... يوریسون فافلہ حمد الله ...

Son : ... دیدی اوران عقدہ ختن آنک نظم تاریخ زمی نظم پاک ...

Md. : 140 yk, 202 × 120 ölç, tâlik yz, 13 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Başında ve sonunda Kasideci zâde Süleyman Sîrri Ef.'nın vakif damgası basılı ve başta iki temellük kaydı ve iki manzume vardır.

7. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2576/3.

107 — 180 Yk.

Baş : ... يوریسون فافلہ حمد الله ...
Son : ... چوخي بوق یرم صاتیلدی کیتندی ابلهک بریسیده کور نتندی

Md. ta : 74 yk, $217 \times 159 - 160 \times 85$ öç, nesih gibi yz, 21 st, sarımtarak âharlı avrupa kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, zencirekli, muklepli, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın başında Es'ad Ef.'nin vakıf mührü başlı ve birkaç Farsça manzume yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 107 ncı yaprağından başlar.

289 yapraktan müteşekkil bu mecmuanın,

1 - 35 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

36 - 106 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*

181 - 230 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

231 - 289 uncu yapraklarında Cevri'nin *Hall-i tahkikat* manzumesi yazılıdır.

Kırk sohbet üzerine yazılmış olan bu manzumenin kırkinci sohbeti mücellit hatasiyle yerini değiştirmek bu mecmuadaki *Hefthân* mesnevisi içinde ve 226 ncı yaprağa nakledilmiştir.

8. BEŞİR AĞA (Süleymaniye Ktb.) 555/2.

38 — 57 Yk.

Baş : ... يوریسون فافلہ حمد الله ...
Son : ... ایرشوب شیخ کریم الاخلاق امر ایدوب ایندرر آف اطلائق

Md. ta : 20 yk, $250 \times 130 - 185 \times 79$ öç, güzel tâlik yz, dört sütun üzerine 25 st. li, ince âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında ve 3 üncü yaprakta ve sonunda Beşir Ağa'nın vakif mührü ve başta vakfi teskil eden Haremeyn evkafı müfettişi Mehmed Emin Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 38 inci yaprağından başlar.

76 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 36 ncı yaprağında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

59 - 66 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ* yazılıdır.

Sonunda iki yaprakta bazı manzumeler vardır.

Kırk sohbet üzerine mürettebat olan eserin bu nüshasında ancak yarısı mevcut olup, 20 sohbeti yazılmamıştır.

9. VELİ YÜDDİN EF., CEVDET PŞ. KISMI (Bayezit Umumi Ktb.) 137/3.

144 — 213 Yk.

Baş : ... يوریسون فافلَهْ حمد الله ایدم بسمله بی هادی راه
 Son : ... دیدی اوران عقدہ ختمن آنک نظمنے تاریخ زهی نظم پاک ...

Md. ta : 70 yk, $212 \times 134 - 160 \times 73$ ölç, nesih yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, iki sütun üzerine yaldız cl, kahverengi meşin, yaldız şemseli, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında dört yaprakta führist ve Ahmed Cevdef Pş'nin mührıyla kütüphaneler müfettişi Seyyid Mehmed Tevfik mührü, Ahmed Nazif, Ali Rüştî Dervîş Ali zâde Seyyid İsmail Mevlevî namlarına üç temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 144 üncü yaprağından başlar.

313 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 85inci yapraklarında *Atâyî Divani*,

86 - 143 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyî'den Hefthân*,

214 - 279uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî'den Nefhatü'l-ezhâr*

280 - 313 üncü yapraplarında *Hamse-i Atâyî'den Âlemnûmâ* yazılıdır.

10. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3746/2.

73 — 145 Yk.

Baş : ... يوریسون فافلَهْ حمد الله ایدم بسمله بی هادی راه
 Son : ... دیدی اوران عقدہ ختمن آنک نظمنے تاریخ زهی نظم پاک ...

Md. ta : 73 yk, $227 \times 125 - 136 \times 67$ ölç, güzel tâlik yz, 23 st, sarımtrak âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I.'un vakîf mührıyla vakfî tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Dervîş Mustafa Ef.'nin mührü basılmıştır,

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 73 üncü yaprağından başlar.

242 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 72nci yapraklarında *Hamse-i Atâyî'den Nefhatü'l-ezhâr*,

146 - 180inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî'den Âlemnûmâ*,

181 - 242nci yapraklarında *Hamse-i Atâyî'den Hefthân* yazılıdır.

11. BAYEZIT UMUMÎ KTB. 5712/2.

161 — 246 Yk.

Baş : ... يوریسون فافلَهْ حمد الله ایدم بسمله بی هادی راه
 Son : ... دیدی اوران عقدہ ختمن آنک نظمنے تاریخ زهی نظم پاک ...

HAMSELER KATALOĞU

Md. ta : 86 yk, 207 × 143 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı, soğuk damga şemseli ve mîklepli ct.

Mecmuanın başında ve sonunda Bezm-i âlem Valde Sultan'ın 1266 (M. 1849/50) tarihli vakfiye kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 161inci yaprağından başlar.

333 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 75inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

76 - 78inci yapraklar yazısızdır.

79 - 158inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

159 - 160inci yaprakları ile 247 - 250inci yapraklar yazısızdır.

251 - 293üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

294 - 295inci yapraklar yazısızdır.

296 - 333üncü yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

12. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1080/3.

135 — 212 Yk.

Baş :	بوريسون فافلہ حمد الله ...	ایدھم بسملیہ هادی راہ
Son :	نظمہ تاریخ ذہن نظم پاک	... اولدی معانی کھر تابناک

Md. ta : 78 yk, 215 × 123 ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi, kırmızı szb, vişne-renginde meşin, soğuk damga şemseli, mîklepli ct.

Mecmuanın başında Abdülhamid I.'in tuğralı vakıf mührıyla vakfı tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Behçet Ef.'nin ve Darüssaâde Ağası Beşir Ağa'nın mühürleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 135inci yaprağından başlar.

349 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 61inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

62 - 134üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

213 - 249uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

250 - 349uncu yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

13. YAHYA TEVFİK EF. (Ragîb Pş. Ktb.) 293/3.

123 — 211 Yk.

Baş :	بوريسون فافلہ حمد الله ...	ایدھم بسملیہ هادی راہ
Son :	نظمہ تاریخ ذہن نظم پاک	... دیدی اور ان عقدہ ختمن آنک

Md. ta : 89 yk, 182 × 115 — 138 × 68 ölç, nesih yz, 19 st, beyaz âbadi taklidi kt, adi naklılı ve bakır yıldızlı bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yıldız cl, diğerleri kırmızı, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Mecmuanın başında Yahya Tevfik Ef.'nin vakıf mührileyle Ragip Paşa kütüphanesinin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 123 üncü yaprağından başlar.

283 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 26 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

37 - 122 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*

212 - 283 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

14. NURUOSMANİYE KTB. 3776/1.

1 — 74 Yk.

Baş : يَدِمْ بِسْمِهِ لِيْ هَادِيْ رَاهْ
بوريسون فافلے حمد الله ...

Son : ... دیدی اوران عقدہ ختم آنک
نظمہ تاریخ زہی نظم پاک

Md. ta : 74 yk, 206 × 125 — 155 × 64 ölç, tâlik yz, 23 st, kalınca âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız diğerleri kırmızı cl, kırmızı meşin, yaldız şemseli, salbekli mıklepli, zincirekli ct.

Başta Sultan Osman III.'ın vakıf mühriley vakıf tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1 inci yaprağından başlar.

256 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

75 - 110 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

111 - 172 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

172 - 235 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

236 - 256 ncı yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

15. ATIF EF. KTB. 2043/4.

199 — 280 Yk.

Baş : يَدِمْ بِسْمِهِ لِيْ هَادِيْ رَاهْ
بوريسون فافلے حمد الله ...

Son : ... وَارْدِي سُوزْ آخْرَهْ بِوْصَهْ إِيلَهْ
ایردی سوز آخڑه بوصه ایله اول مزده ایله

Md. ta : 82 yk, 253 × 130 — 127 × 61 ölç, tâlik yz, âbadi taşlıktı, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, 233 üncü yaprağa kadar yaldız cl, diğerleri cetvelsiz, kahverengi meşin, yaldız kafesi şemseli, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında ve sonunda Atif Ef.'nin vakıf mührü ve Atif Ef. zâde Ömer Vahid, Vahid zâde Mehmed Cemaleddin, Haydar zâde Ömer Hüsameddin namlarına temellük kayıtları ve mühürleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 199 uncu yaprağından başlar.

280 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 69 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

71 - 151 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

155 - 198 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

16. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1002/3.

110 — 184 Yk.

Baş : بوریسون فافله حمد الله ... ایدم بسم الله يهادی راه
 Son : دیدی اوران عقدة ختمن آنک نظمنه تاریخ ذمی نظم باک ...

Md. ta : 75 yk, 244 × 129 — 190 × 76 ölç, güzel tâlik yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı, koyu kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Ali Emiri Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılı ve Elhac Hasan b. Hüseyin ve Kethüda zâde Hacı Mehmed namlarına iki temellük kaydi yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 110 uncu yaprağından başlar.

247 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 36 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Âlemnâmâ*,

37 - 109 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Nefhatü'l-ezhâr*,

186 - 247 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Heftâhân* yazılıdır.

17. ALİ EMİRİ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1003/3.

131 — 205 Yk.

Baş : بوریسون فافله حمد الله ... ایدم بسم الله يهادی راه
 Son : دیدی اوران عقدة ختمن آنک نظمنه تاریخ ذمی نظم باک ...

Md. ta : 75 yk, 211 × 122 ölç, nesih yz, 23 st, kalın âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı meşin, miclepli ct.

Mecmuanın başında Ali Emiri Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 131inci yaprağından başlar.

238 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 71inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Nefhatü'l-ezhâr*,

71 - 130 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Heftâhân*,

205 - 238inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi'den Âlemnâmâ* yazılıdır.

18. LÂLELİ (Süleymaniye Ktb.) 1719/3 Mükerrer.

140 — 217 Yk.

Baş : بوریسون فافله حمد الله ... ایدم بسم الله يهادی راه
 Son : آخری عاقبی خیر او اوسون ... نیر قدری فلک سیر او اوسون

Md. ta : 78 yk, 194 × 111 — 150 × 61 ölç, tâlik yz, 21 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin soğuk damga şemseli, miclepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mustafa III.'nın tuğralı vakıf mührü basılıdır. Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 140inci yaprağından başlar.

255 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 67 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,
- 67 - 140inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
- 217 - 255inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

19. LALA İSMÂİL EF. (Süleymaniye Ktb.) 413/2.

40 — 121 Yk.

Baş :	بوريسون فافلہ حمد الله ...	ايدم بسم الله في هادي راه
Son :	نظمہ تاریخ زمی نظم پاک	دیدی اور ان عقدہ ختم آنک

Md. ta : 82 yk, 214×128 — 154×75 ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, miklepli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakıf mührıyla kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 40inci yaprağından başlar.

267 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 39 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ*,
- 122 - 189 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,
- 190 - 267 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

20. LALA İSMÂİL EF. (Süleymaniye Ktb.) 414/3.

156 — 213 Yk.

Baş :	بوريسون فافلہ حمد الله ...	ايدم بسم الله في هادي راه
Son :	نظمہ تاریخ زمی نظم پاک	دیدی اور ان عقدہ ختم آنک

Md. ta : 78 yk, 219×128 — 158×55 ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, hafif çiçekli yaldız bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakıf mührü ve üç temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 136inci yaprağından başlar.

250 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 62 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,
- 63 - 135inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
- 214 - 250inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

21. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 814/1.

1 — 86 Yk.

Baş :	رب انطق لساننا بالحق سر و کازار کلام قدیم بوریسون فاعله حمد الله ..	او مارل کیم بوله سخن رونق بسم الله الرحمن الرحيم ایدھم بسملیہی هادی راه
Son :	اولدی معانی کھر تاباک نظمہ تاریخ زمی نظم پاک	سبحہ صفت صحبة الابکارده دیدی اوران عقدہ ختمن آنک

Md. ta : 87 yk, 200×108 — 152×58 öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve yıldızlı bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa cetveli ile cetvel dışındaki sayfa kenarları ve satır araları yıldız, diğerleri kırmızı cl, vişne rengi meşin, zencirekli, miklepli ct.

Başta okunamayan tuğra şeklinde iki mühür ile Sultan Mustafa II. namına diğer bir mühür basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

318 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

91 - 130 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnâmâ*,

131 - 208 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

211 - 251 inci yapraklarında *Atâyi Divanı*,

251 - 318 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* yazılıdır.

22. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 815/1.

1 — 81 Yk.

Baş :	بوریسون فاعله حمد الله ..	ایدھم بسملیہی هادی راه
Son :	اولدی معانی کھر تاباک نظمہ تاریخ زمی نظم پاک	سبحہ صفت صحبة الابکارده دیدی اوران عقدہ ختمن آنک

Md. ta : 81 yk, 260×158 — 138×83 öç, nesih yz, 21 st, âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, koyu kahverengi meşin, üstü kabartma çiçekli yıldız şemseli, salbekli, köşebendli, zencirekli ct.

Başta Sultan Mustafa III.'nın tuğralı vakıf mührü basılmıştır.

Bu eser, içinde, bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

269 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

82 - 149 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

150 - 190 ninci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sakînâme*,

190 - 269 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

23. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 816/3.

120 — 201 Yk.

Baş : بوریسون قافلهٔ حمد الله . . . . . ایدهلم بسملہی هادی راه
 Son : آخری عاقبتی خیر او لسوون نیر قادری فلک قدس او لسوون . . . . .

Md. ta : 82 yk, 255×150 — 134×86 ölçü, nesih yz, 23 st, âbadi taklidi kt, na-
 kışlı ve tezhipli bk, kırmızı yaldız szb, arkası ve kenarları meşin, üstü kahve-
 rengi kadife şemseli, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Sultan Osman III.'ın tuğralı vakif mührü ve içinde 22
 adet minyatür vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 120 nci yaprağından başlar.

201 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 39 uncu yapraklarda *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnâmâ*,

41 - 119 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

24. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 817/2.

46 — 135 Yk.

Baş : بوریسون قافلهٔ حمد الله . . . . . ایدهلم بسملہی هادی راه
 Son : اولدی مانی کھر تابناک سبجعه صفت صحبة الابراره
 . . . . . نظمته تاریخ زمی نظم بالک دیدی اوران عقدہ ختم آنث

Md. ta : 90 yk, 225×137 — 178×80 ölçü, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, yaldız
 cl, koyu kahverengi meşin, şemseli, salbekli, zencirekli, mîklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Muhammed I'un tuğralı vakif mührile vakfi tescil
 eden Haremeyn evkaşı müfettişi Mustafa Tahir Ef'nin mührü basılı ve iki sayfada
 şair Ulvi'nin *Tig u kalem* kasfadesiyle mecmuanın sonunda iki fetva sureti ve Türkçe,
 Farsça marzumeler yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 64 üncü yaprağından başlar.

297 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

2 - 45inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnâmâ*,

136 - 210 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,

211 - 297inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

25. AHMED III. KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 2650/2.

80 — 1161 Yk.

Baş : بوریسون قافلهٔ حمد الله . . . . . ایدهلم بسملہی هادی راه
 Son : اولدی مانی کھر تابناک نظمته تاریخ زمی نظم بالک . . . . .

Md. ta : 82 yk, $221 \times 140 - 188 \times 86$ ölçü, nesih yz, 21 st, âbadi taklidi kt, naklı ve tezhipli bk, kırmızı szb, kahverengi meşin, yaldız şemseli, salbekli, köşebendli, maktepli, zencirekli ct.

Mecmuanın başında iki vakif mührür vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 80 inci yaprağından başlar.

383 yaprak olan bu mecmuanın,

- 1 - 79 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-lezhâr*,
- 162 - 199 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,
- 200 - 267 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,
- 268 - 383 üncü yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

26. İST. ÜNİVER. KTB. 35/3.

128 - 196 Yk.

Baş : بوريسون فاوله جد الـ . . .

ایڈم بسملی هادی راه

Son : نظمہ تاریخ ذہی نظم پاک

اولدی معانی کھر تابناک

Md. ta : 69 yk, $235 \times 128 - 189 \times 79$ ölçü, nesih yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kâfî, zencirekli, mklepli ct.

Mecmuanın başında ve sonunda kütüphanenin resmi damgası basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 128 inci yaprağından başlar.

320 yapraktan müteşkkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 58inci yapralarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,
- 60 - 125inci yaraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
- 198 - 230uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,
- 231 - 320inci yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

27. İST. ÜNİVER. KTB. 437/4.

188 - 269 Yk.

Baş : بوریسون فاوله جد الـ . . .

ایڈم بسملی هادی راه

Son : نظمہ تاریخ ذہی نظم پاک

اولدی معانی کھر تابناک

Md. ta : 81 yk, $214 \times 129 - 137 \times 69$ ölçü, nesih yz, 21 st, sarımtarak âharlı avrupa kt, kırmızı mürekkeple çiçekli bk, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi bez, soğuk damga şemseli, köşebendli ct.

Baş tarafında kütüphanenin resmi damgası basılı ve İskodralı zâde Ali Rıza Bey'le Mustafa Şevket namlarına iki temellük kaydı ve zat mührleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 188 inci yaprağından başlar.

312 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 40 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ*,
- 41 - 108 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,
- 109 - 187 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
- 270 - 312 inci yapraklarında *Atâyî Divanı* yazılıdır.

28. İST. ÜNİVER. KTB. 1451/1.

1 — 63 Yk.

Baş :	بوريسون قافلة حمد الله ...	ایدھم بسملیہ مادی رام
Son :	نظمتہ تاریخ زمی نظم پاک	اولیٰ معاوی کھر تابناک

Md. ta : 63 yk, 210×105 — 164×53 öç, güzel tâlik yz, 27 st, sarımtarak avrupa kt, tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, yaldız şemseli, salbekli, köşebendli, zencirekli, miklepli ct.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

241 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 64 - 116 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,
- 117 - 178 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
- 179 - 210 uncu yaparında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ*,
- 210 - 241 inci yapraklarında *Atâyî Divanı* yazılır.

29. İST. ÜNİVER. KTB. 1772/3.

129 — 203 Yk.

Baş :	بوريسون قافلة حمد الله ...	ایدھم بسملیہ مادی رام
Son :	نظمتہ تاریخ زمی نظم پاک	اولیٰ معاوی کھر تابناک

Md. ta : 75 yk, 210×109 — 154×59 öç, nesih yz, 23 st, âharlı âbadi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, vişne çürüğü renkte meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın 1inci yaprağı arkasında kütüphanenin resmi damgası basılı ve Mekkî zâde Mustafa Âsim Ef. namına bir temellük kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 129 uncu yaprağından başlar.

301 yapraktan ibaret olan bu mecmuanın,

- 1 - 56 ncı yapraklarında *Atâyî Divanı*,
- 57 - 128 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
- 204 - 265 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hefthân*,
- 266 - 310 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

IV

HEFTHÂN

Nev'i zade Atâyi tarafından 1036 (M. 1626/27) yılında kaleme alınan bu eserde; 2 münâcat, 1 na't, 1 mirâciye, 1 padişah medhiyesi, 1 Kazasker Ahî zâde Hüseyin Ef. medhiyesi, 1 eserin teliği sebebi yazılıdır.

Eserin teliği sebebi bahsinde şair, bazı söz ehli arkadaşlarla bir bağı gittiğini, bunlardan birinin söz arasında Nizamî'nın hamsesinden *Heft-Peyker* mesnevîsini koynundan çıkarıp güzel bir hikâyesini okuduğunu, kendisinin bazı cihetlere itiraz ettiğini, sözlerine hak verilmekle beraber

*Hüner oldur ki ıdesin isbât
Olmayă mahz-i iddiā kelimât*

denilerek, bir eser telifiyle itiraz ve iddiasının ispatı istenilmesi üzerine hayrette kalmışken babası Nev'i Efendi'yi rüyasında gördüğünü, onun, *oğlum ben bu evde süt akar bir çeşme yaptırmıştım, sen de hayatı muattal bırakma dediğini*, uyanınca süt çesmesi deyimini selis ve akar şiirle tevil ederek, babasının *hasb-i hâl* indeki üslûba göre *Heftânı* yazmağa başladığını söyleyerek sona suretle nakleder.

İstanbul'da âlim, mütefekkir ve şair bir kimse vardı, násılsa bir güzele âşık olmuştu. Onun sevdasiyle âh-vâh eder fakat, kim olduğunu kimseye bildirmezdi. Bir gün dostları toplanıp onun yanına geldiler. Evvelâ sevgilisinin kim olduğunu öğrenmek için yanında güzellerin adlarını saydılar. Ancak o, sebat etti, filan kim-sedir demedi. Ondan sonra kimi o âşığın Karaca Ahmed türbesine götürülmesci, kimi Sarı Saltık Baba'ya kurban kesilmesini, kimi sandala bindirilip Göksu'ya götürülmesci, kimi Beykoz'un Akbabâ köyündeki sedan içirilmesini tavsiye ettikten sonra yedi kişiden maadası gittiler. Geride kalan yedi kişi âşığın candan dostları idi. Gece âşığın yanında kaldılar. Âşikane sözler söyleyerek âşığı teselliye çalışılar. Meğer o zavallı âşığın taşına baş koyduğu harabe sevgilisinin saadehanesi yanında imiş ve âşığın kendisine olan muhabbetini biliyorken bilmezlikten geliyormuş, âşığının iniltisini ve dostlarının tesellisini duymuş ve onların yanına gelmiş, iltifatta bulunmuş, ondan sonra da beraber yaşamaya başlamış. *Heftân* böylece sona erer ve hâtimesinde

*Biri Husrev biri Nizâmîdir
Biri sermest-i aşk-i Câmiîdir*

diyerek bu üç ustadı medheyledikten sonra

*Ben de mikdâr-ı 'acizâne ile
Merkeb-i lenk ü tâziyâne ile
Kuvvet-i tâli' oldâ sermâye
Kendimi katdim äher alâye*

diyerek hamse yazarları taklit ederek evvel *Âlemnâmâ'yı*, sonra *Nefhatü'l ezhâr'ı*, sonra *Sohbetü'l-ebkâr'ı*, daha sonra da *Heftânı* yazdığını söyleyerek *Rabbi temmim umûrenâ bi'l-hayr misraile* eserine son verir.

Hefthân, tehlikeli yedi vak'a manasında kullanılmış bir tâbirdir.

Firdevsi, Rüstem'in Mâzenderan'da hapsedilmiş olan Keykâvus'u kurtarmak üzere oraya giderken yedi konağın her birinde cadîlar, devler, ordular, ejderhalar ve saire ile döгüstüгünü, İsfendiyâr'ın da Ercâseb eline esir düşen kız kardeşlerini tahlis için kurd, arslan, ejderha, cadî, simurg ile boğuşmak, bunlardan başka da kar ve susuzlukla uğraşmak suretiyle yedi konaklık bir yol geçişini *Hefthân* başlığı altında *Sahnâme*'de hikâye etmiştir. Esasen *hân*, sofra demektir. Gerek Rüstem'in, gerek İsfendiyâr'ın o belâlı konak yerlerinde işaret sofrası kurdurup, şarap içmiş olmaları dolayısıyle o yedi vak'a *Hefthân* denilmiş olduğu *Bürhân-ı kâti*'da yazılıdır.

1. İST. ÜNİVER. KTB. 2960.

Baş :	نقش پرداز لوح رنگارنگ . . .	ای نسقساز باغ هفت اورنک
Son :	رب تم امورنا بالخیر . . .	چون تمام اولدی ایله کردون سیر
İst. th :	17 Şaban 1089 — 4 Eylül 1678.	تمت ف ۱۷ شعبان ۱۰۸۹
İst. kd :		

Md. ta : 56 yk, 253 × 140 öç, tâlika benzer adi yz, 25 st, âharlı avrupa kt, kırmızı szb, arkası bez, üstü kâğıt kaplı ct.

Baş tarafında kütüphanenin resmi damgası basılıdır.

2. BAĞDADLI VEHBI (Süleymaniye Ktb.) 1586/5.

108 — 138 Yk.

Baş :	نقش پرداز لوح رنگارنگ . . .	ای نسقساز باغ هفت اورنک
Son :	رب تم امورنا بالخیر . . .	چون تمام اولدی ایله کردون سیر
Yz:	Elhac Ebubekir b. Ahmed.	
İst. th :	Edirne, Rebiyülevvel 1096 — 7 Şubat 1684.	
İst. kd :	تم بعون الله تعالى وحسن توفيقه في اليوم الثالث من شهر ربیع الاول سنة ست وتسین والفا من هجرة من له العز والشرف في بلدة ادرنة عن بد الحاج ابوبكر بن احمد عن خلفائهم موقفات . . . غفر الله له ولوالديه والمسلمين.	

Md. ta : 31 yk, 285 × 100 öç, tâlik yz, 31 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, siyah meşin ct.

Mecmuanın başında ve sonunda Bağdadlı Vehbi Ef.'nin vakif mührıyla Elhac Ebubekir Sîdkî, Seyyid İbrahim, Seyyid Abdurrahim, Seyyid Mehmed Nâîlî, Hüseyin Besim Mustafa Feyzî namlarına temellük kayıtları vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 108inci yaprağından başlar.

138 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 27 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

31 - 67 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

71 - 106inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

107 - 108inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hilyetü'l-efkâr* yazılıdır.

3. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 343/4.

105 — 134 Yk.

ای نسقساز باغ هفت اورنک

Bas : نقش پرداز لوح رنگارنک

Son : جون تمام اولى ايله كردون سير رب تم امورنا بالخير

Yzn : Musa Efendi zâde Mehmed Kudsî.

Ist. th : Zilkade 1102 — Temmuz 1691.

تمت المنسه في يوم الجمعة غرة شهر ذى القعده الشريفة لسنة اثنين و مائة و ألف من نجي وله العز :
والشرف بيد المبد المنسى الشیخ محمد قدسی الشہیر عوی افندی زاده انان الله تعالیٰ آمين .

Md. ta : 30 yk, $245 \times 130 - 190 \times 87$ öç, tâlik yz, iki sütun üzerine 25 st, abadi taklidi kt, güzel tezhipli ve naklı bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi mesin, şemseli, salbekli, tığlı, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında Hâlet Ef.'nin vakif mührü basılı ve Darüssââde hulefasının
dan Ahmed Halife namına bir temellük kaydi ve fihrist yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 105inci yaprağından başlar.

149 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 23 üncü yapraklarında Atâyi'nin *Âlemnûmâ*'sı,

24 - 64 üncü yapraklarında Atâyi'nin *Nefhatü'l-ezhâr*'ı,

65 - 104 üncü yapraklarında Atâyi'nin *Sohbetü'l-ebkâr*'ı,

135 - 140inci yapraklarında *Dastân-i Sîrrî* mesnevisi,

141 - 142 nci yapraklarında Atâyi'nin *Hilyetü'l-efkâr*'ı,

143 - 149 uncu yapraklarında Atâyi'nin *Hezliyât*'ı yazılıdır.

4. FAZIL AHMED PŞ. (Köprülü Ktb.) 262/3.

107 — 163 Yk.

ای نسقساز باغ هفت اورنک

Bas : نقش پرداز لوح رنگارنک

Son : جون تمام اولى ايله كردون سير رب تم امورنا بالخير

Ist. th : Rebiyülevvel 1113 — Ağustos 1701.

الواقع في شهر ربیع الاول سنہ ۱۱۱۳

Ist. kd :

Md. ta : 57 yk, 210×107 öç, tâlik yz, 25 st, abadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında Fazıl Ahmed Pş.'nın vakıf mührüyle zat mührü vardır. Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 107inci yaprağından başlar. 228 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 1 - 72inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 73 - 106inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âleminümâ*,
 164 - 228inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

5. ATIF EF. KTB. 2043/1.

1 — 69 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنگارنگ ای نسق‌ساز باغ هفت اورنک
Son : رب تم امورنا با خیر چون تمام اولدی ایله کردون سیر

Ist. th : H. 1122 — M. 1710.

Md. ta : 69 yk, $253 \times 130 - 176 \times 26$ ölçü, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, yaldız kafesi şemseli, zencirekli, miklepli ct.

Başında ve sonunda Atif Ef.'nın vakıf mührü ve Atif zâde Ömer Vahîd, Vahîd zâde Mehmed Cemaleddin, Haydar zâde Ömer Hüsameddin namlarına temellük kayıtları ve mühürleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

280 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 71 - 151inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
 155-198inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âleminümâ*,
 199-280inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr* yazılıdır.

6. BAYEZİT UMUMİ KTB. 5712/1.

1 — 75 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنگارنگ ای نسق ساز باغ هفت اورنک
Son : رب تم امورنا با خیر چون تمام اولدی ایله کردون سیر

Md. ta : 79 yk, 207×143 ölçü, tâlik yz, muhtelif st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Başa ve sonunda Bezm-i âlem Valde Sultan'ın 1266 (M. 1849/50) tarihli vakfiye kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

333 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 76 - 78inci yaprakları yazısızdır.
 79 - 158inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
 159 - 160inci yapraklar yazısızdır.
 161 - 246inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 247 - 250inci yapraklar yazısızdır.

251 - 293 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Alemnümâ*,
 294 - 295inci yapraklar yazısıdır.
 296 - 333 üncü yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

7. AHMED III. KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 2650/4.

200 — 267 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنگارنگ ای نسق ساز باغ هفت اورنک
 Son : چون تمام اولدی ایله کردون سیر ...

Md. ta : 64 yk, $221 \times 140 - 182 \times 86$ ölç, nesih yz, 21 st, âbadi taklidi kt, naklı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin yaldız şemse ve salbekli, köşebendli, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuinan başında iki vakıf mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 200 üncü yaprağından başlar.

383 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 79 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

80 - 161inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

162 - 199uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

268 - 383 üncü yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

Eserin sonunda Tâlibî'nin 7 beyitlik bir takrizi vardır.

8. YAHYA TEVFİK EF. (Ragîb Pş. Ktb.) 293/4.

212 — 283 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنگارنگ ای نسق ساز باغ هفت اورنک
 Son : چون تمام اولدی ایله کردون سیر ...

Md. ta : 72 yk, $182 \times 115 - 138 \times 68$ ölç, nesih yz, 19 st, beyaz âbadi taklidi kt, adı naklı ve bakır yaldızlı bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Mecmuinan başında Yahya Tevfik Ef.'nin vakıf mührile Ragîb Pş. kütüphanesinin resmi damgası basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 212 nci yaprağından başlar.

283 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 36 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

37 - 122 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

123 - 211inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr* yazılıdır.

9. VELİYÜDDİN EF., CEVDET PŞ. KISMI (Bayezit umumi Ktb.) 137/2.

86 — 143 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنگارنگ ای نسق ساز باغ هفت اورنک
 Son : چون تمام اولدی ایله کردون سیر ...

Md. ta : 58 yk, $212 \times 137 - 161 \times 73$ öç, nesih yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, çift sütun üzerine yaldız cl, kahverengi meşin, yaldız şemseli, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında dört yaprakta fihrist ve Ahmed Cevdet Pş.'nın mührıyla kütüphaneler müfettişi Seyyid Mehmed Tevfik Ef.'nin mührü, Ahmed Nazif, Ali Rüşdi, Dervîş Ali zâde Seyid İsmail Mevlevî namlarına üç temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 86inci yaprağından başlar.

- 313 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
- 1 - 85inci yapraklarında *Atâyî Divani*,
- 144 - 213 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
- 214 - 279uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
- 280 - 313 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

10. FÂTİH (Süleymaniye Ktb.) 3746/4.

181 — 242 Yk.

Baş :	نقش بردار لوح رنگارنگ	ای ساق ساز باغ هفت اورنک
Son :	رب تم امورنا با خیر	چون تمام اولانی ایله کردون سید

Md. ta : 62 yk, $227 \times 125 - 163 \times 67$ öç, güzel tâlik yz, 23 st, sarımtrak âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız cl, diğerleri kırmızı, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud I.'un vakif mührü ile vakfı tescil eden Haremeyn evkâfi müfettişi Dervîş Mustafa Ef.'nin mührü basılmıştır. Eserin sonunda Tâlibî'nin 7 beyitlik manzum bir takrizi yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 181inci yaprağından başlar.

- 242 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
- 1 - 72inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
- 73 - 145inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
- 146 - 180inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

11. LÂLELİ (Süleymaniye Ktb.) 1719/1 Mükerrer.

1 — 67 Yk.

Baş :	نقش بردار لوح رنگارنگ	ای ساق ساز باغ هفت اورنک
Son :	رب تم امورنا با خیر	چون تمام اولانی ایله کردون سید

Md. ta : 67 yk, $194 \times 111 - 150 \times 61$ öç, tâlik yz, 21 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, miklepli ct.

Başta Sultan Mustafa III.'nın tuğralı vakif mührü basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

- 255 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
- 67 - 140inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
- 140 - 217inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
- 217 - 255inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

12. HAMİDİYE (Süleymaniye Ktb.) 1080/1.

1 — 61 Yk.

Baş : نقش برداز لوح رنکارنک ای نسق ساز باغ هفت اورنک
 Son : ... چون تمام اولدی ایله کردون سیر ...

Md. ta : 61 yk, 215×123 öç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, vişne renginde meşin, soğuk damga şemseli, mıklepli ct.

Başa Sultan Abdülhamid I.'in tuğralı vakif mühriley kütüphanenin resmi damgası basılı ve vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi Ali Behçet Ef.'nin ve Darüssaâde Ağası Beşir Ağa'nın mührleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

349 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 62 - 134 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
 135 - 212 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 213 - 249 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,
 250 - 349 uncu yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

13. NURUOSMANİYE KTB. 3776/3.

111 — 172 Yk.

Baş : نقش برداز لوح رنکارنک ای نسق ساز باغ هفت اورنک
 Son : ... چون تمام اولدی ایله کردون سیر ... رب تم امورنا بالخیر ...

Md. ta : 62 yk, $206 \times 125 - 163 \times 53$ öç, tâlik yz, 23 st, kalınca âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yıldız, diğerleri kırmızı cl, kırmızı meşin, yıldız şemseli, salbekli, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuانın başında Sultan Osman III.'in vakif mühriley vakfi tescil eden Haremeyn evkafı müfettişi İbrahim Hanif Ef.'nin mührü vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 111inci yaprağından başlar.

256 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 1 - 74 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 75 - 110 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,
 172 - 235 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
 236 - 256 nci yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

14. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2576/4.

181 — 230 Yk.

Baş : نقش برداز لوح رنکارنک ای نسق ساز باغ هفت اورنک
 Son : ... چون تمام اولدی ایله کردون سیر ... رب تم امورنا بالخیر ...

Md. ta : 50 yk, $217 \times 160 - 162 \times 87$ öç, nesih gibi yz, 21 st, sarımtrak âharlı avrupa kt, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, soğuk damga şemseli, zencirekli, mıklepli, yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın baş tarafında Es'ad Ef.'nin vakıf mührü basılı ve birkaç Farsça manzume yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 181inci yaprağından başlar.

289 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 35inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

36 - 106ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

107 - 180inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

231 - 289uncu yapraklarında *Cevrî*'nin *Hall-i takkîat* manzumesi yazılıdır.

Bu manzumenin baş tarafı, mücellit hatası olarak karıştırılmış ve 221inci yaprağa geçirilerek dikilmiştir.

15. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2872/5.

137 — 178 Yk.

Baş : ای نسق ساز باغ هفت اورنک نقش پرداز لوح رنگ رنگ

Son : چون تمام اولدی ایله کردون سیر رب تم امورنا بالجیر

Md. ta : 24 yk, 204×137 ölç, tâlik yz, üç sütun üzerine 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, koyu kahverengi meşin, zencirekli, mîklepli ct.

Mecmuanın başında Es'ad Ef.'nin vakıf mührıyla Sultan Mustafa III.'nın tuğra şeklinde mührü ve Hâbesî zâde Abdürrâhim, Neylî Ahmed zâde Mehmed Hamîd, Ahmed Pş. zâde Naşîd İbrahim, Şeyh zâde Mehmed Es'ad namlarına temellük kayıtları vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 137nci yaprağından başlar.

235 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 4uncu yapraklarında Atâyi'nin bazı mektuplarının suretleri ve Kur'an surelerinin isimlerini havi bir manzume,

6 - 13uncu yapraklarında Atâyi'nin *Siyer-i Veysi*'ye yazdığı zeylden bir parça,

15 - 39uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

40 - 87ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

88 - 136ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

178 - 180inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hilyetü'l-efkâr*,

181 - 231inci yapraklarında *Atâyi Divanı*,

232 - 235inci yapraklarında *Hezliyât-i Atâyi* yazılıdır.

16. LALA İSMÂİL EF. (Süleymaniye Ktb.) 413/3.

128 — 189 Yk.

Baş : ای نسق ساز باغ هفت اورنک نقش پرداز لوح رنگ رنگ

Son : چون تمام اولدی ایله کردون سیر رب تم امورنا بالجیر

Md. ta : 68 yk, $214 \times 128 - 160 \times 77$ ölç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, mîklepli ct..

Mecmuanın başında Lala İsmail Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 122 nci yaprağından başlar.

267 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 39 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

40 - 121 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

190 - 267 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

17. LALA İSMAIL EF. (Süleymaniye Ktb.) 414/1.

1 — 62 Yk.

Baş :	نقش پرداز لوح رنگارنگ . . .	ای نسق ساز باغ هفت اورنک
Son :	چون تمام اولدی ایله کردون سیر . . .	رب تم امورنا بالخیر

Md. ta : 62 yk, $219 \times 128 = 157 \times 58$ ölç, tâlik yz, 23 st, âbadi taklidi kt, adı yaldız çiçekli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, kahverengi meşin, soğuk damga şemseli ct.

Başta Lala İsmail Ef.'nin vakif mührü ve üç temellük kaydı vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

250 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

63 - 135 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

136 - 213 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetül-ebkâr*,

214 - 250 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ* yazılıdır.

18. ALİ EMİRÎ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1002/4.

186 — 247 Yk.

Baş :	نقش پرداز لوح رنگارنگ . . .	ای نسق ساز باغ هفت اورنک
Son :	چون تمام اولدی ایله کردون سیر . . .	رب تم امورنا بالخیر

Md. ta : 62 yk, $244 \times 129 = 190 \times 76$ ölç, güzel tâlik yz, 23 st, âharlı âbadi taklidi kt, yaldız ve kırmızı cl, koyu kahverengi meşin, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Ali Emîri Ef.'nin vakif mührıyla kütüphanenin resmî damgası basılı ve Elhac Hasan b. Hüseyin ve Kethüda zâde Hacı Mehmed namlarına iki temellük kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 186 nci yaprağından başlar.

247 yapraktan müteşekkil olan bu mecmânın,

1 - 36 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,

37 - 109 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

110 - 184 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetül-ebkâr* yazılıdır.

19. ALİ EMİRÎ EF., MANZUM ESERLER (Millet Ktb.) 1003/2.

71 — 120 Yk.

Baş :	نقش پرداز لوح رنگارنگ . . .	ای نسق ساز باغ هفت اورنک
Son :	چون تمام اولدی ایله کردون سیر . . .	رب تم امورنا بالخیر

Md. ta : 60 yk, 211×122 öç, nesih yz, 23 st, kalın âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı meşin, miklepli ct.

Mecmuanın başında Ali Emiri Ef.'nin vakif mühriyle kütüphanenin resmî damgası basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 71inci yaprağından başlar.

238 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın 1 - 81inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

131 - 205inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

203 - 238inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ* yazılıdır.

20. İST. ÜNİVER. KTB. 35/1.

1 — 58 Yk.

Bas : نقش برداز لوح دنکارنک ای نسق ساز باغ هفت اورنک

Son : رب تم امورنا بالخیر چون تمام اولدی ایله کردون سید

Md. ta : 58 yk, 235×128 — 189×79 öç, nesih yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, hafif yaldız çiçekli, kırmızı szb, yaldız cl, arkası ve kenarları meşin, üstü kâğıt kaplı zencirekli, miklepli ct.

Mecmuanın başında ve sonunda kütüphanenin resmî damgası basılı ve 58inci yaprakta Tâlibî'nin manzum bir takrizi yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

320 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

60 - 125inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

128 - 196inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

198 - 230uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

231 - 320inci yapraklarında *Atâyi Divanı* yazılıdır.

21. İST. ÜNİVER. KTB. 319/2.

86 — 141 Yk.

Bas : نقش برداز لوح دنکارنک ای نسق ساز باغ هفت اورنک

Son : رب تم امورنا بالخیر چون تمام اولدی ایله کردون سید

Md. ta : 56 yk, 225×110 — 189×76 öç, nesih yz, 25 st, âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yaldız cl, açık kahverengi meşin, üstü yeşil bez kaplı ct.

Mecmuanın başında kütüphanenin resmî damgası basılı ve dört temellük kaydiyle hususi dört mühr vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 86ncı yaprağından başlar.

316 yapraktan müteşekkil olan bu meemuanın,

1 - 85inci yapraklarında *Atâyi Divanı*,

142 - 210uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

211 - 276ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*.

277 - 310uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

311 - 316ncı yapraklarında *Atâyi*'nın *Hezliyâtı*'nı yazılıdır.

22. İST. ÜNİVER. KTB. 437/2.

41 — 108 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنکارنک ای نسق ساز باغ هفت اورنک
Son : جون عام اولى ايله کردون سير رب تم امورنا بالخیر

Md. ta : 67 yk, $214 \times 129 - 139 \times 69$ öç, nesih yz, 21 st, sarımtarak áharlı avrupa kt, kırmızı mürekkeple çiçekli bk, kırmızı szb, kırmızı cl, koyu kahverengi bez, soğuk damga şemse ve köşebendli ct.

Baş tarafında kütüphanenin resmî damgası basılı ve İşkodralı zâde Ali Rıza Bey'le Mustafa Şevket namlarına iki temellük kaydı ve zat mührleri vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 41inci yaprağından başlar.
 312 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın 1-40inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnâmâ*,

109 - 187 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
 188 - 299 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 280 - 312 nci yapraklarında *Atâyi Divâni* yazılıdır.

23. İST. ÜNİVER. KTB. 1451/2.

64 — 168 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنکارنک ای نسق ساز باغ هفت اورنک
Son : جون عام اولى ايله کردون سير رب تم امورنا بالخیر

Md. ta : 53 yk, $210 \times 105 - 162 \times 58$ öç, tâlik yz, 27 st, sarımtarak avrupa kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin, yıldız şemseli, salbekli, köşebendli, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuانın baş tarafında kütüphanenin resmî damgası basılıdır.
 Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 64 üncü yaprağından başlar.

241 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 1 - 63 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 117 - 178 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
 179 - 210 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnâmâ*,
 210 - 241 inci yapraklarında *Atâyi Divâni* yazılıdır.

24. İST. ÜNİVER. KTB. 1772/4.

204 — 258 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنکارنک ای نسق ساز باغ هفت اورنک
Son : جون عام اولى ايله کردون سير رب تم امورنا بالخیر

Md. ta : 62 yk, $210 \times 100 - 153 \times 60$ öç, tâlik yz, 23 st, áharlı ábadi taklidi kt, kırmızı szb, kırmızı cl, vişne çürügü renginde meşin zencirekli ct..

Mecmuانın birinci yaprağı arkasında kütüphanenin resmî damgası basılı ve Mekki zâde Mustafa Asım Ef. namına bir temellük kaydı yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 204 üncü yaprağından başlar.

301 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 56 ncı yapraklarında *Atâyî Divanî*,

27 - 128 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

129 - 203 üncü yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

266 - 301 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Âlemnâmâ*, yazılıdır.

25. İST. ÜNİVER. KTB. 4103/1.

1 - 60 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنگارنگ ای نسق ساز باغ هفت اورنک

Son : رب تم امورنا بالخیر چون تمام اولدی ایله کردون سیر

Md. ta : 60 yk, 196×141 öç, tâlik yz, dört sütun üzerine ve mât olarak 12 st. li sarımtrak âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, açık kahverengi bez kaplı ct.

Baş tarafta kütüphanenin resmî damgası basılı ve Nâbî'nin bir gazeli yazılıdır

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın birinci yaprağından başlar.

64 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

60 - 62 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyî*'den *Hilyetü'l-efkâr*,

62 - 64 üncü yapraklarında bazı beyitler yazılıdır.

26. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 814/5.

251 - 318 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنگارنگ ای نسق ساز باغ هفت اورنک

Son : رب تم امورنا بالخیر چون تمام اولدی ایله کردون سیر

قبول ایده همان حق بو دعایی ایده مسکن سا که عدنی عطایی

Md. ta : 68 yk, $200 \times 108 - 153 \times 60$ öç, tâlik yz, 21 st, âbadi taklidi kt, nakışlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, ilk çift sayfa yaldız, diğerleri kırmızı cl, vişne reng meşin, zencirekli, minklepli ct.

Mecmuinan başında tuğra şeklinde okunamayan iki mühr ile Sultan Mustaf II. namına diğer bir mühr basılmıştır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 251 inci yaprağından başlar.

318 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 81 inci yapraklarında *Atâyî* hamsesinden *Sohbetü'l-ebkâr*,

91 - 130 uncu yapraklarında *Atâyî* hamsesinden *Âlemnâmâ*,

131 - 208 inci yapraklarında *Atâyî* hamsesinden *Nefhatü'l-ezhâr*,

211 - 251 inci yapraklarında *Atâyî Divanî* yazılıdır.

27. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 815/2.

82 - 149 Yk.

Baş : نقش پرداز لوح رنگارنگ ای نسق ساز باغ هفت اورنک

Son : رب تم امورنا بالخیر چون تمام اولدی ایله کردون سیر

Md. ta : 68 yk, $260 \times 160 - 190 \times 84$ öç, nesih yz, 21 st, âbadi taklidi kt, na-
kişlı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin üzeri kabartma
çicekli yaldız, şemseli, salbekli, köşebendli, zencirekli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mustafa II.'nın tuğralı vakif mührü basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 82 ncı yaprağından başlar.

269 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 81 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

150 - 190 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnâmâ*,

190 - 269 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr* yazılıdır.

28. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 817/3.

136 — 210 Yk.

Baş : ای نسق ساز باغ هفت اورنک
نفس پرداز لوح رنگارنک

Son : چون تمام اولدی ایله گردون سیر
رب تم امورنا بالحیر

Md. ta : 75 yk, $225 \times 137 - 175 \times 80$ öç, tâlik yz, 19 st, âbadi taklidi kt, yaldız
bk, kırmızı szb, yaldız cl, koyu kahverengi meşin, şemseli, salbekli, zencirekli,
miklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mahmud II.'un tuğralı vakif mührıyla vakfi tescil
eden haremeyn evkâfi müfettişi Mustafa Tahir Ef.'nin mührü basılı ve iki sayfada
şâir Ulvi'nin *Tîg u kalem* kasîdesi ile mecmuanın sonunda iki yaprakta iki fetva
sureti ve Türkçe, Farsça manzumeler yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 136 ncı yaprağından başlar.

297 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

2 - 45 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnâmâ*,

46 - 135 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

211 - 297 ncı yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*, yazılıdır.

V

HİLYETÜ'L-EFKÂR

Nev'i zâde Atâyi'nin *Hilyetü'l-efkâr*'ı yakın tarihlere kadar ismi bilinen fakat,
kendisi bulunamayan eserler arasında bulunmakta idi. 1948'de ilk defa, Sayın
Agâh Sırrı Levend, bu eserin İstanbul Üniversitesi kütüphanesinde mevcut nüshası
üzerinde yaptığı bir etüdü yayın alanına çıkararak *Hamse-i Atâyi*'nin beşinci ese-
rini literatürümüze mal etmiş bulunmaktadır [1]. Bu suretle Nev'i zâde Atâyi'nin
hamsesi tamamlanmış olmaktadır. Bundan sonra kütüphaneler tasnif uzmanları
İstanbul kütüphanelerinde *Hilyetü'l-efkâr*'ın diğer nüshalarını araştırmaya devam
ederek üç başka nüsha daha bulmak suretiyle *Hilyetü'l-efkâr* üzerindeki çalışma-
ları daha da genişletmişlerdir.

Hilyetü'l-efkâr'ın şimdîye kadar bulunan 4 nüshası da nihatelerinden eksiktir.
Böyle olmakla beraber bu eserin küçük küçük manzum hikâyelerden meydana

[1] Agâh Sırrı Levend; Atâyi'nin *Hilyetü'l-efkâr*: Ankara 1948.

getirilmiş olduğu anlaşılmaktadır. Her halde bu eserin katı bir şekilde tavsifi için tam nüshânın bulunmasına ihtiyaç vardır. *Hîlyetü'l-efkâr*'nın Üniversite Ktb. 4103/2. numaralı nûşası Agâh Sirri Levend tarafından sözü geçen makalesi sonunda yayınlanmıştır.

1. İST. ÜNİVER. KTB. 4103/2.

60 — 62 Yk.

111 beyitten ibaret olup, sonu eksik olan bu nûshada 1 münacat, 1 hamd ve takdisi hûdâ, 1 kaleme hitap, 1 şikâyet, 1 na't yazılıdır.

Baş :	هواى عشقك اولسون آتش افروز . . .	اللهى سينهى قيل ماهه سوز
Son :	نكون اولشدى دونوب آفتاه . . .	كيدر كن آب ايله بر آفتاه . . .

Md. ta : 3 yk, 196×141 ölç, tâlik yz, dört sütun üzerine ve mâil olarak 12 st, sarımtarak âharlı âbadi taklidi kt, kırmızı szb, açık kahverengi bez kaphı ct.

Mecmuanın baş tarafında kütüphanenin resmî damgası basılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 60inci yaprağından başlar.

64 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 60inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Heftâhân*,

52 - 64 üncü yapraklarında ise bazı beyitler yazılıdır.

2. ES'AD EF. (Süleymaniye Ktb.) 2872/6.

178 — 180 Yk.

Bu nûshada tahmid, münacat, agaz-ı kitap, şikâyet, mahbûb, cenk, na't, sıfat-ı şeh-i mirâc başlıklı 110 beyit yazılıdır. Sonu noksandır.

Baş :	هواى عشقك اولسون آتش افروز . . .	اللهى سينهى ايله ماهه سوز
Son :	نكون اولشدى دونوب آفتاه . . .	كيدر كن آب ايله بر آفتاه . . .

Md. ta : 3 yk, 204×137 ölç, tâlik yz, üç sütun üzerine 23 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, kahverengi meşin, zencirekli miklepli ct.

Mecmuanın başında Es'ad Ef.'nin vakif mührileyle Sultan Mustafa III.'nın tuğra şeklinde mührü ve Habeşi zâde Abdürrahim, Neylî Ahmed zâde Mehmed Hamid, Ahmed Pş. zâde Nâşid İbrahim, Şeyh zâde Mehmed Es'ad namlarına temellük kayıtları vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 178inci yaprağından başlar.

235 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 4 üncü yapraklarında Atâyi'nin bazı mektuplarının suretleri ile Kur'an surelerinin isimlerini havi bir manzume,

6 - 13 üncü yapraklarında Atâyi'nin *Siyer-i Veysi*'ye yazdığı zeylden bir parça,

15 - 39 uncu yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnûmâ*,

40 - 87inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,

88 - 136inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,

- 137 - 178 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân*,
 181 - 231 inci yapraklarında *Atâyi*'nin *Divanı*
 232 - 235 inci yapraklarında *Atâyi*'nin *Hezliyâl*'ı yazılıdır.

3. BAĞDADLI VEHBI (Süleymaniye Ktb.) 1586/4.

107 — 108 Yk.

Bu nûshada tâmid, münâcât, na't, agaz-ı kitap, şikâyet, mahbûb, cenk başlıklı 108. beyit olup, nûshanın sonu eksiktir.

Baş : مایون ساز خط خاتم عشق
 ... هواي عشقك اولسون آتش افروز ...
Son : ... کیمی یول سوردی بحر بی قرانه ولی آخر طیاندی کوکبی یانه

نام پادشاه عالم عشق
 الٰهی سینهم ایله مایه سوز

Md. ta : 2 yk, 285×100 öç, tâlik yz, 31 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, siyah meşin ct.

Mecmuânanın başında ve sonunda Bağdadlı Vehbi Ef.'nin vakif mührîyle Elhaç Ebubekir Sîdkî, Seyyid Abdürrahim, Seyyid İbrahim, Seyyid Mehmed Nâîî, Hüseyin Besim, Mustafa Feyzî namlarına temellük kayıtları vardır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 107 nci yaprağından başlar.

- 138 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 2 - 17 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Âlemnümâ*,
 31 - 67 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Nefhatü'l-ezhâr*,
 71 - 107 nci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Sohbetü'l-ebkâr*,
 108 - 138 inci yapraklarında *Hamse-i Atâyi*'den *Hefthân* adlı eserler vardır.

4. HÂLET EF. (Süleymaniye Ktb.) 343/6.

141 — 142 Yk.

113 beyitten ibaret olan bu nûshada 1 tâmid, 1 agaz-ı kitab, 1 şikâyetnâme yazılıdır. Kitap üzerinde eserin adı, *Husrev ve Şîrin* olarak yazılmışsa da yanlıstır.

Baş : رب انطق لسانك بالحق ...
Son : نكون اولشدى دولاب آخابه ...

اومارز کم سخن بوله رونق
 کیدرکن آبله بر آفتاهه ...

Md. ta : 3 yk, 245×130 — 190×87 öç, tâlik yz, iki sütun üzerine 25 st, âbadi taklidi kt, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, şemseli, salbekli, tiğli, zencirekli, miklepli ct.

Mecmuânanın başında Hâlet Ef.'nin vakif mührü basılı ve Darüssaâde hülefa-sından Ahmed Halife namına bir temellük kaydı ile fihrîst yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 141 inci yaprağından başlar.

- 149 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,
 1 - 23 üncü yapraklarında Atâyi'nin *Âlemnümâ'sı*
 24 - 64 üncü yapraklarında Atâyi'nin *Nefhatü'l-ezhâr'ı*,
 65 - 104 üncü yapraklarında Atâyi'nin *Sohbetü'l-efkâr'ı*,

105 - 134 üncü yapraklarında *Atâyî'nin Hefthân'ı*,
 135 - 140 inci yapraklarında *Dâstan-i Sîrrî* mesnevîsi,
 143 - 149 uncu yapraklarında *Atâyî'nin Hezliyâtı* yazılıdır.

SUBHÎ ZÂDE FEYZÎ

Feyzi Feyzullah Ef., Sadriazam Hezarpâre Ahmed Pş.'nın kızının torunu olup Şehremini ruznamecisi iken 1101 (M. 1689/90) tarihinde Edirne'de vefat eden şair Subhî Ahmed Ef.'nin oğludur. Bu sebeple Subhî zâde namı ile iştihar etmiştir. Babasının vefatı üzerine Şehremini Ruznamecisi olmuş, sonra Sadriazam Çorlu Ali Pş.'nın kethüda kâtipliğinde, Topal Osman Pş.'nın defterdarlığında, mektupçuluğunda ve diğer bazı divan memuriyetlerinde bulunmuştur. Vefatı 1152. (M. 1739/40) tarihindedir.

Tezkere sahibi Sâlim Ef., Feyzî hakkında *Kasâid ve gazeliyât ve tevârih ve müfredatları bi-nazîr, hususâ metâli'de olan meharetleri alemgîrdir* demekte, Râmiz Ef. de tezkeresinde inşâ, yani nesirde de mahir bir kaleme sahip olduğunu beyan etmektedir. [1]

Subhî zâde Feyzî'nin hamsesini Türk edebiyatına ilk def'a Sayın Agâh Sirri Levend tanıtmıştır. Onun hamse ve diğer eserlerini ihtiva eden Revan Kütüphanesinde bulunan nûshadan başkasına tesadüf edilmemektedir. Topkapı Sarayı Revan Kütüphanesi 801 numarada kayıtlı bulunan bu eser, bir *Divân* ile, *Heft seyyâre, Mir'at-ı âlemnâmâ, Safanâme, Aşknâme* başlıklarıyla dört mesnevîden müteşekkildir. Ancak gerek nazım, gerek mevzuları itibarıyle diğer hamselere nazaran edebî bir kıymeti haiz değilse de *Hamse-i Feyzî* adını aldığı için bu manzumeler mecmuasının Hamseler kataloğunda tavsif ve envanterlerinin açıklanmasında bir mahzur görülmemiştir.

I DİVÂN

3 na't, 5 kasîde, 1 medhiye, 120 gazel, 3 tahmis, 41 rübâi, 59 müfretten müteşekkildir.

1. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 801/1.

1 — 78 Yk.

Baş : نور بخشادر ایک مصباح انور روزوشب ...

Son : دو شدی بر آه ایله فوتہ دیدم تاریخنی ...

Md. ta : 78 yk, 235 × 140 — 163 × 90 ölç, tâlik yz, 13 st, âharlı âbadi taklidi kt, 1 ve 18 inci yaprak başlıklar nâkıslı ve tezhipli, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi meşin, şemseli, salbekli, zencirekli, muklepli ct.

[1] Sâlim, tez : 564, M. Süreyya, Sc. os : 4; 35, Safayî ve Râmiz, tez : Mustakim zâde, Mecelletü'n-nisab : ve Bilhassa bak. Agâh Sirri Levend, *Feyzî'nin Bilinmiyen Hamsesi* : Ankara 1955.

Başa Sultan Mustafa II.'nın tuğralı vakıf mührıyla tuğra şeklinde diğer bir mühür basılı ve Nasuhî zâde Abdullah namına bir temellük kaydı ve üç beyit yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 1inci yaprağından başlar.

243 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

79 - 126 nci yapraklarında Feyzi'nin *Heft seyyâre'si*,

127 - 155 inci yapraklarında Feyzi'nin *Mir'ât-i Âlemnümâ'sı*,

156 - 197 nci yapraklarında Feyzi'nin *Safanâme'si*,

199 - 243 üncü yapraklarında Feyzi'nin *Aşknâme'si* yazılıdır.

II

HEFT SEYYÂRE

1 tevhid, 1 na'tden sonra yedi hikâye ve 1 hâtime üzerine yazılmıştır.

Hacı Ahmed adında birinin Hicâza giderken Sakız'da hristiyan bir kızla aşık olması ve bu aşk hikâyesinin sonunda kızın müslüman olup Hacı Ahmedle evlenme hikâyesi,

Berber Ali adında birinin, ihtiyar bir kadınla evlenme ve boşanma hikâyesi,

Karaman müftüsünün oğlu Hasanın Cinlerin padişahı ile sohbet etmesi ve cinlere esir olup onlardan kurtulması hikâyesi.

Karamandan bir talib-i ilmin Bursaya gelerek talebeden biriyle şerik olup görüldüğü bir rüya üzerine odalarında bulunan bir defineye sahip oldukları hikâyesi,

Kahveci Halil adında birinin Şâh Osman namındaki oğlunun gördüğü bir rüyayı bazı kimselere söylemesi ve onların *Hayır ola* demedikleri için pek çok meşakketler çekip, rüyanın olduğu gibi çıktığının hikâyesi,

Bir zanparanın namusu bir kadına musallat olması ve kadının zanparayı evine alıp cezalandırması üzerine zanparanın tevbekâr olması hikâyesi,

Babasından kalan malların devlet tarafından zaptedilmesi üzerine fâkrü zarurete düşen vazife sahibi birinin oğluna, rüyasında babasının Şâmda bulunduğu işaret edilmesi üzerine onun Şâma gitmesi ve memleketine dönüşünde evinde bir define bularak selâmete çıkışmasının hikâyesi,

Eserin hâtimesinde ise, bazı nasihatler yazılıdır.

1. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 801/2.

79 — 126 Yk.

Baş : وصف حد خدایه سن اقدام .. .

ایله ای خاتمه خوبسته نظام

Son : بولدی زیننده صحبت اتمانی ۱۱۲۲

ایلدم تاریخته اقدامی

نظیره بخش اولنے صفا کانی

کرچه اکاندرر بو پارانی

شوقیه فیضی قیلدی ختم کلام

ھفت سیاره دن بو اولدی تمام

بزی احباب بولله یاد ایده لر

بر دعا ایله روحی شاد ایده لر

Md. ta : 48 yk, 235 × 140 — 162 × 69 öç, tâlik yz, 13 st, âharlı âbadî taklidî kt, naklılı ve tezhipli bk, kırmızı szb, yıldız cl, kahverengi meşin, şemseli, salbekli, zencirekli, muklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mustafa II.'nın tuğralı vakıf mührıyla tuğra şeklinde diğer bir mühür basılı ve Nasuhî zâde Abdullah namına bir temellük kaydı ve üç beyit yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 79 uncu yaprağından başlar.
243 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 78 inci yapraklarında *Feyzî Divani*,
- 127 - 155 inci yapraklarında *Feyzî'nin Mir'ât-ı Âlemnümâ'sı*,
- 156 - 197 nci yapraklarında *Feyzî'nin Safanâme'si*,
- 199 - 243 üncü yapraklarında *Feyzî'nin Âşknâme'si* yazılıdır.

III

MİR'ÂT-İ ÂLEMNÜMÂ

1 münâcât, 1 na't, 1 itizarnâme, 1 sebeb-i nazm-i eser manzumelerinden sonra *Sifat* başlığı altında aşağıdaki çeşitli manzumeler yazılıdır.

Sifat-ı sâkî-i pâkizereviş, *sifat-ı mey-i hâletefzâ*, *sifat-ı sagâr-ı pakizenümâ*, *sifat-ı cur'a-i câm-i safâ*, *sifat-ı dürd-i mey ü sagâr*, *sifat-ı pâkize-i meyhâne*, *sifat-ı pâkize-i pîr-i mugan*, *sifat-ı meclis-i pâkizenümâ*, *sifat-ı nukl-i letâfetâver*, *sifat-ı neş'e-i pâkize-i arak*, *sifat-ı mest-i mey-i hâletbahş*, *sifat-ı renciş-i hemyâzekeşân*, *sifat-ı pâk-i humbâde-i nâb*, *sifat-ı şîşe-i mey-i dilkeş*, *sifat-ı pâk-i şeb-i işaret*, *sifat-ı sâz-i hoşâyende* sadâ, *sifat-ı renc ü humar-i meynûş*, *sifat-ı vakt-i şebâb-i özge safâ*, *sifat-ı vakt-i hazân-i gülşen*, *sifat-ı renciş-i ahvâl-i şitâ*, *sifat-ı vakt-i temmuz-i pürtâb*, *sifat-ı vakt-i bahâr-i gülşen*, *sifat-ı ta'n-ı tabîb ü şerbet*, *sifat-ı âşk-ı hakikat*, *kasemiyât*, *safây-ı uşşâk*, *ta'n-ı zûhd ve erbâb-ı riyâ*, *ta'n-ı üftâde-i beras ü afyon*, sebeb-i hâtime-i manzumeden sonra sebeb-i nazm-i eserde dahi bazı nasihatler yazılıdır.

1. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 801/3.

127 — 155 Yk.

Bas :	اول حمد ایله بو کوکل آشنا	بِهِ حَمْدٍ مُوْلَاهِ قَبْلِ اَيْتَمَا
Son :	عجّب صحبتك دلکشا ساقيا ۱۱۲۲	بِوْ جَهَلِهِ اُولَشَدِي تَارِيخِ آكَا
	عجّب ياور اوْلشَدِي عيش ودمه	بِوْ اَكْنَجَهِ اُولَسَهِ سِرَا طَاهِ
	اوْقِيوب ایده روچه بِر دعا	بُودَر اَهَلِ دَلَنْ رِجا فِيَضِيَا

Md. ta : 29 yk, 235 × 140 — 162 × 69 ölç, tâlik yz, 13 st, âharlı âbadi taklidi kt, 127, 135 numaralı yaprak başlıklarını naklılı ve tezhipli, kırmızı szb, yaldız cl, kahverengi mesin, şemseli, salbekli, zencirekli mîklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mustafa II.'nın tuğralı vakıf mührıyla tuğra şeklinde diğer bir mühür basılı ve Nasuhî zâde Abdullah namına bir temellük kaydı ve üç beyit yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 127 nci yaprağından başlar.
243 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 78 inci yapraklarında *Feyzî Divani*,

79 - 126 nci yapraklarında Feyzi'nin *Heft seyyâre'si*,
 156 - 197 nci yapraklarında Feyzi'nin *Safanâme'si*,
 192 - 243 üncü yapraklarında Feyzi'nin *Aşknâme'si* yazılıdır.

IV SAFANÂME

1 münâcât, 1 na't, 1 mirâciye, 1 çaryâr medhiyesi, 1 İmam Hasan ve Hüseyin medhiyesi, 1 sebeb-i telif manzumesinden sonra ilkbaharin, Anadolu ve Rumeli hisarlarının, gündüzün, gecenin ve mehtabin, meclis-i mey, sakî ve sâzin, âşk-ı hakikînîn tavsiisinden sonra eserini medheden bir hâtime yazılıdır.

1. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 801/4.

156 — 197 Yk.

Baş : .. .	زور سر سورة نظم كرم	بِسْمِ اللَّهِ الرَّحْمَنِ الرَّحِيمِ
Son : .. .	يعنی صفا نامہ قلدق تمام ۱۱۲۳ باد اوئله فیضی دعالر ایله کلاک خوش آثار تم السکلام	تاریخنہ خامہ ایدوب اهتمام اوقویالر بونی صفالر ایله ایتدی بو منظومة باکی تمام

Md. ta : 24 yk, 235×140 — 160×70 ölç, tâlik yz, 13 st, âharlı âbadi taklidi kt, 156 numaralı yaprak bk, naklılı ve tezhipli, kırmızı szb, yıldız cl, kahve rengi meşin, şemseli, salbekli, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuânın başında Sultan Mustafa II.'nin tuğralı vakîf mührîyle tuğra şeâlinde diğer bir mühür basılı ve Nasuhî zâde Abdullah namına bir temellük kaydi ve üç beyit yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 156 nci yaprağından başlar.

243 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

- 1 - 78 inci yapraklarında *Feyzî Divani*,
- 79 - 126 nci yapraklarında Feyzi'nin *Heft seyyâre'si*,
- 127 - 155 inci yapraklarında Feyzi'nin *Mir'ât-ı âlemnûmâ'si*,
- 199 - 243 üncü yapraklarında Feyzi'nin *Aşknâme'si* yazılıdır.

V AŞKNÂME

1 tevhid, 1 na't, 1 mirâciye, 1 münâcât, 1 sebeb-i telif, 1 itizâr-ı dilzâr manzumelerinden sonra *Sifat* başlığı altında 14 kısma ayrılmıştır.

Sifat-ı aşk ile âşık ve maşuktan, sifat-ı aşk-ı mecazîden, sifat-ı sakîden, meclis ve mutribden, sifat-ı nevbahardan, sifat-ı subh u şebden, sifat-ı vuslattan, sifat-ı gerdiş-ı gerdun ve ahval-i zamaneden, sifat-ı sabirdan bahsettikten sonra Cenab-ı hakka yakarma tarzında bir manzume ve şair eserini, kendisini methoden, *Hâti-me i manzume-i aşknâme* başlıklı sonuncu bir manzume ile bitirmektedir.

1. REVAN KTB. (Topkapı Sarayı Müzesi) 801/5.

199 — 243 Yk.

Baş :	رزاق و قدیم اولان خدایه . . .	حد حمد جناب کبیریا
Son :	بو انظم اطیف تو از در	کنجهینہ پاک پر کھردر
	عشق نامہ پاک اولدی ائمہ ۱۱۲۳	تاریخنہ خام قبلدی اقدام
	منظور بو علم ایچرہ بسیار	تاکی بو تمدح ای دل زار
	غفو ایده قصورین اهل عرفان	وار بو نده عیان هزار نقصان
	ختم ایلدی شوقیله کلای	قبلدی آکا خامہ اهمتی

Md. ta : 45 yk, 235×140 — 162×70 öç, tâlik yz, 13 st, âharlı âbadi taklidi kt, nakişli ve tezhipli bk, kırmızı yıldız cl, kahverengi meşin, şemseli, salbekli, zencirekli, mıklepli ct.

Mecmuanın başında Sultan Mustafa II.'nın tuğralı vakıf mührü ile tuğra şeklinde diğer bir mühür basılı ve Nasuhî zâde Abdullah namına bir temellük kaydıyle üç beyit yazılıdır.

Bu eser, içinde bulunduğu mecmuanın 199 uncu yaprağından başlar.

243 yapraktan müteşekkil olan bu mecmuanın,

1 - 78 inci yapraklarında *Feyzî Divanı*,

79 - 126 ncı yapraklarında *Feyzî'nin Heft seyyâre'si*,

127 - 155 inci yapraklarında *Feyzî'nin Mir'at-i âlemnûmâ'sı*

156 - 197 ncı yapraklarında *Feyzî'nin Safanâme'si* yazılıdır.

TÜRKÇE HAMSELER KATALOĞU ENDEKSİ

Akşemseddin zâde Hamdullah Hamdî	22— 42	<i>Mir'ât-i âlemnümâ</i>	193—194
Akşemseddin zâde Hamdî Hamsesi	22— 42	<i>Nefhatü'l-ezhâr</i>	147—162
<i>Yusuf ve Züleyhâ</i>	22— 37	Nergisi Mehmed Efendi	81—132
<i>Leylâ ve Mecnun</i>	38— 40	Nergisi Hamsesi	81—132
<i>Kiyafetnâme</i>	40— 42	<i>Nihâlistân</i>	81— 91
<i>el-Akvalü'l-müselleme fi gaza-vâtil'l-Mesleme</i>	117—128	<i>Îkstrî saâdet</i>	91—100
<i>Âlemnümâ</i>	133—147	<i>Meşâku'l-uşşâk</i>	101—108
<i>Ali Şîr Nevayî Hamsesi</i>	1— 22	<i>Kanunü'r-reşad</i>	108—117
<i>Hayretü'l-ebrâr</i>	2— 5	<i>el-Akvâlü'l-müselleme fi gaza-vâtil'l-Mesleme</i>	117—128
<i>Ferhâd ve Şîrin</i>	6— 9	<i>el-Vasfü'l-Kâmil fi ahvâl-i ve-zîri'l-âdil</i>	128—132
<i>Mecnun ve Leylâ</i>	10— 14		
<i>Behram Şâh (Seb'a-i Seyyâre)</i>	14— 18	Nevâyî, Emir Nizâmüddin Ali Şîr	1— 22
<i>Sedd-i İskenderî (İskendernâme)</i>	18— 22	Nevî'î zâde Atâyî Hamsesi	132—191
<i>Aşknâme</i>	194—195	<i>Âlemnümâ</i>	133—147
<i>Atâyî, Nevî'î zâde Atâ'ullah</i>	132—191	<i>Sohbetü'l-ebkâr</i>	162—175
<i>Behram Şâh</i>	14— 18	<i>Nefhatü'l-ezhâr</i>	147—162
<i>Divân</i>	191—192	<i>Hefthân</i>	176—188
<i>Dukakin zâde Taşlıcalı Yahya Bey</i>	42— 81	<i>Hilgetü'l-efkâr</i>	188—191
<i>Emir Nizâmüddin Ali Şîr Nevâyî</i>	1— 22	<i>Nihâlistân</i>	81— 91
<i>Ferhad ve Şîrin</i>	6— 9	<i>Safanâme</i>	194
<i>Feyzî, Subhî zâde</i>	191—195	<i>Seb'a-i seyyâre</i>	14— 18
<i>Gencine-i râz</i>	44— 57	<i>Sedd-i İskenderî</i>	18— 22
<i>Gülşen-i envâr</i>	73— 81	<i>Subhî zâde Feyzî Hamsesi</i>	191—195
<i>Hamdî, Akşemseddin zâde Hamdullah</i>	22— 42	<i>Divân</i>	191—192
<i>Hayretü'l-ebkâr</i>	2— 5	<i>Heft seyyâre</i>	192—193
<i>Hefthân</i>	176—188	<i>Mir'ât-i âlemnümâ</i>	193—194
<i>Heft seyyâre</i>	192—193	<i>Safanâme</i>	194
<i>Hilgetü'l-efkâr</i>	188—191	<i>Aşknâme</i>	194—195
<i>İksîr-i saâdet</i>	91—100	<i>Sohbetü'l-ebkâr</i>	162—175
<i>İskendernâme</i>	18— 22	<i>Şâh ve gedâ</i>	62— 71
<i>Kanunü'r-reşad</i>	108—117	<i>Taşlıcalı Yahya Hamsesi</i>	42— 81
<i>Kiyafetnâme</i>	40— 42	<i>Gencine-i râz</i>	44— 57
<i>Kitâb-i usûl</i>	58— 62	<i>Kitâb-i usûl (Usûlnâme)</i>	58— 62
<i>Leylâ ve Mecnûn</i>	38— 40	<i>Şâh ve gedâ</i>	62— 71
<i>Mecnûn ve Leylâ</i>	10— 14	<i>Yûsuf ve Züleyhâ</i>	71— 73
<i>Mehmed Efendi, Nergisi</i>	81—132	<i>Gülşen-i envâr</i>	73— 81
<i>M. şâku'l-uşşâk</i>	101—108	<i>Usûlnâme</i>	58— 62
		<i>el-Vasfü'l-kâmil fi ahvâl-i veziri'l-âdil</i>	128—132
		<i>Yahya Dukakin zâde Taşlıcalı</i>	42— 81
		<i>Yûsuf ve Züleyhâ-Hamdi</i>	22— 37
		<i>Yûsuf ve Züleyhâ-Yahya</i>	71— 73

*Dünya
Edebiyatından
Tercümler*

MILLÎ EĞİTİM BAKANLIĞI YAYINLARI
ARASINDA YER ALMIŞ ŞARK - İSLÂM
KLÂSİKLERİNDEN BAZILARI

Ibni Haldun	Mukaddime I.	Z. K. Ugan	560
»	» II.	»	540
»	» III.	»	525
Mevlâna	Fîhi - Mafih M. Ü. Tarîkahya	400	
»	Divan'ı Kebirden Seçme Şîirler. Bahari Beytur	500	
Nizami	Hüsrev ve Şîrin S. Sevsevil	430	
»	Mahzen-i Esrar N. Gencosman	200	
Belâzuri	Fütuh'ül-Büldan I. Z. K. Ugan	360	
»	» II. » » » 370		
Firdevsi	Şehname IV Prof. N. Lugal	340	
Farabi	İlimlerin Sayımı Prof. Ahmet Ates	160	
Gazali	El-Munkuzu min ad-Dai'l H. Güngör	150	

Bu eserler Millî Eğitim Bakanlığı Yayınevleriyle
bütün kitapçılarda satılmaktadır.

No 2682

F. 1000 kuruş